

ရွှေစံကျမ္ဘာ အဂ္ဂိယဓမ္မများ

အမှတ်(၂)

ဓမ္မဝိဟာရီ ဘဒ္ဒန္တဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ
(ငါးဘွဲ့.ရ ဓမ္မာစရိယ၊ ဝိသိဋ္ဌပါကဋ)

(၁၃၇၉) ခုနှစ် နတ်တော်လပြည့်နေ့၊ (၂၀၁၇) ခုနှစ်
နိုဝင်ဘာလ (၃)ရက် တနင်္ဂနွေနေ့

အရိယဓမ္မသမဂ္ဂဝင်များ ဖတ်ရှုလေ့လာ သိမ်းဆည်းရန်
အတွက်သာ ပုံနှိပ်ပါသည်။

ဤစာမူသည် 'အရိယဓမ္မသမဂ္ဂ' ပိုင် စာမူဖြစ်ပါသည်။
ဤစာမူကို မည်သူမဆို ကူးယူဖတ်ရှု လေ့လာနိုင်ပါသည်။

မာတိကာ

စဉ် အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

၁။ မိတ်ဆက်နိဒါန်း ၉

အခန်း(၁)

သီလအကြောင်း

၂။ ရှေ့ နောက်ဘဝနဲ့ ကျင့်တာ တရားမဟုတ်	၁၅
၃။ ကိုယ်ကကျင့်တာ ခိုင်းလို့ကျင့်တာ ဘာထူးလဲ	၁၆
၄။ ကိုယ့်သီလကို ဘာနဲ့ စောင့်မလဲ	၁၈
၅။ သီလကို အထပ်ထပ်ဖြည့်မှ သမာဓိတည်	၁၉
၆။ သီလဆိုတာ အကျင့်ရဲ့ နာမည် မဟုတ်	၁၉
၇။ အမြော်အကြောက်နဲ့ ဆောက်တည်တာ သီလမဟုတ်	၂၀
၈။ လူဆိုတာ ပစ္စည်းဥစ္စာအာဏာနဲ့ ရပ်တည်ရမှာမဟုတ်	၂၁
၉။ သူများက ကိုယ့်ကို ကြည့်တာ အမှု	၂၂
၁၀။ သတ္တဝါနဲ့အရိယာဆိုတာ အမည်းနဲ့အဖြူ	၂၃
၁၁။ ကလေးကို သတ္တဝါလို့ မပြောရ	၂၅
၁၂။ လူလားမြောက်သူတိုင်း သတ္တဝါဖြစ်	၂၆
၁၃။ လူရှိသမျှ သီလရှိနေရမယ်	၂၇
၁၄။ လူမှာ သီလသာ မရှိတော့ရင် ဖော့တုံးလိုပဲ	၂၇
၁၅။ သမာဓိကို အထပ်ထပ်ဖြည့်မှ ပညာဖြစ်	၂၈
၁၆။ လူရဲ့ အရည်အသွေးဟာ သီလပဲ	၃၀
၁၇။ ပုတီးစိပ်တာဟာ သီလပျက်	၃၁
၁၈။ သီလ ခဏခဏ ခံယူနေရတာ ရှက်စရာ	၃၅
၁၉။ ရှေ့နောက်ဘဝဆိုတဲ့ ငုတ်တိုင် မမြဲလို့ သီလမမြဲ	၃၆

၂၀။	ရှေ့နောက်ဘဝ ပြုတ်တာဟာ တရားရတာ မဟုတ်	၃၇
၂၁။	ပထမရှောင်ကြဉ်စရာက သတ်ခိုးလိမ်ကျူးမှု	၃၉
၂၂။	ဒုတိယရှောင်ကြဉ်စရာက ကာမကုသိုလ်	၃၉
၂၃။	တတိယရှောင်ကြဉ်စရာက ရူပကုသိုလ်	၄၀
၂၄။	စတုတ္ထရှောင်ကြဉ်စရာက အရူပကုသိုလ်	၄၀
၂၅။	လမ်းမဟုတ်တဲ့လမ်းဖြစ်လို့ရှောင်	၄၃
၂၆။	ရှေ့နောက်ဘဝ ဖြုတ်ပြီး တရားကျင့်မှ အမှန်	၄၄

အခန်း(၂)

တဏှာအကြောင်း

၁။	ငါတို့ ကိုယ်တိုင်သိ	၄၆
၂။	နိဗ္ဗာန် မဂ်ဖိုလ်အကြောင်း မတောင်းဆိုထိုက်ဘူး	၄၇
၃။	တဏှာရာဂအကြောင်း	၄၈
၄။	တဏှာရာဂအရကောက်	၄၉
၅။	လိုချင်တာ တဏှာလား	၅၀
၆။	ဆာလောင်မွတ်သိပ်ပြီး လိုချင်တာ တဏှာလား	၅၁
၇။	ဖိုမစိတ်ဖြစ်ပွားတာ တဏှာလား	၅၃
၈။	ငါရှိတယ်ဆိုတဲ့ အချက်လက်ခံရန်	၅၄
၉။	အနှစ်သာရမရှိတဲ့ အနတ္တ	၅၅
၁၀။	အရိယသစ္စာ	၅၆
၁၁။	အနတ္တကလည်း သည်းခြေကြိုက်	၅၇
၁၂။	မင်းတရားတွေကို သွန်သာပစ်လိုက်	၅၈
၁၃။	မင်းတို့ဟာ အတော်မိုက်မဲတဲ့သူတွေ	၆၀

၁၄။	မင်းတို့က လက်ထဲမှာ လက်ကိုရှာတယ်	၆၁
၁၅။	မင်းကိုယ်လေး မင်းပြန်တွေ့အောင်ရှာ	၆၂
၁၆။	မှန်တာသိတိုင်း တရားမရနိုင်	၆၃
၁၇။	အနတ္တသိချင်သတဲ့	၆၃
၁၈။	အနတ္တဟာ အမှန်မဟုတ်ဘူးလား	၆၄
၁၉။	တရားလည်းမူး အရက်လည်းမူး	၆၅
၂၀။	ငါရှိတယ်	၆၅
၂၁။	သမုတိသစ္စာဟာ အမှန်တရားပဲ	၆၆
၂၂။	ငါရှိတယ်ဆိုတဲ့ နောက်မှာ	၆၈
၂၃။	အယောင်ဆောင် ‘ငါ’	၆၉
၂၄။	‘န အနတ္တ’ သည် နိရောဓ	၆၉
၂၅။	နည်းနည်း ကြိုးစားရဦးမယ်	၇၀
၂၆။	အပတစ်ခု မှီနေတာ	၇၀
၂၇။	ကိုယ်ကိုနှစ်ကိုယ်ခွဲ	၇၁
၂၈။	အတ္တကို ဆိုက်ရောက်စရာအဖြစ် ဟောခဲ့	၇၃
၂၉။	အနတ္တလို့ ပြောရမှာ	၇၄
၃၀။	တစ္ဆေပါတယ်	၇၅
၃၁။	ဆေးလိပ်က ပြန်သောက်တာ	၇၆
၃၂။	လူနဲ့ဘဝ တခြားစီ	၇၈
၃၃။	နှစ်ပိုင်း ခွဲရပါမယ်	၇၉
၃၄။	ပယ်နေတာတွေ တင်းကြမ်းပြည့်	၈၁
၃၅။	ဒေဝဒတ်ဂိုဏ်းသား	၈၁
၃၆။	မင်္ဂလာဖျက်တဲ့သူ	၈၂
၃၇။	နားမလည်ဘူး ဆိုလျင်တော့	၈၃

အခန်း(၃)

ကံ(ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်)အကြောင်း

၂။	ကံ(ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်)အကြောင်းအနက်အဓိပ္ပာယ်	၈၅
၃။	အရကောက်	၈၅
၄။	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ လူရဲ့ဒုက္ခ	၈၆
၅။	ဒုက္ခသံသရာ	၈၆
၆။	သံသရာရဲ့အနက်နှစ်ခု(သံသရာမှာလူလည်ပုံ)	၈၇
၇။	လူမှာသံသရာလည်ပုံ	၈၈
၈။	ဝဋ်သုံးပါး	၈၈
၉။	ဒုက္ခသံသရာနှစ်ပတ် အင်္ဂါ-၁၂ရပ်	၈၉
၁၀။	အင်္ဂါ-၁၂ရပ်	၉၀
၁၁။	(၁) အဝိဇ္ဇာ	၉၀
၁၂။	ဒုက္ခအသိခက်	၉၁
၁၃။	ခံစားမှုသုခ	၉၁
၁၄။	(၂)သင်္ခါရ	၉၂
၁၅။	အမှုကမ္မ	၉၃
၁၆။	ကမ္မဝါဒ	၉၃
၁၇။	သင်္ခါရ-၃မျိုး	၉၄
၁၈။	ကာမလွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှု	၉၄
၁၉။	ဗဟိုပြုစဉ်းစားခြင်း	၉၅
၂၀။	ရူပလွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှု	၉၅
၂၁။	အရူပလွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှု	၉၆

၂၂။	(၃) ဝိညာဉ်	၉၇
၂၃။	ပဋိသန္ဓေ၊ဘဝင်၊စုတိ	၉၇
၂၄။	မသိစိတ်	၉၈
၂၅။	အသိခက်ခဲတဲ့ ဝိညာဉ်	၉၈
၂၆။	မသိ၍နစ်နာ	၉၉
၂၇။	ကိုယ့်အဖြစ်နဲ့အပြုရဲ့အမေး	၉၉
၂၈။	အဖြေအမျိုးမျိုး	၁၀၀
၂၉။	ယုံကြည်မှုအမျိုးမျိုး	၁၀၀
၃၀။	မယုံနိုင်စရာကံ	၁၀၀
၃၁။	ကံအကျိုးပေး ဝိညာဉ်	၁၀၁
၃၂။	ရိုးရာစကားထောက်ကူစရာ	၁၀၂
၃၃။	နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်မှု	၁၀၃
၃၄။	နှုတ်ယူဆင်ခြင် ပေါင်းစပ်ဆင်ခြင်	၁၀၃
၃၅။	ကိုယ့်အဖြစ်တာဝန်ထမ်းတဲ့ဦးနှောက်	၁၀၄
၃၆။	ဦးနှောက်ဆောင်ရွက်မှု	၁၀၄
၃၇။	စိတ်အဖြစ်အပျက်တွေသိနိုင်	၁၀၅
၃၈။	ကံသင်္ခါရရဲ့အကျိုးဝိပါက် ဝိညာဉ်	၁၀၆
၃၉။	ဆန့်ကျင်စွန့်ပစ်ချေဖျက်ခြင်း	၁၀၆
၄၀။	ပျက်သောစိတ်နှင့် ဦးနှောက်မှတ်သားမှု	၁၀၇
၄၁။	တန်ဖိုးမသိမီ အရွယ်တုံ့ပြန်ချက်	၁၀၇
၄၂။	တန်ဖိုးသိပြီး အရွယ်တုံ့ပြန်ချက်	၁၀၈
၄၃။	(၄) နာမ်ရုပ်	၁၀၈
၄၄။	(၅) သဠာယတန	၁၀၉
၄၅။	(၆) ဖဿ	၁၀၉
၄၆။	(၇) ဝေဒနာ	၁၁၀

၄၇။	ဒုတိယ သံသရာပတ်	၁၁၀
၄၈။	လွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှုဝဋ်များ	၁၁၁
၄၉။	ဒုက္ခရဲ့ဝယ	၁၁၂
၅၀။	တစ်ခုတိုင်းရဲ့ဖြစ်ပျက်ကောက်မှား	၁၁၂
၅၁။	ကံလည်ပတ်မှုရဲ့ ဖြစ်ပျက်မှန်	၁၁၃
၅၂။	ဝဋ်ဆက်လည်ပုံ	၁၁၄
၅၃။	(၈) တဏှာ	၁၁၄
၅၄။	(၉) ဥပါဒါန်	၁၁၅
၅၅။	(၁၀) ဘဝ	၁၁၆
၅၆။	ဘဝကြီး(၉)ပါး	၁၁၆
၅၇။	ကာမဘဝ	၁၁၇
၅၈။	ရူပဘဝ	၁၁၇
၅၉။	လူတို့ပြန်လှုပ်ရှားချက်လွန်ကျူးမှု	၁၁၈
၆၀။	(၁၁) ဇာတိ (၁၂)ရောမရဏ	၁၁၈
၆၁။	သံသရာနှစ်ပတ်	၁၁၉
၆၂။	ဒုက္ခ အရိယသစ္စာ	၁၂၀
၆၃။	ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ ကမ္မဝါဒ	၁၂၀
၆၄။	ကံရဲ့အကျိုးမှားမှန်	၁၂၁
၆၅။	ကံအကျိုးပေး အရကောက်	၁၂၂
၆၆။	ကံရဲ့ အဆက်ဆက်အကျိုး	၁၂၂
၆၇။	အရကောက် မှားမှန်	၁၂၃
၆၈။	နိဂုံးပိုင်း	၁၂၃

မိတ်ဆက်နိဒါန်း

ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ဦးဉာဏနဲ့ ပရိသတ်ကို ရှေးဦးစွာ မိတ်ဆက်ပေးချင်ပါတယ်။ ပရိသတ်များအနေနဲ့ ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ဦးဉာဏနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မမှန်ကန်တဲ့ အသိပေးချက်ရထားလို့ ခေါင်းထဲမှာ သိချင်နေတာတွေ သိစရာတွေလည်း ရှိကောင်း ရှိနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ဦးဉာဏနဲ့ ပရိသတ်ကို မိတ်ဆက်ပေးရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ဦးဉာဏနဲ့ စပ်လို့ သိချင်စရာတွေက ‘ဓမ္မဝိဟာရီ’ဆိုတာ ဘာလဲ၊ ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလဲ၊ ဘယ်တုန်းက တရားသိမြင်တယ်လို့ ဝန်ခံပြောဆိုခဲ့တာလဲ၊ သူ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ဘာတွေလုပ်လို့ ဘာတွေဖြစ်နေတာလဲ ဆိုတာတွေကို မေးချင် မြန်းချင် သိချင်ကြပါလိမ့်မယ်။ ဒါတွေကိုပဲ ပရိသတ်နဲ့ မိတ်ဆက်ပေးလိုက်ပါတယ်။

‘ဓမ္မဝိဟာရီ’ ဆိုတာ အရိုးရှင်းဆုံးပြောရင် ‘တရားနဲ့ပဲနေသူ’ လို့ အဓိပ္ပာယ်ရှိပါတယ်။ ‘တရား’ဆိုတာတွေက မတရားတာ မမျှတတာတွေရဲ့ပြောင်းပြန် ဆန့်ကျင်ဘက်တွေမှန်သမျှဟာ တရားတာ မျှတတာတွေပါပဲ။ အဲဒီ‘တရား’ဆိုတာ ရှောင်ကြဉ်စရာ ဒုစရိုက်=မကောင်းမွန်တဲ့အကျင့်ဆိုးတွေကို ရှောင်ကြဉ်ပြီး ဆောင်စရာ သုစရိုက်= ကောင်းမွန်တဲ့အကျင့် မျှတတဲ့အကျင့်တွေကို ဆောင်နေတာပါပဲ။

ရှောင်ကြဉ်စရာ မကောင်းမွန်တဲ့အကျင့်ဆိုးတွေဆိုတာက ကံသင်္ခါရတရားတွေပဲ၊ ဆောင်စရာ ကောင်းမွန်တဲ့အကျင့် မျှတတဲ့အကျင့်တွေဆိုတာက အဲဒီ ကံသင်္ခါရတရားတွေကို ရှောင်ကြဉ်လို့ဖြစ်တဲ့ ဝိသင်္ခါရတရားတွေပဲ။ ဒီတော့ ကံသင်္ခါရတရားတွေဟာ မတရားတာ မမျှတတာတွေဘဲ၊ မတရားတာ မမျှတတာတွေဖြစ်လို့ အဲဒီ ကံသင်္ခါရတရားတွေကို လူရှောင်ကြဉ်ရတာပဲ။ လူရှောင်ကြဉ်ရမှာတွေကို မရှောင်ကြဉ်ရင် လူ့အသိုင်းအဝိုင်း လူ့အဖွဲ့အစည်း လူသားလောကကြီး တစ်ခုလုံး ဘယ်တော့မှ ငြိမ်းချမ်း သာယာမှု

မဖြစ်ဘူး။

ရှောင်ကြဉ်စရာတွေကို ရှောင်ကြဉ်ရုံလေးမျှနဲ့ မပြီးသေးဘူး၊ လူဆောင်စရာ ကောင်းမွန်တဲ့အကျင့် မျှတတဲ့အကျင့်ဖြစ်တဲ့ ဝိသင်္ခါရတရားတွေကိုလည်း ဆောင်ပါမှ လူ့အသိုင်းအဝိုင်း လူ့အဖွဲ့အစည်း လူသားလောကကြီးဟာ ငြိမ်းချမ်းသာယာ ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ အဲဒီလိုဖြစ်လာဖို့ ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ဦးဉာဏက ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် စံပြပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်နဲ့ မတရားတာ မမျှတတာတွေကို ရှောင်ကြဉ်ပြီး တရားတာ မျှတတာတွေကို ဆောင်ပြီး နေပြသူဖြစ်လို့ ‘ဓမ္မဝိဟာရီ’ လို့ခေါ်ပါတယ်။

ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော်ကို ကောဇာနှစ် (၁၃၀၀) ပြည့်နှစ်၊ နယုန်လဆန်း (၃) ရက်၊ ခရစ်နှစ် (၁၉၃၈) ခုနှစ်၊ မေလ (၃၁) ရက်၊ အင်္ဂါနေ့မှာ အရှေ့တောင်အာရှ၊ အာစီယံဒေသတွင်းနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ပခုက္ကူခရိုင်၊ မြိုင်မြို့နယ်၊ ခေါင်းကွကျေးရွာနေ ဦးမြဒင်+ဒေါ်လှဒွန်းတို့မှ မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။

(၁၉၄၃) ခုနှစ်မှ (၁၉၅၂)ခုနှစ်ထိ ဆရာတော် အသက်(၅)နှစ်သား အရွယ်မှ (၁၄)နှစ်သားအရွယ်ထိ ကျောင်းသားဘဝဖြင့် နန္ဒာရာမရွာဦးကျောင်းဆရာတော် ဦးပညာထံမှာ ဘုန်းတော်ကြီးသင်ပညာကို သင်ကြားဆည်းပူးခဲ့ပါတယ်။

ကောဇာနှစ် (၁၃၁၄)ခုနှစ် နယုန်လကွယ်နေ့၊ ခရစ်နှစ် (၁၉၅၂) ခုနှစ် ဇွန်လမှာ နန္ဒာရာမရွာဦးကျောင်းဆရာတော် ဦးပညာကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြုပြီး ရှင်သာမဏေ ဘဝအဖြစ်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနှစ်မှာပဲ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မန္တလေးခရိုင်၊ မန္တလေးမြို့ မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်သို့ စာပေပရိယတ္တိ သင်ကြားဆည်းပူးရန် ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ကောဇာနှစ် (၁၃၂၀) ခုနှစ် နယုန်လဆန်း (၃)ရက်၊ ခရစ်နှစ် (၁၉၅၈)ခုနှစ် မေလ(၂၀)ရက်၊ အင်္ဂါနေ့မှာ နန္ဒာရာမရွာဦးကျောင်း ဆရာတော် ဦးပညာကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရဟန်းဘဝအဖြစ် ရောက်ခဲ့ပါတယ်။

(၁၉၅၂)ခုနှစ်မှ (၁၉၆၂)ခုနှစ်ထိ မန္တလေးမြို့၊ မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်၌ နေထိုင် သီတင်းသုံးကာ ဆရာတော် သက်တော်(၂၅)နှစ်ထိ မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်စာချာယက ဆရာတော်များ၊ မိုးကောင်းကျောင်းတိုက် ဒေးဝန်းဆရာတော်ဦးဇောတိကာဘိဝံသ၊

ဝေယံဘုံသာကျောင်းတိုက် ဆရာတော် ဦးကလျာဏဘိဝံသ၊ တောင်သမန်ကျောင်း တိုက်ဆရာတော် ဦးကေသဝါဘိဝံသတို့ထံ ငယ်လတ်ကြီး၊ စာချတန်း စာပေပရိယတ္တိများကို သင်ကြားဆည်းပူးခဲ့ပါတယ်။

(၁၉၆၂) ခုနှစ်မှ (၁၉၆၇) ခုနှစ်ထိ ဆရာတော် သက်တော်(၂၅)နှစ် ရဟန်း (၅)ဝါရပြီးမှာ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ပခုက္ကူခရိုင်၊ ရေစကြိုမြို့နယ်၊ ရှင်မတောင်အရပ် တောရကျောင်းသို့ တောထွက်ခဲ့ပါတယ်။ နောက် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ပခုက္ကူခရိုင်၊ မြိုင်မြို့နယ်၊ ခေါင်းကွဲကျေးရွာအနီး အရွက်မကြွေတောရကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပါတယ်။ နောက် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ စစ်ကိုင်းမြို့နယ်၊ မင်းကွန်းတောင်ရိုး စံတော်မူတောင်သို့ ပြောင်းရွှေ့ကာ တောရကျောင်းမှာပဲ သီတင်းသုံး နေထိုင်ကာ ပဋိပတ္တိအလုပ်ကို အားထုတ်နေခဲ့ပါတယ်။

ဒီလိုနေရင်း တစ်နေ့မှာ ကိုယ့်မှာ ငြိမ်းချမ်းနေလို့ ကိုယ်ရထားတဲ့တရားကို ကိုယ်တိုင် စစ်ဆေးကြည့်မိပြီး ကိုယ်ရတဲ့ကိုယ်တွေ့တရားဟာ တကယ်တရားဟုတ် မဟုတ်၊ သူများတွေ တရားပြရိပ်သာကြီးငယ် တည်ထောင်ပြီး တရားပြနေကြသူတွေ ရထားတဲ့တရားနှင့် တူမတူ နှိုင်းယှဉ်ပြီး တိုက်စစ်ကြည့်ချင်စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာလို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာတရား ရတယ်လို့ ထင်ရှားကျော်ကြားကြတဲ့ ဆရာတော်တွေထံချဉ်းကပ်ပြီး တရားတိုက်စစ်ဆေးကြည့်တာလည်း လုပ်ခဲ့တယ်။

အဲဒီလို တိုက်စစ်ဆေးကြည့်ရာမှာလည်း ရည်ရွယ်ချက်(၃)ချက် ထားပြီး မေးမြန်း လျှောက်ထားခဲ့တယ်။

- (၁) အချက်က - ‘တရားလုပ်ငန်းရဲ့ ပန်းတိုင် ဘာဖြစ်တယ်’
ဆိုတာသိရတဲ့အထိ ပေါ်ဖို့ မေးမြန်းစစ်ဆေးလျှောက်ထားမယ်။
- (၂) အချက်က - ‘အဲဒီဆရာတော်တွေရဲ့ဟောပြောချက်တွေဟာ ဗုဒ္ဓဟော ပြောချက်ဒေသနာအစဉ်နဲ့ ကွာဟနေလျှင် ဘာကြောင့်ကွာ ဟနေသလဲ’သိအောင် မေးမြန်းစစ်ဆေး လျှောက်ထားမယ်။
- (၃) အချက်က - ‘ရလဒ်တွေဟာ လောကလူသားလူ့အဖွဲ့အစည်းအနေနဲ့ ဘယ်လို အသုံးကျသလဲ’ ဆိုတာ သိအောင်မေးမြန်း စစ်ဆေး

လျှောက်ထားမယ်လို့ ရည်ရွယ်ချက်ထားပြီး ‘တရားရနေကြတယ်လို့ ထင်ရှားကျော်ကြားကြတဲ့ ဆရာတော်’ တွေထံ ချဉ်းကပ်မေးမြန်းခဲ့တယ်။

အဲဒီအချက်(၃)ချက်မှာ တစ်ချက်ဖြစ်စေ၊ နှစ်ချက်ဖြစ်စေ ချွတ်ယွင်းနေတာတွေ့ရင် အဲဒီတရားကို ဆက်မလုပ်ဘူးလို့လည်း ဆုံးဖြတ်ထားတယ်။ တရားလုပ်ငန်းရဲ့ ပန်းတိုင် မဖော်နိုင်ရင်ဖြစ်ဖြစ်၊ အဲဒီပန်းတိုင်ဟာ ဗုဒ္ဓဟောပြောချက်ဒေသနာအစဉ်နဲ့ ဆန့်ကျင်နေရင် ဖြစ်ဖြစ်၊ လက်တွေ့မျက်မှောက်ဘဝမှာ ဘာမှ အသုံးချမရဘူးဆိုရင်ဖြစ်ဖြစ် မလိုလားလို့ အဲဒီလို ဆုံးဖြတ်ရခြင်းဖြစ်တယ်။

ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ချဉ်းကပ်ပြီးမေးမြန်းခံရတဲ့ ဆရာတော်တွေကတော့ စစ်ကိုင်း ပရက္ကမဆရာတော်၊ ဉာဏစာဂီဆရာတော်၊ မိုးကုတ်ဆရာတော်၊ ကျောက်သင်္ဘော ဆရာတော်၊ ဝေဘူဆရာတော်၊ သဲအင်းဂူဆရာတော်၊ သန်လျင်တောရဆရာတော်၊ တောင်တွင်းကြီးဆရာတော်ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ၊ ကြောင်ပန်းတောရဆရာတော် တွေဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဆရာတော်တွေရထားလို့ ဟောပြောတဲ့တရားတွေကို တိုက်စစ် ဆေးကြည့်ခဲ့တယ်။

အဲဒီလိုတိုက်စစ်ဆေးကြည့်တာလုပ်တော့ ‘သူတို့တွေရနေကြတာဟာလည်း တရားမဟုတ်သလို ကိုယ်ရနေတာဟာလည်း တရားမဟုတ်ဘူး’ဆိုတာ သိခွင့်ရခဲ့တယ်။ ဆရာတော်ဟာ ‘သူများတွေရနေကြတာဟာလည်း တရားမဟုတ်သလို ကိုယ်ရနေတာဟာလည်း တရားမဟုတ်ဘူး’ဆိုတာ သိခွင့်ရသွားတော့ ‘တရားဆိုတာ ဘာလဲ’ သိဖို့ သံဃာတော်တွေထံ ချဉ်းကပ်မေးမြန်းခဲ့ပြီးပြီ။

နောက်ဆုံးမေးစရာတစ်ခုပဲ ကျန်တော့တယ်။ အဲဒါကတော့ ဗုဒ္ဓရဲ့ ဟောပြောချက်တွေဆီ ပြန်ချဉ်းကပ်ပြီး ဗုဒ္ဓဟောပြောချက်တွေကို ဆက်စပ်ကြည့်ဖို့ပဲလို့ စိတ်ကူးရခဲ့တယ်။ ဒီလောက်ဆိုရင် ဓမ္မဝိဟာရီဆရာတော် ဦးဉာဏဟာ ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးလဲ မေးတာအတွက် အဖြေသိနိုင်လောက်ပြီ ထင်ပါတယ်။

(၁၉၆၇)ခုနှစ် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ပခုက္ကူခရိုင်၊ မြိုင်မြို့နယ်၊ ခေါင်းကွဲကျေးရွာ အနီး၊ အရွက်မကြွေတောရကျောင်းမှာ အရိယသစ္စာတရားကို ဖော်ထုတ်သိမြင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်လို့ ဝန်ခံပြောဆိုခဲ့တာကြောင့် ဓမ္မဝိဟာရီဆရာတော် ဦးဉာဏဟာ ဘယ်တုန်းက တရားသိမြင်ခဲ့ပါတယ်လို့ ဝန်ခံပြောဆိုခဲ့တာလဲ မေးတာအတွက်လည်း အဖြေသိနိုင် လောက်ပါပြီ။

(၁၉၅၈)ခုနှစ် မေလ (၂၀)ရက်မှ (၁၉၈၃) ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၉)ရက်နေ့ထိ ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ဦးဉာဏဟာ အဝါရောင်ဝတ် ထေရဝါဒထဲမှာ ရဟန်းဝါ(၂၅)ဝါထိ နေထိုင်ခဲ့ပြီး မိုးပြာရောင်ဝတ်ကာ ဓမ္မဝိဟာရီအဖြစ်ဖြင့် ယနေ့အချိန်အထိ ဗုဒ္ဓဟောပြောချက် အရိယသစ္စာတရားတွေနဲ့ စပ်တဲ့အကြောင်းအရာတွေကိုပဲ သူ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ဟောပြော ရေးသားတာတွေကိုသာ တစိုက်မတ်မတ် မလျှော့သောဖွဲ့နဲ့ အားထုတ်နေခဲ့ပါတယ်။ ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ဦးဉာဏရဲ့ ဟောပြောချက် အသံဖိုင် တရားပုဒ်ပေါင်း(၁၀၀၀)ကျော်ထိ ရှိပါတယ်။ ကိုယ်တိုင်သိမြင်တဲ့ဒဿနဖြင့် ရေးသားပြီး စာအုပ်ပေါင်း(၆၀)ကျော် စာမျက်နှာပေါင်း (၁၁၅၀၀)ကျော်ထိ ရှိနေပါပြီ။

နောက် ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ဦးဉာဏဟာ **‘လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း လူ့အဖွဲ့အစည်း လူသားလောကကြီး အကျိုးစီးပွားဖြစ်ကာ ငြိမ်းချမ်းသာယာဖြစ်ဖို့ ဗုဒ္ဓဟောပြောချက် အရိယသစ္စာတရားတွေနဲ့စပ်တဲ့ အကြောင်းအရာတွေကိုပဲ ဟောပြောရေးသားတာကြောင့်’** ယခင် စစ်အစိုးရလက်ထက်က ပုဒ်မတွေအမျိုးမျိုးတပ်ပြီး (၁၉၈၃)ခုနှစ်မှာ ထောင်ဒဏ်(၅)နှစ်၊ (၁၉၉၁) ခုနှစ်မှာ ထောင်ဒဏ် (၁၀)နှစ်၊ (၂၀၁၀) ခုနှစ်မှာ ထောင်ဒဏ် (၂၀)နှစ် မတရားအချခံရတာအပြင် ဆရာတော်ရဲ့ ဒကာ ဒကာမ ဂေါပက တွေထံမှအလှူငွေ သိန်း(၂၀၀)ကျော်၊ ရန်ကုန်မြောက်ဥက္ကလာပ မိုးပြာခြံ၊ ပဲခူး(၁၀)မိုင်ကုန်း အရိယဥယျာဉ်ခြံ၊ မန္တလေးရန်ကင်းတောင်ခြေ မိုးပြာခြံတို့ကိုပါ သိမ်းဆည်း ချိတ်ပိတ်ထားတာ ခံနေရပါတယ်။

ဒါတွေကတော့ ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော် ဦးဉာဏဟာ သူ့ဘဝ တစ်လျှောက်လုံး ဘာတွေလုပ်လို့ ဘာတွေဖြစ်နေတာလဲ မေးတာအတွက် အဖြေကိုအကျဉ်းချုပ်ပြီး ပြောပြလိုက်ပါတယ်။ အကျယ်သိလိုပါက ဓမ္မဝိဟာရီဆရာတော်ရဲ့ ဟောပြောရေး သားချက်တွေကို လေ့လာဆည်းပူး မှတ်သားနိုင်ကြစေရန် ပရိသတ်ကို မိတ်ဆက် ပေးတဲ့အနေနဲ့ အသိပေး လိုက်ပါတယ်။

အရိယသစ္စာ သာသနာ ရောင်ဝါနေသို့ထွန်းပါစေ။

ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော်ဦးဉာဏ၏ ‘**နွေရာမ အရိယဓမ္မများ**’ ကို နောင်လာနောက်သား လူသားမျိုးဆက်သစ်တွေ လူ့အမှန်တရားဖြစ်တဲ့ အရိယသစ္စာကို အမှန်အတိုင်း ဖတ်ရှုလေ့လာကြပြီး သိရှိနိုင်ကြဖို့ရန်အတွက် ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒီ ဓမ္မဝိဟာရီ ဆရာတော်၏တပည့် ဘဒ္ဒန္တဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ (ငါးဘွဲ့ရဓမ္မာစရိယ၊ ဝိသိဋ္ဌပါကဋ)က တည်းဖြတ်ပြီး မှတ်တမ်းတင်ထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဓိကရည်ရွယ်ချက်ကတော့ လူ့အမှန်တရားဖြစ်တဲ့အရိယသစ္စာကို သိရှိနား လည်ကြပြီး လူ့အမှန်တရားမှ သွေဖည်နေကြတဲ့ လူသားလောကကြီးကို အစဉ်စောင့်ရှောက် တည့်မတ်ပေးနိုင်ကြဖို့ပါပဲ။

(မှတ်တမ်းတင်သူ)

ဘဒ္ဒန္တ ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ
 ပရိယတ္တိ သာသနဟိတ(သကျသီဟ) ဓမ္မာစရိယ
 စေတီယင်္ဂဏ ပရိယတ္တိ ဓမ္မာစရိယ၊ ဂဏဝါစက
 ပရိယတ္တိ သဒ္ဓမ္မပါလ ဓမ္မာစရိယ
 သုဓမ္မာပရိယတ္တိ ဓမ္မာစရိယ၊ ဝိသိဋ္ဌပါကဋ
 အစိုးရသာသနဓဇ ဓမ္မာစရိယ
 မဟာဂန္ထဝါစက ပဏ္ဍိတ
 ကျောင်းအုပ်ဆရာတော်(ဟောင်း)
 ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီး သင်တန်းကျောင်း
 မြစ်ကြီးနားမြို့၊ ကချင်ပြည်နယ်။

အခန်း(၁)

ရှေ့ နောက်ဘဝနဲ့ ကျင့်တာ တရားမဟုတ်

ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝကို ဖြုတ်ရတာကိုက အဲဒီ မသတ်တာဟာ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝကို အကြောင်းခံပြီး မသတ်တာ ဖြစ်မှာစိုးရိမ်လို့ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝ ဖြုတ်ရတာကွ၊ အဲဒီတော့ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝကို မခံယူရုံနဲ့တော့လည်း တရားလို့ ပြောလို့ ဘယ်ဖြစ်ပါ့မလဲ၊ ဘာဖြစ်လို့ တုန်းဆိုရင် သူက အမြင်ပဲဖြစ်တယ်၊ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝတော့ မခံယူဘူး၊ ဘာမှလည်း မကျင့်ဘူးဆိုရင် ဘာရမှာတုန်းကွ။

တကယ်အတိုင်းကတော့ ငါတို့ ဒီအရိယတရားကို ရလာတယ် ဆိုတာက ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝ ဖြုတ်ပစ်လိုက်တာနဲ့ ရလာတယ်ဆိုတာ ငါတို့က တရားကျင့် နေတာကွ၊ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် ငါတို့က သီလတွေကို ကျင့်နေတဲ့သူဖြစ်တယ်၊ အရင်တုန်းကတော့ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝနဲ့ ကျင့်မှာပေါ့ကွာ။

အဲဒီရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝ ဖြုတ်ပစ်လိုက်တဲ့ အခါကျတော့ ငါတို့ကျင့်တာက ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝ မပါတော့ဘဲနဲ့ ကျင့်တာဖြစ်သွားပြီ ဆိုတဲ့အခါကျတော့ ကိုယ်ပိုင်တရား ဖြစ်သွားတာပေါ့၊ အရင်က ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝနဲ့ တရားကျင့်တော့ အဲဒီကျင့်တဲ့တရားက ကိုယ်ကျင့်တာ မဟုတ်ဘူးဟ၊ ကိုယ်ကျင့်တာ မဟုတ်ဘဲနဲ့ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝကို ကြောက်ရွံ့ခြင်း သို့မဟုတ် မက်မောခြင်းနဲ့ ကျင့်နေတာ ဖြစ်တယ်။

၊ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝနဲ့ ကြောက်ရွံ့အောင် မက်မောအောင် ဘယ်သူသင်ပြပေး တာတုန်းဆိုရင် ဘာသာတရားက သင်ပြပေးတာပဲ၊ ဘာသာတရားက သင်ပြပေးတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ကိုယ်သိတာလားဆိုရင် ကိုယ်သိတာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ့်အသိနဲ့ တရားကိုကျင့်တာ မဟုတ်ဘဲ ဘာသာတရားက အကျင့်ခိုင်းလို့ တရားကျင့်ရတာ

ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလိုဆိုတော့ ကိုယ်ကျင့်တဲ့ အကျင့်သီလ ဖြစ်တဲ့ဟာက ကိုယ့်အကျင့်သီလ မဟုတ်ဘူး၊ ပြောရမယ်ဆိုရင် လူကြီးကနေပြီးတော့ ကလေးကို ဒါမလုပ်နဲ့ လုပ်ရင်တော့ မင်းကို ရိုက်မယ်၊ လုပ်ရင်တော့ မင်းကို ငါဆူပေးမယ့်ဟာ မပေးဘူး အစရှိသဖြင့် ခြိမ်းခြောက်ထားတာမျိုး ရှိတယ်မဟုတ်လား။

အဲဒီလိုဆိုတော့ လူကြီးက အလုပ်ခိုင်းလို့ လုပ်ရတာမျိုး၊ မလုပ်ခိုင်းလို့ မလုပ်ရတာမျိုး ဆိုတာဟာ သူများက ခိုင်းလို့ လုပ်ရတာ၊ မလုပ်ရတာ ဖြစ်နေတယ်။ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝ အမြော်အကြောက်နဲ့ တရားကျင့်တာဟာလည်း ဒီလိုပဲပေါ့။

အခု ကိုယ်က ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝနဲ့ တရားကျင့်တာ မဟုတ်ဘဲနဲ့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ကျင့်တာသာ ကိုယ့်ကျင့်တာ၊ အဲဒီတရားသာ ကိုယ့်တရားဖြစ်သွားတာ၊ တရားဆိုတာ **‘သီလ’**ပါပဲ။ အဲဒီသီလကို ကျင့်တာဟာ ကိုယ်က ကျင့်တာဖြစ်တယ်။ ဘာသာတရားက အကျင့်ခိုင်းလို့ ကျင့်တာ မဟုတ်ဘူး။

ကိုယ်ကကျင့်တာ ခိုင်းလို့ကျင့်တာ ဘာထူးလဲ

ကိုယ်ကကျင့်တာနဲ့ သူများအကျင့်ခိုင်းလို့ ကျင့်တာ ဘာထူးလဲဆိုတာကျတော့ ကိုယ့်ဟာကိုယ်ပဲ သိလိုက်စမ်းပါ။ သူများကခိုင်းလို့ လုပ်ရတာက ကိုယ်လုပ်တာ မဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ့်ဟာကိုယ် လုပ်တာကသာ ကိုယ်လုပ်တာ၊ သူများခိုင်းလို့ လုပ်တာဆိုရင် အဲဒီ အလုပ်ကနေပြီးတော့ အသိမထွက်ဘူး။

ကိုယ့်ဟာကိုယ် လုပ်တာဆိုရင်တော့ ဘာလုပ်လုပ် ကိုယ့်ဟာကိုယ် လုပ်ရင် အသိထွက်တယ်။ ဥပမာ ကိုယ့်ဟာကိုယ် လုပ်ရင် အသိထွက်တယ်ဆိုတာဟာ ကားမောင်းသင်မယ်ဆိုရင် ကိုယ့်ဟာကိုယ် ကားမောင်း သင်တာ၊ ကားမောင်းတဲ့ အတတ်ပညာတွေ သူ့ဟာသူထွက်လာလိမ့်မယ်၊ အသိတွေထွက်လာမယ်၊ သီလဟာ တကယ်တော့ သီလအတိုင်း ငုတ်တုတ်နေရင် ကိုယ်လုပ်တာ မဟုတ်လို့ဘဲ၊ သီလတော့ ကျင့်တယ်၊ ကျင့်တဲ့သီလက ငုတ်တုတ်ပဲ ကျင့်တဲ့သီလကနေ ဘာမှ အသိမထွက် လာဘူးဆိုရင် အဲဒါ သီလ မဟုတ်ဘူး၊ ဘယ်အလုပ်မဆို လုပ်တဲ့အလုပ်ဟာ အသိထွက်ရတာပါပဲ။

ဥပမာ- လက်သမားထဲ လိုက်တယ်။ အမေကထည့်လို့ လိုက်တာ မဟုတ်ဘူး။ အဖေကထည့်လို့ လိုက်တာမဟုတ်ဘူး။ မိန်းမကထည့်လို့ လိုက်တာမဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်စိတ်နဲ့ကိုယ့်ကိုယ် လက်သမားထဲလိုက်တာ။ လက်သမားလုပ်ရင် ဆရာကနေ ဒါကို ဖြတ်လိုက်ဆို ဖြတ်မှာပေါ့။ ဒါချောလိုက်ဆို ချောမှာပေါ့။ ဖောက်လိုက်ဆို ဖောက်မှာပေါ့။ ဒါ လက်သမား တပည့်၊ စလိုက်တဲ့တပည့်ပဲ။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ကိုယ့်စိတ်နဲ့ လုပ်တဲ့လက်သမားဟာ ငါ ဖောက်တဲ့ ချောတဲ့ ဖြတ်တဲ့ဟာကို ဘယ်နေရာမှာ သုံးတယ်။ ဘယ်လို သုံးတယ်ဆိုတဲ့အသိဟာ သိသိလာမှာ ဖြစ်တယ်။

ကြာလာတော့ အိမ်တစ်ဆောင်မက၊ နှစ်ဆောင်မက ဆောက်လာတော့ များလာတဲ့အခါကျတော့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် အသိဖြစ်လာပြီ။ ဘယ်ဟာကို ဖြတ်ရမှာ၊ ဖောက်ရမှာ၊ ချောရမှာဆိုတာ သိလာပြီ။ ပြောရမယ်ဆိုရင် သူ အိမ်ဆောက်တတ်တဲ့ အသိတွေ ထွက်လာမှာ ဖြစ်တယ်။

ဘယ်နေရာအတွက် ဘာလုပ်ဆိုတာ အသေးစိတ် သူ သင်တာလည်း မဟုတ်ဘဲ လက်တွေ့လုပ်ရင်းနဲ့ သူ့မှာ သိလာတာ ဖြစ်တယ်။ အေး လက်သမား၊ ပန်းရံသမား လုပ်ရင် အဲဒီလို သိလာသလို သီလကို ကိုယ်တိုင်က ဆောက်တည်ရင်လည်း သိလာပါတယ်။ တချို့မှာ သိမလာဘူး။ သီလဆောက်တည်တာဟာ ဆယ်နှစ်ကြာပြီ၊ အနှစ်နှစ်ဆယ် ကြာပြီ၊ အနှစ်သုံးလေးငါးဆယ်ကြာပြီ။

သီလကနေ ဘာအသိမှ သိမလာဘူးဆိုရင် ဒီသီလဟာ ကိုယ့်သီလ မဟုတ်လို့ဘဲ၊ ကိုယ့်သီလ မဟုတ်လို့ ဘယ်သူ့သီလလဲလို့ မေးရင် ဘာသာရေးက ခိုင်းတဲ့သီလပဲ။ ဘာသာရေးက ခိုင်းတဲ့သီလဟာ ကိုယ်လုပ်တဲ့ သီလမဟုတ်ဘူး။ ခိုင်းတဲ့သူ ဘာသာရေးက ခြောက်ထားတဲ့ မင်း ဒီသီလကို ကျိုးရင် ငရဲလားမှာ၊ ငရဲကြောက်တာနဲ့ လုပ်တယ်။ ဒီသီလကို ပြည့်မီအောင်လုပ်ရင် နတ်ပြည်ရောက်မှာလို့ မဟုတ်တဲ့ဟာတွေနဲ့ သူ့ကို ပြထားတယ်။

အဲဒီတော့ ဒီသီလကဘာဖြစ်တယ်လို့ ဆိုတာကို ကိုယ်မသိဘူး။ ဥပမာ ပြောမယ်ဆိုရင်တော့ ဟို နွားလိုပေါ့။ နွားကို ထမ်းပိုးထဲကို ထည့်ပြီး လယ်ထွန်ခိုင်းတယ်။ လယ်တစ်ကွက်လုံး ပြီးသွားတယ်။ ဒီ လယ်ကြီးကို ညက်စေတော့လို့လည်း သူမသိဘူး။

ဒီလယ်ကြီးထဲမှာ သမန်းတွေ နူးအိပြီး ကောင်းစေတော့ရယ်လို့လည်း သူမသိဘူး၊ ထမ်းပိုးထဲထည့်ပြီး မောင်းနှင်နေလို့သာ သူသွားနေတာ ဖြစ်တယ်။

ထယ်ကြီး ထွန်ကြီးကို ဆွဲခိုင်းထားလို့ ဆွဲနေတာဖြစ်ပေမယ့် ဆွဲချင်တာ မဆွဲချင်တာလည်း သူ့မှာ မရှိဘူး၊ အခုလည်း သီလဆောက်တည်ကြတာဟာ ကိုယ်ပိုင်သီလ မဆောက်တည်ကြဘူး၊ ခရစ်ယာန်တွေ သီလဆောက်တည်တယ်၊ ဘုရားသခင်ရဲ့ မျက်နှာရဖို့အတွက် ဆောက်တည်တာ၊ ဘုရားသခင် မျက်နှာရမှ သူတို့သေရင် ဘုရားသခင်က တရားစီရင်တဲ့အခါ ကောင်းကင်ဘုံကို သူတို့ရောက်မှာ၊ သူတို့ ကောင်းကင်ဘုံကို ရောက်ချင်ကြတယ်။

အဲဒီတော့ သူတို့က သီလဆောက်တည်ရာမှာ စိတ်မရှိဘူး၊ အဲဒီလိုပဲ လခစားသမားတွေ အလုပ်လုပ်ကြတယ်၊ သူတို့က ပိုက်ဆံရဖို့ပဲ စိတ်ဝင်စားတယ်၊ အလုပ်ကို စိတ်မဝင်စားဘူး၊ အဲဒီလိုပဲ သီလဆောက်တည်ကြတာတွေလည်း ငရဲက လွတ်ဖို့ရန်အတွက်ပဲ သူတို့ လိုချင်နေတယ်၊ နတ်ပြည်ရောက်ဖို့ရန်အတွက်ပဲ လိုချင်နေတယ်၊ ဒီသီလကို ဘာမှတော့ မသိဘူး၊ အဲဒီတော့ အဲဒီသီလတွေဟာ ဘာမှ အသိထူး မထွက်လာဘူးလို့ ပြောချင်ပါတယ်။

ကိုယ့်သီလကို ဘာနဲ့ စောင့်မလဲ

သီလဟာ သီလမှာတင် ရပ်တည်မနေဘူး၊ သီလကို ဆောက်တည်လိုက်ရင် ကိုယ့်သီလ တကယ်လို့များ မတော်တဆ ချွတ်ချော်ပြီး ပျက်သွားတာနဲ့ ကြိုမယ်ဆိုရင် ဝီရိယနဲ့ ငါ့သီလ ပျက်နေတာတော့ ပြင်မှပဲဆိုပြီး ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ=ဖြစ်ပြီးတဲ့ အကုသိုလ်တရား သီလပျက်တရားကို၊ ပဟာနာယ=သီလပျက်တာကို ပြန်ပယ်နိုင်တယ်။

အမှန်ကတော့ ‘သမာဓိ’ ဆိုတာဟာ ဝီရိယလည်း သမာဓိ၊ သတိလည်း သမာဓိ၊ သမာဓိကလည်း သမာဓိပဲ၊ အဲဒီတော့ သီလပျက် မပျက်အပေါ် စိတ်ဝင်စားတာရယ်၊ သတိထားတာရယ်၊ လုံ့လထားတာရယ် ဒီ အချက်(၃)ချက်ကို သမာဓိခေါ်တာဆိုတော့ ဘာကို လုံ့လထားတာတုန်း၊ ဘာကို သတိထားတာတုန်း၊ ဘာကို စိတ်ဝင်စားတာတုန်းဆိုရင် ဒီသီလကို စိတ်ဝင်စားနေတာ၊ ဒီသီလအပေါ်မှာ

သတိထားနေတာ၊ ဒီသီလအပေါ်မှာ လုံ့လထားနေတာတွေဟာ ကိုယ့်သီလကို သမာဓိနဲ့ စောင့်တယ်လို့ ပြောရမယ်။

သီလကို အထပ်ထပ်ဖြည့်မှ သမာဓိတည်

အခုဟာက ကိုယ့်မှာ ဘာမှ မရှိတာကြီး လူတွေမှာ သီလ ဆောက်တည်ကြ တယ်ဆိုတာ အဲဒီတော့ သီလတွေကို ပွားပါများရင် သမာဓိဖြစ်တယ်လို့သာ ပြောတာ သမာဓိက မဖြစ်ဘူး၊ သီလတွေ အထပ်ထပ် ပွားပါများရင် သမာဓိဖြစ်တယ်၊ အထူး သမာဓိရယ်လို့ ပွားရမှာ မရှိဘူး၊ အဲဒီသီလတွေကို ကိုယ်ကနေ တကယ့်ကို ကိုယ်ကသာ ဆောက်တည်ထားပါ၊ ဘာသာရေးက ဆောက်တည်ခိုင်းလို့ မိဘတွေ သားသမီးတွေ ပတ်ဝန်းကျင်တွေကနေ ဆောက်တည်ခိုင်းလို့ မဟုတ်ရဘူးပေါ့။

ကိုယ့်စိတ်နဲ့ ကိုယ့်ကိုယ် ဟောဒီလုပ်ငန်းမျိုးကတော့ ငါ့ဆီမှာ ရှိနေအောင် ငါလုပ်မယ်ဆိုတဲ့စိတ်နဲ့ ဆောက်တည်ကြည့်စမ်းပါ၊ သီလသိက္ခာတွေကို အဲဒီလို ဆောက်တည်ရင်းနဲ့ တည်သွားပါလိမ့်မယ်၊ ကိုယ်က ပျက်ရင်လည်း ပြင်မှာဆိုတော့၊ မပျက်ဘူးဆိုလည်း မပျက်အောင် သတိထားမှာ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီလို သတိထားလို့ မပျက်တော့ဘူးဆိုရင် သူဟာ အဲဒီသီလကို စိတ်ဝင်စားလာမယ်၊ ဘယ်သူမဆို ကိုယ်လုပ်တဲ့ အလုပ်ဆိုရင် စိတ်ဝင်စားလာရတာပဲ၊ ကိုယ်လုပ်တဲ့ အလုပ်ကို စိတ်မဝင်စားဘူးဆိုတဲ့သူက အဲဒီအလုပ်လည်း ဘယ်တော့မှ မတတ်ဘူး၊ ကိုယ်လုပ်တဲ့အလုပ်ကို စိတ်ဝင်စားတဲ့သူက အဲဒီအလုပ်ကို တတ်တာ ဖြစ်တယ်။

သီလဆိုတာ အကျင့်ရဲ့ နာမည် မဟုတ်

တတ်တယ်ဆိုတာ တကယ်ကတော့ အဲဒီအလုပ်နဲ့ စပ်လျဉ်းတဲ့အသိတွေ ပေါက်လာတာဟာ တတ်တာပဲဖြစ်တယ်၊ အခု သီလတွေကို ဆောက်တည်ကြတာဟာ လူတွေ တော်တော်များများက မခိုးကြပါဘူး၊ မလိမ်ကြပါဘူး၊ အတော်များများ လူတစ်ယောက်က လူတစ်ယောက်ကို သတ်တယ်ဆိုတာ ရှားပါတယ်၊ သီလတွေနဲ့

နေကြတယ်လို့ ပြောရမလိုပါဘဲ။

တစ်ကမ္ဘာလုံးတောင်မှ ပြောရမလိုပါဘဲ။ သီလမရှိတဲ့သူနဲ့ သီလရှိတဲ့သူဆိုရင် သီလရှိနေတဲ့သူက များပါတယ်လို့ ပြောရမလိုပါဘဲ။ သတ်နေတဲ့သူ၊ ခိုးနေတဲ့သူ၊ လိမ်နေတဲ့သူဆိုတာ ခပ်နည်းနည်းပါပဲ။ မသတ်၊ မခိုး၊ မလိမ်တဲ့သူတွေက များပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ သူတွေ သီလရှိသလားမေးရင် မရှိဘူးလို့ပြောရမှာဘဲ။

မသတ်မှ မသတ်ဘဲ၊ မခိုးမှ မခိုးဘဲ၊ မလိမ်မှ မလိမ်ဘဲ သီလရှိတာပေါ့လို့ ပြောရမှာဖြစ်ပေမယ့် တကယ်သီလ မရှိဘူး၊ တကယ်တော့ သီလဆိုတဲ့စကားလုံး ကိုယ်တိုင်ကိုယ်က မရွေးဘူးဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ရှိပါတယ်။ သီလဆိုတာ အကျင့်ရဲ့နာမည် မဟုတ်ပါဘူး၊ ကျောက်တောင်ဆိုတာရဲ့ နာမည်ပါ။

ကျောက်တောင်ကြီးတစ်လုံးဟာ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်များစွာကလည်း ဒီနေရာမှာပဲ မရွေးဘူး၊ နောက်နှစ်များစွာလည်း ဒီနေရာမှာ ရှိနေမှာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ကျောက်တောင်ကို ပါဠိလိုခေါ်တော့ ‘သေလ၊ သီလ’ ကျောက်တောင်ရဲ့ မရွေးတဲ့အဖြစ်ကို မရွေးတဲ့အဖြစ်နဲ့ တူအောင် ကိုယ့်ဆီကနေလည်း အဲဒီသီလကို မရွေးအောင် ဆောက်တည်တာမျိုး ဖြစ်ရမှာ ပေါ့။

အမြော်အကြောက်နဲ့ ဆောက်တည်တာ သီလမဟုတ်

အဲဒီလိုမျိုး စိတ်ဓာတ်နဲ့ ဆောက်တည်တယ်လို့ဆိုရင် သူ့မှာ အသိထူးထွက်လာ မှာ၊ တကယ်တော့ မရွေးအောင်ဆောက်တည်တာ မရှိကြပါဘူး၊ ပြောမယ်ဆိုရင်တော့ လူကြီးလူကောင်းတွေ အတော်များများ သီလတွေ ပြည့်စုံနေကြတယ်လို့ ပြောရမလို ရှိတယ်။ တကယ် သီလဆောက်တည်နေကြတာ မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောရပါမယ်။

သူတို့ အခြေအနေအရ မရွေးနေကြတာဘဲ ဖြစ်တယ်။ ရွေးလောက်တဲ့ အနေအထားရောက်လာရင် သူတို့ ရွေးကြမှာပဲ၊ ရွေးကြမှာဆိုတော့ မရွေးနေတုန်းကလည်း တကယ်မရွေးတာ မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောရမှာပဲ။ မခိုးနေရင် သီလလုံနေပြီလားလို့ မေးရင် မခိုးတဲ့သီလ လုံနေသလိုလို ဖြစ်ပေမယ့် မခိုးနေတာ မဟုတ်ဘဲ မခိုးသေးတာလို့ ဒီလို ပြောရမှာပေါ့။

တကယ် ခိုးရလောက်တဲ့အနေအထား မရောက်သေးတဲ့အတွက် မခိုးသေးတာ၊
မလိမ်ဘူးလို့ ဆိုရင်လည်း တကယ်မလိမ်တာ မဟုတ်ဘဲ မလိမ်သေးတာလို့ ပြောရမှာပဲ၊
မသတ်ဘူးလို့ဆိုရင်လည်း တကယ်မသတ်တာ မဟုတ်ဘဲ မသတ်သေးတာလို့ ပြောရမှာပဲ၊
သူ့သီလက ရွှေမှာပဲ၊ ဘာဖြစ်လို့ ရွှေမှာလဲလို့ မေးရင် ဒီသီလကို တန်ဘိုးမထားဘူး။
ဘာဖြစ်လို့ တန်ဘိုးမထားတာလဲလို့မေးရင် ဒီသီလ ဆောက်တည်ခြင်းရဲ့
အကြောင်းကိုယ်တိုင်က အပါယ်ဘေးက လွတ်အောင်လို့ ဆောက်တည်ကြတာ၊
အဲဒီအပါယ်ကို သိလို့လားဆိုတော့လည်း မသိဘူး၊ ဒီသီလ ဆောက်တည်ခြင်းရဲ့
အကြောင်းက နတ်ပြည်ရောက်ချင်လို့ ဆောက်တည်ရတာ၊ အဲဒီနတ်ပြည်ကို
သိလို့လားဆိုတော့လည်း မသိဘူး၊ နတ်ပြည်ဆိုတာ ရှိတယ်၊ ငရဲပြည်ဆိုတာ ရှိတယ်။

လူဆိုတာ ပစ္စည်းဥစ္စာအာဏာနဲ့ ရပ်တည်ရမှာမဟုတ်

တော်ကြာ မင်းတို့ ဒီသီလတွေ ကျိုးပေါက်ကုန်ရင်တော့ မရောက်ရမယ့် ငရဲလည်း
ရောက်လိမ့်မယ်၊ ရောက်ရမယ့် နတ်ပြည်တော့ မရောက်ဘဲ နေလိမ့်မယ်နဲ့ ပြောတော့
ဒီသီလ ချိုးဖောက်ဖို့ အခွင့်မကြုံသေးသ၍အထိ ဆောက်တည်နေမှာပေါ့၊ တကယ်တမ်း
ဒီသီလဟာ ငါဆိုတဲ့ လူတစ်ယောက် သေတပန် သက်တစ်ဆုံး ရပ်တည်ရမယ့်အရာလို့
သိတာ မဟုတ်ပါဘူး။

အမှန်က လူဆိုတာ သီလနဲ့ ရပ်တည်ရမှာ၊ လူဟာ သီလနဲ့ရပ်တည်ရမှာ
ဖြစ်ပေမယ့်လည်း လူတွေက သီလနဲ့ရပ်တည်ကြတာ မဟုတ်ဘူး၊ အလွယ်ပြောရင်တော့
ပိုက်ဆံ၊ ပစ္စည်းဥစ္စာနဲ့ ရပ်တည်နေကြတာလို့ ပြောရမှာပဲ၊ ဦးသန်းရွှေတို့လိုဆိုရင်
အာဏာနဲ့ ရပ်တည်နေတာလို့ ပြောရမှာပေါ့။

တစ်စက်မှ သီလအပေါ် သူတို့ တန်ဖိုးမထားကြဘူး၊ ချိုးဖောက်ခွင့် မကြုံသေးလို့
မချိုးဖောက်ဘဲ နေနေတာ၊ အခု လူကြီး လူကောင်းတွေ အကုန်များများပေါ့၊ သူတို့
သီလနဲ့ ရပ်တည်နေတာ မဟုတ်ကြဘူး၊ ဆိုလိုတာကတော့ ငါ့ရဲ့ ဘဝဟာ သီလပါပဲလို့
ဆိုတာမျိုး မရှိကြဘူးလို့ ဒီလိုပြောရမှာပေါ့။

သူများက ကိုယ့်ကို ကြည့်တာ အမှု

ဟို အင်းစိန်ထောင်ထဲတုန်းက ဘုန်းကြီးတွေကို အစိုးရကနေ ဖမ်းထားပြီးတော့ ပြန်လွှတ်ပေးချင်လာပြီ။ ဒီဘုန်းကြီးတွေ နောင်တရလောက်ပါပြီလို့ ဆိုတဲ့အချိန်ကျတော့ ပြန်လွှတ်ပေးချင်တော့ ဘုန်းကြီးတွေကို ခေါ်ပြီးတော့ မေးခွန်း လေးခုမေးပါတယ်။ ဒီအစိုးရနဲ့ စပ်လျဉ်းပြီး အစိုးရ ကောင်းသလား၊ မကောင်းဘူးလား ဆိုတာမျိုးပေါ့။

ဒီဘုန်းကြီးတွေက တစ်စက်မှ အစိုးရကောင်းတယ်လို့ မထင်ပါဘူး။ ထောင်ထဲမှာ ပြောကြရင်လည်း အစိုးရ မကောင်းကြောင်းတွေချည်းပဲ ပြောကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ထောက်လှမ်းရေးဆီ သွားပြီးတော့ အဖြေပေးရတဲ့အခါ အစိုးရ ကောင်းပါတယ်လို့ ဒီလို ပြောလိုက်ကြတာပဲ။

အဲဒီတော့ ဘယ်လို လုပ်မလဲ၊ တကယ်လည်း ကောင်းတယ် မထင်ဘဲနဲ့ ကောင်းတယ်လို့ ပြောကြတာဆိုတော့ သူတို့ လွတ်ချင်တာနဲ့ပဲ သူတို့ လိမ်ကြတယ်လို့ ပြောရမှာပေါ့။ ဆိုလိုတာကတော့ ငါ့ဘဝကတော့ အစောပိုင်းက ပြောခဲ့သလိုပါပဲ။

လူက အမှုကိုပဲ ပဓာနထားတယ်ဆိုတာ၊ လူက သူများက ကိုယ့်ကို ကြည့်တာမှာ အမှုကိုပဲ ကြည့်တာပါ။ အမှုကြည့်တာကို အမှုကြည့်တာလို့ မသိနေဘူး။ တကယ်ကတော့ အမှုကြည့်တာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ကိုယ်က အမှုမှန်နေဖို့ တော်တော်လိုပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် ကိုယ့်ကို သူများတွေက ကြည့်မှာ၊ အကဲခတ်မှာ မဟုတ်လား၊ သူ လိမ်များ လိမ်တတ်သလား၊ ခိုးများ ခိုးတတ်သလား၊ သူက မထင်ရင် မထင်သလို သတ်များ သတ်တတ်သလားလို့ အမှုကို ကြည့်မှာဖြစ်ပါတယ်။

အမှုကြည့်မှာ ဖြစ်ပေမယ့်လို့လည်း အမှုကို ဂရုမထားကြပါဘူး။ အမှုမှန်နေအောင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို မဆောက်တည်ကြဘူး။ ဥပမာ- တကယ်လို့သာ မင်း လူသတ်ဖူးတယ် ဆိုပါတော့ ဟုတ်တယ်နော်၊ မင်း လူသတ်ဖူးတယ်ဆိုလို့ရှိရင် မင်းကို ပေါင်းသင်းချင်တဲ့လူက အကဲခတ်မှာနော်၊ မင်းဟာ လူကောင်း ဟုတ်ရဲ့လားပေါ့။ တကယ်လို့ လူသတ်ဖူး တယ်ဆိုရင် ကဲ ပြေးလို့လည်း လွတ်ပါ့မလား၊ မင်းကို လူကောင်းလို့လည်း ဘယ်လိုမှ မှတ်လို့မရတော့ဘူး ဖြစ်မှာပေါ့နော်။

တခြား အကြောင်းတစ်ခုခုနဲ့ အဲဒီဟာကို ချေဖျက်ပြီးရင်တော့ ဒီလူကို ပေါင်းချင်ရင်

ပေါင်းပါလိမ့်မယ်။ ဒီမှတ်ချက်ကတော့ မင်းဟာ လူသတ်ဖူးတယ်၊ လူသတ်ဖူးတဲ့သူပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် အကဲခတ်တာမှာ လူကို အကဲခတ်တာမှ မဟုတ်ဘဲ။ ဒါပေမယ့် လူတွေက လူကို အကဲခတ်တာလိုမျိုးတော့ ဖြစ်ဖြစ်သွားကြပါတယ်။ လူအကဲခတ်သလိုမျိုး ဖြစ်တယ်ဆိုတာဟာ လူတစ်ယောက်ကို သူ့ပြောပုံဆိုပုံ သို့မဟုတ် နေပုံထိုင်ပုံ သူ့လုပ်ပုံကိုင်ပုံကို ကြည့်တာပေါ့နော်။ အဲဒါတွေကို ကြည့်တော့ တကယ်လို့ လူသတ်ဖူးတဲ့ လူတစ်ယောက် ဆိုလို့ရှိရင် ဧကတော့ ပေါ်လာရမှာနော်။ နေပုံထိုင်ပုံ ပြောပုံဆိုပုံ လုပ်ပုံကိုင်ပုံထဲမှာတွေ ပေါ်လာရမှာပါပဲ။

တချို့တော့ ရုပ်အကဲခတ်တယ်ဆိုပြီး အကဲခတ်ကြပါတယ်။ ဒီသူတော့ ရုပ်လှပါတယ်၊ ရုပ်မလှပါဘူးနဲ့ ပြောကြတယ်။ အဲဒီ အရုပ်လှတယ်တို့ အရုပ်ဆိုးတယ်တို့ ဆိုတာ ဘာပြောတာလဲလို့ဆိုရင် တကယ်တော့ သူ့ရဲ့ လုပ်ခဲ့တဲ့ လွန်ကျူးခဲ့တဲ့ လွန်ကျူးရပ်တွေပေါ်မှာ မှီပြီးတော့ သူ့ရုပ်ကလည်း ဖြစ်နေတယ်။ သူမလွန်ကျူးဘူးရင်လည်း မလွန်ကျူးဘူးသေးတဲ့ သူ့ရုပ်က ရှိနေတယ်။

ဥပမာ - ကလေးငယ်လေးတွေ မျက်နှာဆိုရင် ချစ်စရာကောင်းတယ်ဆိုတာ ပေါ်လွင်နေတယ်မဟုတ်လား။ ဘာမှ မလွန်ကျူးဘူးသေးလို့ ချစ်စရာကောင်းတာ မဟုတ်လား။ ကလေးတိုင်းပါပဲ ချစ်စရာကောင်းကြပါတယ်။ အဲဒီ ကလေးကနေ လူလားမြောက်သွားရင်တော့ သူ့ပုံက တစ်မျိုးဖြစ်သွားတာကို တွေ့ရမှာပဲ။ ချစ်စရာကောင်းတဲ့ ကလေးမျက်နှာ မရှိတော့ဘူး။

သတ္တဝါနဲ့အရိယာဆိုတာ အမည်းနဲ့အဖြူ

ကလေးမျက်နှာလေးတွေကို ဖြူစင်တယ်လို့ လူတိုင်းလူတိုင်း သိကြပါတယ်။ တကယ်ကတော့ သူ့ဘာမှ မလုပ်ရသေးလို့နော်။ နောက် လူကြီးဖြစ်လာရင်တော့ လုပ်တဲ့ လုပ်ရပ်တိုင်း လူကြီးမျက်နှာပေါ်မှာ အကုန်လုံး ရောက်လာပြီ။ မျက်နှာဆိုတာ မျက်နှာလေးတင် မဟုတ်ပါဘူး။ တစ်ကိုယ်လုံးပေါ်မှာ ရောက်လာနေတာပဲ။

အဲဒီတော့ တကယ်လို့များ ကျူးလွန်ထားရင် အစောကပြောသလို လူသတ်ဖူး တယ်ဆိုတာသာ ဖြစ်ကြည့်။ အဲဒါက ရှိနေရမှာပါပဲ။ ရုပ်အကဲခတ်တတ်တဲ့သူက

ရုပ်အကဲခတ်လိုက်လို့ရှိရင် တွေ့မှာပဲ။ ရုပ်အကဲမခတ်ဘဲ လှုပ်ရှားမှုတွေကို အကဲခတ်နိုင်ရင် လှုပ်ရှားမှုတွေကနေ တွေ့မှာပါပဲ။ အဲဒီတော့ မူလ လူပုံက ပျက်နေပြီပေါ့။ လူဆိုတာက တကယ်တော့ တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦးဟာ ပေါင်းသင်းချိတ်ဆက်နေရတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဘယ်အဲဒီလိုတော့ လွန်ထားတဲ့ အနေထားတော့ ဘယ်ဖြစ်ဖို့ ကောင်းပါ့မလဲပေါ့နော်။

ဆိုလိုတာကတော့ သီလဟာ ဘယ်လောက် အရေးကြီးလဲလို့ ဆိုတဲ့အကြောင်း ပါပဲ။ ဘယ်သူမှ အဲဒီလောက် အရေးမထားတာကိုလည်း တွေ့ရပါတယ်။ တစ်ဘဝလုံး အတွက်ပြောတော့ ပြောကြပါတယ်။ ဒါဟာ အမည်းစက်ကြီးဆိုပြီး ပြောကြပေမယ့် အမည်းစက်ကြီးလို့ မထင်ကြပါဘူး။

ကိုယ့် ဘယ်သူသိတာမှတ်လို့ ဆိုတာမျိုး ဒီလိုအမှတ်နဲ့ပေါ့နော်။ တကယ်ကတော့ လူတွေကို သတ္တဝါလို့ ပြောကြတာတွေ ရှိတယ်။ သတ္တဝါလို့ဆိုတာဟာ တကယ်က ထင်ရှားတယ်လို့ မြန်မာလို အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ သတ္တဆိုတာ ထင်ရှားခြင်းလို့ အနက်အဓိပ္ပာယ် ထွက်ပါတယ်။

သတ္တဝါဆိုတာ ထင်ရှားမှုရှိလို့ သတ္တဝါလို့ ပြောတာဖြစ်ပါတယ်။ ထင်ရှားတာက ဘာရှိတာတုန်းလို့မေးရင် အစွန်းအထင်းရှိနေတာကို ပြောတာ။ ဆိုကြပါစို့။ အဝတ်စ တစ်စပေါ်မှာ အစွန်းအထင်း တစ်ခုဖြစ်လိုက်တယ်ဆိုရင် အဲဒီ အစွန်းအထင်းကြီးက ထင်ရှားနေတာပါပဲ။ အဝတ်စရဲ့ အခြားတော်တော်များများကတော့ အစွန်းအထင်း မရှိပါဘူး။ တစ်နေရာမှာပဲ အစွန်းအထင်း ရှိနေတာလေးတောင်မှပဲ အစွန်းအထင်း မရှိနေတာတွေကို လူက မမြင်ဘူး။

အစွန်းအထင်းရှိတာကိုပဲ လူက မြင်တာနော်။ အဲဒီ အစွန်းအထင်းကို ပါဠိလို သတ္တလို့ ခေါ်တယ်။ လူက အစွန်းအထင်း ရှိတာဖြစ်လို့ ဒါကြောင့် လူတွေကို သတ္တဝါလို့ ပြောရတာပေါ့။ အဲဒီ အစွန်းအထင်းတွေကို ဖျက်ပစ်ရမယ်။ ဖျက်ပစ်ရမှာက အရိယမဂ် အကျင့်ပါပဲ။ ဖျက်ပစ်လိုက်ပြီ။ အစွန်းအထင်းမှန်သမျှ အကုန်ဖျက်ပစ်ပြီးသွားပြီလို့ဆိုရင် အဲဒါကို ဖြူစင်တဲ့သူ ‘အရိယာ’လို့ ခေါ်ပါတယ်။

အဲဒီမှာ ကွဲသွားတာက အရိယာရယ်။ သတ္တဝါရယ် အဲဒီနှစ်မျိုးပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မသိကြတော့ အရိယာတွေကိုလည်း သတ္တဝါလို့ သိနေကြပါတယ်။ လက်ရှိအကောင်

ပလောင်အနေနဲ့ ထင်ရှားနေတဲ့အဖြစ်လို့ သတ္တဝါကို အဲဒီလို အနက်သိနေကြပါတယ်။

တကယ်ကတော့ အကောင်ပလောင်ကြီးအဖြစ်နဲ့ ရှိနေတာက ထင်ရှားတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီအကောင်ပလောင်ပေါ်မှာ အစွန်းအထင်းဖြစ်နေတာက ထင်ရှားနေတာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို အစွန်းအထင်းအနေနဲ့ ထင်ရှားမှုကို ‘သတ္တဝါ’လို့ သိရမယ်။ ပြောရမယ်ဆိုရင် သတ္တဝါရယ်၊ အရိယာရယ်လို့ နှစ်မျိုးရှိတယ်။ လူကတော့ လူရယ်လို့ ဖြစ်လာပြီး ကြီးလာပြီဆိုရင် အစွန်းအထင်းကတော့ မရှိတဲ့သူလို့ မရှိပါဘူး။

ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် စိတ်မဆိုးဘူးတဲ့သူလို့ကို မရှိဘူး၊ မချစ်ဘူးတဲ့သူလို့ ကလည်း မရှိဘူးဆိုတော့ အစွန်းအထင်းကတော့ ရှိတာပါပဲ။ တစ်ခုခုနဲ့တော့ အစွန်းအထင်း ဖြစ်နေတာ၊ ဒါကြောင့် ‘သတ္တဝါ’တွေလို့ ဒီလိုပြောရတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီ အစွန်းအထင်းကို ဖျက်ရတာ၊ ဒီအစွန်းအထင်းကလည်း သူ့ဟာသူ အရွယ်ကြီးလာတာနဲ့ ပေါ်လာတာ မဟုတ်ဘူး။

ကလေးကို သတ္တဝါလို့ မပြောရ

အရွယ်ကြီးလာတော့ ကိုယ့်မှာလည်း ကိုယ်ပိုင်အင်အားကလည်း ရှိလာတဲ့ အခါကျတော့ ကိုယ့်ပတ်ဝန်းကျင်ကို ကိုယ်ကနေပြီး ကိုယ့်ရပ်တည်ချက်နဲ့အညီ တိုက်ခိုက်ရ သို့မဟုတ် ဖက်တွယ်ရတော့တာပေါ့။ အဲဒီလိုအခါကျတော့ အစွန်းအထင်းဆိုတာ ဖြစ်လာတော့တာပေါ့။ ကိုယ်လုပ်တာ မှားတဲ့အပေါ်မှာ အစောကပြောသလို ကိုယ်မြင် တယ်ဆိုတာက အမှုကလွန်ပြီး အကောင်ထိ မြင်တဲ့အခါကျတော့ ဒီအကောင်ကို ကိုယ်ကနေပြီးတော့ မုန်းတာ ချစ်တာတို့အပေါ် မူတည်ပြီး ကိုယ့်ရဲ့ ပြောဆိုပြုမူ နေထိုင်မှုတွေဟာ မှားကြတာဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို မှားတာကနေပြီးတော့ အစွန်းအထင်း ဖြစ်လာတယ်။ မှားရာကနေ အစွန်းအထင်းဖြစ်တာဆိုတော့ အစွန်းအထင်းမရှိတဲ့သူဆိုတာ မရှိသလောက်ဘဲလို့ ပြောရမှာပဲ။ တစ်ခုမဟုတ် တစ်ခုနဲ့တော့ မှားတာလို့ ပြောရမှာပဲ။ အများနဲ့အနည်းတော့ ကွာပါတယ်။

ကလေးငယ်လေးဆိုရင်တော့ အစွန်းအထင်းမရှိသေးဘူး။ ကလေးငယ် အစွန်းအထင်းမရှိတာကို အရိယာလို့ ပြောရမလားဆိုရင် မပြောရပါဘူး။ ကလေးငယ် လေးဟာ လူလို့ကို မပြောထိုက်သေးပါဘူး။ လူလို့ကို မမြည်သေးတဲ့ လူမမည်(မယ်)၊

လူလား မမြောက်သေးသူ၊ လူရာမဝင်သေးသူလို့ ပြောရမှာပဲ။

ကလေးကို အရိယာလို့ မပြောရပါဘူး။ ကလေးကို သတ္တဝါလို့လည်း မပြောရဘူး။ ကလေးကတော့ လူရာမဝင်တော့ လူကို မဟုတ်သေးတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် လူလားမမြောက်သေးသူလို့ ဒီလိုပဲ ပြောရမှာပါ။ လူမမည်ကနေ ကျော်လာတော့ လူမည်လာပြီး လူလားမြောက်လာပြီးနောက် ဖြူစင်တဲ့သူ တန်းဖြစ်သွားတယ် ဆိုတာတော့လည်း မရှိပါဘူး။

လူလားမြောက်သူတိုင်း သတ္တဝါဖြစ်

အဲဒီလိုပဲ အစွန်းအထင်းကတော့ အနည်းအများတော့ ကွာပြီး ဖြစ်တာပါပဲ။ အဲဒီ လူပေါ်မှာ အစွန်းအထင်းရှိလာတာ ရှိတာကို ထင်ရှားတယ်လို့ ပြောတာ၊ လူတွေကလည်း ထင်ရှားမှုကတော့ တစ်ခုမဟုတ် တစ်ခုတော့ ရှိကြတာပါပဲ။ သူက လောဘကြီးတယ်၊ သူက ဒေါသကြီးတယ်၊ သူက မာနကြီးတယ် အစရှိသဖြင့်ပေါ့။ အစွန်းအထင်းကတော့ ရှိနေတာပါပဲ။

ဥပမာ- အရက်သောက်သောသူဆိုရင် ဒီလူက အရက်သမားကြီး၊ ဘိန်းစားတဲ့ သူဆိုရင် ဒီသူက ဘိန်းစားကြီး၊ ခိုးတတ်တဲ့သူဆိုရင် ဒီကောင်က သူခိုး၊ ဆိုးတဲ့သူဆိုရင် ဒီကောင်က လူဆိုး အစရှိသဖြင့် ဒီသူတွေကို လူတွေက အစွန်းအထင်းကိုပဲ သိနေကြတာပါပဲ။

အဲဒီ အစွန်းအထင်းကို ဖျက်ပစ်တာဟာ အရိယမဂ်ပါပဲ။ ဒီအစွန်းအထင်းကလည်း ဒီသူအပေါ်မှာ သူ့ဟာသူ အစွန်းအထင်း ဖြစ်ပေါ်လာတာမဟုတ်ပါဘူး။ ပြောဆိုကြ၊ ပြုမူကြ၊ နေကြရင်းကနေပြီးတော့ ချွတ်ချော်တိမ်းပါးပြီး အစွန်းအထင်း ဖြစ်ပေါ်လာတာပဲ။ ချွတ်ချော်တယ်ဆိုတာ လူလမ်းနဲ့ မတည့်တဲ့ အပြော၊ အပြု၊ အနေမျိုး လုပ်တာဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒါကို ချွတ်ချော်တယ်လို့ ပြောရတာဖြစ်တယ်။

ချွတ်ချော်တိမ်းပါးတဲ့အဖြစ်ကြောင့် လူမှာ အစွန်းအထင် ဖြစ်ကျန်ခဲ့တာပါပဲ။ တကယ်လို့သာ အဲဒီ အစွန်းအထင်း တစ်ခုခု လူမှာ စွန်းထင်းထားပြီးဆိုရင် ဘယ်သူမှ မသိဘူးဆိုတာ ရှိကို မရှိပါဘူး။

လူရှိသမျှ သီလရှိနေရမယ်

နောက် သီလ ဆောက်တည်တယ်လို့ ဆိုတာဟာ အဲဒီသီလဟာ ကိုယ်တစ်သက်ပန်ရဲ့ အဖြစ်ကြီးပဲ။ ကိုယ့်တစ်သက်ပန်ရဲ့ အဖြစ်မှာ ဒီသီလကို ဖျက်တတ်တဲ့ပစ္စည်း၊ ကျောက်သင်ပုန်းပေါ်မှာ ရေးထားတဲ့ အကြောင်းအရာကို ဖျက်ဖို့ရန်ပစ္စည်း ကျောက်သင်ပုန်းဖျက်တဲ့ပစ္စည်းဆိုတာ ရှိတယ်။

ဒီလိုပါပဲ လူပေါ်မှာရှိတဲ့ အစွန်းအထင်းကို ဖျက်တဲ့ဟာက အရိယမဂ်တရား၊ ဒီအရိယမဂ်တရားဟာ လူပေါ်မှာ တင်နေတဲ့ ဖြစ်ထွန်းနေတဲ့ အစွန်းအထင်းတွေကို ဖျက်တဲ့ပစ္စည်းဆိုတော့ ဖျက်ကြရမှာပါပဲ။ အဲဒါကို အစွန်းအထင်း မဖြစ်အောင်လည်း နေရမယ်။ အစွန်းအထင်းဖြစ်ပြီးသွားတာကိုလည်း ဖျက်ကြရမယ်။ အဲဒါတွေကို လူတွေ မသိကြပါဘူး။

မသိကြတော့ ဒီကနေ့ သီလဆောက်တည်တယ်ဆိုတာ ဥပုသ်စောင့်ကြတာပဲ။ နောက်နေ့ရောက်ပြီဆိုရင် ဥပုသ်ချပြီးသွားပြီ။ မဆိုင်တော့သလို လုပ်ကြတယ်။ သီလဆောက်တည်တယ်ဆိုတာ သီလဟာ ချစရာပစ္စည်းမှ မဟုတ်တာဘဲ။ သီလဟာ ဖျက်စရာပစ္စည်းလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ သီလဆိုတာဟာ လူရှိသမျှ ရှိနေရမှာဖြစ်တယ်။

သီလဆိုတာ ခါးဝတ်ပုဆိုးလို မြဲရမယ်လို့ ရှေးကတော့ ပြောကြပါတယ်။ တကယ်ကတော့ ဒီလို ပြောတာဟာ အဆုံးစွန်ထိ ပြောလိုက်တဲ့သဘောပါပဲ။ လူရှိသမျှ သီလရှိနေရမယ့်သဘောကို ဆောင်တာပါ။ အဝတ်ဆိုတာကလည်း ကိုယ်ပေါ်က ချွတ်ထားတယ်ဆိုတာ မရှိသလောက်ရှားတယ်ဆိုတဲ့အနေနဲ့ ဥပမာဆောင်ပြီး လူမှာလည်း ဒီသီလဟာ မပျက်ရမယ့်ဟာလို့ ပြောတာပေါ့။

လူမှာ သီလသာ မရှိတော့ရင် ဖော့တုံးလိုပဲ

မပျက်ရမယ့်ဟာ ဖြစ်ပေမယ့် ပျက်နေကြတာပါလို့ ပြောရမှာပါပဲ။ ဒါလေးတော့ ဘာဖြစ်တာမှတ်လို့ ဆိုတဲ့သဘောနဲ့ ပျက်နေကြတာပဲ။ အဲဒါဟာ ဘာလဲ၊ ဘာဖြစ်လို့

အဲဒီလိုဖြစ်တာလဲလို့ မေးရင် သီလ စတင်ဆောက်တည်စဉ်တုန်းက ကိုယ်က ဆောက်တည်တာ မဟုတ်ဘူး၊ သီလတန်ဖိုးကို ကိုယ်တိုင်သိပြီး ကိုယ့်စိတ်နဲ့လုပ်တာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ဘာသာတရားရဲ့ ခိုင်းစေချက်ကြောင့် လုပ်ရတာ ဖြစ်နေတယ်။

ဥပမာ - နွားတွေကို နွားရှင်ကနေ ထမ်းပိုးထဲတပ်ပြီးတော့ မောင်းထွန်တာလို၊ လှည်းထမ်းပိုးထဲတပ်ပြီးတော့ မောင်းနှင်တာလိုပါပဲ။ ခရီးမရောက်ဘူးလားဆိုရင် ခရီးတော့ ရောက်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် တကယ်လုပ်တဲ့ နွားကတော့ ဘာသိမလဲ၊ ဘာမှမသိပါဘူး၊ ဘယ်လောက် ခရီးပေါက်တယ်၊ ဘယ်လောက် ခရီးရောက်တယ်ဆိုတာတော့ ဘာမှ မသိပါဘူး။

အဲဒီလိုပဲ လူတွေ သီလဆောက်တည်ကြတယ်လို့ဆိုတာ ဒီ သီလနဲ့ စပ်လျဉ်းလို့ တန်ဖိုး မထားတတ်ကြပါဘူး၊ သီလကို သိကို မသိကြပါဘူး၊ သီလဆိုတာ ငါတို့ပစ္စည်း ငါတို့ဂုဏ် ငါတို့သိက္ခာလို့ ဖြစ်ရမှာပဲ၊ ပြောမယ်ဆိုရင် ကွန်ကရစ်အဆောက်အဦး လုပ်လို့ရှိရင် အထဲကနေ သံချောင်းတွေ ထည့်ရတယ်နော်၊ အဲဒါဘာလို့လဲဆိုရင် ငလျင်ဒဏ်၊ သဘာဝဘေးဒဏ်တွေ ခံနိုင်အောင် မပြိုကျမပျက်စီးအောင်လို့ပဲပေါ့၊ အဲဒီလိုပဲ တကယ်ဆိုရင် သီလဆိုတာ ဒီလူရဲ့ အမာခံပစ္စည်းပဲ၊ အမာခံပစ္စည်းဖြစ်တဲ့အတွက် လူမှာ သီလသာ မရှိတော့ဘူးဆိုရင် ဒီလူဟာ ဖော့တုံးသဖွယ် ဖယောင်းသဖွယ် ဖြစ်သွားပြီ၊ ဘာမှ အသုံးမကျ၊ ဘယ်လိုမှ ခိုင်မာမှုမရှိ၊ ဘယ်လိုမှ အနစ်သာရမရှိတဲ့ လူတစ်ယောက်လိုကို ဖြစ်သွားမှာပဲ။

သမာဓိကို အထပ်ထပ်ဖြည့်မှ ပညာဖြစ်

ဒါပေမယ့် အဲဒီသီလကို မသိပါဘူး၊ သီလဟာ လူရဲ့ တကယ့်အမာခံ ပစ္စည်းဆိုတာ မသိပါဘူး၊ လူတစ်ယောက်က လူတစ်ယောက်ကို ကြည့်တယ်ဆိုတာ အမှုကြည့်တာ၊ အမှုကြည့်တယ်လို့ဆိုတာ အမှုကောင်းမကောင်း ကြည့်တာ၊ တကယ်က အမှုကောင်းက သီလပဲ၊ အမှုကောင်းက သီလဆိုတော့ ကိုယ်က အဲဒီ အမှုကောင်းကို တည်ဆောက်ထားမှ ကိုယ်ပေါ်ကနေ ချစ်တယ်ဆိုတာမျိုး မရှိဘဲနဲ့ ငရဲကြောက်လို့ ဆောက်တည်ရတာမျိုး မဟုတ်ဘဲနဲ့ ဆောက်တည်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

သီလကို အဲဒီလိုမျိုး ဆောက်တည်ရင်တော့ သီလကို ကိုယ်တိုင် လုပ်တယ်ဆိုပြီးတော့ ဆောက်တည်လို့ ရှိရင်ကတော့ ဒီသီလကနေ အသိတွေ ထွက်လာမှာ ဖြစ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် ဒီသီလတွေနဲ့ နေပါနေပါများရင် သမာဓိက ဖြစ်လာမှာ။ ဒီသီလ နည်းနည်းပျက်၊ နည်းနည်းစောင်းရင် ချက်ချင်းလုံ့လစိုက် ထပ်ဖြည့်ပြင်မှာပေါ့။ ဒီသီလကို လုံးဝ အကျိုးအပွဲအပျက်အစီး အဖြစ်မခံရအောင် သတိနဲ့ ဆောက် တည်နေရမှာပေါ့။ ကိုယ်တိုင်စိတ်နဲ့ လုပ်တာဆိုရင်ပေါ့နော်။

ကိုယ်လုပ်တာ မဟုတ်ဘဲ ဘာသာရေးကနေ ယူပြီးတော့ အလုပ်ခိုင်းထားလို့ ကိုယ်ကနေ သီလကို ဆောက်တည်နေရတာဆိုရင်ကတော့ သူရှိချင်သလို ရှိနေပါစေ၊ သူလုပ်ချင်သလို လုပ်နေပါစေ၊ သူခိုင်းချင်ခိုင်း မခိုင်းချင်မခိုင်းဘဲ ဖြစ်နေမှာပေါ့။ သီလက အမြဲရွေ့နေတယ်ဆိုရင်တော့ ဘာအသိမှလည်း သိလာမှာ မဟုတ်သလို ဘာမှ ဖြစ်လာမှာလည်း မဟုတ်ဘူး။

အဲဒီလို မဟုတ်ဘဲ သီလကို ကိုယ်တိုင်စိတ်နဲ့ တည်ဆောက်ထားတာဆိုရင်တော့ အသိတွေတိုး အသိတွေရလာပြီး၊ နောက်ဘာအသိတွေ ရလာမလဲလို့ဆိုရင် ဒီသီလတွေ ပျက်ကြတာ ရှေးအခါတုန်းက ဘယ်လိုဖြစ်ခဲ့ဖူးလို့လဲဆိုတဲ့ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်တွေ ပေါက်လာမယ်။ အဲဒီဉာဏ်ဟာ ဒီသီလကနေ ပေါက်လာတာဖြစ်တယ်။ သီလကို တည်ဆောက်ထားတဲ့အတွက် ထွက်လာတဲ့ အသီးအပွင့်တွေပဲပေါ့။

နောက် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဆိုတာ အဲဒီသီလ ပျက်စီးတုန်းက ဖြစ်ခဲ့ဖူးတဲ့ အကောင်ပလောင်တွေကို မြင်တဲ့ဉာဏ်ပဲ။ ဥပမာ- အရက်သောက်ပြီး အရက်သမားကြီး ဖြစ်ပြီးနေတယ်။ ဘိန်းစားတယ်ဆို ဘိန်းစားကြီး ဖြစ်ပြီးနေတယ်။ သူများပစ္စည်းခိုးတော့ သူခိုးကြီး ဖြစ်ပြီးနေတယ်။ ဒီလူတွေကို အကုန်သိတယ်။

ဒါဟာ အကောင်ပလောင်ထိ သိမြင်သွားပြီး သီလပျက်စီးတာရဲ့အဖြစ်ဟာ ဒီလို ဆိုးဝါးပါလား။ အဲဒီလိုမျိုး သိမြင်တဲ့အသိဟာ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ပဲ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ရတော့ ဟင် ဒီလို သီလပျက်စီးတာမျိုးကြီးဖြင့် မသင့်တော်ပါလား။ ဒါမျိုးတော့ နောက်လုပ်ဖို့ မတော်ပါလားဆိုပြီးတော့ အဲဒီသီလပျက်စီးနေတာရဲ့အပေါ်မှာ လိုလားနေတဲ့ အာသာ၊ လိုလားမှုကို ပါဠိလို **အာသာ** လို့ခေါ်တယ်။

အရင်က အရက်သောက်နေတော့ အရက်သောက်တာကို လိုလားနေတော့ အရက်သောက်တာကို အာသာရှိတာပဲပေါ့။ ဘိန်းစားကလည်း ဘိန်းမပြတ်သေးတော့ ဘိန်းစားချင်စိတ် အာသာ ရှိတာပဲပေါ့။ ခိုးတဲ့သူကလည်း ခိုးရတာအပေါ်မှာ အာသာ ရှိတာပဲပေါ့။ အခုတော့ အဲဒီလို အကောင်ပလောင်အထိ သိမြင်သွားပြီ။ ကိုယ့်ပုံသဏ္ဌန်ကို ကိုယ်မြင်သွားပြီ။

အရက်သောက်တဲ့သူက သူ့ အရက်သမားရဲ့ ဆိုးဝါးတဲ့အဖြစ်ကို မမြင်ဘူး။ အရက်သမားတွေကို မေးကြည့်ပေါ့။ တကယ် မမြင်ဘူးနော်၊ ခိုးတဲ့သူခိုးတစ်ယောက် ကလည်း သူ့ခိုးရတာရဲ့ ဆိုးဝါးတဲ့အဖြစ်ကို မမြင်ပါဘူး။ အပယ်လေးပါး၊ ကပ်သုံးပါး၊ ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါးကနေ လွတ်ရပါလို့နဲ့ ဩကာသတွေဆိုပြီး တကယ်တော့ အပယ်လေးပါး လည်း မသိဘူး။

ကိုယ်ကိုယ်တိုင် အပယ်ကျနေလည်း အပယ်ကျနေတာကို မသိဘူး။ ကိုယ်တိုင် ငရဲကျနေလည်း ငရဲကျနေတာကို မသိဘူးဗျ။ အပါယ်လည်း မသိဘူး။ ငရဲလည်း မသိဘူး။ အပါယ်တွေ ငရဲတွေသာ မသိတာလားလို့ မအောက်မေ့နဲ့၊ နတ်လည်း မသိပါဘူး။ ဗြဟ္မာလည်း မသိကြပါဘူး။ ကိုယ်ဖြစ်နေတဲ့အဖြစ်ကို ကိုယ်သာယာပြီး ကောင်းနေကြတာပဲ၊ အဲဒီလို ဖြစ်နေကြတာပါ။

အဲ ဆိုလိုတာက သူ့မှာဖြစ်နေတဲ့ အကောင်ပလောင်ကို သူသိသွားပြီ ဆိုတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီဟာတွေပေါ်မှာ လိုလားမှု အာသာ ကုန်သွားတယ်။ အဲဒါကို ‘အာသဝက္ခယ’လို့ ပြောတာပါ။ ပုဗ္ဗနိဝါသာနုဿတိအဘိညာဏ်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခအဘိညာဏ်၊ အာသဝက္ခယအဘိညာဏ်၊ သီလဆောက်တည်တာဟာ ဒီအဘိညာဏ်သုံးခုကို ပေါက်စေပါတယ်။ ဒီအဘိညာဏ်သုံးခုကို ကိုယ်က သီလဆောက်တည်ရင် ရစေပါတယ်။ ကိုယ်က သီလဆောက်တည်တာ မဟုတ်ရင် မရပါဘူး။

လူရဲ့ အရည်အသွေးဟာ သီလပဲ

ဘာသာရေးက ဆောက်တည်ခိုင်းတာ ဆိုရင်တော့ ထွန်ထမ်းပိုး တပ်ထားတာကို ရုန်းနေတဲ့နွားလိုပဲ။ ထယ်ရေးညက်စေချင်တာလည်း မရှိဘူး။ မညက်စေချင်တာလည်း

မရှိဘူး၊ နွားကတော့ ခိုင်းတာ လုပ်လိုက်တာပဲလို့ ပြောရမှာပေါ့နော်။

အဲဒီလိုပဲ ဘာသာရေးက မင်းငရဲမရောက်ချင် သီလဆောက်တည်၊ သီလနဲ့ပြည့်စုံအောင်နေဆိုရင် သူ သီလ ဆောက်တည်လိုက်တာပဲ၊ အဲဒါဟာ သူ့သီလ မဟုတ်ဘူး၊ ဘာသာရေးက ခိုင်းတဲ့သီလ၊ ကျွန်ကဆောက်တည်တဲ့သီလ၊ ကျွန်က လုပ်နေတဲ့အလုပ် အဲဒီလိုမျိုး ဖြစ်တယ်လို့ ပြောရမှာပေါ့နော်။

အဲဒါကြောင့် သီလကို အဲဒီလိုမျိုး မလုပ်ရဘူးလို့ ပြောရမှာပါ။ သီလဆိုတဲ့ အရာဟာ လူရဲ့ တကယ့်အနှစ်သာရ၊ လူရဲ့ အရည်အသွေးပဲ၊ လူဟာ အသားတွေ အရေတွေ အရိုးတွေဆိုတာ ဘာအနှစ်သာရ ရှိလို့လဲ၊ အရိုးတွေ အသားတွေဆိုတာ ကျိုးနိုင်ပဲ့နိုင်တာ ဖြစ်တဲ့အတွက် လူမှာ ခိုင်မာရမှာက သီလပဲ၊ သီလက ခိုင်မာရမှာနော်။

အဲဒီလို ခိုင်မာရမှာ၊ လူတွေအားလုံး လိုလားနှစ်သက်ပြီး လူတွေ အားလုံးနဲ့ တည့်နိုင်မယ့်အမှုက သီလပဲ၊ လူနဲ့မတည့်တဲ့ လူမလိုလား မနှစ်သက်တဲ့အရာတွေက သီလပျက်စီးတာပဲ၊ အဲဒီလိုဆိုရင် ကိုယ်ကလည်း လူလုပ်နေတာဆိုတော့ ခိုင်မာတဲ့ လူတစ်ယောက်ဖြစ် ဖို့အတွက် သီလရှိရမှာပေါ့။

အဲဒီလိုဆိုရင် ဒီသီလကတော့ ငါ ဆောက်ကို ဆောက်တည်မယ် ဆိုတာမျိုး၊ ငါ သေသာ သေရမယ်၊ ဘယ်တော့မှ သီလ မပျက်စေရဘူးဆိုတာမျိုး ဆောက်တည် ရမှာပေါ့နော်၊ အဲဒီလိုမျိုးထိ ဆောက်တည်နိုင်ပြီဆိုရင် ခဏက ပြောခဲ့တဲ့အဘိညာဏ်(၃)မျိုး ပေါက်လိမ့်မယ်၊ သီလကတော့ ဆောက်တည်တယ်၊ အဘိညာဏ် မပေါက်ဘူးဆိုရင် အဲဒီသီလဟာ ကိုယ်က ဆောက်တည်တဲ့သီလ မဟုတ်ဘူး၊ သူများခိုင်းတာကို လုပ်ရတဲ့ သီလပဲ။

ပုတီးစိပ်တာဟာ သီလပျက်

ဘုန်းဘုန်းတို့ မင်းကွန်းမှာ နေနေစဉ် ငါးနှစ်အရွယ်ကတည်းက သီလရှင်လုပ်ခဲ့တဲ့ အသက်(၈၀)လောက်ရှိတဲ့ သီလရှင်အဖွားကြီး တစ်ယောက် ရှိတယ်၊ အဲဒီသီလရှင်ကြီး တစ်ယောက် ဘုန်းဘုန်းကိုလည်း အင်မတန် လေးစားပါတယ်၊ သူဆို ပုတီးပဲ အမြဲစိပ်နေတယ်။

ဘုန်းဘုန်းကပြောတယ်။ ခင်ဗျား ပုတီးစိပ်နေတာ သီလပျက်စီးလိမ့်မယ်လို့ ပြောတော့ ဟင် ဘုန်းကြီးက ပြောင်းပြန်ပြောတော့မယ်တဲ့။ တပည့်တော် ပုတီးစိပ်တာကိုက သီလမြဲအောင်စိပ်တာတဲ့။ မဟုတ်ဘူး ခင်ဗျား သီလပျက်စီးမှာလို့ ဘုန်းဘုန်းက တွက်ပြတယ်။

♣ ‘ဒကာမကြီးဟာ သတိရရင် ရတဲ့အချိန်မှာ ပုတီးစိပ်တာပဲ။ စကားပြောရင်းက သတိရလာပြီး သူ့တပည့်ကို ဟဲ့ မိမြဟဲ့ ပုတီးပေးစမ်းလို့ တောင်းတာတွေတယ်။ အဲဒါကို မေးကြည့်တယ်’

- ‘ဘယ်လို မေးတာလဲ ဘုရား’

♣ ‘အဲဒါက ဘာဖြစ်လို့ လုပ်တာလဲလို့ပေါ့’

- ‘ဘယ်လို ပြန်ပြောသလဲ ဘုရား’

♣ ‘ဒါများ မေးနေရသေးသလားလို့ ပြန်ပြောတယ်။ သိချင်လို့ မေးတယ် ပြောတော့ သီလမြဲအောင်လို့ပဲလို့ ပြန်ပြောတယ်’

- ‘အဲဒါကို ဘုန်းဘုန်းက ဘာပြန်ပြောသလဲ ဘုရား’

♣ ‘ဒကာမကြီး အသက်က ရှစ်ဆယ်ရှိပြီ။ ငါးနှစ်သမီးကတည်းက ဒီသီလတွေ ထိန်းလာခဲ့တာ အခုအထိ မမြဲသေးလို့လားလို့ ပြန်မေးလိုက်တယ်’

- ‘ဘာပြန်ပြောသလဲ ဘုရား’

♣ ‘ခိုင်ရာ သံစွဲ၊ မြဲရာ သံပတ်ပတ်ဆိုတာ မကြားဖူးဘူးလားလို့ ပြောတယ်။ ဒီတော့ ဒကာမကြီး စဉ်းစားစရာတစ်ခု ပြောမယ်လို့ပြောတော့ ပြောပါလို့ ဆိုတယ်’

- ‘ဘာပြောမှာလဲ ဘုရား’

♣ ‘သံစွဲလိုက်လို့ ခိုင်တာ လျော့သွားတယ်။ သံပတ် ပတ်လိုက်လို့ မမြဲတာ ဖြစ်သွားတာအကြောင်း ပြောမလို့ဘဲလို့ ပြန်ပြောတာပေါ့’

- ‘ဘာပြောသလဲ ဘုရား’

♣ ‘ဘုန်းကြီးက လူကြီးကို တော်အောင်လျော်အောင် စကားမပြောနဲ့ဘုရားလို့ ပြောတာပဲ။ တကယ်ပြောမှာကို နားထောင်မလားဆိုတော့ ပြောခွင့်ပေးလိုက်တယ်’

- ‘ဘယ်လို ပြောသလဲ ဘုရား’

♣ ‘ဒကာမကြီး ပုတီးစိပ်တဲ့ဟာ ဘာအာရုံပြုတဲ့စိတ်လဲလို့ မေးတာကို ဖြေဆို နှေးနေတယ်’

– ‘ဘာကြောင့်လဲ ဘုရား’

♣ ‘ဝေဖန်မကြည့်ဘူးလို့ပေါ့’

– ‘အဲဒါ ဘယ်လို လုပ်သလဲ ဘုရား’

♣ ‘အင်းနဲ့ ဟင့်အင်း မေးခွန်းမျိုး ဆက်မေးရတာပေါ့’

– ‘ဘယ်လို မေးတာလဲ ဘုရား’

♣ ‘အဲဒီအာရုံဟာ ငါးပါးအာရုံ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေလားလို့မေးတော့ ဘယ်ဟုတ်မလဲ ပြောတယ်၊ ဒီလိုဆိုတော့ ပုတီးစိပ်တဲ့စိတ်ဟာ ကာမစိတ် မဟုတ်တဲ့စိတ်ပေါ့ ပြောတော့၊ ဒါပေါ့ဘုရားလို့ ပြောတယ်၊ ကာမစိတ် မဟုတ်တာဆိုရင် မဟဂ္ဂုတ်စိတ်နဲ့ လောကုတ္တရာစိတ်ပဲ ရှိတာပဲ၊ လောကုတ္တရာစိတ်ဆိုရင် မဂ်စိတ်၊ ဖိုလ်စိတ်တွေပဲ၊ အဲဒါရော ဟုတ်သလားလို့ မေးတော့ အဲဒါလည်း ဘယ်ဟုတ်မှလဲဘုရားလို့ ဖြေတယ်၊ အဲဒါ မဟုတ်ရင် ပုတီးစိပ်တဲ့စိတ်ဟာ မဟဂ္ဂုတ်စိတ်ပဲ ပြောတော့ ဟုတ်မှလဲလို့ ဖြေတယ်’

– ‘အဲဒါတွေကို ဘာဖြစ်လို့ မေးနေတာလဲဘုရား’

♣ ‘တန်ဖိုးဖြတ်ဖို့အတွက် တန်ဖိုးအဖြတ်ခံ တရားကိုယ်ကို အရကောက်တာပဲ’

– ‘ဘယ်လို တန်ဖိုးဖြတ်မှလဲဘုရား’

♣ ‘ဖြတ်မှာပေါ့ နားထောင်ကြည့်လေ’

– ‘ကြားချင်လှပါပြီဘုရား’

♣ ‘ဒကာမကြီး တပည့်တွေကို ပို့ချတဲ့အခါ မဟဂ္ဂုတ်စိတ်မှာ စေတသိက် ဘယ်လောက် ယှဉ်တယ်လို့ ပို့ချသလဲလို့ပဲ၊ သုံးဆယ့်ငါးပါး ယှဉ်ကြောင်း ပြန်ပြောတော့ အဲဒီသုံးဆယ့်ငါးပါးက ဘယ်ရာသီ စေတသိက်လဲ မေးတော့ အညသမာန်းနဲ့ သောဘဏရာသီ စေတသိက်တွေဖြစ်ကြောင်း ပြောတာပဲ၊ အဲဒီနှစ်ရာသီက စေတသိက် သုံးဆယ့်ရှစ်ပါး ရှိတာဆိုတော့ ဘာတွေမပါလို့ သုံးဆယ့်ငါးပါးပဲ ဖြစ်တာလဲဆိုတော့ ဝိရတီသုံးပါး မပါဘူးဘုရားလို့ ဖြေတာပဲ’

– ‘အဲဒါတွေက ဘာတွက်ပြနေတာလဲ ဘုရား’

♣ ‘နားထောင်ကြည့်ပေါ့၊ ဝိရတီဆိုတာတွေက ဘာတွေလဲ ဒကာမကြီးဆိုတော့ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ သုံးပါးပေါ့လို့ ပြောတယ်’

- ‘ဆရာကြီးကတော့ ဘာတွေ ပြောနေတာလဲ အောက်မေ့ မလားပဲဘုရား’

♣ ‘သမ္မာဝါစာဆိုတာထဲမှာ မုသာဝါဒဝိရတီ ပါတယ်မဟုတ်လား ဒကာမကြီးဆိုတော့ ဟုတ်တယ် ဖြေတယ်၊ သမ္မာကမ္မန္တထဲမှာ ပါဏာတိပါတဝိရတီ၊ အဒိန္နာဒါနဝိရတီ၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဝိရတီတွေ ပါတာပဲ၊ အဲဒါတွေက သီလသိက္ခာပုဒ် တွေပဲဆိုတော့ ဟုတ်ပါတယ်လို့ ဖြေတယ်၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ်က ဒါတွေ မယှဉ်တော့ မဟဂ္ဂုတ်စိတ်ပွားနေတာဟာ ဒီသီလတွေ မရှိရာရောက်မနေဘူးလားလို့ မေးတာပဲ’

- ‘ဒကာမကြီး ဘဝင်ကျသွားသလားဘုရား’

♣ ‘ကျရမှာပေါ့၊ ဘယ်ထွက်ပြေးစရာ ရှိတော့လို့လဲ’

- ‘ဘာပြန်ပြောသေးလဲ ဘုရား’

♣ ‘ဘုန်းကြီးက ရှာရှာဖွေဖွေ ပြောတတ်လိုက်တာလို့ပဲ ပြောတာပဲ’

- ‘နောက် ပုတီးမစိပ်တော့ဘူးလား ဘုရား’

♣ ‘စိပ်တာပဲ’

- ‘ဘုန်းဘုန်းက ဘာမှ မပြောဘူးလား ဘုရား’

♣ ‘ပြောတာပေါ့၊ ဒကာမကြီးက ပုတီးစိပ်နေပြန်ပြီလားလို့ပဲ’

- ‘ဘာပြန်ပြောသလဲ ဘုရား’

♣ ‘ယောင်ပြီး စိပ်နေတာပေါ့၊ ကလေးကတည်းက လုပ်လာခဲ့တာဆိုတော့ ယောင်နေတာပေါ့လို့ပဲ ပြောတယ်’

- ‘ဘာသာရေးတိုင်းနဲ့ ပုတီးက မပါမပြီး ဖြစ်နေပြီ ဘုရား’

♣ ‘တခြား ဘာသာတွေအတွက်တော့ ဟုတ်မှာပဲ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ အနေနဲ့က မပွားကောင်းတဲ့ မဟဂ္ဂုတ်လမ်းဖြစ်တာ မသိကြလို့ဘဲ၊ မဂ်ဖိုလ်အရိယာရဲ့ ဖီလာလမ်းတွေပဲ’

- ‘မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ပွားလို့ လောကုတ္တရာ မဖြစ်ဘူးလားဘုရား’

♣ ‘တောင်သွားလို့ မြောက်မရောက်ဘူးလား မေးသလို ဖြစ်နေတယ်’

ဘုန်းဘုန်းက အဲဒီလိုတွက်ပြတော့ ဟုတ်ပါတယ်ဘုရား၊ တပည့်တော် ရှိခိုးပါတယ်ဘုရားနဲ့ တောင်းပန်ပါတယ်။

သီလ ခဏခဏ ခံယူနေရတာ ရှက်စရာ

ဆိုလိုတာကတော့ သီလကို မသိကြပါဘူး၊ အသက်(၈၀)ထိ သီလခံယူနေတုန်းပဲ ရှိသေးတယ်၊ ဘုရားရှိခိုးရင်းနဲ့ အမြဲသီလ ခံယူနေကြတယ်မဟုတ်လား၊ တကယ်က ရှက်စရာကောင်းလိုက်တာ၊ သီလက ခဏခဏ ခံယူနေရတယ်ဆိုတော့၊ ခဏခဏ ပျက်နေလို့ ခဏခဏ ခံယူနေရတာပေါ့။

ထပ်ထပ်ပြီးတော့ ဘယ်ခံယူနေရဖို့ လိုပါ့မလဲပေါ့၊ အဲဒါကြောင့် သီလကို ကိုယ်ဆောက်တည်ချင်လို့ ဆောက်တည်နေရတာ မဟုတ်ဘူး၊ ဘာသာရေးက ဆောက်တည်ခိုင်းလို့ ဆောက်တည်နေရတာ၊ ဥပမာ ဖျားလို့ရှိရင် ဆေးသောက်တယ်၊ အဲဒီ ဆေးသောက်တာက ကိုယ်က သောက်တာ ဖြစ်တယ်။

အခု အဖျားကို ပျောက်သွားစေဖို့အတွက် ဒီဆေးသောက်တာလိုမျိုးပဲ သီလကို ငါ လူတစ်ယောက် ရိုးသားတဲ့ လူပီသတဲ့ လူဖြစ်အောင် သီလဆောက်တည်တာလို့ ဆိုတာမျိုး စိတ်ထားရမယ်၊ အဲဒီသီလသာပျက်ရင် ရိုးသားတဲ့လူ ပျက်သွားပြီ၊ အဲဒါကြောင့် ငါသီလ ဆောက်တည်ရတာလို့ ဖြစ်ရမှာပေါ့။

အခုတော့ လူတွေက အဲဒီလိုမျိုး မဖြစ်ကြဘူး၊ မဖြစ်တာကလည်း အဲဒီလို မဖြစ်ကြတော့လည်း လူက တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ကြောက်နေကြရတယ်၊ ရန်ကုန်မြို့ထဲ လူတွေ အများကြီးရှိတယ်၊ အားကိုးစရာလူတွေလို့ ထင်ရပေမယ့် အဲဒီလူတွေကို ကြောက်နေရတာပါပဲ။

ကိုယ်နဲ့ သိတဲ့သူကလည်း ဘယ်နှစ်ယောက်တောင်မှ မရှိကြတော့ နှုတ်တောင် မဆက်ဝံ့ဘူးလို့ ပြောကြပါစို့နော်၊ ကိုယ်နဲ့ သိတဲ့သူက ဘယ်နှစ်ယောက်မှ မရှိပေမယ့် သွားပြီးမိတ်မဖွဲ့ဝံ့ပါဘူး၊ မိတ်ဖွဲ့လိုက်ရင် သူက ကိုယ့်ကို ဖွဲစားသွားမှာမဟုတ်လား၊ သူတို့က နိုင်ရင်လည်း ကိုယ့်ကို ဖွဲစားမှာ၊ ကိုယ်က နိုင်ရင်လည်း ဖွဲစားနေကြတာဆိုတော့ လူတွေဟာ ကြောက်စရာလူတွေပဲ။

သီလမရှိတဲ့ လူတွေလို အဲဒီလို ပြောရမှာပေါ့နော်။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဆောက်တည်ထားတဲ့ သီလ မရှိဘူး၊ ဘာသာရေးက ဆောက်တည်ခိုင်းလို့ ခဏတော့ လုံနိုင်သမျှထိ နေကြရတာပေါ့နော်။ ဘာသာရေးက ခိုင်းလို့ လုပ်နေရတာ၊ အချိန်မရွေး သီလကို ချိုးပစ်ဖို့ရန် အသင့်ရှိနေတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် ကိုယ်က ကိုယ့်ကိုယ်ရဲ့ အနှစ်သာရအဖြစ်နဲ့ ကိုယ်ဆောက်တည်ထားတာ မဟုတ်တဲ့အတွက် ဒီလို ပြောရမှာပေါ့နော်။

ရှေ့နောက်ဘဝဆိုတဲ့ ငုတ်တိုင် မမြဲလို့ သီလမမြဲ

အဲဒီတော့ တကယ်ပဲ သီလဆိုတာကို ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝ မခံယူရဘူးလို့ ပြောတာဟာ သီလပျက်မှာစိုးလို့ ပြောတာ ဖြစ်တယ်။ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝနဲ့ သီလဆောက်တည်ရင် အဲဒီအသိနဲ့ ဆောက်တည်တဲ့သီလဟာ ကိုယ်က ဆောက်တည်တဲ့သီလမှ မဟုတ်တာဘဲ။ ရှေ့ဘဝ၊ နောက်ဘဝဆိုတဲ့ ငုတ်တိုင်ကို ကိုယ့်သီလဆိုတဲ့ လှေကလေး ချည်ဖို့ရန်၊ ကိုယ့်သီလက တကယ်လို့ ချည်ထားတာ မရှိရင် မျောသွားမှာဆိုတော့၊ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝဆိုတဲ့ ငုတ်တိုင်ကို ချည်ထားတာဖြစ်တယ်။

တကယ်တော့ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝ ငုတ်တိုင်က မြင်လည်းမြင်ရတာလည်း မဟုတ်တာဆိုတော့ ရှေ့ဘဝနောက်ဘဝနဲ့ ချည်ထားတဲ့ သီလကလည်း မျောတာပါပဲ။ မျောချင်ရာကို မျောပါတယ်လို့ ပြောရမှာပဲ။ တကယ်တော့ သီလဟာ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝ ငုတ်တိုင်နဲ့ ချည်လို့ကတော့ မြဲကို မမြဲနိုင်ပါဘူး။

တကယ်ကို အခု ငါ့ရဲ့ အနှစ်သာရဟာ ဒီသီလပဲဟာလို့ အဲဒီလိုမျိုး ကိုယ့်ကိုယ်ကို ငါမှာ သီလကျိုးသွားရင် လက်ကျိုးသွားသလို ခါးကျိုးသွားသလိုပဲ။ လက်ကျိုးသွား ခါးကျိုးသွားရင် လူအလုပ်မဖြစ်တော့သလို သီလကျိုးသွားရင်လည်း ငါ လူအဖြစ်နဲ့ မတ်မတ်ရပ်လို့ မရတော့ဘူးလို့ အဲဒီလိုကို မိမိကိုယ်ကို မြင်ပြီးမှ ဆောက်တည်ဖို့ လိုပါတယ်။

ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် လူဆိုတာ တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး အကဲခတ်တယ်။ လူကဲခတ်တယ်ဆိုတာ လူကို အကဲခတ်တာမှ မဟုတ်တာဘဲ။ အမှုကို အကဲခတ်တာ မဟုတ်လား၊ အမှုဆိုတာ သီလပဲ။ ဒီအမှုဟာ ခိုင်နေမာနေမှ ဒီအမှုဟာ ပျက်ချင်ပျက် ရှိချင်ရှိ နေမယ်ဆိုရင် ဒီအမှုကို စိတ်ချမရသလို ဒီလူကိုလည်း ဘယ်စိတ်ချရပါ့မလဲပေါ့နော်။

အဲဒီလိုမျိုး ဖြစ်တာပေါ့။

လူတွေ လောကမှာ ဘယ်သူမှ စိတ်ချရတဲ့သူ မရှိပါလားလို့ ပြောရမလို ဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒီလိုဆိုတော့ ဒီရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝလေး မရှိရုံနဲ့ သီလ မပြည့်ပါဘူး၊ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝက သီလဆောက်တည်မှု မှားစေတာကို ဖြစ်စေလို့ ပယ်ခိုင်းတာသာ ဖြစ်တယ်။ သီလဆောက်တည်မှု မှန်အောင် အဲဒီ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝဆိုတဲ့ ငုတ်တိုင်နဲ့ သီလကို ချည်မထားအောင်လို့ဘဲ။

အဲဒီလို ချည်ထားရင် ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝဆိုတာကလည်း မြင်ရတာမဟုတ်တော့ သီလလည်း မျောချင်ရာမျော ဆိုတာမျိုး ဖြစ်တော့တာပေါ့။ အဲဒါကြောင့် သီလကို ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝအမြင်နဲ့ ဆောက်တည်တာဟာ မှားစေလို့ ဘုရားက ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝကို မပြောဘူး၊ ငါမပြောဘူးလို့ ဟောတာဖြစ်တယ်။

ရှေ့နောက်ဘဝ ပြုတ်တာဟာ တရားရတာ မဟုတ်

မနေ့က အဲဒီကလေးတစ်ယောက်က ပြောတာမှာ ဟာ ဟုတ်တာပေါ့ကွာ၊ သူတို့လည်း ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝကို ဖြုတ်ပြတယ်။ ဖြုတ်ပြတော့ ပြုတ်တော့ ပြုတ်သွားတာပဲတဲ့။

ဒါပေမယ့် ဒေါသဖြစ်စရာဆို ဖြစ်လိုက်တာ၊ လောဘဖြစ်စရာဆို ဖြစ်လိုက်တာ၊ ဆဲစရာဆို ဆဲလိုက်တာပဲတဲ့။ အဲဒီလိုဖြစ်တယ်တဲ့။ အဲဒီတော့ စိတ်လည်း မချမ်းသာရ ပါဘူးတဲ့။ ငါလည်း တရားရတယ်လို့သာ ထင်တာ ဘာရတာလဲလို့ ကိုယ့်ကိုကိုယ် လည်း သူက မေးတယ်တဲ့။

မဖြစ်ဘူး၊ ငါ ဘုန်းကြီးဆိုတော့ သွားပြီး အေးအေးဆေးဆေး သွားကို တွေ့ဦးမှ ဖြစ်မှာဆိုပြီး သူလာခဲ့တာတဲ့။ သူ ဒီမှာ နှစ်ညအိပ်သွားတယ်။ သူက တရုတ်ကလေး မဟုတ်ပါဘူး၊ ကုလားလေးတောင်များ ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေမယ်ထင်တယ်။ သူ့နာမည်က ကိုလှမြင့် တဲ့။ ဖိုးဆယ်လို့လည်းခေါ်တယ်တဲ့။

တကယ်တော့ လူတော်လေးပါ။ ဘာဖြစ်လို့ လူတော်လေးလို့ ပြောရလဲဆိုရင် သူဆယ်တန်းပဲအောင်တာ၊ သူ ဆယ်တန်းကို ပြန်ပြီး ကျူရှင်ပြနေတယ်။ ရှစ်တန်းတွေဆို

သူ့ကျူရှင်က အကုန်အောင်တယ်တဲ့၊ ကျောင်းသား (၂၅)ယောက်(၃၀)လောက်ရှိတယ်နဲ့ တူပါတယ်။

မင်း ဘယ်လိုပြသလဲလို့ မေးတော့ တပည့်တော် သင်တန်းကတော့ ဘယ်တတ်ခဲ့မှာတုန်းတဲ့၊ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ပြန်လေ့လာရတော့တာပေါ့တဲ့၊ သင်ယူတဲ့အချိန် တုန်းကတော့ ဒီလောက် မတတ်ခဲ့ဘဲနဲ့ အခုကျတော့ ကိုယ် ပြန်သင်ရတော့မယ့်ဆိုတော့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် လေ့လာရင်း ပြန်အချိတ်အဆက်မိပြီး သင်ပြတတ်သွားတော့တာပါဘုရားနဲ့ သူ ဒီလို ပြောပါတယ်။

သူက ဘွဲ့လည်းမရတဲ့ ကျူရှင်ဆရာဆိုတော့ ဘယ်သူကမှလည်း အထင်မကြီး ဘူးတဲ့၊ မင်း ကျူရှင်က ပိုက်ဆံမရှိတဲ့သူတွေ လာတက်ကြတာလို့ သူများတွေက ပြောကြတယ်တဲ့၊ တကယ်လည်း ဟုတ်ပါတယ်တဲ့၊ ပိုက်ဆံမရှိတဲ့သူတွေ လာတက်ကြ တာကနေ နောက်တော့ ပြောရင်းပြောရင်းကနေ အောင်တဲ့သူတွေ ထွက်လာတော့ ပိုက်ဆံရှိတဲ့ သူလည်း လာထားကြတာတွေထိ ဖြစ်လာတယ်လို့ ပြောပါတယ်၊ လူလေးက ကိုယ်ပိုင် အရည်အသွေးလေးရှိတော့ တော်တယ်လို့ ပြောရမှာပေါ့။

ခဏက ပြောသလိုပဲ သူ့မှာ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝ ပြုတ်သွားတယ်၊ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝပြုတ်သွားပေမယ့်လည်း တရားက ဘယ်လို လုပ်ရမှာတုန်းဆိုတာ သူမသိဘူးဖြစ်နေတာပေါ့၊ ရှေ့ဘဝ၊ နောက်ဘဝ ပြုတ်တာကိုပဲ သူကတော့ တရားရနေတယ်လို့ စိတ်ထဲမှာ ထင်တယ်ပေါ့နော်၊ ပြုတ်တာက မပြုတ်သွားတာနဲ့တော့ မတူဘူးပေါ့တဲ့။

ဟုတ်တာပေါ့၊ မပြုတ်တုန်းကတော့ ကြောက်စရာတွေတို့ မက်မောစရာတွေ တို့ဆိုတာ တစ်ပုံကြီး ဖြစ်မှာမဟုတ်လား၊ ပြုတ်သွားတဲ့ အခါကျတော့ အဲဒီ အကြောက် အမက်တွေတော့ မရှိတော့ဘူးပေါ့၊ ဒီအကြောက်အမက်တွေနဲ့ ချည်ပြီးတော့ အကျင့်သိက္ခာကျင့်တာတို့တော့ မရှိဘူးပေါ့နော်၊ အခု လွတ်လပ်သွားပြီပေါ့၊ လွတ်လပ်သွား ပေမယ့် အကျင့်သိက္ခာဆိုတာလည်း ဘယ်လို ဆောက်တည်ရမယ်ဆိုတာလည်း သူက မသိဘူးလို့ ဖြစ်နေတယ်။

အဲဒါကြောင့် ဘုန်းဘုန်းကလည်း ပြောပြရတယ်၊ အေး မဟုတ်ဘူးကွလို့

မင်းဟာ အမြင်ဒဿနကို မင်းတို့က တရားလို့ ထင်တာကိုး၊ တကယ်က အဲဒီ အမြင်ဒဿနဟာ အကျင့်ကျင့်ဖို့ရန်အတွက် အမြင်မျှသာ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီအမြင်တော့ ရှိပြီဆိုပေမယ့်လည်း အဲဒီအမြင်ကို လွှတ်ပြီး ကိုယ်ကအကျင့်ကို ကိုယ်စိတ်နဲ့ကိုယ် ကျင့်မှ မကျင့်တာဘဲ။

ပထမရှောင်ကြဉ်စရာက သတ်ခိုးလိမ်ကျူးမှုး

အဲဒီလိုပြောတဲ့အခါမှာ သူ တော်တော်ကို သဘောပေါက်သွားတယ်လို့ သူပြောပါတယ်၊ တကယ်လည်း ငါးပါးသီလကို ကျင့်ကြရမှာပဲလို့ ဒီလို ပြောရမှာပေါ့နော်၊ ဘုန်းဘုန်းကတော့ ငါးပါးသီလကို အဓိက ပြောတာဖြစ်တယ်၊ ငါးပါးသီလဆိုတာ ဂရုဓမ္မလို့ဆိုတဲ့ လေးတဲ့တရားသီလပဲ၊ အဲဒီ ငါးပါးသီလဟာ ကျင့်စရာ အဆုံးလားလို့ မေးရင် ကျင့်စရာရဲ့ အစပဲဖြစ်သေးတယ်လို့ ပြောရမှာပေါ့နော်။

တကယ်ကတော့ ငါးပါးသီလ ချိုးဖောက်စရာတွေ တွန်းလှန်ရတာလောက် မကဘူး တွန်းလှန်ရဦးမှာ၊ ငါးပါးသီလကို သတ်ပစ်တာက သောတာပန်ရဲ့ မဂ္ဂင်ကပဲ သတ်ပစ်တာ ဖြစ်တယ်၊ သောတာပန်ရဲ့ မဂ္ဂင်က ငါးပါးသီလတွေကို လုံခြုံနေပြီ မချိုးဖောက်တော့ဘူးဆိုရင် ဘာဖြစ်မလဲဆိုတော့ မကြားဘူးတဲ့ ကာမကုသိုလ်တွေ မဖြစ်အောင် ဝေရာမဏီသီလ လုပ်ရမယ်။

ဒုတိယရှောင်ကြဉ်စရာက ကာမကုသိုလ်

ဒါဆိုရင်တော့ ဒီသီလကို မကြားဘူးတဲ့သီလလို့ ပြောရမှာပေါ့နော်၊ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုရင် ကာမကုသိုလ်တွေဆိုတာ တအား အပွားခိုင်းနေကြတာမဟုတ်လား၊ ကာမကုသိုလ်တွေ လုပ်ကြလုပ်ကြနဲ့၊ အဲဒီ ကာမကုသိုလ်တွေဟာ ပွားရမယ့်ကုသိုလ်တရား လားလို့ မေးရင် ပရိယတ် သမားတွေတိုင်း ပွားရမယ်လို့ပြောမှာပဲ။

ကာမကုသိုလ်ဟာ ပွားရမယ့်ဟာ မဟုတ်ဘူး၊ ကာမ ကုသိုလ်ဆိုတာ ပယ်ရမယ့်ဟာပဲ၊ ‘ဒုက္ခံ တေဘူမကံ ဝဋ်’ ဆိုပြီးတော့ ဘုံသုံးပါး တရားတွေပဲ

ဖြစ်သေးတယ်။ ကာမကုသိုလ်တရားဟာ ပယ်ရမှာပဲ။ ကာမကုသိုလ်တရားက ဘယ်လို အပြစ်ရှိလို့ ပယ်မှာတုန်းဆိုရင် အပြစ်တောင် မသိဘူးဖြစ်မှာပဲ။ ကာမကုသိုလ်တရားသာ ပယ်ရမှာလားဆိုရင် ကာမကုသိုလ်တရားက သကဒါဂါမ်လောက်က ပယ်ရမှာ ဖြစ်တယ်။

တတိယရှောင်ကြဉ်စရာက ရူပကုသိုလ်

သကဒါဂါမ်လောက်ကနေ ပယ်လိုက်တော့ သူ အနာဂါမ်ဖြစ်သွားမှာပေါ့နော်၊ သူ ဘာဆက်လုပ်ဦးမှာလဲဆိုရင် ရူပကုသိုလ် တရားကိုလည်း ပယ်တာ လုပ်ရဦးမှာ၊ ဥပမာ- ထွက်လေဝင်လေ ရှုတယ်တို့ဆိုတာ ရူပကုသိုလ်ပဲ။ သူလည်း ဝေရာမဏိ ဝိရတီ လုပ်ရမယ့်သီလပဲပေါ့နော်၊ ဝိရတီလုပ်တယ်လို့ ဆိုတာဟာ ဝိရမိတဗ္ဗလို့ဆိုတဲ့ ရှောင်ကြဉ်တယ် ရှောင်ကြဉ်တယ်ဆိုတာ ရှောင်ကြဉ်စရာ အပြစ်အနာအဆာကို မြင်ရမှပဲ ရှောင်ကြဉ်နိုင်တာ၊ ရှောင်ကြဉ်စရာ အပြစ်အနာအဆာကို ပါဠိလို ‘ဝိရမိတဗ္ဗ’လို့ ခေါ်ရတာ ပေါ့။

ကဲ ထွက်လေ ဝင်လေ ရှုတာဟာ ရှောင်ကြဉ်ရမယ့်ပစ္စည်းလို့ဆိုရင် ထွက်လေဝင်လေ ရှုတာဟာ ဘယ်လိုအပြစ်ရှိလို့လဲလို့ ရှောင်ကြဉ်စရာ ‘ဝိရမိတဗ္ဗ’ကို ကိုယ်က ပြောရတော့မယ်၊ မြင်ရတော့မယ်၊ ရှောင်ကြဉ်စရာကို မြင်လို့ ရှောင်ကြဉ်စရာ ကြီးပါလားလို့ ကြည့်ရင်း ကြည့်ရင်းကမှ ဟာ ဒါ ရှောင်ကြဉ်စရာကြီးပဲလို့ သိသွားပြီဆို ရင်တော့ သူက ရှောင်ကြဉ်သွားပြီပေါ့။

စတုတ္ထရှောင်ကြဉ်စရာက အရူပကုသိုလ်

ကာမကုသိုလ်ကို ရှောင်ကြဉ်စရာ ဘယ်လိုမြင်ရမတုန်း၊ ရူပကုသိုလ်ကို ရှောင်ကြဉ်စရာ ဘယ်လို မြင်ရမတုန်း၊ အရူပကုသိုလ်လည်း ရှောင်ကြဉ်ရမယ့် ဝဋ်သုံးပါးတရားပဲ၊ အရူပကုသိုလ် ရှောင်ကြဉ်စရာက ရှောင်ကြဉ်စရာ ဘယ်လိုဖြစ်လို့လဲ၊ အရူပကုသိုလ်က ဖြစ်ပျက် မြင်တာ ဘယ်လို ရှောင်ကြဉ်စရာ ဖြစ်လို့လဲလို့ တစ်စက်မှ မသိကြပါဘူး။

ဟောဒီ သာသနာတော်မှာ ရှောင်ကြဉ်စရာဆိုလို့ရင် အကုသိုလ်တွေလောက်ပဲ

ထင်နေကြတာ၊ တရားရတယ် တရားရတယ်ဆိုတာ ငါးပါးသီလလုံသွားတာလောက်ပဲလို့ ပြောချင်နေကြတာနော်၊ တကယ်တော့ အဲဒီလို မဟုတ်ပါဘူး။

ငါးပါးသီလလေးပဲ ရှောင်ကြဉ်ရမှာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ကာမကုသိုလ်လည်း ရှောင်ကြဉ်ရမှာ၊ ရူပကုသိုလ်လည်း ရှောင်ကြဉ်ရမှာ၊ အရူပကုသိုလ်လည်း ရှောင်ကြဉ်ရမှာ၊ အဲဒါတွေဟာ ဘုံသုံးပါးက ကံတရားတွေပဲ ဖြစ်တယ်၊ ဘုံသုံးပါးက ကံတရားတွေဟာ ဝဋ်တရားတွေပဲ၊ ဝဋ်တရားတွေဆိုတာ လည်ပတ်နေမှာပဲ၊ အခု အမြင့်ထဲကို ရောက်လိုက်၊ တော်ကြာ အခု အနိမ့်ထဲကို ရောက်လိုက်နဲ့ ရေထဲက ဝဲထဲကို ရောက်နေသလိုပဲ၊ ရေဝဲလည်တာ မြင်ဖူးကြရဲ့လား မသိဘူး၊ ကျုပ်လည်း မြင်တော့ မမြင်ဘူးပါဘူး။

ဟို အညာကနေ ဝါးဖောင်တွေ ခုတ်လာကြတော့ မြစ်ကြောင်း ကနေ မျောလာကြတာပေါ့၊ အချို့ကတော့ ထင်းဖောင်၊ သစ်ဖောင်ပေါ့၊ ဗန်းမော်အထက်မှာ ပထမမြစ် ကျဉ်းရှိတယ်၊ စင်းခန်းက ဒုတိယ မြစ်ကျဉ်းလို့ ခေါ်တယ်၊ ရွှေဘိုခရိုင် ကျောက်မြောင်းမှာ ရေဝဲရှိတယ်၊ ကျောက်မြောင်းနားမှာ တတိယမြစ်ကျဉ်းရှိတယ်၊

အဲဒီ တတိယမြစ်ကျဉ်းမှာ ဝဲရှိတယ်၊ အဲဒီဝဲထဲများ ဖောင်ရောက်သွားရင် ဖောင်ကြီးက လည်နေတော့တာ၊ ဖောင်က အောက်ကို စုံမရတော့ဘူး၊ အဲဒီဝဲထဲမှာပဲ လည်နေတာတဲ့၊ အောက်မျောလိုက်တာ အောက်မရောက်ဘဲ အဲဒီဝဲထဲ ရောက်သွားရင် အောက်မသွားတော့ဘဲ အထက်ပြန်တက်လိုက် အောက်ပြန်သွားလိုက်နဲ့ လည်နေ တော့တာတဲ့။

ဖောင်သမားတွေ ဘယ်လိုပြောလဲဆိုရင် ဝဲထဲများရောက်သွားပြီဆို ဖောင်ကြီးပစ်ထားပြီး ကမ်းပေါ် ထင်းတက်ခုတ်နေကြတယ်တဲ့၊ ဝဲကအစ ဝဲနုခမ်းကနေ လည်လိုက်တာ အဝိုင်းအကြီးကြီးပေါ့၊ လည်ရင်းလည်ရင်းကနေ ကျဉ်းကျဉ်းသွားတယ်လို့ သိရတယ်၊ ကျဉ်းရာကနေ ပြန်ပြီး လည်ရင်းလည်ရင်းနဲ့ အပြင်ဘက်ကို တွန်းထုတ်သလို ပြန်ဖြစ်ပြီး မှုတ်ဝဲဆိုတာမျိုး ဖြစ်တဲ့အခါ ဝဲရဲ့ ဖောင်ကို လည်တာက ကျယ်ကျယ်လာတဲ့ အချိန်မှာမှ ဖောင်ပေါ်တက်ပြီး အမြန်ပြန်ခတ်ထွက်ခဲ့ရတယ်လို့ ပြောတာ သိရပါတယ်။

သူတို့ ပြောချက်အရ ဝဲဆိုတာ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ အကြောင်း ပြောပါတယ်နော်၊ ပြောချင်တာက အခု ဝဋ်ဒုက္ခကလည်း အဲဒီဝဲလိုပဲ၊ အရူပကုသိုလ်ကို

ပွားထားတဲ့သူကလည်း အကုသိုလ်ဆီကို ပြန်ရောက်တာပဲ။ အကုသိုလ်ဆီရောက် ရာကနေလည်း ကာမကုသိုလ်တို့၊ ရူပကုသိုလ်တို့ဆီလည်း ရောက်တာပဲ။ ဆိုလိုတာက ဒီ (၃၁)ဘုံမှာ လည်နေတာပေါ့နော်။

ဒီလူမှာက လူ့အဖြစ်ကလည်း လူကောင်းဖြစ်လိုက် လူဆိုးဖြစ်လိုက်နဲ့ အလှည့်အပြောင်းတွေ ဖြစ်နေမှာပဲလို့ ဒီလိုပြောရမှာပါ။ ဝဲလိုပဲပေါ့နော်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ကံတွေက ပယ်ရမယ့်ကံတွေပဲ။ အကုသိုလ်ကံတစ်ခုတည်းပဲ ပယ်ရမယ့်ကံမဟုတ်ဘူး၊ ငါးပါးသီလလို့ဆိုတဲ့ အကုသိုလ်ကံကလေးလောက်ပဲ ပယ်တာမဟုတ်လား။

အကုသိုလ်ကံဆိုတာ သတ်တာဖြတ်တာ၊ ခိုးတာဆိုးတာတွေလည်း အကုသိုလ်ကံတွေ မဟုတ်လား၊ အဲဒါတွေကို မကောင်းဘူးလို့ လူတိုင်း သိနေတဲ့အရာ လောက်ပဲ ပယ်တယ်။ ပယ်စရာလို့ လူအများက ထင်နေကြတယ်။ ကောင်းတယ်လို့ ပြောနေကြရတဲ့ အလှူကြီးတွေ ပေးနေကြတာတွေ အဲဒါတွေလည်း ပယ်ရမှာတွေပါပဲ။

အဲဒါတွေ ပယ်ရမှာဆိုတော့ ဒါတွေက လူတိုင်း ကောင်းတယ်လို့ ထင်နေကြ တာဆိုတော့ မကောင်းဘူးလို့ ဘယ်လိုလုပ် ထင်မလဲ၊ မကောင်းဘူးလို့ သိအောင်ထင်အောင် အတော်သိထင်ယူရမယ်။ အတော်ထင်ယူရမယ်ဆိုတာ တကယ်ကတော့ အဲဒါတွေဟာ မကောင်းတာ အမှန်ပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် လူတွေကို မွဲကုန်စေတာ ဖြစ်တယ်။

လူကဖြင့် ဘာမှ ပစ္စည်းပစ္စယရှိတာ မဟုတ်ဘူး၊ အိမ်ထောင်လေးကျလို့ ဆယ်နှစ်ဆယ်ငါးနှစ်လောက်ရှိရင် သားလေးကလည်း မွေးထားတော့ သားလေးက အရွယ်လေးရောက်လာတော့ ရှင်ပြုရမှာနဲ့ သူတို့ လင်မယား လုပ်ကိုင်ထားတဲ့ ပစ္စည်းလေးတွေ အရင်းပြုပြီးတော့ လုပ်လိုက်ကြတာ အကြွေးတွေဘာတွေတင်ပြီး တော်တော်နဲ့ ပြန်ပြီး နုလန်မထူ လူမဖြစ်တော့ဘူးလို့ ပြောရမှာပါ။

နောက် အလုပ်ဆိုတာလည်း လုပ်လို့ မရတော့တဲ့အခါမှာ အဲဒီလိုနဲ့ တို့ မြန်မာပြည်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာတွေ မွဲကြရတာ ဖြစ်တယ်။ ပြောမယ်ဆိုရင် ကာမကုသိုလ်မှာ အပြစ်တွေ ရှိတယ်။ ဒီထက်လည်း အပြစ်တွေ ရှိပါတယ်။ အခုပြောတာလေးက အစွန်အဖျားလောက် ကလေးပဲ။ ရူပကုသိုလ်ကလည်း အပြစ်ရှိတာပဲ။ အရူပကုသိုလ် ကလည်း အပြစ်ရှိတာပဲ။ မင်းတို့ မိဘတွေဆိုရင် ပိုအင်ဂါတရားတွေတို့၊ မိုးကုတ်တရားတွေတို့

လုပ်လိုက်ကြရတာ၊ ဘာဖြစ်သတုန်းကွနော်။

ဘာဖြစ်သတုန်းဆိုတာ တကယ်လို့ ဆယ်မယ့်သူမရှိရင် ငုတ်စိငုတ်စိနဲ့ ဒီအထဲပဲ မြုပ်နေမှာနော်၊ ဒီအထဲသာ ဆက်မြုပ်နေရင် ဘာမှကို ဟုတ်လာမှာ မဟုတ်ဘူး၊ လူကို ကြည့်ရင် စိတ်ပျက်လက်ပျက် ပုံသဏ္ဌန်ကြီးနဲ့ သူ့အိမ်သွားကြည့်လိုက်ရင်တောင်မှ အဲဒီလိုမျိုး စိတ်ဓာတ်ရှိတဲ့သူက ဘာမှကို မပြုမပြင် နေတော့တာဆိုတော့ အိမ်ကလည်း ဖရိုဖရဲ ဖြစ်မှာပဲ။

ဟိုပစ္စည်းက ဟိုနေရာရောက်၊ ဒီပစ္စည်းက ဒီနေရာရောက် ဖြစ်မှာနော်၊ ဆိုလိုတာက ဒါ ရူပကုသိုလ်၊ အရူပကုသိုလ်တွေရဲ့ ဒဿနက ထွက်လာတာအရ ဖြစ်လာတဲ့ ဖြစ်ရပ်တွေလို့ ဒီလို ပြောရမှာပေါ့နော်၊ အဲဒီလို လူ့ဘဝမှာ ဘယ်ဟာ အဖတ်ဆယ်ရမယ်လို့ကို မသိဘူး ဖြစ်သွားမှာနော်။

လမ်းမဟုတ်တဲ့လမ်းဖြစ်လို့ရှောင်

အဲဒီလိုဆို လူ့ဘဝရဲ့ အမှန်တရားကနေပြီးတော့ လွတ်ထွက်သွားစေနိုင်တဲ့ အရာဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီလမ်းတွေဟာ မဟုတ်တဲ့လမ်းတွေပဲ ဖြစ်တယ်၊ ဒီမဟုတ်တဲ့ လမ်းတွေကို လူ့နှလုံးထားပြီးတော့ ကျင့်သုံးတာမျိုးကို ကြဉ်ပစ်ရမှာ၊ ရှောင်ပစ်ရမှာ၊ ဝေရာမဏိ လုပ်ပစ်ရမှာပေါ့ကွာ။

ဝေရာမဏိလုပ်ပစ်ရမှာ ဖြစ်ပေမယ့် ဝေရာမဏိ လုပ်ရကောင်းမှန်းတောင် မသိကြဘူး၊ ဒါတွေက အကောင်းဆုံးတရားတွေလို့ ဒီလို မှတ်နေကြတာ မဟုတ်လားကွာ၊ ပြောမယ်ဆိုရင် ကိုယ်ရှောင်ရမှာတွေက လူနဲ့ မတော်တဲ့ဟာတွေ ရှောင်ရမှာပဲ၊ လူ့ဘဝမှာ စိတ်မချမ်းသာစရာတွေ ဖြစ်စေနိုင်လောက်တဲ့ဟာတွေပေါ့၊ ဒါတွေကို ရှောင်ရမှာ ဖြစ်တယ်။

အဲဒါကို လူတွေ မသိဘူး၊ ငါးပါးသီလလောက်ပဲ ရှောင်ရမယ်လို့ ထင်နေကြ တယ်၊ ငါးပါးသီလလည်း ရှောင်ရမှာ အမှန်ပါပဲ၊ ရှောင်ရမှာ မှန်ပေမယ့် ကိုယ်က ရှောင်တာမဟုတ်ဘဲ ဘာသာတရားက အရှောင်ခိုင်းလို့ ရှောင်တာဆိုတော့ ခက်တော့တာပဲ။

ကိုယ်ကိုယ်တိုင် အပြစ်အနာအဆာကို သိပြီး ရှောင်တာ မဟုတ်တော့ ရှောင်တာ ဘယ်တော့မှ အားမထွက်လာဘူး၊ အားထွက်တယ်ဆိုတာ ရှောင်တာမှာ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်ရဲ့

အသိဝင်လာမှ တကယ်ရှောင်တာမှာလည်း အားဝင်လာမှာ မဟုတ်လား၊ အခုတော့ အဲဒီလို အားမဝင်ကြဘူးလို့ ဒီလိုပြောကြပါစို့။

ရှေ့နောက်ဘဝ ဖြုတ်ပြီး တရားကျင့်မှ အမှန်

အဲဒီ အားမဝင်တာ ဘာဖြစ်လို့လဲလို့ဆိုရင် ရှောင်တော့ ရှောင်နေကြတယ်၊ အဲဒီရှောင်တာတွေက အကြောက်နဲ့ရင်လည်း ရှောင်နေတယ်၊ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝ အမက်နဲ့ရင်လည်း ရှောင်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝကို အဖြုတ်ခိုင်းတာ၊ ရှေ့ဘဝနောက်ဘဝ ဖြုတ်တာက ရှောင်တာမဟုတ်ဘူး၊ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝ ဖြုတ်ခိုင်းတာဟာ ရှောင်တာမှာ မှားနေတဲ့ အရှောင်ဖြစ်မှာစိုးလို့ အဖြုတ်ခိုင်းတာပဲ ဖြစ်တယ်။

၊ အဲဒီတော့ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝ ဖြုတ်တာနဲ့ပဲ တရားလုပ်နေပြီလို့ ထင်သွားတဲ့ ကလေးအတွက်ပေါ့နော်၊ ဒါအဲဒီလိုတော့ မလုပ်ကြနဲ့ပေါ့နော်၊ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝလည်း ရှောင်ပါ၊ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝ အရှောင်မှာတင် ပြီးပြီးတော့ နေတာမဟုတ်ဘဲနဲ့ ကိုယ်ကျင့်ရတဲ့ တရားဟာ ရှေ့ဘဝ နောက်ဘဝ အမြင်နဲ့ ကျင့်နေတာမျိုး မဖြစ်ဘဲ ကိုယ့် ကိုယ်ပိုင်အမြင်နဲ့ တကယ် ငါ့ကိုယ်မှာ ဒီသီလ လိုကို လိုအပ်နေလို့ ငါလုပ်ရတာ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုတာမျိုးပေါ့နော်။

အဲဒီလိုမျိုး အမြင်နဲ့ ကိုယ်ကျင့်ရမယ့်တရားကို ကျင့်ပါလို့၊ အဲဒီလို ကျင့်လို့ရှိ ရင်ကတော့ ကိုယ့်အတွက် ကိုယ်ကကျင့်နေတာဖြစ်တဲ့အတွက် တိုးတက်လာလိမ့်မယ်၊ ဒီလို ဆိုလိုတာပေါ့နော်၊ တိုးတက်လာလိမ့်မယ်ဆိုတာက ကျင့်တဲ့သီလကနေပြီး အသိတွေ ထွက်လာပါလိမ့်မယ်။

ဥပမာ - သစ်ပင်စိုက်တာမှာ ဒီသစ်ပင် မသေဘူးလို့ဆိုရင် အတက်တွေ အခက်တွေ ထွက်လာတာ မဟုတ်လား၊ အတက်တွေ အခက်တွေ ထွက်လာပြီးတော့ သီးစရာ အသီးတွေ ပွင့်စရာ အပွင့်တွေ သီးပွင်းလာတာပေါ့၊ အခုလည်း သီလဆိုတဲ့ အပင်ကို ကိုယ်က စိုက်ပြီဆိုရင် ကိုယ်က ကြောက်လို့ စိုက်ရတာလည်း မဟုတ်၊ မက်မောလို့ စိုက်ရတာလည်း မဟုတ်ဘူးဆိုရင် အဲဒီ စိုက်တဲ့သီလက ရှင်သန်နေပြီးတော့ အခက်တွေ အလက်တွေ အပွင့်တွေ အသီးတွေ ဖြစ်လာလိမ့်မယ်၊ ဒီလို ဆိုလိုတာပေါ့နော်။

ရုနကပြောပြတဲ့ ဉာဏ်တွေ ရလာလိမ့်မယ်၊ ပုဗ္ဗနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်၊ အာသဝက္ခယဉာဏ်၊ ဟော့ ဒီသီလ ဆောက်တည်တာက အဲ့ဒါတွေ ရလာရမှာ၊ အဲဒီ အဘိညာဏ်တရားတွေ ပေါက်မလာဘူးဆိုရင် အဲ့ဒီ ဆောက်တည် ကျင့်သုံးတဲ့ သီလတရားက မဟုတ်သေးဘူးလို့ဘဲ ပြောရမှာပေါ့နော်။

သီလနှင့်စပ်တဲ့စကား ပြောပြလာလိုက်တာ ဒီလောက်ဆိုရင် ကိုယ်တိုင်ကျင့်သုံးနိုင် လောက်ပါပြီ၊ ဒါလောက်နဲ့ပဲ သီလကထာကို နိဂုံးချုပ်ပါတယ်၊ ဒါလေးကို ဝမ်းမြောက်ကြတယ်ဆိုလျှင် ဝမ်းမြောက်တာကို ဖော်ပြတဲ့အနေနဲ့ သာဓု(၃)ကြိမ်ခေါ်ပေးကြ။

သာဓု သာဓု သာဓုပါဘုရား။

အခန်း(၂)

ငါတို့ ကိုယ်တိုင်သိ

ဒီက ဒကာလေးက အရှေ့တိုင်းပညာရပ်မှာ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ယူဖို့ ဗုဒ္ဓရဲ့ဒဿနတွေကို နေလလာ သင်ကြားနေရတာဆိုတော့ တခြားသူတွေထက်ပိုပြီး အကျိုးရစရာ ရှိပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ မင်းသင်ကြားနေရတဲ့ ဗုဒ္ဓဒဿနဘာသာရပ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး စဉ်းစားစရာတွေ အများကြီးကို ငါတို့ဆီက ရသွားမှာဖြစ်လို့ပဲ။

သူများတွေက ဘဝရေးရာလောက်သာ အကျိုးအမြတ် ရစရာရှိပေမယ့် မင်းအနေနဲ့ကတော့ ဘဝရေးရာ အကျိုးအမြတ်လောက်သာမက ကိုယ်လေ့လာ သင်ကြားနေတဲ့ ဘာသာရပ်ပိုင်း ဆိုင်ရာအကျိုးအမြတ်တွေကိုလည်း ရရှိသွားမှာ ဖြစ်တယ်။ တကယ်တမ်းကျတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာဟာ ထွန်းကားလှတယ်ဆိုပေမယ့် အရာတည် ကလေးလောက်ပဲလို့ ပြောချင်တယ်။

ဘာကြောင့် အရာတည်ကလေးလောက်လို့ ပြောရသလဲဆိုတော့ ဗုဒ္ဓရဲ့ စကားလုံးတွေရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်တွေကို ကိုယ်တိုင်သိမြင်သူဟာ မရှိသလောက် ရှားပါးလွန်းလှလို့ပဲ ဖြစ်တယ်။

ဒီစကားတွေက သိပ်လွန်နေသလိုတော့ ဖြစ်နေမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဗုဒ္ဓဒဿနထဲက စကားလုံးတွေကို စာပေကျမ်းဂန်က အလွတ်၊ ကိုယ်အိမ်ကိုယ်ယာထဲမှာရှိတဲ့ ပစ္စည်းတစ်ခုရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြောသလိုမျိုး ကိုယ်တိုင် သိထင်မြင်ပြီး ပြောနိုင်တဲ့သူက မရှိသလောက် ဆိုတော့ သိပ်လွန်တယ်လို့လည်း မပြောထိုက်ပါဘူး။

ငါတို့ကတော့ခုနုကပြောဆိုစကားနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ပဲ ဖြစ်တယ်။ ငါတို့ စကားပြောတာကတော့ ငါတို့ကိုယ်တိုင် သိ၊ ထင်၊ မြင်ပြီးမှ စကားပြောတာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ငါတို့ပြောဆိုချက်တွေဟာ မင်း သင်ကြားနေရတဲ့ အရှေ့တိုင်းပညာရပ်မှာ

အဖိုးတန် ဖြစ်စရာရှိတယ်လို့ ပြောခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။

ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုလျှင် အရှေ့တိုင်းပညာရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပါဠိတွေ၊ သက္ကတတွေက ထွက်လာတဲ့ စကားတွေရဲ့အနက်ကို ရှာချင်လျှင်အခက်အခဲတွေ တွေ့ရမှာဖြစ်တယ်။ ဟိုစာအုပ် ဒီစာအုပ်၊ ဟိုကျမ်းဂန် ဒီကျမ်းဂန်၊ စုံတကာစေ့နေအောင် လှန်လှော ရှာဖွေနေပေမယ့်လည်း မင်းအတွက်တော့ ကျေနပ်ပါပြီဆိုတဲ့ အဖြစ်မျိုး ဘယ်တော့မှ မရောက်အောင်ကို အခက်အခဲတွေ့ရလိမ့်မယ်လို့ ငါတို့ပြောချင်တယ်။

ငါတို့ကတော့ ဗုဒ္ဓဒဿနထဲက စကားလုံးတွေကို သာမန်အရပ်သုံးစကားလုံး တွေလို တစ်တစ်ခွဲ ပြောနေသူဖြစ်တဲ့အတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ပြောရတာ ဖြစ်တယ်။

နိဗ္ဗာန် မဂ်ဖိုလ်အကြောင်း မတောင်းဆိုထိုက်ဘူး

ဗုဒ္ဓဒဿနထဲက စကားလုံးအနက်တွေကို တကယ်လည်း မသိတတ်ကြပါဘူး။ ဒီအကြောင်းအရာလေး ပေါ်လွင်အောင် နည်းနည်းပြောပြပါမယ်။ စကားလုံး အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို မသိထင်ပုံအကြောင်းပေါ့။

ပြီးခဲ့တဲ့ ဇန့်ဝါရီလလောက်က ပြည်မြို့ကို သွားတယ်။ မအားဘူးဆိုတဲ့ကြားက မလာလျင်မဖြစ်ဘူးဆိုပြီး အတင်းဖိတ်တာနဲ့ သွားလိုက်ရပါတယ်။ ဟိုရောက်သွားတော့လည်း သူတို့ပင့်တာ ဟုတ်နေပါတယ်။

ကျုပ်တို့ဓမ္မကို နာဖူးကြားဖူးတဲ့ အသိုင်းအဝိုင်းကပင့်တာ မဟုတ်ဘဲ လုံးဝ မနာကြားရဖူးသေးတဲ့ အသိုင်းအဝိုင်းက တရားကြီးခွေကြားနာရတာက တဆင့် ကျုပ်ကို တွေ့ချင်လို့ ပင့်လိုက်တာ ဖြစ်နေပါတယ်။

အဲဒီ ပရိသတ်ထဲမှာ အတော်တရားသက်ရည်ပြီး ဒီကနေ့ထွန်းကားနေတဲ့ ပရမတ္ထသစ္စာကို နှစ်ရှည်လများ အားထုတ်ပြီး၊ ဟောပြောခေါင်းဆောင်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး လေးငါးယောက်နဲ့ တစ်နံနက်ခင်းလုံး ကျုပ် စကားပြောခဲ့ရတယ်။

သူတို့က ဘာပြောသလဲဆိုလျှင် နိဗ္ဗာန်အကြောင်း၊ မဂ်ဖိုလ်အကြောင်းနဲ့ စပ်ပြီး၊ အနက်အဓိပ္ပာယ် အရကောက်စကား ကြားချင်နာချင်ပါတယ်လို့တောင်းဆိုကြတယ်။ ဒီလို

တောင်းဆိုတဲ့အခါမှာ နိဗ္ဗာန်အကြောင်း မဂ်ဖိုလ်အကြောင်း အရကောက်ချင်ပါတယ်လို့ ခင်ဗျားတို့ မတောင်းဆိုကြပါနဲ့လို့ ကျုပ်ကလည်း ပြန်ပြောလိုက်တယ်။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ခင်ဗျားတို့ တောင်းဆိုတဲ့ နိဗ္ဗာန်အကြောင်းကို ကျုပ်က သိချင်မှ သိမှာ၊ တကယ်လို့ သိတယ်ဆိုလျှင်တောင်မှ ခင်ဗျားတို့ကလည်း ကျုပ်ပြောတဲ့ နိဗ္ဗာန် ရဖူးချင်မှ ရဖူးကြမှာ၊ ကျုပ်က ရလို့ သိနေပေမယ့် ခင်ဗျားတို့က မရကြလို့ မသိကြဘူးဆိုလျှင် ကျုပ်က ပြောလည်း ခင်ဗျားတို့ သိကြမှာမဟုတ်ဘူး။

ဒီတော့ ဟုတ်ပါရဲ့၊ ဟုတ်ပါရဲ့လို့ ရေလိုက်ငါးလိုက်ပြောရတာမျိုးလောက်ပဲ ဖြစ်နေလိမ့်မယ်၊ တကယ်ကို သိမြင်ပြီးမှ ပြောတဲ့ဟုတ်ပါရဲ့မျိုး ဖြစ်နေမှာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ခင်ဗျားတို့အနေနဲ့ နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ်အကြောင်းကို မတောင်းဆိုထိုက်ဘူးလို့ ဒီလိုပဲ ကျုပ်ကလည်းပြန်ရှင်းပြပေးလိုက်တယ်။

တဏှာရာဂအကြောင်း

နိဗ္ဗာန်အကြောင်း မဂ်ဖိုလ်အကြောင်း မတောင်းဆိုထိုက်ဘူးဆိုလျှင် ဘာကို တောင်းဆိုထိုက်သလဲဆိုတော့ ခင်ဗျားတို့လည်း ရဖူးရောက်ဖူးပြီး ကျုပ်ကိုယ်တိုင်ကလည်း ရဖူးရောက်ဖူးပြီးဖြစ်နေတဲ့အရာ တစ်ခုဖြစ်တဲ့ ‘တဏှာရာဂ’အကြောင်းမျိုးကိုပဲ ကြားနာ ချင်ပါတယ်လို့ တောင်းဆိုထိုက်တယ်။

တဏှာရာဂဆိုတာ ဘယ်လို အရာမျိုးလဲ ဘာလဲဆိုတာကိုသာ မေးမြန်းကြဖို့ ကောင်းတယ်လို့ ပြောလိုက်တယ်၊ ဟာ ဘုန်းကြီးကလည်း တဏှာရာဂဆိုတာ ဘာလုပ်ရမှာတုန်းလို့ ပြန်ပြောကြတယ်။

ဒီတော့လည်း ကျုပ်က ထပ်ပြီး ရှင်းပြရပြန်တာပေါ့၊ တဏှာရာဂဆိုတာ- နံပါတ်တစ်က ပြောလိုဆိုလို့ လွယ်ကူတယ်၊

နံပါတ်နှစ်က ကျုပ်ကပြောလိုက်ဆိုလိုက်လျှင် ခင်ဗျားတို့ကလည်းကိုယ်တိုင်ရဖူး ရောက်ဖူးတာဖြစ်တဲ့အတွက် သိလွယ်မြင်လွယ်တယ်။

ဒါကြောင့် စကားပြောတဲ့အခါမှာ ပြောလိုက်တဲ့အတိုင်း သိနိုင်တာမို့ အကျိုးရ တာလည်း ဖြစ်တယ်၊ နောက်တစ်ခါ တဏှာရာဂအကြောင်း သိသွားလျှင် နိဗ္ဗာန်ရောက်

တာပဲလို့ ပြောလိုက်ပါတယ်။ နိဗ္ဗာန်သိမှ နိဗ္ဗာန်ရောက်တာ မဟုတ်ပါဘူး၊ တဏှာရာဂကိုသိလည်း နိဗ္ဗာန်ရောက်ပါတယ်လို့ ပြောပြပေးလိုက်တယ်။

နိဗ္ဗာန်ရောက်တယ်ဆိုတာ တဏှာရာဂကင်းပြတ်ပြီးမှ ရောက်တာဖြစ်တယ်။ တဏှာရာဂကင်းတယ်ဆိုတာကလည်း တဏှာရာဂကို ပယ်သတ်နိုင်မှ ကင်းပြတ်မှာ ဖြစ်တယ်။ တဏှာရာဂကို ပယ်သတ်နိုင်ဖို့အတွက် တဏှာရာဂကို သိမှ ပယ်သတ်နိုင်မှာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် တဏှာရာဂကို သိလျှင် တဏှာရာဂဟာ သေပါတယ်။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ပါတယ်။

တဏှာရာဂသိတာဟာ နိဗ္ဗာန်ရောက်သည်အထိ ပီပီသသ အကျိုးရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ အရှည်အဝေးကြီးကို မေးမြန်းကြမည့်အစား သူလည်းသိ ကိုယ်လည်းသိနေကြဖြစ်တဲ့ တဏှာရာဂရဲ့အကြောင်းကိုသာမေးမြန်းကြဖို့ကောင်းတယ်လို့ ရှင်းပြလိုက်ပါတယ်။ ဒီလိုဆိုတော့ သူတို့ကလည်း တဏှာရာဂအကြောင်း ပြောဆိုဖို့ စိတ်ဝင်စားကြသလို ဖြစ်လာကြပြန်တာပေါ့။

တဏှာရာဂအရကောက်

တစ်ချိန်က တဏှာရာဂဆိုတာ ပြောဆိုဖို့ မကောင်းတဲ့အရာ အယုတ္တအနတ္တ ပစ္စည်းလို ဖြစ်နေကြတယ်။ အခုတော့ တဏှာရာဂသိတာဟာ နိဗ္ဗာန်ရောက်သည်အထိ အကျိုးဖြစ်နိုင်တယ်လို့လည်း ကျုပ်က ပြောလိုက်တော့ စိတ်ဝင်စားပုံ ပြလာကြပါတယ်။

ကဲ တဏှာဆိုတာဘာလဲ အရကောက်ပြစမ်းလို့ သူတို့ကို ခိုင်းလိုက်ပါတယ်။ ဒီလိုခိုင်းလိုက်တော့ အရကောက်ပြလိုက်ကြတာ အပြေးအလွှားပါပဲ။ ဒါပေမယ့် သူတို့ရဲ့ အရကောက်တွေကို အခိုင်အမာ ရပ်မပြနိုင်ကြဘူး။

ကျုပ်ကလည်း သူတို့ကို ပြောလိုက်တယ်။ ခင်ဗျားတို့ရဲ့ တဏှာအရကောက် မမှန်ရင် ကျုပ်ကကန့်ကွက်မှာ ဖြစ်တယ်။ ကန့်ကွက်တဲ့အခါမှာ စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ ကန့်ကွက်မှာ မဟုတ်ဘူး၊ စည်းနဲ့ကမ်းနဲ့ စနစ်နဲ့ ကန့်ကွက်မှာ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောလိုက်တယ်။

ဘယ်လို စည်းနဲ့ကမ်းနဲ့ ကန့်ကွက်မှာလဲဆိုလျှင် တဏှာဆိုတာ သစ္စာအရ ဘာတုန်းဆိုတော့ သမုဒယသစ္စာ ဖြစ်တယ်။ သမုဒယသစ္စာမှာ ဘာကိစ္စ ရှိတုန်းဆိုလျှင်

ပယ်အပ်တဲ့ကိစ္စ ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် တဏှာအရကောက်ပြချက်ဟာ ပယ်ရမယ့် ပစ္စည်းဖြစ်ရပေလိမ့်မယ်။

ပယ်ရမည့်ပစ္စည်း ဖြစ်တဲ့အတွက် ပယ်လိုသင့်မသင့်ရယ်၊ ပယ်လိုဖြစ် မဖြစ်ရယ် ဆန်းစစ်ရလိမ့်မယ်။ ပယ်လိုမရတဲ့အရာ ပယ်လိုမဖြစ်တဲ့အရာကို ပယ်ရမည့်ပစ္စည်းအဖြစ် အရကောက်နေလျှင် အဲဒါဟာ တဏှာမဟုတ်ဘူးလို့ ကျုပ်က ကန့်ကွက်မှာ ဖြစ်တယ်။

ပယ်လိုက်လို့ ကောင်းစားလာမှာ မဟုတ်ဘဲ၊ ပယ်လိုက်တဲ့အခါမှ မဟုတ် တရပ်တွေဖြစ်ပြီး အကျိုးနည်းမယ်ဆိုလျှင် အဲဒါဟာ တဏှာသမုဒယမဟုတ်ဘူးလို့ ကန့်ကွက်မှာ ဖြစ်တယ်။ ဒါဟာ ကျုပ်ကန့်ကွက်မယ့် နည်းစနစ်ပဲလို့ ပြောပြီး၊ တဏှာအရကို ကောက်ခိုင်းလိုက်တယ်။

လိုချင်တာ တဏှာလား

အဲဒီမှာ တဏှာကို မထိတထိ ကောက်ပြတာတွေ တွေ့ရတယ်။ လိုချင်တာ တဏှာဆိုတဲ့ အရကောက်မျိုး ဖြစ်တယ်။ လိုချင်တာ တဏှာဆိုလျှင် တဏှာဟာ ပယ်အပ်တဲ့ပစ္စည်းဆိုတဲ့အတိုင်း လိုချင်တာကိုလည်း ပယ်ရပေလိမ့်မယ်။ အခု မပယ်နိုင်သေး လို့ မပယ်ကြသေးပေမယ့် ပယ်နိုင်တဲ့အခါ ဘယ်လိုဖြစ်လာမလဲဆိုတာကြည့်လိုက်လျှင် သိနိုင်ပါတယ်။

ပယ်လျှင် ဘာဖြစ်လာမလဲဆိုတာ မှန်းကြည့်လို့ ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ခင်ဗျားတို့က တဏှာအဖြစ် အရကောက်ပြတဲ့ လိုချင်မှုကို နှုတ်ပယ်လိုက်လျှင် ကောင်းစား လာမလား၊ ငြိမ်းအေးလာမလား ကြည့်ကြရအောင်လို့ ပြောလိုက်တယ်။ ကောင်းစား မလာဘူး၊ ငြိမ်းအေးမလာဘူးဆိုလျှင် အဲဒါဟာ တဏှာမဟုတ်ဘူးလို့ မှတ်ချက်ချရ ပါလိမ့်မယ်။ ကဲ လိုချင်မှုတွေကို အကုန်အစင် နှုတ်ပယ်ကြည့်ကြရအောင်ဆိုပြီး ဥပမာ တစ်ခုကို ဆောင်ပြလိုက်ပါတယ်။

လယ်သမား လယ်ထွန်တယ်။ ဘာကြောင့် လယ်ထွန်သလဲ စပါးလိုချင်လို့ လယ်ထွန်တာ ဖြစ်တယ်။ စပါးလိုချင်လို့ လယ်ထွန်တာဖြစ်တဲ့အတွက် လိုချင်မှုကို ပယ်လိုက်လို့ရှိလျှင် လယ်သမားဟာ လယ်ထွန်တော့မှာ မဟုတ်ဘူး၊ ကောက်လည်း

စိုက်တော့မှာ မဟုတ်ဘူး၊ စပါးလည်း ရိတ်တော့မှာ မဟုတ်ဘူး။

ဒီလိုဖြစ်ခဲ့လျင် လိုချင်မှုကိုပယ်ခြင်းဆိုတဲ့ အကြောင်းကြောင့် လူ့လောကကြီး ငြိမ်းချမ်းလာမလား၊ တကယ်တော့ အကုန်လုံးထမင်းငတ်ကုန်ကြမှာ မဟုတ်လားစသည်ဖြင့် ကန့်ကွက်ပြလိုက်ပါတယ်။ ဒီလို စည်းစနစ်နဲ့ ကန့်ကွက်ပြလိုက်တဲ့ အခါကျတော့ လိုချင်တာဟာ တဏှာဆိုတဲ့ အရကောက်ချက်ဟာလည်း ပျက်ပြယ်သွားပြန်တယ်။

ဆာလောင်မွတ်သိပ်ပြီး လိုချင်တာ တဏှာလား

ကဲ ကြည့်နော်၊ စကားနက်ဆိုတာ အသိရခက်နေပြီ မဟုတ်လား၊ တဏှာရာဂဆိုတာ လူတိုင်း ဖြစ်ဖူးနေကျ အရာပဲ၊ သူလည်းဖြစ် ကိုယ်လည်းဖြစ် လူတိုင်းဖြစ်ဖူးနေတဲ့ အရာပဲ၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီ လူတိုင်းဖြစ်ဖူးနေတဲ့ တဏှာရာဂကို အရကောက်ပြပါဆိုတော့ မှန်မှန်ကန်ကန် မကောက်ပြနိုင်ကြတော့ဘူး။

လိုချင်တာ တဏှာလို့ ကောက်လိုက်တော့ ပယ်ရမယ်ဆိုလျင်လိုချင်တာတွေကို အကုန်ပယ်ရမလို့ ဖြစ်သွားတယ်၊ လိုချင်တာတွေကို အကုန်ပယ်လိုက်တဲ့အခါတော့လည်း မြင်တဲ့အတိုင်းပဲ ငြိမ်းအေးချမ်းသာဝေးလို့ အကျိုးနည်းတာပဲ ဖြစ်လာတယ် မဟုတ်လား။

ဒါနဲ့ လူတစ်ယောက်ကထပြီး ဖြည့်စွက်ပြောပြန်တယ်၊ အလွန်အမင်း လိုချင်တာ၊ ဆာလောင်မွတ်သိပ်ပြီး လိုချင်တာ တဏှာဖြစ်တယ်တဲ့၊ ဒီလိုဆိုတော့လည်း သူ့ကို ပြန်မေးရတယ်၊ အင်မတန် နေပူနေတဲ့အခါ ခရီးသွားရလျင် ရေကို အင်မတန် ဆာလောင်ပါတယ်၊ အင်မတန်ကို မွတ်သိပ်ပါတယ်၊ ရေကို အလွန်အမင်း သောက်ချင်ပါတယ်။

အဲဒါ တဏှာလား မေးလိုက်တော့ ဟုတ်တယ်၊ အဲဒါ တဏှာပဲလို့ သူက ပြန်ဖြေတယ်၊ ကောင်းပြီ၊ အဲဒါတဏှာဆိုလျင် ကျုပ်တို့ဘုရားကို ဘုရားမဟုတ်ဘူးလို့ မှတ်ကြရမလို့ ဖြစ်သွားပြီ၊ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဘုရားဆိုတာ တဏှာကို အပြီးပယ်ထားလို့ ဘုရားဖြစ်တာ မဟုတ်လား၊ ဘုရားဖြစ်ခါစ ကျူးရင့်တဲ့ အနေကဇာတိ သံသာရုံအစရှိတဲ့ ဥဒါန်းစကားမှာ တဏှာကို အပြီးအပိုင် ပယ်သတ်ပြီးကြောင်းလည်း သူ့ကိုယ်တိုင် ဖွင့်ဟထားတာ မဟုတ်လား၊ အဲဒီ ကျုပ်တို့ဘုရားဟာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်တဲ့လမှာ

ဝမ်းတော်လားပါတယ်။

ဝမ်းတော်လားတဲ့ရောဂါနဲ့ပဲ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူတာဖြစ်တယ်။ ဘုရားရှင်ဟာ ဝမ်းတော်လားလျက်က ခရီးထွက်ခဲ့တယ်။ ဝမ်းလျော့သူ ရေဆာတတ်တာ လူတိုင်းသိပါတယ်။ ပြီးတော့လည်း သူခရီးထွက်တဲ့လက နွေရာသီမှာ ကဆုန်လ မဟုတ်လား၊ ရေကို တအားဆာတာပေါ့။

‘အာနန္ဒာ ဟောဒီ သရက်ပင်အောက်မှာ ဒုက္ခကို လေးထပ် ခင်း’လို့ ပြောလိုက် တယ်။ လမ်းဆားသရက်ခြံထဲမှာ ထိုင်တယ်။ လဲလျောင်းတယ်။ နားမယ်ပေါ့လေ။ နောက်ပြီး အာနန္ဒာကို ဆက်ပြောတယ်။ ရေခပ်ပေးစမ်းတဲ့ အဲဒီအချိန်မှာ အနားကချောင်း ကလေးကလည်း ကုန်သည်လည်းတွေ အများကြီး ဖြတ်မောင်းထားတဲ့အတွက် ရေက နောက်ကျနေတယ်။

ဒီတော့ အာနန္ဒာက ပြန်လျှောက်တယ်။ အရှင်ဘုရား လည်းတွေ ဖြတ်မောင်းသွားလို့ ချောင်းရေနောက်နေပါတယ်။ ရှေ့နားရောက်မည့် ချောင်းကလေးဟာဖြင့် ရေကြည်လည်းကြည်တယ်။ အေးလည်းအေးပါတယ်ဘုရား၊ အဲဒီရောက်မှ မြတ်စွာဘုရားကို တပည့်တော် ရေတိုက်ပါရစေလို့ ပြန်လျှောက်ပါတယ်။

ဘုရားကတော့ မရဘူး၊ အာနန္ဒာ ရေပေးပါလို့ ထပ်ခါထပ်ခါ တောင်းတယ်။ ဒါ လူတိုင်းသိတဲ့ အဖြစ်အပျက်ပါ။ ဘုရားရှင်ဟာ ရေကို မွတ်မွတ်သိပ်သိပ် ဆာလောင် နေပါတယ်။ တရစပ် ဆာလောင်နေပါတယ်။ ခင်ဗျားတို့ရဲ့ တဏှာအရကောက် အရဆိုလျှင်တော့ ဘုရားတဏှာကို အကုန်မပယ်ရသေးတဲ့အတွက် ဘုရား မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောရပေလိမ့်မယ်။

ခင်ဗျားတို့ ပြောနိုင်ကြမလား၊ မပြောနိုင်ဘူး ဆိုလျှင်တော့ မွတ်မွတ်သိပ်သိပ် ဆာလောင်တာ တဏှာဆိုတဲ့ ဖွင့်ဆိုချက်ကို ပြန်ပြီးရုပ်သိမ်းပေးရလိမ့်မယ်။ ဒီလို ပြန်ပြီးကန့်ကွက်ရပါတယ်။

ဒီတော့လည်း မွတ်မွတ်သိပ်သိပ်ဆာလောင်တာ တဏှာဆိုတဲ့ အရကောက်ကို လက်လွှတ်ကြပြန်ပါတယ်။ သူတို့ အခိုင်အမာရပ်မပြနိုင်ကြပဲကိုး။

ဖိုမစိတ်ဖြစ်ပွားတာ တဏှာလား

နောက်တခါ သူတို့က ထပ်ပြောကြပြန်တယ်။ ကိုယ့်မယား ကိုယ်ချစ်တာ၊ ကိုယ်မိန်းမ ကိုယ်ချစ်တာတဏှာလို့ ဆိုကြပြန်တယ်။ ဒီတော့လည်း အဲဒီ တဏှာအရကောက် ပစ္စည်းကို ပယ်လိုက်လျင် ဖြစ်လာမယ့်အခြေအနေကို တွက်ဆကြည့်ပြလိုက်ပြန်တယ်။ လူတိုင်း တဏှာ ပယ်လာနိုင်တဲ့အခါမှာ ကိုယ့်မယား ကိုယ်ချစ်တဲ့စိတ် မရှိတော့ဘူးဆိုလျင် ဒီလောကကြီး ဘာဖြစ်လာမလဲလို့ကြည့်ခိုင်းလိုက်ပြန်တယ်။

တစ်လောကလုံး ဖိုစိတ်မစိတ်မရှိတော့ဘူးဆိုလျင် လူတွေ မျိုးပြုန်းသွားမှာအမှန်ပဲ မဟုတ်လား၊ ဒီတော့ ကျုပ်တို့ဘုရားဟာ လူတွေမျိုးပြုတ်အောင် ဟောတဲ့ဘုရား ဖြစ်နေမှာပေါ့၊ ဟုတ်ပါ့မလားလို့ မေးတဲ့အခါ ဒီလိုလည်း ဘယ်ဟုတ်ပါ့မလဲလို့ ပြန်ဖြေကြ ပါတယ်။ ဒီလိုဆိုလျင် ဖိုစိတ်မစိတ်ကို တဏှာလို့ အရကောက်တာလည်း မမှန်သေးဘူးပေါ့။

ဒီလိုနဲ့ သူတို့တတွေ တဏှာကို အရကောက်လိုက်ကြတာ တစ်နံနက်ခင်းလုံး ကုန်ပါလေရော၊ သူတို့ကောက်ပြတဲ့ တဏှာကို ကျုပ်ကလည်း ကန့်ကွက်ငြင်းဆန်လိုက်တာ ဘယ်သူမှ တဏှာကို မှန်မှန်ကန်ကန် ကောက်မပြနိုင်ဘဲ ဖြစ်နေကြတယ်။

သူတို့ဟာ တရားသမား ဒေါင်ဒေါင်မြည်ကြီးတွေပါ။ ဘယ်လောက် ဒေါင် ဒေါင်မြည်ပေမယ့်လည်း တဏှာကို ပီပီပြင်ပြင် အရကောက်မပြနိုင်ကြဘူး၊ ကျုပ်ပြောချင်တာက ဗုဒ္ဓဒဿနမှာပါတဲ့ စကားလုံးတွေရဲ့ အနက်ကို ပီသအောင် မကောက်နိုင်တတ်ကြဘူးလို့ပြောချင်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ စကားလုံးတွေရဲ့အနက်ကို ပီသအောင် မကောက်ပြနိုင်ကြဘူးဆိုလျင် ဘာလုပ်လို့ရမှာလဲကွာ။

မသိတဲ့အရာကို ဘယ်လိုပယ်သတ်နိုင်မှာလဲ၊ မြွေပွေးဟာ ကျုပ်တို့အတွက် ရန်သူဆိုလျင် မြွေပွေးဆိုတာကို အပီအသ သိထားရမယ် မဟုတ်လား၊ စာထဲပေထဲက အတိုင်း သိဖို့ထက် လက်တွေ့ဒိဋ္ဌသိဖို့ မကောင်းပေဘူးလား၊ ကိုယ့်ရန်သူဖြစ်တဲ့ မြွေပွေးဆိုတာကို ဘယ်လိုအရာဖြစ်တယ်ဆိုတာ ပီပီပြင်ပြင် သိထားဘူးဆိုလျင်မြွေပွေး ရန်ကလွတ်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲဆိုတာကော ဘယ်လိုသိနိုင်မလဲ။

တဏှာဟာ တို့အတွက် မြွေပွေးလို ပစ္စည်းမဟုတ်လား၊ ပယ်သတ်ရမယ့်ပစ္စည်း မဟုတ်လား၊ အဲဒီတဏှာကို မသိဘူးဆိုလျင် မသိတဲ့အရာကို ဘယ်လိုပယ်သတ်လို့ ရနိုင်မှာလဲ၊ ဘယ်လိုလွှတ်ကင်းအောင် လုပ်လို့ရမှာလဲ၊ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး တဏှာကင်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်မလဲ၊ စကားအနက်တွေက အဲဒီလောက် အရေးကြီးတဲ့အရာတွေပါ။

စကားအနက်တွေကို ကိုယ်တိုင်သိမြင်ပြီး ကောက်ပြနိုင်ဖို့ မင်းကလည်း အရှေ့တိုင်းပညာရပ်ကို လေ့လာဆည်းပူးနေသူဆိုတော့ အရှေ့တိုင်းပညာရပ်ထဲမှာ ဗုဒ္ဓဒဿနဖြစ်တဲ့ သစ္စာရဲ့အနက်ကို ရင်ဆိုင်ရမှာ ဖြစ်တယ်၊ တကယ် ဗုဒ္ဓဘာသာရဲ့ အနှစ်အသားဖြစ်တဲ့ သစ္စာတွေကို တွေ့ကြုံရမှာ ဖြစ်တယ်။

အဲဒီလို တွေ့ကြုံရတဲ့အခါမှာ ရှေ့ဆရာ ရှေ့ဆရာတွေလို ဟိုကျမ်းညွှန်းလိုက်၊ ဒီကျမ်းညွှန်းလိုက်၊ ဟိုစာအုပ်ထဲပါတာ ပြောလိုက်၊ ဒီစာအုပ်ထဲပါတာကို ကောက်ရိုက်လိုက်နဲ့ ကျမ်းကိုးအလုပ်လုပ်ရတဲ့ ဘဝမျိုးကို ရောက်သွားနိုင်တယ်၊ မှားလည်း စာအုပ်က မှားတာ၊ မှန်လည်း စာအုပ်က မှန်တာ၊ ကိုယ်မှာ ဘာတာဝန်မှ မရှိဘူး။

ဒီလိုဆိုလျင် ဗုဒ္ဓဒဿနကို လေ့လာတဲ့အတွက် ဘာအကျိုးများဦးမှာလဲ၊ တကယ်ကို စမ်းတမ်းဝါး ဖြစ်နေကြရမှာ မဟုတ်လား၊ ဒါကြောင့် တို့ဗုဒ္ဓဘာသာမှာ စကားနက်တွေကို ကိုယ်တိုင်သိမြင်ပြီး ကောက်ပြနိုင်ဖို့ အလွန်အရေးကြီးတဲ့အကြောင်း တဏှာအရကောက် မပြီပြင်ပုံနဲ့ ဥပမာဆောင်ပြခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။

ဒီလိုနဲ့ သူတို့လည်း တဏှာကို ကျေနပ်လောက်အောင် အရကောက်မပြနိုင်ဘဲ ရှိနေကြတယ်၊ တစ်နံနက်လုံး ပြောလာလိုက်ကြတာ ဆယ်နာရီခွဲတဲ့အထိပါပဲ၊ ဆွမ်းစားချိန်ကျပြီမို့ ဆွမ်းစားကြဦးစို့၊ ဆွမ်းစားပြီးမှ ဆက်ကြတာပေါ့လို့ ဆိုပြီး ရပ်ထားလိုက်ရတယ်၊ သူတို့ကလည်း စောင့်ပေးကြပါတယ်၊ ဆွမ်းစားပြီးတဲ့အခါ စောင့်နေကြတဲ့သူတို့ကို ကျုပ်က ဒီလိုပြောလိုက်တယ်။

ငါရှိတယ်ဆိုတဲ့ အချက်လက်ခံရန်

တဏှာကို အရကောက်ပြရမယ်ဆိုလျင် ကျုပ်အလှည့်မှာတော့ တိုတိုကောက်ပြလို့ မရနိုင်ဘူး၊ အရှည်အဝေး ကောက်ပြရလိမ့်မယ်လို့ ဆိုတော့ ဟာ ဘုန်းကြီးကလည်း

ဈေးကိုင်လိုက်တာ၊ ဒါလေးများ ဘယ်ဟာ တဏှာဆိုပြီး ကောက်ပြလိုက်၊ ပြီးတာပဲ မဟုတ်လားလို့ သူတို့ကပြန်ပြောကြတယ်။

ကျုပ်ကလည်း ဒီလို အသာကလေး ကောက်ပြလို့ မရဘူးလို့ ပြန်ပြောလိုက် ပါတယ်။ တဏှာဆိုတာ ဘယ်လိုအရာဖြစ်တယ် ဆိုတာကို မြင်နိုင်ဖို့အတွက် ပလ္လင်အနေနဲ့ အများကြီး ရှေ့ပြေးတည်ဆောက်ရဦးမှာဖြစ်တယ်လို့ ပြန်ပြောလိုက်တယ်။ ဘုန်းကြီးက လည်း ဈေးကိုင်နေပြီ၊ ကဲကဲ ရှည်ရှည်ပြောရမယ်ဆိုလည်း ပြောပေါ့ဘုရား။

တပည့်တော်တို့ကတော့ နားထောင်ရမှာပဲလို့ သူတို့က သဘောတူကြတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ကျုပ်ကလည်း တဏှာအကြောင်း ပြောနိုင်ဖို့အတွက် ပလ္လင်ခံတည်ဆောက်မှုတွေကို ပြောရဆိုရတာပေါ့။ ခင်ဗျားတို့ကို တစ်ခုကလေး ပဌမပြောရမှာကတော့ **‘ငါရှိတယ်ဆိုတဲ့ အချက်’**ကို အရအမီ တည်ဆောက်ဖို့ပဲလို့ ပြောလိုက်တယ်။

တကယ်ဆိုတော့ သူတို့အနေနဲ့ **‘ငါရှိတယ်’**ဆိုတာကို အကြောက်ဆုံးပါပဲ။ တရားသမားလောကမှာ အကြောက်ဆုံးဟာ **‘ငါရှိတယ်’**ဆိုတာကို အကြောက်ဆုံးပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ တရားလောကမှာ ပင်မစံတုတ်တိုက် သင်ကြားထားတာက အနတ္တမဟုတ်လား။ **“ဗုဒ္ဓဘာသာနဲ့ အနတ္တ၊ အနတ္တနဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာ”**ဆိုတာ ဘယ်လိုမှ ခွဲလို့မရတဲ့ပစ္စည်းလို ဖြစ်နေတာ မဟုတ်လား။

အနစ်သာရမရှိတဲ့ အနတ္တ

နိုင်ငံခြား အသံလွှင့်ဌာနတစ်ခုက ပရိသတ်ကမေးတာတွေကို ပြန်လည် ဖြေကြားရင်းနဲ့ တစ်ခါတော့ ‘နိဗ္ဗာန်ဟာ အနတ္တ’ဆိုတဲ့စကားကို ပြောသွားတယ်။ ဒါနဲ့ သူတို့ဆီကိုလည်း စာတစ်စောင် ပြန်ရေးလိုက်ပါတယ်။

ခင်ဗျားတို့ အသံလွှင့်ဌာနဟာ အင်မတန် တိကျသေချာတယ်ဆိုပြီး ဂုဏ်ရှိနေတဲ့ အသံလွှင့်ဌာန ဖြစ်တယ်။ အခု ခင်ဗျားတို့က နိဗ္ဗာန်ကို **‘အနတ္တ’**လို့ လုပ်လိုက်တာကတော့ ဂုဏ်ပျက်စရာ ဖြစ်သွားပြီ။ တကယ်ကတော့ နိဗ္ဗာန်ကို **‘အနတ္တ’**လို့ မပြောထိုက်ဘူး။ မပြောထိုက်တာကတော့ အာဂမယုတ္တိအနေနဲ့ကို ထင်ထင်ရှားရှား ရှိနေလို့ ဖြစ်တယ်။

‘သဗ္ဗေဓမ္မာ အနတ္တာ’လို့ ဆိုထားတဲ့ ဓမ္မပဒဂါထာပိုဒ်ကို ပြန်လည်ဖွင့်ဆိုထားတဲ့

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာစာပိုဒ်ကို ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုလျှင် သဗ္ဗေဓမ္မာဆိုတာ ဓမ္မအားလုံး ပါပေမယ်၊ နိဗ္ဗာန်မပါတဲ့ဓမ္မအားလုံးကို ဆိုလိုတာလို့ သေသေချာချာ ဖွင့်ဆိုထားတာ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ဒါ အာဂမယုတ္တိပေါ့။ ဒီတော့ နိဗ္ဗာန်ကို ‘အနတ္တ’လို့ပြောတာဟာ အဋ္ဌကထာကိုလွန်ပြီး ပြောရာရောက်နေပါတယ်။

ဒါမသင့်မြတ်လှဘူး၊ သဘာဝယုတ္တိနဲ့ ကြည့်မယ်ဆိုလျှင်လည်း အနတ္တရဲ့အနက် ဟာ ဘာလဲ၊ အနတ္တရဲ့အနက်က အသာရကဋ္ဌေဆိုတော့အနှစ်သာရမရှိတာကို ပြောတာ၊ နိဗ္ဗာန်က ဘာတုန်း၊ သာရလား၊ အသာရလား၊ နိဗ္ဗာန်ဟာအနှစ်သာရ ရှိသလား၊ မရှိဘူးလား၊ တကယ်တော့ နိဗ္ဗာန်ဟာ အနှစ်သာရရှိတယ်ဆိုတာ လူတိုင်း သိနေကြတာပဲ။ ဒီတော့ ‘အနှစ်သာရမရှိတဲ့ အနတ္တဟာ နိဗ္ဗာန်’ပဲလို့ ဆိုခဲ့လို့ရှိလျှင် နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ အနှစ်သာရမရှိတာကြီးလို့ ပြောရာ ရောက်နေမှာပေါ့။ ဒီလိုပဲ စာထဲမှာ ပြောလိုက်တယ်။

အရိယသစ္စာ

တကယ်တော့ ဗုဒ္ဓဘာသာကို တိုးတက်တဲ့အမြင်နဲ့ ကြည့်ပြီးဟောပြောသွားတဲ့ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေတောင်မှ အနတ္တဆိုလျှင် သိပ်ကြိုက်တတ်ကြတယ်။ ဗုဒ္ဓက ထူးထူးခြားခြား ပြောတဲ့စကားဟာ ဘာလဲလို့သူတို့ကိုမေးလျှင် အနတ္တလို့ ပြန်ဖြေကြားတတ်ကြတယ်။ အနတ္တကိုဆိုက်အောင် လုပ်တာဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာပဲလို့ မှတ်ယူထားတတ်ကြတယ်။

အနတ္တဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေအတွက် သည်းခြေကြိုက်ပေါ့။ တကယ်တော့ အနတ္တကို ကြိုက်လောက်အောင်ကလည်း သူတို့သဘောဓမ္မနဲ့ သူတို့ ကိုက်နေကြပါတယ်။ သူတို့သဘောဓမ္မက ပရမတ္ထသစ္စာဖြစ်တယ်။ သူတို့သဘောဓမ္မ ပရမတ္ထသစ္စာနဲ့ ဘုရားရှင်ဟောတဲ့ အရိယသစ္စာဟာ တူတာလည်း မဟုတ်ပါဘူး။

တစ်ခုစီသပ်သပ် ဖြစ်ပါတယ်။ ပရမတ္ထသစ္စာနဲ့ တည်ဆောက်ထားတဲ့လူ၊ အဲဒီလူက လှုပ်ရှားလို့ ဖြစ်ပွားလာတဲ့အမှုကသာ အရိယသစ္စာတရားဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီသစ္စာတရားနှစ်ခုဟာ မတူပါဘူး၊ လူ့ကိုယ်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေဖြစ်ကြတဲ့ တရားတွေက ပရမတ္ထသစ္စာတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ ပထဝီ၊ တေဇော၊ အာပေါ၊ ဝါယော၊ ဝေဒနာ၊ သညာ စတာတွေဟာ ပရမတ္ထသစ္စာတွေပေါ့။

ဒါဟာ လူ့အစိတ်အပိုင်းတွေ ဖြစ်တယ်။ ဒီအစိတ်အပိုင်းတွေနဲ့ တည်ဆောက် လိုက်တဲ့အခါ လူဆိုပြီးဖြစ်လာတယ်။ ယောက်ျား မိန်းမ စတာတွေပေါ့။ ဒီလူကနေပြီး ကိုယ်နဲ့ဖြစ်စေ၊ နှုတ်နဲ့ဖြစ်စေ၊ စိတ်နဲ့ဖြစ်စေ လှုပ်ရှားလို့ ဖြစ်ပွားလာတဲ့အမှုတွေရဲ့ အကောင်း အဆိုးနဲ့ ဖြစ်ပွားလှုပ်ရှားလာမယ့် အကျိုးအပြစ်တွေကိုသာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက အရိယသစ္စာ အဖြစ် ဟောကြားခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

အနတ္တကလည်း သည်းခြေကြိုက်

လူ့အစိတ်အပိုင်းရယ်၊လူရယ်၊ လူ့လှုပ်ရှားမှုရယ် သုံးခုရှိတဲ့အထဲမှာ လူ့လှုပ်ရှားမှု ကြောင့် ဖြစ်ပွားတဲ့အမှုကိုသာ အရိယသစ္စာတရားလို့ ပြောရမှာ ဖြစ်တယ်။ လူကောင်ကြီးရဲ့ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်တဲ့ ဓာတ်တွေ၊ ပရမတ်တွေကို အရိယသစ္စာတရားလို့ ထင်မိလျင်တော့ တက်တက်စင်အောင် လွဲတာပဲ ဖြစ်တယ်။

အဲဒီ ပရမတ္ထသစ္စာတွေကို အရိယသစ္စာလို့ထင်ပြီး ရှုကြည့်နေလျင် ပရမတ္ထသစ္စာတွေကိုပဲ မြင်လာမှာ ဖြစ်တယ်။ ပူနေတယ်ဆိုလျင်မပူအောင် အစိုးမရဘူး၊ အေးနေတယ်ဆိုလျင် မအေးအောင် အစိုးမရဘူး၊ ဥပမာ စိတ်တွေကလည်း ဖြစ်ပျက်နေတယ်၊ မြင်စိတ်ကလည်း မြင်စိတ်ဖြစ်သွားပြီး ပျက်သွားတယ်၊ ကြားစိတ်ကလည်း ကြားပြီးတဲ့ နောက် ပျက်သွားတယ်။

ဒါတွေကို ရှုလိုက်တဲ့အခါ ဖြစ်ပျက်နေတာကိုလည်း မြင်ရပါ့မယ်။ ဒီလို ဖြစ်ပျက်နေတာကို မြင်ရတဲ့အခါ မဖြစ်မပျက်အောင်ကလည်း ပြင်လို့မရဘူး၊ ဒါမှမဟုတ် ဖြစ်ပျက်နေတာကို ပိုပြီးဖြစ်ပျက်သွားအောင်လည်း လုပ်ဖို့ မတတ်နိုင်ဘူး၊ မြင်တဲ့အတိုင်း ကနေပြီး မြင်တဲ့အရာကို သင်ခန်းစာယူပြီး မဖြစ်အောင် မပျက်အောင်ကလည်း ပြင်လို့မရဘူး ဆိုတော့ ကိုယ်မြင်တာအပေါ်မှာ အစိုးမရဘူး ဖြစ်နေတာပေါ့။

ဒီလို ပရမတ္ထသစ္စာကိုကြည့်ပြီး ကိုယ်က ဘာမှလုပ်လို့မရတဲ့ သူဖြစ်ချင်တဲ့အတိုင်းပဲ ဖြစ်နေတာပဲ၊ ဘာမှ အစိုးမရဘူးဆိုပြီး လက်မှိုင့်ချရတဲ့အသိကို ရလာပါတော့တယ်။ ဒီအသိရလာတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် မှန်လိုက်လေ၊ အနတ္တတရားပေါ့လေ၊ ဒီလိုနဲ့ ပရမတ္ထသစ္စာကို ရှုမိမှားရာကနေပြီး အနတ္တကလည်း သည်းခြေကြိုက် ဖြစ်လာတာပေါ့။

မင်းတရားတွေကို သွန်သာပစ်လိုက်

အနတ္တနဲ့ ပရမတ္ထသစ္စာ၊ ပရမတ္ထသစ္စာနဲ့ အနတ္တ၊ တသားတည်းဖြစ်နေလေတော့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကလည်း ပရမတ္ထသစ္စာကို ဟောတယ်ဆိုပြီး၊ ဗုဒ္ဓနဲ့အနတ္တ ၊ အနတ္တနဲ့ ဗုဒ္ဓ တသားတည်းလို့ ထင်သွားကြပြန်တယ်။ ဒီနေရာမှာ အနတ္တနဲ့ စပ်လျဉ်းပြီး ကျုပ်အတွေ့အကြုံကလေးကို အမှတ်တရ ပြောရဦးမယ်။

မင်းလွင်ခြံမှာ နေတုန်းက ဒကာတစ်ယောက် ရောက်လာတယ်။ ကျုပ်တို့အဆုံး အမကိုရထားတဲ့ လူတစ်ယောက်နဲ့ ဆက်သွယ်ပြီး ရောက်လာတာပဲ။ သူကလည်း လူအသစ်ပါ။ မိတ်ဆက်ပေးပါတယ်။ အသက်က နှစ်ဆယ်ရှစ်နှစ်လောက် ရှိပြီ။ လူငယ်တစ်ယောက်လို့ပဲ ဆိုရမှာပေါ့။ အလျင်ကတော့ သူက ပေတိပေတာ နေခဲ့တယ်လို့ ဆိုတယ်။

အခုတော့ဖြင့်တရားတွေလိုက်စားပြီး ဓာတ်တွေ ပရမတ်တွေကို နောကျနေအောင် သိနေပါပြီ။ စကားလည်း တော်တော် ပြောတတ်တယ်။ ကျုပ်ဆီရောက်လာတော့ တရားတွေပြောလိုက်တာ တရကြမ်းပါပဲ။ တရားတော်ရဲ့ ဓာတ်သဘာဝကနေပြီး လူအထိ ရောက်လာပြီးတဲ့နောက်၊ လူဟာ တကယ်အတည်မရှိပုံ အကြောင်းပေါ့လေ။

ဒီလိုမျိုးနဲ့ဓာတ်သဘာဝတွေကို သုညရောက်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမယ်ဆိုတာကို ပြောတော့ ကျုပ်က သူ့ကို ပြန်မေးလိုက်ပါတယ်။ မင်းပြောတဲ့အရာတွေဟာ နက်လည်း နက်ပါရဲ့၊ ခက်လည်းခက်ခဲပါရဲ့၊ အဲဒီအကြောင်းအရာတွေကို ဟုတ်မယ်လို့လည်း ထင်ပါရဲ့၊ ဒါပေမယ့် မေးတော့ မေးဦးမယ်၊ မင်းပြောနေတဲ့အရာတွေကို သိပ်အရှည်ကြီး ပြောနေမယ်ဆို လျင် ကျုပ်က ဒါတွေကို သင်ကြားထားတာဆိုတော့ မင်းပြောတဲ့အတိုင်း နားလည်ပါတယ်။

မင်း ဘယ်ဆီရောက်အောင် ပြောမယ်ဆိုတာလည်း ရိပ်စားမိပါတယ်။ ဒီတော့ သိပ်အရှည်ကြီးလည်း မဖြစ်အောင်၊ မင်းကိုကျုပ်မေးခွန်းတစ်ခု မေးစမ်းကြည့်ပါ့မယ်။ မင်း ဖြေကြည့်စမ်းပါလို့ ပြောပြီး မင်း အခုပြောနေတဲ့ တရားတွေဟာ ဘယ်လိုအကျိုး တရားကိုဖြစ်ပွားစေဖို့အတွက် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ရတာတုန်း၊ ဒီတရားတွေက မင်းကို ဘာပေးမှာတုန်း၊ ဒါကို ကျုပ်ကို ဖြေစမ်းပါလို့ မေးလိုက်တယ်။

ဒီတော့ သူဟာ သူ့ဟောကွင်းကို ဟောရတဲ့အခါတုန်းက သွက်သွက်လက်လက် ဖြစ်ပေမယ့် ကျုပ်မေးခွန်းကို မေးလိုက်တဲ့အခါမှာတော့ သိပ်မသွက်တော့ဘူး၊ ခပ်လေးလေးဖြစ်သွားတယ်၊ ဒါနဲ့ ကျုပ်က နိဗ္ဗာန်ရဖို့ မဟုတ်လားဆိုမှ ဟုတ်ပါ တယ်ဘုရား၊ နိဗ္ဗာန်ရဖို့ပါလို့ ဖြေတယ်။

မင်းတရားက မင်းကိုနိဗ္ဗာန်ယူပေးမှာ မဟုတ်လားလို့ဆိုတော့ ဟုတ်ပါတယ်လို့ ပြန်ဖြေတယ်၊ ဒီလိုဆိုလျင် မင်းတရားတွေကို သွန်သာပစ်လိုက်တော့ကွာ၊ အားထုတ်မနေနဲ့ တော့လို့ ပြောလိုက်တော့၊ သူကလည်း ‘ဘာဖြစ်လို့တုန်း ဘုန်းကြီးရဲ့’လို့ အလန့်တကြား ပြန်မေးတယ်။

မင်းမှ မရှိဘဲနဲ့ မင်းကိုပေးလို့ ရနိုင်ပါ့မလား၊ ငါက မင်းကို မင်းရဲ့တရားတွေ သွန်ပစ်လိုက်လို့ ပြောတာဟာ အလွယ်ပြောတာ မဟုတ်ဘူး၊ ငါ မကြိုက်တာနဲ့ ပြောတာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ အကြောင်းနဲ့ ပြောနေတာပါ၊ နိဗ္ဗာန်ကို မင်းရဲ့တရားက တစ်စက်မှ ယူမပေးနိုင်ဘူး။

ဒါကြောင့်မင်းရဲ့တရားတွေကို သွန်သာပစ်လိုက်ပေတော့၊ နိဗ္ဗာန်ရချင်တဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ဒီတရားကို ပွားများနေတာဆိုလျင် ဆက်မလုပ်နဲ့တော့၊ သွန်သာ ပစ်လိုက်တော့လို့ ငါက ပြောလိုက်တယ်၊ သူကလည်း ‘ဘာဖြစ်လို့ သွန်ပစ်ရမှာလဲ ဘုန်းကြီးရဲ့’လို့ မေးလေရဲ့။

ဒီလိုနဲ့ ကျုပ်ကလည်း ‘ဘာဖြစ်လို့ သွန်ပစ်ရမှာလဲ’ဆိုတာ သိရအောင် မင်းကို မေးခွန်းတစ်ခု ထပ်မေးရဦးမယ်၊ သေသေချာချာ ဖြေကွာဆိုပြီး မင်း ခုနကပြောသွားတဲ့ တရားက မင်းရှိကြောင်းကို အသိအမှတ်ပြုရဲ့လားလို့ မေးတော့၊ အသိအမှတ် မပြုပါဘူးလို့ ပြန်ဖြေတယ်။

မင်းတရားက မင်းရှိတယ်ဆိုတာကို အသိအမှတ် မပြုဘူးဆိုလျင် မင်းတရားက မင်းကို ဘာပေးနိုင်မှာလဲ၊ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာကို ဘယ်လိုလုပ် ပေးနိုင်မှာလဲလို့ ထပ်မေးတော့ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဘုန်းကြီးလို့ပဲ သူကလည်း ထပ်ပြီးမေးပြန်တယ်။

မင်းမှ မရှိဘဲနဲ့ မင်းကိုပေးလို့ ရနိုင်ပါ့မလား၊ တကယ်တော့ မင်းရဲ့တရားက မင်းကို တစ်စုံတစ်ရာပေးမယ်ဆိုလျင် ပေးမယ်ပစ္စည်း ရှိရုံနဲ့တင် မပြီးသေးဘူး၊

အပေးခံရမယ့်သူ မင်းကလည်း ရှိနေဦးမှဖြစ်မှာပေါ့။ မင်းရဲ့တရားက မင်း ရှိကြောင်းကို အသိအမှတ်ပြုပေးဖို့လိုတယ်လို့ ကျုပ်က ပြန်ဖြေလိုက်တယ်။

မင်းတို့ဟာ အတော်မိုက်မဲတဲ့သူတွေ

တပည့်တော်ကတော့ တပည့်တော်ရှိတယ်လို့ အသိ အမှတ်ပြုပါတယ်လို့ သူက လေသံပျော့ပျော့လေးနဲ့ ပြန်ပြီးပြောရာတယ်။ မင်းက မင်းကိုယ်ကို မင်းရှိတယ်လို့ အသိအမှတ်ပြုရုံနဲ့ မပြီးဘူး၊ ဘာကြောင့်လို့လဲဆိုတော့ မင်းက နိဗ္ဗာန်ပေးမှာမှ မဟုတ်တာ၊ မင်းရဲ့တရားကသာ နိဗ္ဗာန်ကို ပေးမှာဆိုတော့ နိဗ္ဗာန်ယူပေးမယ်၊ မင်းရဲ့တရားက မင်းရှိတယ်ဆိုတာကို အသိအမှတ်ပြုမှ ဖြစ်မှာပေါ့။

ဒါတောင်မှ မင်းကလည်း မင်းရဲ့တရားကို ကောင်းကောင်း မရသေးလို့သာပါ။ တကယ်မရသေးလို့ မင်းကိုယ်မင်း ရှိတယ်လို့ အသိအမှတ် ပြုနိုင်တာ၊ မင်းရဲ့တရားနောက်ကို ကောင်ကောက်ပါအောင် လိုက်သွားပြီဆိုလျှင် မင်းရဲ့တရားက မင်းကို အသိအမှတ် မပြုတော့သလို မင်းကိုယ်တိုင်ကလည်း မင်းရှိတယ်ဆိုတာကို အသိအမှတ်ပြုတော့မှာ မဟုတ်ဘူးလို့ ပြန်ပြောလိုက်တယ်။

မင်းရဲ့တရားက မင်းရှိတယ်ဆိုတယ်ကို သေချာပေါက် အသိအမှတ် မပြုပါဘူး၊ ဒီတော့ မင်းရဲ့တရားမှာ နိဗ္ဗာန်ရှိတယ်ဆိုတာတောင် ဘယ်နှယ်လုပ်ပြီး ပေးမှာတုန်း သူက မင်းကို အသိအမှတ်မှ မပြုတာ၊ ဒါကြောင့် မင်းရဲ့တရားတွေကို သွန်သာပစ် လိုက်တော့လို့ ငါပြောတာဖြစ်တယ်။ ဒီလို ပြောလိုက်တယ်ဆိုလျှင်ပဲ သူလည်း ခပ်ငိုငို ခပ်မှိုင့်မှိုင့် ဖြစ်သွားတယ်။ ကျုပ်ကလည်း မင်းတို့ဟာ အတော်မိုက်မဲတဲ့သူတွေလို့ ထပ်ပြောလိုက်တယ်။

တပည့်တော်တို့ ဘယ်လို မိုက်တာလဲဘုရား၊ တပည့်တော်တို့လည်း တရား လုပ်နေကြတာပဲ မဟုတ်လား၊ တရားလုပ်နေတာကိုမိုက်တယ်လို့ ပြောရမလား ဘုန်းကြီးလို့ သူက အထွန့် တက်ပြန်တယ်။

မင်းတို့က လက်ထဲမှာ လက်ကိုရှာတယ်

အေး မင်းတို့ မိုက်တယ်၊ မိုက်ပုံကို ငါပြောပြမယ်၊ မင်းတို့က လူထဲမှာ လူကိုရှာတယ်၊ ဒါ မိုက်တာပဲကွ၊ တကယ်တော့ လူဆိုတာ လူထဲမှာရှိတာ မဟုတ်ဘူး၊ ပြောရမယ်ဆိုလျင် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းမရဲ့ ဗိုက်ထဲမှာသာ လူကို ရှာလို့ တွေ့ချင်တွေ့မယ်၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင် မဟုတ်တဲ့ လူတွေအထဲမှာ လူကိုလိုက်ရှာနေလို့ ဘယ်တော့မှ လူကိုမတွေ့ဘူးမှတ်။

လူထဲမှာရှိတာ အရိုးတို့၊ အသားတို့၊ အရေတို့၊ အကြောတို့ပဲ ဖြစ်တယ်၊ ပထဝီ၊အာပေါ၊တေဇော၊ဝါယော ဒါတွေပဲ ရှိမှာ မဟုတ်လား၊ လူထဲမှာ ဘယ်လူကောင်ကြီး ရှိလိမ့်မလဲ၊ မင်းတို့က လူထဲမှာ လူကိုရှာတယ်၊ လူမရှိတဲ့နေရာမှာ လူကိုရှာတော့ လူကို မတွေ့ဘူး၊ မရှိတဲ့နေရာမှာ လိုက်ရှာနေလို့ မတွေ့တာကို အရှာမှားလို့ မတွေ့တာဘဲလို့ မတွေးဘူး၊ မရှိလို့ မတွေ့တာလို့ကောက်ချက်ချပစ်လိုက်တာ မိုက်တာပေါ့ကွ။

မင်း ဟိုဖက်လှည့်ကြည့်လိုက်စမ်း၊ ဟိုဖက်မှာ ငါ့ကို လိုက်ရှာစမ်း၊ ဒီဖက် မလှည့်နဲ့၊ ငါ့ကို တွေ့မလား၊ ဘယ်တွေ့လိမ့်မလဲ၊ မရှိတဲ့နေရာမှာ လိုက်ရှာနေတာကိုး၊ ဒီလို နေရာမှားပြီး ရှာလို့မတွေ့တာနဲ့ ငါ မရှိဘူးလို့ မကြေညာလိုက်နဲ့ မင်း မှားသွားလိမ့်မယ်။

တကယ်တော့ မင်းတို့မိုက်တာ အဲဒီလို မိုက်တာပဲ၊ မင်းတို့က လက်ထဲမှာ လက်ကို လိုက်ရှာတယ်၊ လက်ထဲမှာ လက်ကို လိုက်ရှာလို့ကတော့ ဘယ်တော့မှ လက်ကိုတွေ့မှာ မဟုတ်ဘူး၊ လက်ထဲမှာလက်ကိုလိုက်ရှာလျင် အရိုးက လက်လား၊ အကြောက လက်လားဆိုပြီး မင်းတို့က လုပ်တယ်၊ ကဲ မင်းလက်မှာ နာရီရှိတယ်၊ ဒီနားမှာ နာရီရှာစမ်းဆိုရင် မင်းလက်ပေါ်က နာရီကို ရှာမှာပဲ။

ဒီလို မဟုတ်ဘဲ နာရီထဲမှာ နာရီရှာလို့ကတော့ မတွေ့ရေချ မတွေ့ပေါ့ကွာ၊ နာရီထဲမှာ နာရီကို ရှာလို့ကတော့၊ နာရီကို တွေ့မှာ မဟုတ်ဘူး၊ ဝန်ရိုးတွေ၊ လက်တံတွေ၊ ယေးကွက်တွေပဲ တွေ့မှာပေါ့၊ ဘီးကလည်း နာရီမဟုတ်ဘူး၊ ဝန်ရိုးကလည်း

နာရီမဟုတ်ဘူး၊ လက်တံကလည်း နာရီမဟုတ်ဘူး၊ ဇယားကွက်ကလည်း နာရီမဟုတ်ဘူး။ တကယ်က နာရီက မရှိတာ မဟုတ်ဘူး၊ မရှိတဲ့နေရာမှာ လိုက်ရှာနေလို့ နာရီကို မတွေ့တာကိုး၊ ဒါကို မရှိတဲ့နေရာမှာ လိုက်ရှာလို့ မတွေ့တာဘဲလို့ မအောက်မေ့ဘူး၊ မတွေ့တာနဲ့ မရှိဘူးလုပ်ပစ်တတ်ကြတယ်၊ မျက်စိအောက်မှာထားပြီး နာရီမရှိဘူးလို့ လုပ်တတ်ကြတယ်။

မင်းကိုယ်လေး မင်းပြန်တွေ့အောင်ရှာ

မင်းတို့လုပ်တာ ဟန်မကျဘူးလို့ တို့က ပြောတဲ့အခါ တပည့်တော် စဉ်းစားပါဦးမယ်ဘုရားလို့ သူက ပြန်ပြောတယ်၊ စဉ်းစားစရာ ဘာရှိသလဲ၊ မင်းစဉ်းစားစရာ ငါက ဘာပြောသလဲလို့ ကျုပ်ကလည်း ပြန်ပြောရပါတယ်၊ တကယ်လည်း ဒါဟာဖြင့် စဉ်းစားစရာလို့ တို့မထင်ပါဘူး၊ တို့ နေရာမှား ရှာနေတာပါလားလို့ သိလိုက်ရုံပဲလို့ ပြောချင်တယ်။

သူ့ကို ဒီလိုပြောရင်း ကျုပ်ဆရာသမား ချပေးတဲ့ သံပေါက်လင်္ကာကြီး သွားပြီးသတိရမိတယ် “ **ကိုယ်လက်ထဲမှာ၊ လက်ကိုရှာ၊ ရှာသာရှာရ လက်မရ၊ လူကိုယ်ထဲမှာ၊ လူကိုရှာ၊ ရှာသာရှာ လူမရ** ” ဒီသံပေါက်ကလေးတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

လူကိုယ်ထဲမှာ လူကို တွေ့အောင်ရှာချင်တယ်ဆိုလျှင်တော့ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းမရဲ့ ဗိုက်ထဲမှာရှာမှ တွေ့ရမှာပဲ၊ လူတွေကဖြင့် ဒီလူငယ်ကလေးလိုပဲ မိုက်ကြတယ်၊ အနတ္တကလည်း အဲဒီလောက် ကြိုက်ကြတာ၊ ဒါကိုလည်း သူက စဉ်းစားဦးမယ်လို့ ပြောသေးတယ်။

ကျုပ်ပြောလိုက်တာနဲ့ ဒိုင်းကနဲ့ သိလိုက်ဖို့ မကောင်းဘူးလား၊ ဒါနဲ့ သူ့ကို နောက်ဆုံးပြောလိုက်တယ်၊ ငါက မင်းရဲ့ ကိုယ်ကလေးကို မင်းပြန်တွေ့အောင် ပြောနေတာ၊ အိမ်ပြန်ရောက်တဲ့အထိ မင်းရဲ့ကိုယ်ကို မင်းပြန်မတွေ့သေးဘူးဆိုလျှင် မင်းကိုယ်ကို မင်းပြန် မရသေးဘူးဆိုလျှင် မလာခဲ့နဲ့တော့၊ မင်းကိုယ်ကို မင်းပြန်တွေ့မှ ပြန်လာခဲ့လို့ မှာလိုက်တယ်၊ ဘုန်းကြီးကတော့ ဘုတောတဲ့ဘုန်းကြီးလို့ ထင်သွားမလားပဲ မပြောတတ်ဘူး၊ သူ့ကိုယ်ကလေးတောင်မှ သူမရတဲ့သူကို ကျုပ်ကလည်းနောက်ထပ် မတွေ့ချင်တော့ဘူး၊

သူလည်း မလာတော့ပါဘူး။

မှန်တာသိတိုင်း တရားမရနိုင်

အဲဒီလောက် အနတ္တကို ကြိုက်ကြပါတယ်။ ပရမတ္ထသစ္စာနဲ့ အတင်းရိုက်သွင်းထားတာဆိုတော့ မှန်ကလည်း မှန်စေတာ မဟုတ်လား။ ဒါပေမယ့် မှန်ရုံနဲ့ တရား မဟုတ်ဘူး။ အရှေ့က နေထွက်တယ်ဆိုတာ မမှန်ဘူးလား။ ထုံးဖြူတယ်ဆိုတာ မမှန်ဘူးလား။ အဲဒီအမှန်ကို သိရုံနဲ့ တရားက ဘယ်လိုရမှာလဲ။ ဒီတော့ မှန်တာသိရုံနဲ့ တရားမရဘူးဆိုတာ သိနိုင်ပါတယ်။ တကယ်တော့ အရိယသစ္စာထိုက်တဲ့ အမှန်မျိုးကို သိမှသာ တရားရနိုင်တာပါ။

အနတ္တသိချင်သတဲ

အနတ္တနဲ့ စပ်လျဉ်းပြီး နောက်တစ်ခု သတိရလို့ ပြောရဦးမယ်။ မင်းလွင်ခြံမှာ နေတုန်းက လူငယ်တစ်ယောက် ကျုပ်ဆီကိုလာတယ်။ လာတဲ့အချိန်က နေ့လည်ဆယ်နှစ်နာရီ ပိုပိုလောက် ရှိမယ်။ လာပုံက ယိမ်းထိုးယိမ်းထိုးနဲ့ ခြံတံခါးဝကနေ ကျောင်းအထိ လမ်းကလည်း တဖြောင့်တည်း ဖောက်ထားတာမို့ သူဝင်လာတာကို လှမ်းမြင်နေရတယ်။

သူလာတာ တစ်လမ်းလုံးအပြည့်ပဲ။ နေပဲ မကောင်းလို့လား။ အရူးများလားလို့ ကျုပ်က ထင်နေမိတယ်။ အသက်က အစိတ်လောက်ပဲ ရှိမယ်။ ကျုပ်နားကိုရောက်တော့ ဘာကိစ္စလဲလို့ မေးလိုက်တဲ့အခါ ဘုန်းကြီးနဲ့တွေ့ချင်လို့ လာပါတယ်လို့ ဖြေတယ်။ ဘယ်နယ်ကတုန်းဆိုတော့ ပုလဲနယ်ကလို့ ပြောတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ရဲ့ စာရွက်စာတမ်းကလေးတွေ၊ တရားကြီးတွေလေးတွေ အနည်းအပါး နာကြားဖူးပါတယ်။

ဒါကြောင့် သူငယ်ချင်း အပေါင်းအသင်းတွေနဲ့ ရွာပြန်ရောက်တဲ့အခါ ဘယ်လိုတွေ့ခဲ့ရတယ်ဆိုတာကို ပြန်ပြောချင်လို့ တွေ့ရအောင် လာခဲ့တာပါလို့ ပြောတယ်။ ဒါနဲ့ အနားက ကုလားထိုင်မှာ ထိုင်ရအောင်လို့ နေရာပေးလိုက်တယ်။ ဒီတော့မှ သူ့ပါးစပ်က

အရက်နဲ့နံနောတာ သိရတယ်။

သူကအရက်သောက်လာခဲ့တာကိုး၊ အမှန်ကတော့ လာချင်စိတ်ရှိလို့ လာတာနဲ့ တူပါရဲ့၊ မူးလျက်နဲ့လည်း လာချင်စိတ်ပေါက်တာ ဖြစ်ချင် ဖြစ်မှာပေါ့၊ ဒါနဲ့ သူက တရားစကား ပြောစေချင်တာပေါ့လေ၊ ဒါပေမယ့် အရက်သောက်ထားတဲ့သူကို တရား စကားပြောလို့ မဖြစ်ဘူးဆိုပြီး မင်းတို့ဆီမှာ မိုးရွာရဲ့လား၊ ဘာအလုပ် လုပ်သလဲ၊ မွေးချင်းဘယ်နှစ်ယောက် ရှိသလဲစသဖြင့် လူမှုရေး အလွှာပ သလွှာပတွေပဲ ပြောနေခဲ့တယ်။

သူနဲ့ တို့နဲ့ အပေးအယူ မတည့်ဘူးလို့ ပြောရမှာပေါ့၊ သူက ကျုပ်ဆီက တရားစကားကို ကြားချင်တယ်၊ တရားဟောပါဘုန်းကြီး၊ တခြားစကားတွေ လျှောက်မပြောပါနဲ့လို့ ပြောတယ်၊ ဒါနဲ့ မင်းက ဒီလောက် တရားဟောစေချင်တော့လည်း ဟောရတာပေါ့ကွာ၊ မင်း ဘာသိချင်သလဲ ပြောစမ်းဆိုတော့ တပည့်တော် အနတ္တသိချင်တယ်လို့ ပြန်ဖြေတယ်၊ ဟောဗျာ သူက ပြောလိုက်တာ အနတ္တ သိချင်သတဲ့။

အနတ္တဟာ အမှန်မဟုတ်ဘူးလား

ဟာ အနတ္တကြီး ငါ့နား လာမပြောနဲ့စမ်းကွာလို့ ကျုပ်ကလည်း ဒီလိုပဲ ခါချပစ်လိုက်တယ်၊ သူနဲ့ကလည်း တရားစကားက မပြောချင်ဘဲကိုး၊ မပြောချင်တဲ့ကြားက ပြောလာတော့ ခါချပစ်လိုက်တာပေါ့၊ အဲဒီမှာ သူက ဘာထပ်ပြောသလဲဆိုတော့၊ အနတ္တကို ဘုရားမဟောဘူးလား ဘုန်းကြီးတဲ့၊ မကျေနပ်တဲ့ လေသံနဲ့ ပြောတယ်။

မင်းနဲ့ငါ မင်းက ဘုန်းကြီးလား၊ ငါက ဘုန်းကြီးလားလို့ သူ့ကိုပြန်မေးရတယ်၊ ဒီတော့လည်း တပည့်တော်က ဘုန်းကြီးမဟုတ်ပါဘူး၊ အရှင်ဘုရားက ဘုန်းကြီးပါလို့ ပြန်ဖြေတယ်၊ ငါက ဘုန်းကြီးဆိုလျှင် အနတ္တကို ဘုရားဟောတယ်၊ မဟောဘူးဆိုတာကို မင်းက ပိုသိသင့်သလား၊ ငါက ပိုသိသင့်သလားလို့ ပြန်မေးလိုက်တယ်၊ အရှင်ဘုရားက ဘုန်းကြီးဆိုတော့ အရှင်ဘုရားပဲ ပိုသိသင့်တာပေါ့လို့ ပြန်ဖြေတယ်။

အေး ဒီလိုဆိုလျှင် အနတ္တကို ဘုရားမဟောဘူးလားဆိုတဲ့မေးခွန်း ငါ့ကိုမမေးနဲ့၊ ဘုရားဟောတယ်၊ မဟောဘူး၊ ငါက ပိုသိတယ်လို့မင်းစိတ်ထဲမှာ ထားလိုက်၊ ဟောတယ်လည်း မပြောဘူး၊ မဟောဘူးလည်း မပြောဘူးပေါ့ကွာ၊ ဒါက ရှင်းရမှာ

အရှည်ကြီးကွလို့ ပြောလိုက်တယ်။ အဲဒီမှာ သူက နောက်တစ်မျိုး ပြောလာပြန်တယ်။ အနတ္တမှန်တယ် မဟုတ်လား ဘုရားတဲ့၊ ပဌမက အနတ္တကို ဘုရား မဟောဘူးလား၊ အခု နောက်တခါ အနတ္တဟာ မှန်တယ်မဟုတ်ဘူးလား။

တရားလည်းမူး အရက်လည်းမူး

ဒါနဲ့ သူ့ကို ပြန်မေးခွန်း ထုတ်လိုက်တယ်။ မင်းကို ဘယ်သူလွှတ်လိုက်တာတုန်း ဆိုတော့ သူလည်း တခြားစကားပြောပြီမှတ်ပြီး တပည့်တော်ကို ဘယ်သူကမှ လွှတ်လိုက်တာ မဟုတ်ပါဘူး၊ လာချင်စိတ်ရှိလို့ လာတာပါလို့ ပြန်ဖြေတယ်။

ဒီကို လာချင်စိတ်ရှိလို့ လာပြီဆိုကတည်းက မင်းကိုယ်ကိုမင်း ထိုက်သလောက် အစိုးရနေပြီလို့ ဆိုရမှာပေါ့၊ မင်းသာ အစိုးရတဲ့ အနတ္တကောင်ကြီး ဖြစ်နေခဲ့လျင် ငါ့ဆီကို လာချင်စိတ်ရှိတောင်မှ မင်းလာနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး၊ မင်း လာချင်စိတ်ရှိတဲ့အတိုင်း ငါ့ဆီကို အရောက်လာနိုင်ခဲ့လျင် မင်းကိုယ်မင်း အစိုးရတဲ့သူ ဖြစ်လို့ပေါ့ကွာ။

ကိုယ့်ကိုယ်ကိုအစိုးရတာ အနတ္တကွ၊ မင်းကို တစ်ခု ထပ်ပြောရဦးမယ်၊ မင်း အခု အရက်မူးလာတယ် မဟုတ်လား၊ နောက်ပြီး မင်းက တရားလည်း မူးလာတယ်၊ တရားမူးပေမယ့် အရက်မမူးဘူးဆိုလျင်လည်း မင်းကို စကားပြောလို့ ကောင်းမှာပဲ၊ အရက်ပဲမူးပြီး တရားမမူးဘူးဆိုလျင်လည်း စကားပြောလို့ ကောင်းမှာပဲ၊ မင်းက အခုတော့ တရားလည်းမူး အရက်လည်းမူး နှစ်မူးဖြစ်နေတယ်၊ ကဲ ဒီတော့ မင်း ပြန်ပေတော့လို့ နှင်လွှတ်လိုက်ရတယ်။

ငါရှိတယ်

ဆိုလိုတာက ပရမတ္ထသစ္စာက ကြီးငယ်မဟုတ် ပေါက်နေကြတယ်၊ ပရမတ္ထသစ္စာကို ဒီလောက်ပေါက်နေတော့ ပရမတ္ထသစ္စာတိုင်းက သိနေရတဲ့ ပရမတ်တွေကလည်း တိုးလို့လည်း မရ၊ လျှော့လို့လည်း မရ မဟုတ်လား၊ ဒီတော့ အစိုးရတာတွေ သိမြင်ကြပြီး၊ အနတ္တကလည်း တကယ်ကို နေရာ ရနေတော့တာပေါ့။

တို့ဆရာသမားတွေဟာ အနတ္တကို တအားကြိုက်နေကြတယ်။ ငါ မဟုတ်ဘူး၊ ငါ မရှိဘူးနဲ့ လုပ်နေကြတယ်။ ခုနက တဏှာရာဂကို အရကောက်ပြမယ်။ သူတွေဟာလည်း အနတ္တသမားတွေပဲ။ အနတ္တသမားတွေဆိုတော့ တဏှာကို အရကောက်ပြတာ နားလည်ချင်လျင် နားလည်နိုင်ဖို့အတွက် လိုအပ်ချက်တစ်ခု ရှိတယ်။

ဒါကတော့ ငါရှိတယ်။ ငါ ဟုတ်တယ်ဆိုတဲ့အချက်ကို လက်ခံပေးဖို့ပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါဟာ တကယ်လိုအပ်ချက်ပဲလို့ ပြောလိုက်တယ်။ ပဌမတုန်းက ငါမရှိဘူးလို့ လုပ်နေရာကနေ အခုကျတော့ ငါရှိတယ်လို့ လုပ်ရမယ်ဆိုတော့၊ ဒါကို တစ်ရက်မက နှစ်ရက်မက ရက်တွေအများကြီး ထစ်ငေါ့နေတဲ့ အရာကြီးကို ကျော်လွှားသွားမှာ မဟုတ်လား။

သမုတိသစ္စာဟာ အမှန်တရားပဲ

ဒါကြောင့် တဏှာကို အရကောက်ပြရမယ်ဆိုလျင် ဒက်ခနဲကောက်ပြလို့ မရဘူး၊ အရှည်အဝေးကြီးကို ကောက်ပြရမှာလို့ သူတို့ကိုပြောရတယ်။ တဏှာရာဂကောက်ပြ ရမယ်ဆိုလျင် ကောက်ပြနိုင်ဖို့အတွက် ငါရှိတယ် ဆိုတာကို အလျင်လုပ်ရမယ်။

ငါရှိတယ်ဆိုကမှ အဲဒီငါကနေပြီး၊ မက်မောတယ်၊ တပ်မက်တယ်ဆိုတာတွေနဲ့ ငါတဏှာဖြစ်တယ်ဆိုတာကို လုပ်ရမှာ ဖြစ်တယ်။ ငါမရှိဘူးဆိုလျင် တဏှာချည်းသက်သက် မရှိနိုင်ဘူးလို့ ထပ်ပြောရပါတယ်။ တကယ်တော့ တရားသမားမှန်လျင် သမုတိသစ္စာကို ငြင်းကြတာပဲ။ ယောကျ်ားဆိုတာ မရှိ၊ မိန်းမဆိုတာ မရှိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါဆိုတာမရှိ၊ ငါ မရှိ၊ ငါ့ဟာ မရှိ၊ သူတပါးဟာ မရှိ၊ ဒီလို လုပ်တတ်ကြတယ်လုံးဝ ဟာတိဟာတာကြီး၊ ပြုသူ ကတ္တားကို အကုန်ငြင်းပြီး၊ ပြုလုပ်ခြင်း ကြိယာလောက်ကိုသာ လက်ခံနေ တတ်ကြတယ်။

ပရမတ္ထသစ္စာအမြင်နဲ့ လူကိုပျောက်အောင် ပျောက်ဖျက်ပစ်နေကြတာကနေပြီး၊ လူကိုရောက်အောင် တည်ဆောက်ပြရမှာဆိုတော့ ငါရှိတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်းဟာ လိုအပ်တယ်ဆိုပြီး၊ ငါရှိတယ်ဆိုတာကို လက်ခံဖို့ ပြောလိုက်ပါတယ်။ ငါရှိတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို ပြောတဲ့အခါမှာတော့ သမုတိသစ္စာအမြင်နဲ့ ပြောရတာဖြစ်ပါတယ်။

တကယ်တော့ သမုတိသစ္စာဟာ အမှန်တရားပဲ။ နှုတ်ခမ်းနှစ်လွှာကြားက ထွက်လာပြီး၊ ပျောက်ပျက်သွားတတ်တဲ့အရာမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ တကယ်ရှိနေတဲ့ အဖြစ်တွေ ဥပမာ မောင်ဖြူဆိုတဲ့ လူတစ်ယောက်ကို မောင်ဖြူလို့ ကိုယ်ကသိနေရတာမှာ မောင်ဖြူဆိုတဲ့ အရာကလေးဟာ ပါးစပ်ဖျားတင် ပျောက်ပျက်တာမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။

တကယ် မောင်ဖြူကြီး တန်းလန်း ရှိနေတာပါ။ အိုးခွက်၊ပန်းကန်ဆိုလျှင်လည်း အိုး၊ ခွက်၊ ပန်းကန်လို့ ပါးစပ်ဖျားတင် ဖြစ်ပြီးပျက်သွားတာမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ တကယ် အိုးတွေ၊ ခွက်တွေ၊ ပန်းကန်တွေ ရှိနေတာပါ။ ဒီလိုပဲ ငါ ဆိုတာလည်း တကယ်ရှိနေတာပါဆိုပြီး၊ ငါ တကယ်ရှိပုံကို ရှင်းပြလိုက်ပါတယ်။

ငါ ဆိုတာ အသွေးကို ခေါ်တာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ အသားကိုခေါ်တာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ အရိုးကို ခေါ်တာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ အရေကို ခေါ်တာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော တစ်ခုချင်းကိုလည်း ငါခေါ်တာ မဟုတ်ဘူး။

ဒါတွေ စုပေါင်းဖွဲ့စည်းလို့ ဖြစ်လာတဲ့ ကြိယာဝိသေသဆိုတဲ့ အမူအရာထူးလေး တစ်ခုကို ငါ လို့ ခေါ်တာဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပြီး ရှင်းပြလိုက်ပါတယ်။ ဥပမာ ဆေးလိပ်ဆိုလျှင် ဆေးရိုးကို ဆေးလိပ်လို့ခေါ်တာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ သနပ်ဖက်ကို ဆေးလိပ်လို့ ခေါ်တာလည်း မဟုတ်ဘူး။

အစိခံကို ဆေးလိပ်လို့ ခေါ်တာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ဆေးရိုးတွေ၊ သနပ်ဖက်တွေ၊ အစိခံတွေကို စနစ်တကျစုစည်းပြီး ထူးထူးခြားခြား ဒီပုံသဏ္ဌာန်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကြိယာသဘာဝကလေးကိုမှ ‘ဆေးလိပ်’လို့ခေါ်တာ ဖြစ်တယ်။

သဘာဝကိုကျတော့ အမြင်နည်းကြတယ်။ သစ်ပင်ဆိုတာ အစိတ်၊ တောဆိုတာ အပေါင်း၊ တောကို ရှာပါဆိုလျှင် သစ်ပင်ကိုပဲ တွေ့တွေ့နေတယ် မဟုတ်လား၊ တောကိုပြပါဆိုလျှင် သစ်ပင်ကိုပဲ ပြပြနေမိတတ်ကြတာပဲ။ တကယ်ဆိုတော့ တောဆိုတာ သစ်ပင်တွေရဲ့ အစုအဝေး မဟုတ်လား။

သစ်ပင်နဲ့ကင်းပြီး တောဆိုတာ မရှိနိုင်ဘူး၊ ဒါပေမယ့် သစ်ပင်ဟာ တောလည်း မဟုတ်ဘူး၊ သစ်ပင်တစ်ပင်တည်းသာရှိလျှင် တောလို့ခေါ်နိုင်ပါဦးမလား၊ သစ်ပင်နဲ့ကင်းပြီး တောမဖြစ်ပေမယ့် သစ်ပင်ကိုတောလို့ ပြောလို့မရပြန်ဘူး၊ ဒီလိုဆိုလျှင် တောဆိုတာ

တကယ်မရှိဘူးလား၊ တကယ်ရှိနေတာပဲ။

ဒါဆို တောဆိုတာ ဘာလဲဆိုလျှင် သစ်ပင်တွေစုပြီး တည်ဆောက်ထားလို့ ဖြစ်ပွားနေတဲ့ ကြိယာဝိသေသပေါ့၊ တောဆိုတာ ကြိယာဝိသေသတစ်ခုပေါ့၊ ဒါကို နက်နက်နဲနဲ မတွေးတတ်တော့ တကယ်အရှိလို့ မမှတ်ချင်ကြတော့ဘူး ဖြစ်သွားတာပါပဲ။

တောဆိုတာ မရှိဘူး၊ သစ်ပင်ပဲရှိတယ်လို့ လုပ်တတ်ကြတယ်၊ အပေါင်းကို အစိတ်နဲ့ ပြန်ဖျက်ကြတာပေါ့၊ တောက အပေါင်း၊ သစ်ပင်က အစိတ်၊ သစ်ပင်ဆိုတဲ့ အစိတ်ကိုပဲကြည့်လိုက်တော့ တောဆိုတဲ့အပေါင်းဟာ မမြင်ရတော့ဘူး ဖြစ်သွားတာပေါ့၊ ဒီလိုနဲ့ တောဆိုတာ မရှိဘူး လုပ်ပစ်လိုက်ကြတာပါပဲ။

ငါရှိတယ်ဆိုတဲ့ နောက်မှာ

ဆိုလိုတာက သမုတိသစ္စာဆိုတဲ့ အကြောင်း၊ သမုတိသစ္စာအရှိကို လက်ခံဖို့ အကြောင်း သူတို့ကို ပြောပြလိုက်ပါတယ်၊ သူတို့ကလည်း ရှေးက သူတို့ကောက်ပြ တဲ့တဏှာကို ကျုပ်က ငြင်းပယ်ထားတာလည်း လက်ခံထားတာဆိုတော့ အခု ငါရှိတယ်ဆိုတာကိုလည်း သိပ်မငြင်းဘဲ လက်ခံပေးကြပါတယ်။

အခု ငါရှိတယ်ဆိုတဲ့ သမုတိသစ္စာအသိကို ဒီလောက်ခက်ခက်ခဲခဲ ပြောပြရ ပေမယ့် ပရမတ္ထသစ္စာအသိကိုတော့ ဘာမှသင်ပေးစရာ မလိုဘူးလို့လည်း ပြောရသေးတယ်၊ သာမန်မွေးကင်းစ ကလေးတွေတောင် ပူလျှင် ပူတယ်လို့ သိတယ်၊ အေးလျှင် အေးတယ်လို့ သိတယ်။

စိတ်သဘာဝတွေကို အလိုလို သိတတ်ကြတယ်လို့ ပြောရပါသေးတယ်၊ နောက် ဆက်ပြောတာကတော့ တဏှာကို ကောက်ပြနိုင်ဖို့အတွက် ငါရှိတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်းကို ကောက်ပြရုံနဲ့ မပြီးသေးဘူး၊ ငါရှိတယ်ဆိုတဲ့နောက်မှာ နောက်တစ်ချက် ကောက်ပြ တာကိုလည်း လက်ခံနိုင်ဦးမှ တဏှာကို ခင်ဗျားတို့ကောက်နိုင်ကြလိမ့်မယ်လို့ ပြောပြလိုက်တော့ သိပ်ကို ပြောနိုင်တဲ့ ဘုန်းကြီးပဲဆိုပြီး မျက်နှာထားတွေနဲ့ သူတို့က ပြောကြပြန်တယ်၊ တို့ကလည်း ခပ်ပြောင်ပြောင်ပါပဲ၊ ဆက်ပြီးပြောရတယ်။

အယောင်ဆောင် 'ငါ'

ငါရှိတယ်ဆိုတဲ့အချက်ကို လက်ခံနိုင်တာနဲ့အတူ နောက်ထပ်တစ်ခုရှိသေးတဲ့ အချက်ကိုလည်း လက်ခံရလိမ့်ဦးမယ်။ အဲဒီတစ်ခုကလက်ခံနိုင်ဖို့ ပိုပြီးခက်ခဲသေးတယ်။ ငါဆိုတဲ့အပေါ်မှာ ဝင်ပူးပြီး မဟုတ်တဲ့အရာတစ်ခုက ငါယောင်ဆောင်ပြီး ငါလုပ်နေတဲ့အရာ ကိုလည်း သိရလိမ့်ဦးမယ်လို့ ပြောလိုက်တော့ ဟာ ဘုန်းကြီးကလည်း လူကိုနှစ်ကိုယ်ခွဲ ရမလိုတောင် ဖြစ်နေပြီလို့ ညည်းကြတယ်။

ဟုတ်တယ်၊ ပဌမငါ ရှိတယ်။ နောက် ငါမဟုတ်ဘဲနဲ့ ငါ လုပ်နေတဲ့ ငါ့ကိုယ်မှာ ပူးနေတဲ့ အကောင်တစ်ကောင် ငါ့ကိုမှီနေတဲ့ အကောင်တစ်ကောင်ရှိတယ်ဆိုတာကိုလည်း ခင်ဗျားတို့ သိရလိမ့်ဦးမယ်လို့လည်း ပြန်ပြောလိုက်ပါတယ်။ တကယ်တော့ ဒီအယောင် ဆောင် ငါ့ကိုလည်း ဘယ်သူမှ မသိဘူး ဖြစ်နေကြတယ်။

ငါ့ကိုယ်ငါတောင် ငါလို့ သိနေကြတာ မဟုတ်တော့၊ ငါ့ကိုမှီပြီး ငါယောင်ဆောင် ထားတဲ့အကောင် ရှိပါသေးတယ်လို့ ဆိုလိုက်တာဟာ ကဲလွန်းသလို ဖြစ်သွားဘူးလား။ တကယ်လည်း ကဲလွန်းတယ်လို့ ထင်သွားကြပါတယ်။ ဒါနဲ့ သေသေချာချာ ပြန်ပြော ရပါတယ်။ အယောင်ဆောင် ငါဆိုတာလည်း တကယ်ရှိနေပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားကအနတ္တ၊အနတ္တလို့ပြောတာဟာ ငါ့ကို ငါမဟုတ်ဘူး၊ အနတ္တ ဖြစ်တယ်လို့ဟောတာ မဟုတ်တဲ့အကြောင်း၊ ဟောဒီ ငါ့အပေါ်မှာပဲ ငါလည်းမဟုတ်ဘဲနဲ့ ငါအယောင်ဆောင်ပြီးတော့ ငါလုပ်နေတဲ့အကောင်ကိုသာ အနတ္တလို့ပြောတာ ဖြစ်တဲ့အကြောင်း၊ ဒါကြောင့် အနတ္တကို ငြီးငွေ့ရမယ်ဆိုတာ ငါ့ကို ငြီးငွေ့ရမှာမဟုတ်ဘဲ။

‘န အနတ္တ’ သည် နိရောဓ

ငါ အယောင်ဆောင်ကိုသာ ငြီးငွေ့ရမှာဖြစ်တဲ့အကြောင်း ပြောပြလိုက်တယ်။ အယောင်ဆောင်ငါ့ကို အားမပေးတော့ဘူး၊ မတည်ဆောက်တော့ဘူးဆိုလျှင် အနတ္တ မဖြစ်တော့ဘဲ အတ္တချည်း ကျန်ပါတယ်။ ငါချည်း ကျန်ပါတယ်။ အဲဒါ နိရောဓဆိုက်တာပဲလို့

ပြောပြလိုက်တယ်။

တကယ်တော့ အနတ္တနဲ့စပ်လျဉ်းလို့ အဓိပ္ပာယ်တွေက အတော့်ကို မရှင်းမလင်းဘဲ ဖြစ်နေပါတယ်။ အခု 'အနတ္တ'ကို ကောက်ပြနေတာနော်၊ ငါ့အပေါ်မှာ မှီပြီး၊ ငါလည်း မဟုတ်ဘဲ၊ ငါ့အယောင်ဆောင်ပြီး ငါလုပ်နေတဲ့အရာကသာ အနတ္တ၊ ဘုရားက အနတ္တရူ၊ အနတ္တရူဆိုတာ ဒီအနတ္တကို ပြောတာ၊ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယောတွေ အစိုးမရတာတွေကို အနတ္တဆိုပြီး ရှုခိုင်းတာ မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောပြလိုက်တယ်။

နည်းနည်း ကြိုးစားရဦးမယ်

ငါတို့အပေါ်မှာ ငါတို့လည်း မဟုတ်ဘဲနဲ့ ငါတို့ လုပ်ပြီးတော့ အယောင်ဆောင်နေတဲ့ အကောင်တစ်ကောင်ရှိတယ်။ ငါတို့ကို မှီနေတဲ့ ငါတို့ရဲ့အပြင်အပကြီး၊ သူစိမ်းသူရံစာကြီးပေါ့၊ ငါတို့မဟုတ်တဲ့ အကောင်ကြီးပေါ့၊ ငါတို့ မဟုတ်တဲ့ အကောင်ကြီးက ငါတို့ယောင်ဆောင်ပြီး ငါတို့ကို ပူးကပ်နေတာ ရှိတယ်။ အပမှီတယ်လို့ ပြောချင်လည်း ပြောပေါ့၊ ပယောဂ ဝင်တယ်လို့ ပြောချင်လည်း ပြောပေါ့၊ ပြောလို့ရပါတယ်။

ဆိုလိုတာက ငါတို့လည်း မဟုတ်ဘူး၊ ငါတို့ မဟုတ်ဘဲနဲ့ ငါတို့ အယောင်ဆောင်ပြီး၊ ငါတို့အထဲမှာ မှီခိုပြီးနေတဲ့ အကောင်တစ်ကောင်ရှိတယ်။ ဒါကြီးကို ဘယ်သူမှ မသိဘူး၊ ဘယ်သူမဆို ဒါကြီးကို ကိုယ်ကိုယ်လို့ပဲ ထင်နေကြတယ်။ ဒါက မြင်ဖို့ရန် အလွန်ခက်ခဲပါတယ်။

ပြည်မြို့ကလူတွေလည်း ဒီလိုပြောလိုက်တော့ မြင်အောင်နည်းနည်း ကြိုးစားရဦးမည့်ပုံပါပဲ။ ဒါကို မမြင်လျင်လည်း တရားရဖို့က ဖြစ်ကို မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒါကိုမြင်အောင် တကယ်စဉ်းစားကြည့်လျင်တော့လည်း သိနိုင်ပါတယ်။

အပတစ်ခု မှီနေတာ

ကျုပ်တို့ တစ်ခုခုနဲ့ တိုက်မိတယ် ဆိုပါစို့၊ ဥပမာ အုတ်နံရံနဲ့ ဦးခေါင်းနဲ့ ဆောင့်မိတယ်ဆိုလျှင် ကျုပ်တို့ခေါင်းကြီး ဖူးယောင်လာမှာနော်၊ လက်သီးဆုပ်လောက် ဖူးယောင်လာပြီဆိုလျှင် အဲဒီ လက်သီးဆုပ်လောက် ဖူးယောင်လာတာဟာ ကျုပ်တို့လား၊

ဒါမှမဟုတ် ကျုပ်တို့ မဟုတ်ဘူးလား၊ ဒီဖူးယောင်လာတာကြီးက ကျုပ်တို့ဆိုလျင် အမြဲ ရှိနေရမှာနော်။

တကယ်တော့ တိုက်မိ ဆောင်မိမှ ဖြစ်ပေါ်လာတာ မဟုတ်လား၊ မတိုက်မိခင် မဆောင်မိခင်က မရှိပါဘူး၊ တိုက်မိ ဆောင်မိပြီးတော်တော်ကြာသွားတော့လည်း ပျောက်သွားပြီး၊ မရှိတော့ဘူး၊ ဒီလိုဆိုလျင် အဲဒီ ဖူးယောင်တာကြီးဟာ ငါတို့ မဟုတ်တာ သေချာတယ်၊ ဒါဟာ စဉ်းစားစရာပေါ့။

ဒါဟာ ဘာတုန်းလို့ မေးလျင် ဒါဟာ ပယောဂ မဟုတ်ဘူးလား၊ အရာတစ်ခု ကြောင့် ဖြစ်ပွားတဲ့ ဖူကြီးဆိုတော့ ဒါဟာ ပယောဂကြီးလို့ပဲ ပြောရမှာ ဖြစ်တယ်၊ ငါတို့ကို မှီပြီး ဝင်လာတဲ့အရာကြီး၊ ငါတို့ထဲကို ဝင်လာတဲ့အရာကြီး၊ ဒါကြီးဟာ ငါတို့ မဟုတ်ဘူး။

အစားအသောက်မှာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အနေအထိုင်မှာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ မသင့်မမြတ် မှီဝဲမိတဲ့အခါ မျက်နှာမှာ ရောင်အမ်းလာတယ် ဆိုပါစို့၊ ဘေးက လူတွေက ပြောကြတယ်၊ မင်းမျက်နှာ နက်နက်အတိုင်း မဟုတ်တော့ဘူး၊ ကြွနေတယ်၊ဖောနေတယ်စသည်ဖြင့် ပြောကြတယ် မဟုတ်လား။

ဒါဟာ ဘာကိုပြောတာလဲဆိုလျင် ပကတိ သွေးတို့ လေတို့ မဟုတ်ဘဲ၊ ပယောဂက ကိုယ့်ရဲ့ကိုယ်ထဲကို ဝင်လာလို့ မျက်နှာကြွလာဖောရောင်လာတာ မဟုတ်လား။ အဲဒီလို ကြွနေတဲ့ ဖောရောင်နေတဲ့ မျက်နှာဟာ ကိုယ့်မျက်နှာ မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောရမှာပဲ မဟုတ်လား၊ ဒီလို အပတ်စုံခုခု မှီနေတာ ဖြစ်ပါတယ်၊ အပဝင်နေတာတွေ လူတွေမှာ ရှိကြပါတယ်၊ ရှိနေတဲ့အကြောင်းကိုလည်း အရည်ကြီး ပြောပြပါတယ်၊ ဒီနေရာမှာတော့ သိပ်အရည်ကြီး မပြောကြပါစို့နဲ့၊ ပင်မစကား ပျောက်သွားပါ့မယ်။

ကိုယ်ကိုနှစ်ကိုယ်ခွဲ

တဏှာရာဂကို အရကောက်ဖို့အတွက် ဘာကိုသိရမလဲဆိုလျင် ငါရှိတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို ပဌမ လက်ခံရပါ့မယ်၊ ဒါပေမယ့် ငါရှိတယ်ဆိုတာကို လက်ခံရုံလောက်နဲ့ တဏှာရာဂကို အရ မကောက်နိုင်သေးဘူး၊ ငါဆိုတာအပြင် ငါ မဟုတ်ဘဲ

ငါ့အယောင်ဆောင်နေတဲ့အရာကိုလည်း ရှိနေသေးတာကို လက်ခံရလိမ့်မယ် စသည်ဖြင့် ကျုပ်တို့ကပြောတယ်။

ဒါပေမယ့် အဲဒီအကောင်က ခင်ဗျားတို့ကို ဝင်ပူးနေတဲ့အတွက် ခင်ဗျားတို့က အဲဒီအကောင်ကို သူစိမ်းသူရဲစာလို့ မထင်ကြဘူး၊ အပြင်ပယောဂလို့မထင်ကြဘူး၊ ခင်ဗျားတို့ပဲလို့ ထင်နေကြတယ်။ တကယ်တော့ အဲဒီအကောင်ဟာ အနတ္တကောင် ဖြစ်တယ်။ အနတ္တကောင်ဟာ အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး၊ ခင်ဗျားတို့ကသာ အတ္တကောင် ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် အနတ္တကောင်က သူ့ကိုယ်သူ အတ္တကောင်ပါလို့ အယောင်ဆောင် ထားတဲ့အတွက် အနတ္တကောင်ကို ခင်ဗျားတို့ မမြင်ကြဘူး ဖြစ်နေကြတယ်။ ဒီလိုမျိုး ကျုပ်က ပြောဟောလိုက်တယ်။ တကယ်တော့ ဒါတွေဟာ သိပ်ခက်ခဲတာတွေပါ။ မင်းနဲ့ စပြီးပြောခဲ့ရုံနဲ့က စကားလုံးအနက်တွေဟာ သိဖို့ ခက်ခဲတယ်ဆိုတာ ဒါကိုပြောလိုရင်း ဖြစ်တယ်။

ပရမတ္ထသစ္စာနဲ့ အနတ္တ၊ အနတ္တနဲ့ ပရမတ္ထသစ္စာ၊ နောက်တခါ အနတ္တနဲ့ ဗုဒ္ဓ၊ ဗုဒ္ဓနဲ့ အနတ္တ၊ ဒီလို ခွဲခြားမရအောင် ဖြစ်နေတယ်။ ကျုပ်ကလည်း သူတို့ကို ပြောရပါတယ်။ ဘာ ပြောရသလဲဆိုတော့ တကယ်တော့ ခင်ဗျားတို့ရှိတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကို ပဌမ သိအောင်လုပ်ရပါမယ်။ ခင်ဗျားတို့ရှိပြီဆိုမှ တဏှာကို အရကောက်လို့ရမယ်။ နောက်တခါ ခင်ဗျားတို့ကိုယ်ကို ရှိပြီးပြီ ဆိုတောင်မှ ခင်ဗျားတို့ရှိပြီးရုံနဲ့ တဏှာကို အရကောက်လို့ မရသေးဘူး။

ခင်ဗျားတို့အပေါ်မှာ ခင်ဗျားတို့ မဟုတ်ဘဲနဲ့ ခင်ဗျားတို့အယောင်ဆောင်ပြီး နေနေတဲ့ အကောင်ကိုလည်း သိပါဦးမှ တဏှာကို အရကောက်လို့ရမယ်လို့ ဒီလိုပြော လိုက်ပါတယ်။ ဟ ဘုန်းကြီးရ တပည့်တော်တို့က တပည့်တော်တို့ ရှိအောင်တောင် မနည်းလုပ်ယူရတာ။

တပည့်တော်တို့မဟုတ်တဲ့ တပည့်တော်တို့အယောင်ဆောင်ပြီး တပည့်တော်တို့ လိုလို လုပ်နေတဲ့ အကောင်တစ်ကောင် ရှိသေးတယ်ဆိုတော့ တပည့်တော်တို့ကိုယ်ကို နှစ်ကိုယ်ခွဲရမလိုတောင် ဖြစ်နေပြီ။ ခက်တော့တာပဲလို့ သူတို့က ပြန်ပြောကြတယ်။

အတ္တကို ဆိုက်ရောက်စရာအဖြစ် ဟောခဲ့

တကယ်တော့ ကျုပ်က အနတ္တရဲ့အနက်ကို ညွှန်းပြီး၊ ပြောလိုက်တာ ဖြစ်တယ်။ အလျင်တုန်းက သိနေတာက တစ်ကိုယ်လုံးကြီးက အနတ္တ၊ ငါမရှိဘူး၊ ကိုယ်မရှိဘူး ပေါ့ကွာ၊ ကျုပ်ကတော့ အဲဒီလို မဟုတ်ဘူး၊ ငါ ရှိတယ်၊ ကိုယ် ရှိတယ်၊ နောက်ပြီး ငါမဟုတ်တာလည်း ရှိသေးတယ်။

ကိုယ်မဟုတ်တာလည်း ရှိသေးတယ်၊ ငါမဟုတ်တာ၊ ကိုယ်မဟုတ်တာအနတ္တ ဆိုတော့ အတ္တလည်း ရှိတယ်လို့ ပြောလိုရင်းပါ။ ဘုရားက အနတ္တလည်း ဟောပါတယ်။ အနတ္တကလွတ်တဲ့ အတ္တလည်း ဟောပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုလျှင် သစ္စာလေးချက်မှာ ဒုက္ခအရိယသစ္စာက အနတ္တပဲ၊ နိရောဓအရိယသစ္စာက ဒုက္ခရဲ့ဆန့်ကျင်ဘက် မဟုတ်လား။

ဒီလိုဆိုလျှင် နိရောဓဟာ ဒုက္ခရဲ့ဆန့်ကျင်ဘက်ဆိုလျှင် ဒုက္ခကလည်း အနတ္တဆို တော့ နိရောဓဟာ အနတ္တရဲ့ ဆန့်ကျင်ဖက် ဖြစ်ရမှာပေါ့။ အနတ္တရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဟာ အတ္တမဟုတ်လား၊ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓဟာ အနတ္တချည်း ဟောတာမဟုတ်ဘူး၊ အတ္တလည်း ဟောတယ်လို့ ပြောရပါလိမ့်မယ်။ ဒုက္ခအရိယသစ္စာဟာ ပိုင်းခြားသိရမည့် သင်္ခန်းစာ၊ သင်္ခန်းစာယူရမယ်ပစ္စည်း မဟုတ်လား။

ဒီတော့ ဒုက္ခအရိယသစ္စာဟာ အနတ္တဖြစ်တယ်ဆိုလျှင် အနတ္တဟာလည်း သင်္ခန်းစာယူဖို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောခဲ့တဲ့ပစ္စည်း၊ ဒီလိုဆိုလျှင် ဘုရားက အဲဒီအနတ္တကို ဒုက္ခအဖြစ် သင်္ခန်းစာယူလိုက်တဲ့အတွက် အဲဒီအနတ္တအပေါ်မှာ ပျင်းမုန်း ငြီးငွေ့သွား၊ စက်ဆုတ်သွားပြီး အာလယ မရှိတော့ဘူး၊ သမုဒယကွာသွားတယ်လို့ ပြောရမှာပေါ့။

ဒီလို သမုဒယကွာသွားတော့ နိရောဓဆိုက်တယ်လို့ပြောရမှာ မဟုတ်လား၊ နိရောဓဆိုတာ ဒုက္ခဖြစ်တဲ့ အနတ္တရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဆိုလျှင်တော့ နိရောဓဆိုက်တယ်ဆိုတာ အတ္တဆိုက်တာမဟုတ်လား၊ ဒီလိုဆိုလျှင် ဗုဒ္ဓဟာ အတ္တကို ဆိုက်စရာ ပစ္စည်းအဖြစ် ဟောခဲ့တယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။

ကျုပ်တို့သိနေတာက အနတ္တမှ အနတ္တ၊ အတ္တဆိုလျှင် လာကိုမလာနဲ့၊ တကယ်ကတော့ ဗုဒ္ဓက အနတ္တချည်းဟောခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး၊ အတ္တကိုလည်း

ဟောကြားခဲ့တာပါ။ အနတ္တကို ဘာအနေတဲ့ ဟောကြားခဲ့တာလဲ။ သင်ခန်းစာယူစရာ ပစ္စည်းအနေနဲ့ ဟောကြားခဲ့တယ်။ အတ္တကို ဘာအနေနဲ့ ဟောကြားခဲ့တာလဲ။ ဆိုက်ရောက် စရာ ပစ္စည်းအနေနဲ့ ဟောကြားခဲ့တယ်။ ဒီလို ပြောလိုက်ရပါတယ်။

အနတ္တလို့ ပြောရမှာ

မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်ကို မောင်ရင်လည်း သိမှာပါ။ သင်ရိုးဆိုင်ရာအနေနဲ့တောင် လေ့လာဖူးမလား မသိဘူး။ တကယ်ကျတော့ သတိပဋ္ဌာန်ပွားတယ်ဆိုတာ အခြား မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ့်ကိုယ်မှာ ဖြစ်ပွားနေတဲ့ ဖြစ်ပွားချက်တွေဟာ အတ္တရဲ့လှုပ်ရှားမှုလား၊ အနတ္တရဲ့ သင်ခန်းစာယူရမည့် ပစ္စည်းအနေနဲ့လှုပ်ရှားမှုလား၊ အနတ္တရဲ့ လှုပ်ရှားမှုဖြစ်လျင် သင်ခန်းစာယူရမယ်။

သင်ခန်းစာယူတော့အနတ္တပေါ်မှာ အာလယကွာပြီး သမုဒယကင်းမယ်။ အနတ္တရဲ့ မှီခိုမှုမပါဘဲ အတ္တသက်သက်ကလေးနဲ့ တည်နိုင်အောင် ကြိုးစားပြီး၊ ပညာနဲ့နေတဲ့လုပ်ငန်းကို သတိပဋ္ဌာန်အားထုတ်တယ်လို့ ပြောရတာ ဖြစ်တယ်။ တရားနဲ့နေတယ်လို့ ပြောရတာ ဖြစ်တယ်။ ဆိုလိုတာက အနတ္တတို့ အတ္တတို့ဆိုတာ ငါတို့ကိုယ်ပေါ်မှာဖြစ်နေတာ။

အမေမွေးပေးလိုက်တဲ့ တို့မျက်စိ၊ တို့နား အစစတွေနဲ့ မြင်နေ ကြားနေတဲ့ဖြစ် ရပ်တွေဆိုလျင် ဒါ အတ္တပဲ။ ဒီအပေါ်မှာ ကျုပ်တို့မျက်စိ ကျုပ်တို့နားကို မှီခိုပြီး ကျုပ်တို့မျက်စိ ကျုပ်တို့နားနဲ့မြင်တာ ကြားတာမဟုတ်ဘဲနဲ့ မဟုတ်တာတွေ မြင်တာ ကြားတာတွေလည်း ရှိနေပါတယ်။

စိတ်အထင် စိတ်မြင်နဲ့ မြင်တာ ကြားတာတွေပေါ့။ ဒါတွေက တို့ကမြင်တာ ကြားတာ မဟုတ်ဘူး။ ကျုပ်တို့ မဟုတ်တဲ့အကောင်က ကျုပ်တို့အယောင်ဆောင်ပြီး မြင်ပေးကြားပေးနေတာ၊ ဒါကို ဘယ်လိုပြောမလဲဆိုလျင် ငါ မဟုတ်တဲ့ ကိုယ်မဟုတ်တဲ့ အနတ္တလို့ပြောရမှာ ဖြစ်တယ်။

တစ္ဆေပါတယ်

ကျုပ်တို့ကို ပူးကပ်ပြီးသကာလ မှီနေတဲ့အရာရှိတယ်။ ကျုပ်တို့မဟုတ်ဘဲ ကျုပ်တို့ အယောင်ဆောင်နေတဲ့အကောင် ရှိတယ်။ ဒီအကောင်ဟာ ပြောရမယ်ဆိုလျှင် တစ္ဆေပါတယ်ဆိုတာမျိုး ဖြစ်တယ်။ အမှီတယ်ဆိုတာမျိုး ဖြစ်တယ်။ တစ္ဆေပါတယ်ဆိုတာကို ကြားဖူးမလား မသိဘူး။

တောရွာတွေမှာဆိုလျှင် တစ္ဆေပါတယ်ဆိုတာမျိုး ဖြစ်တတ်ကြတယ်။ ကလေးကို ရွာအပြင်ဘက် ခေါ်မသွားရဘူးလို့ လူကြီးတွေက တားမြစ်ကြပါတယ်။ ဟုတ်တယ်။ ကလေးဆိုတာ တစ္ဆေပါတတ်ကြတယ်။ ညနေ နေဝင်ရီတရောအချိန် ရွာအပြင်ဘက် သွားမယ်ဆိုလျှင် ကလေးကို ခေါ်မသွားကြနဲ့လို့ ပြောတတ်ကြတယ်။

ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုလျှင် ကလေးဟာ ပြန်လာလျှင် တစ္ဆေပါလာတတ်တယ်။ ဘယ်လို တစ္ဆေပါလာတတ်သလဲဆိုလျှင် ကလေးဟာ ဇောချွေးတွေပြန်ပြီး ကိုယ်အပူ ချိန်ဒီဂရီတွေ တက်လာတယ်။ ပြဒါးတိုင်နဲ့ တိုင်းကြည့်မယ်ဆိုလျှင်လည်း သူ့ပကတိ အပူချိန်ဖြစ်တဲ့ ကိုးဆယ်ရှစ်ဒဿမလေး မကချင်တော့ဘူး။ တစ်ရာ၊ တစ်ရာတစ် ဖြစ်နေပြီ။ ဒါ ဘာဖြစ်တာလဲ။ တစ္ဆေပါလာတာပေါ့။

ဘယ်လို တစ္ဆေပါလာသလဲဆိုလျှင် ရွာအပြင်ဘက်မှာ တစ္ဆေဆိုတဲ့ အကောင်ကြီး ရှိနေရာက ကလေးနဲ့အတူ ရွာထဲကိုပါလာတာမျိုးပြောတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါဖြင့် ကလေးဟာ ပုံမှန်ဖြစ်နေသလားဆိုတော့လည်း ပုံမှန်ဖြစ်နေတော့ပါဘူး။ ဒါဟာ ဘာဖြစ်တာ တုန်းဆိုတော့ အပတ်စဉ် ဝင်လာတာ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် လူတွေထင်တတ်ကြတဲ့ တစ္ဆေဆိုတဲ့အကောင်ကြီးလို အပူမျိုးတော့ မဟုတ်ဘူး။

တကယ်တော့ ကလေးအနေနဲ့ မြင်ဖူးတာက ကိုယ့်အိမ်ကိုယ့်ယာထဲက အဖြစ်တွေလောက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလောက်သာမြင်ဖူးသေးတဲ့ ကလေးငယ်ကို ရွာအပြင်ဘက် ခေါ်သွားမယ်ဆိုလျှင် အချိန်ကလည်း နေဝင်ရီတရောအချိန် ရွာအပြင်ဖက် ကွင်းပြင်ကျယ်ကြီးကလည်း အကျယ်ကြီးဆိုတော့ ကလေးကလည်း ဒီလို ကွင်းပြင် ကျယ်ကြီးတွေမြင်ဖူးတာ မဟုတ်သေးဘူး။

သစ်ပင်ကြီးတွေကလည်း အရိပ်တွေကအရှည်ကြီးတွေ ဖြစ်နေမယ်၊ ဒါတွေ မြင်လိုက်တဲ့အခါမှာ ကလေးရဲ့ဦးခေါင်းထဲမှာ သူတွေ့ဖူးမြင်ဖူးနေတဲ့အရာတွေနဲ့ ခြားနားပြီး၊ စိတ်လှုပ်ရှားမှုတွေဖြစ်လာတယ်၊ ကြောက်တာလန့်တာတွေ ဖြစ်လာတယ်၊ ဒီလိုဖြစ်လာလျင် ကိုယ်အပူချိန်ကလည်း တက်လာမှာပဲ မဟုတ်လား။

ဒီလိုဖြစ်တာကို တစ္ဆေပါတယ်လို့ပြောရတာ ဖြစ်တယ်၊ အပမ္ဘိတယ်ပြောရတာ ဖြစ်တယ်၊ သဘောက ကလေးရဲ့ နှုတ်စိတ်ထဲမှာ ပြင်ပက အမြင်အကြားကြောင့် အဲဒါကိုစွဲလန်းပြီး ကြောက်လန့်စိတ် ဖြစ်လာတာကို အပမ္ဘိတယ် ခေါ်တာဖြစ်တယ်။

ဆေးလိပ်က ပြန်သောက်တာ

တကယ်မှာတော့ တို့တတွေမှာလည်း အပမ္ဘိတတ်ကြပါတယ်၊ ကလေးတွေမှ အပမ္ဘိခံရတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ လူကြီးတွေလည်း အပမ္ဘိခံရတာ ဖြစ်တယ်၊ လူကြီးဖြစ် ပေမယ့်လည်း သူကြောက်တဲ့ အာရုံတစ်ခုခုကိုဖြစ်စေ၊ သူမက်တဲ့အာရုံ တစ်ခုခုကိုဖြစ်စေ တွေ့လာခဲ့လျင် အဲဒီအာရုံကို တစွဲလန်းလန်းဖြစ်ပြီး၊ ကိုယ့်စိတ်ထဲမှာ မထားတတ်၊ မသိုတတ်နဲ့စိတ်လှုပ်ရှားမှုတွေ ဖြစ်တယ်မဟုတ်လား။

ဒီလိုဖြစ်လာခဲ့လျင် အဲဒါတွေက ကိုယ့်ကို အပမ္ဘိသွားတော့တာပဲ၊ အဲဒါတွေက ကိုယ့်ကိုညှို့ငင်ပြီး လှုပ်ရှားခိုင်းတော့တာပဲ၊ ဒီလိုလှုပ်ရှားခိုင်းလို့ လှုပ်ရှားရတာမျိုးကို ဘာလဲလို့မေးလျင်အပမ္ဘိတယ်လို့ပဲ ပြောရပါလိမ့်မယ်၊ ငါ မဟုတ်တဲ့အကောင်ကနေပြီး ငါ ယောင်ဆောင်ပြီးတော့ ငါ့ကို ဝင်ပူးနေတာလို့ ပြောရလိမ့်မယ်။

ဥပမာ လူတစ်ယောက်ဟာ ဆေးလိပ်သောက်တယ် ဆိုပါစို့၊ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ သောက်ပြီးလို့ ခဏကြာလျင် ဆေးလိပ် ပြန်ဆာလာဦးမှာနော်၊ ဒီလို ဆေးလိပ်ဆာတာဟာ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့လူက ဆာတာလား၊ ဆေးလိပ်က ဆာတာလား၊ ဒီနှစ်ခုရှိတဲ့အနက် ဘယ်အရာက ဆာတာလဲ၊ တကယ်လို့ ဆေးလိပ်ကို ဘယ်တုန်းကမှ မသောက်ဖူးဘူးဆိုလျင် ဆေးလိပ် မငတ်ပါဘူး၊ သောက်ဖူးပြီးမှ ငတ်တာပါ။

ဒါဆိုလျှင် ဆေးလိပ်ငတ်တာဟာ လူကငတ်တာလား၊ အလျင်က သောက်ဖူးတာက ငတ်တာလား၊ ငတ်လိုက်တာကလည်း ကိုယ်ကပဲ ငတ်ရတာဆိုတော့ ကိုယ်ပဲ ငတ်တယ်လို့ ထင်ရတာပေါ့၊ ကိုယ်ငတ်တယ် ထင်ရပေမယ့် တကယ်လို့သာ အလျင်က တစ်ခါဘူးမျှ မသောက်ဖူးဘူးဆိုလျှင် ငတ်ပါ့မလားဆိုတော့ မငတ်တာကို တွေ့ရပါတယ်။

ဒီတော့ ငတ်တာကို ဘယ်သူဖန်တီးသလဲဆိုလျှင် ဆေးလိပ်က ဖန်တီးတယ်လို့ပဲ ပြောရပါလိမ့်မယ်၊ ဒီတော့ ဆေးလိပ်ငတ်တာဟာ ဆေးလိပ်က ပြုစားလို့၊ ဆေးလိပ်က ပြုစားတာ ခံလိုက်ရလို့ ငတ်တာလို့ ပြောရမယ် မဟုတ်လား၊ ဒါကြောင့် ဒုတိယအကြိမ် ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းဟာ ငါကသောက်တာလား၊ ဆေးလိပ်ကသောက်တာလားလို့ မမေးသင့်ပေဘူးလား။

နောက်ထပ် ပြန်သောက်တဲ့အခါ ကိုယ့်ပါးစပ်ထဲထည့်ပြီး ကိုယ်ကပဲသောက် လိုက်တာဆိုတော့ ကိုယ်ကငတ်တာလို့ ထင်စရာ ရှိပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် တကယ်တကယ် မှာတော့ ဆေးလိပ်က ပြန်သောက်တာလို့သာ ပြောရပါလိမ့်မယ်၊ ဒါ ဘဝပဲ စကားတောင် ရှိပါသေးတယ် ‘ပဌမတော့ အရက်ကို လူက သောက်တယ်၊ နောက်ကျတော့ အရက်က လူကိုသောက်တယ်’ဆိုတဲ့စကား၊ ဒီစကားဟာ အမှန်အကန်ပြောတဲ့စကားပဲ ဖြစ်တယ်၊ တကယ်ကျတော့ အရက်တို့၊ ဆေးလိပ်တို့ဆိုတာ အပြင်အပ ပစ္စည်းတွေ မဟုတ်ပါလားဗျာ။

ဒီအပြင်အပပစ္စည်းတစ်ခုက အရှိန်ရလာပြီး ကျုပ်တို့ကိုယ်ပေါ်မှာ လည်ပတ်မှု တစ်ခု စက်တစ်ခု ဖြစ်သွားတယ်၊ လည်ပတ်မှုတစ်ခု ဖြစ်သွားတော့ သူကပဲ သူ့ကို ပြန်သောက်တယ်၊ ကိုယ်က သူ့အဖမ်းစားခံရပြီး၊ သူ့သောက်ခိုင်းတာ ခံနေရတယ်၊ နောက်ထပ် ပြန်သောက်ရအောင် သူက သံသရာစက်ကွင်း တစ်ခုလုပ်နေတယ်၊ ဒီလို ဆိုလိုတာပါ။

ဒီနေရာမှာ သံသရာစက်ကွင်းဆိုတဲ့ စကားလုံးအသစ်ကလေးလည်း ဝင်လာပါတယ်၊ အပဖြစ်တဲ့ အရာဝတ္ထုပစ္စည်းတစ်ခုက ဖမ်းစားပြီး၊ လူအပေါ်မှာပေါက်ပွား ရှင်သန်တာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဒါကို သံသရာစက်ကွင်းလို့ ပြောရတာဖြစ်တယ်၊ သံသရာစက်ကွင်းတင် မကဘဲ ဒီအရာကို ထူးထူးခြားခြားနောက်ထပ် စကားအသစ်တစ်ခုနဲ့ ပြောရလျှင် ဘဝလို့

ပြောရမယ်၊ ဒါ ဘဝပဲ။

လူနဲ့ဘဝဟာ တခြားစီ

ဘဝဆိုတာ ဒီလူကိုယ်ကောင်ကြီးကို ပြောနေတာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒီလူကောင်ကြီး အပေါ်မှာ မဟုတ်မဟတ် အရာတစ်ခုခုရှင်သန်ပေါက်ပွားနေ့ အဖြစ်ကိုသာ ဘဝလို့ပြောရတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလူကောင်ကြီးရဲ့ မွေးကနေ သေအထိကို ဘဝလို့ပြောရတာ မဟုတ်ဘူး၊ လူနဲ့ ဘဝအတူတူပဲလားလို့မေးလျင် သာမန်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေကတော့ အတူတူပဲလို့ ပြောကြမှာပဲ။ တကယ်ကတော့ လူနဲ့ ဘဝအတူတူ မဟုတ်ဘူး။

လူက လူပဲ၊ ဒီလူအပေါ်မှာ ဘေးပစ္စည်းတစ်ခုခုကို စွဲငြိပြီး၊ အဲဒီဘေး ပစ္စည်းတစ်ခုခု ပူးကပ်ပြီးရှင်သန်ဖြစ်ပွားနေတာကိုသာ ဘဝလို့ ပြောရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဟိုမွေးကင်းစ ငယ်ငယ်နှောင်းနှောင်းလေးဆိုလျင် ဘဝမရှိဘူးလို့ ပြောရလိမ့်မယ်။ လူရှိပေမယ့် ဘဝမရှိသေးတဲ့ အနေအထားပေါ့။

ကိုယ့်ဖာသာကိုယ် လှုပ်လှုပ်ရှားရှားနဲ့ စကားတွေပြောလာပြီး၊ အလုပ်တွေလည်း လုပ်လာပြီး၊ စိတ်ကူးတွေလည်း ကူးလာပြီးမှ ဘဝကဖြစ်လာတာပါ။ ဒါပေမယ့် တရားဓမ္မတွေကို အမှန်အကန်အတိုင်း ကျင့်ကြံအားထုတ်လိုက်ပြန်လျင် အဲဒီဘဝဟာ ကုန်သွားပြန်ပါတယ်။

ဒီလိုဘဝကုန်အောင် လုပ်သွားနိုင်တဲ့ လူတွေဟာ လူကောင်ကြီး ထင်လင်း ရှိနေလျက်က ဘဝမရှိတော့တာပေါ့၊ မြတ်စွာဘုရားဆိုလျင် ဒီစကားကို တော်တော် ပြောပါတယ်။ ပဌမဆုံးဟောတဲ့ ဓမ္မစက္ကပဝတ္ထနသုတ်မှာ ‘နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဗဝေါ’တဲ့၊ ငါ့မှာ အခု ဘဝမရှိတော့ဘူးတဲ့။

ဘဝဆိုတာ လူကိုပြောတာ မဟုတ်ကြောင်း၊ မြတ်စွာဘုရားရဲ့စကားနဲ့ ထင်ရှားပါတယ်။ ဘဝဆိုတာ ပယောဂပစ္စည်းတစ်ခုသာ ဖြစ်ပါတယ်။ လူအပေါ်မှာ မှီကပ်ပြီး စက်ယန္တရားခတ်ပြီး ဖြစ်ပျက်နေတာ ဘဝပါ။ စိတ္တဇနဲ့ လုပ်တာတွေဟာ ဘဝတွေပဲပြည်က လူတွေက ငါရယ်၊ ငါမဟုတ်ဘဲ ငါအယောင်ဆောင်နေတဲ့အကောင်ရယ်၊ ဒီနှစ်ခုရှိကြောင်း သိရမယ်လို့ တို့ကပြောတယ်။

ဒီအကြောင်းကို ရှည်ရှည်ဝေးဝေးကြီးကို ရှင်းပြလိုက်တယ်။ သူတို့ကလည်း နားထောင်ပေးကြပါတယ်။ နားမပေါက်ပေမယ့် ထိုင်ရတာကြာပြီဆိုတော့ သောင်းတယ်နဲ့ တူပါရဲ့၊ နားလည်ရဲ့လားဆိုတော့ နားလည်ပါတယ်လို့ ပြောကြတယ်။ တကယ်ကတော့ ငါမဟုတ်ဘဲနဲ့ ငါအယောင်ဆောင်နေတဲ့အရာကို ပြတ်ပြတ်သားသား သိမြင်ဖို့ဆိုတာ တော်တော်ကြိုးစားရမည့်ကိစ္စ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါနဲ့ အခု နားမလည်ကြသေးလည်း နောင် တွေ့ကြဆုံကြတဲ့အခါ ထပ်ပြီး မေးကြ၊မြန်းကြဦးပေါ့ဗျာလို့ ပြောရတယ်။ ဒီတော့ နောက်ဆုံး ခင်ဗျားတို့ကို ပြောချင်တာက **‘ခင်ဗျားတို့ လှုပ်ရှားတိုင်း လှုပ်ရှားတိုင်း ခင်ဗျားတို့ ကိုယ်တိုင် လှုပ်ရှားတာလား၊ ခင်ဗျားတို့ မဟုတ်ဘဲ ခင်ဗျားတို့ အယောင်ဆောင်ပြီးနေတဲ့ အရာက လှုပ်ရှား တာလားဆိုတာ သိအောင် လုပ်ရမယ်’**လို့ပြောလိုက်တယ်။

ငါမဟုတ်တဲ့အကောင်ကို ဘာလို့ ပြောမလဲ၊ စိတ္တဇကောင်လို့ ပြောရမယ်။ ဒီတော့ အလုပ်တစ်ခု လုပ်တဲ့အခါမှာ ကိုယ်က လုပ်တာလား၊ စိတ္တဇက လုပ်တာလား၊ ဒါကိုသိဖို့ လိုအပ်လာတယ်။ ငါက လုပ်တာလား၊ ငါအယောင်ဆောင်က လုပ်တာလား၊ ဒါကိုသိဖို့ လိုအပ်တယ်။

နှစ်ပိုင်း ခွဲရပါမယ်

အရက်သောက်နေကျ လူတစ်ယောက်အနေနဲ့ ငါက သောက်ချင်တာလား၊ အရက်က သောက်ချင်တာလား၊ ဒါကို ပြန်ဆန်းစစ်ရမယ်။ တကယ်ကတော့ အရက်က ပြန်သောက်ချင်နေတာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အရက်က ငါလားလို့ မေးလျှင် အရက်ဟာ ငါမဟုတ်ဘူး၊ ဒီလိုမျိုး ငါရယ်၊ ငါမဟုတ်တဲ့ အကောင်ရယ် နှစ်ပိုင်းခွဲပြီး မြင်အောင် ကြည့်ရမယ်။ ထမင်းစားတယ် ဆိုကြပါစို့၊ ငါက စားတာလား၊ ငါမဟုတ်တဲ့အကောင်က စားတာလား၊ ဒါကိုသိအောင် လုပ်ရမယ်။ ဆိုလိုတာကဗိုက်ဆာလို့ စားတာလား၊ အရသာခံချင်လို့ စားတာလား၊ ဗိုက်ဆာလို့စားတာဆိုလျှင် ငါက စားတာ ဖြစ်တယ်။

ပါးစပ်ဆာလို့ အရသာခံချင်လို့စားတာဆိုလျှင် ငါမဟုတ်တဲ့ အယောင်ဆောင် က စားတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီလို နှစ်ပိုင်း ခွဲရပါမယ်။ ဒီတော့ ပါးစပ်က ဆာတာရယ်၊

ဗိုက်က ဆာတာရယ်လို့ စကားနှစ်မျိုး ရှိလာပါတယ်။ တို့မြန်မာစကားမှာတော့ မရှိဘူး၊ လူမျိုးငယ်တွေမှာတော့ ဒီစကားရှိတယ်။

ပါးစပ်ဆာတယ်ဆိုတာ စားစရာရှိတာကို အရသာခံချင်လို့ စားတာ၊ တကယ်တမ်း လူမှာ အာဟာရဓာတ်လိုအပ်လို့ စားတာ မဟုတ်ဘူး၊ အရသာခံနေကျမို့ စားချင်တာမျိုးသာ ဖြစ်တယ်။ ဗိုက်ဆာတယ်ဆိုတာကျတော့ ပါးစပ်ဆာတာနဲ့ မတူဘူး တကယ်ကို ကိုယ်ကာယကြီးက လိုအပ်လာလို့ ဗိုက်ဆာလာတာ ဖြစ်တယ်။

ဒီတော့ လူမှာငါရယ်၊ ငါမဟုတ်တဲ့ အယောင်ဆောင် ငါရယ်၊ ဒီနှစ်မျိုး ရှိနေတာ ထင်ရှားပါတယ်။ ဒီထင်ရှားတာကို မြင်ပြီးဆိုလျှင် ခင်ဗျားတို့ အရကောက်ချင် တဲ့ တဏှာကိုလည်း အရကောက်နိုင်ပြီလို့ ပြောလိုက်ရတယ်။ ဒီတော့ သူတို့ကလည်း ပြောပါတော့ ဘုရားလို့ ပြောကြတယ်။ လူအစစ်ကလိုချင်တာ တဏှာမဟုတ်ဘူး။

လိုချင်တယ်ဆိုတာမှာ သေးသေးမှုန့်မှုန့်လေး လိုချင်တယ်။ ဒါမှမဟုတ် မိုးလောက်ကြီး လိုချင်တယ် စသဖြင့် ဒီဂရီအားဖြင့် အမျိုးမျိုး ရှိကြတယ်။ ဒီလို လိုချင်တာမှာ မိုးလောက်ကြီး လိုချင်တာဖြစ်ဖြစ် ငါအစစ်ကလိုချင်တာဆိုလျှင် တဏှာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒီလို မဟုတ်ဘဲ သေးသေးမှုန့်မှုန့်လေး အနုမြူလောက်ကလေး လိုချင်တာ ဖြစ်ပေမယ့် ငါက လိုချင်တာ မဟုတ်ဘဲ ငါမဟုတ်တဲ့ အယောင်ဆောင်ငါက လိုချင်တာဆို လျှင်တော့ တဏှာပဲလို့ ပြောလိုက်ပါတယ်။

ဒီတော့လည်း အင်း ဘုန်းကြီးက အရှည်ကြီးပြောမှ သိမယ်ဆိုတဲ့အတိုင်း တကယ်အရှည်ကြီးပြောမှ သိတော့တာပဲလို့ သူတို့ဝန်ခံကြတယ်။ တကယ်တော့ တဏှာကို သိဖို့ဆိုလျှင် ငါအစစ်နဲ့ ငါအတုကို ကွဲကွဲပြားပြားသိမှ ဖြစ်မှာအမှန်ပဲ။ ဒီနှစ်ခု မကွဲပြားဘူးဆိုလျှင် တဏှာကို ဘယ်လိုပြောလို့ရမလဲ။

ငါအစစ်က လိုချင်တာဆိုလျှင် ဘယ်မျှလောက် လိုချင်လိုချင် တဏှာမဟုတ်ဘူး၊ ငါ မဟုတ်တဲ့အကောင်က လိုချင်တာဆိုလျှင် ဘယ်လောက်သေးသေးမွှားမွှား လိုချင်စေကာမူ တဏှာပဲ။

ပယ်နေတာတွေ တင်းကြမ်းပြည့်

ကဲဒီတော့ တဏှာအရကောက်ကို ရကြပြီ မဟုတ်လား၊ ပီပီသသ ခွဲခြားလိုက်ရပြီ မဟုတ်လား၊ ဒီလို တဏှာကို ပီပီသသကွဲကွဲပြားပြား သိမြင်ပါမှ တဏှာကို တို့က သတ်နိုင်မှာ မဟုတ်လား၊ ငါအစစ်က လိုချင်တာတွေ သွားသတ်လို့ကတော့ ဒီငါကြီးချို့တဲ့သွားမှာပဲ။

ဗိုက်ဆာလို့ ထမင်းစားချင်တာကို ဒါတဏှာပဲလို့ သွားသတ်လို့ကတော့ ဘယ်ရမလဲ၊ အစာအာဟာရ ချို့တဲ့သွားမှာပေါ့၊ ဗိုက်က ဝက်သားဟင်း စားချင်တယ်၊ ကြက်သားဟင်း စားချင်တယ်ဆိုတာကို ဒါ တဏှာပဲ၊ မစားချင်နဲ့ဆိုပြီး စားချင်တဲ့စိတ်ကို ပယ်သတ်လိုက်လျှင် အာဟာရချို့တဲ့မှုတွေ ဖြစ်လာမှာပေါ့၊ ဒီနေ့ တရားလောကမှာဖြင့် ဒီလို ပယ်နေတာတွေဟာ တင်းကြမ်းပြည့် မဟုတ်လား။

ဒီလို မပယ်ရမည့်ဟာကို ပယ်နေကြပြီး၊ ပယ်တဲ့အကျင့်ကိုပဲ တရားမှတ် နေကြတယ်၊ အသားစားရှောင်တဲ့ အကျင့်ကို တရားလုပ်နေကြတာ မဟုတ်လား၊ သက်သတ်လွတ်တို့၊ မီးလွတ်တို့၊ ဒါတွေကို တရားလုပ်နေကြတယ်၊ ဒါတွေကို တရားမှတ်နေကြတယ်၊ ဒါတွေကိုစားချင်တာ တဏှာဆိုပြီး ပယ်နေကြတယ်။

ဒေဝဒတ်ဂိုဏ်းသား

ကျုပ်တို့ဆိုလျှင် လေးငါးနှစ်သားကတည်းက စပြီး အမဲသား မစားဘူး၊ ဝက်သားလည်း မစားဘူး၊ ကြက်သားလည်း မစားရတဲ့အဖြစ်ကို ရောက်ခဲ့ဖူးတယ်၊ ဒီလို မစားဘဲ နေတာကို တရားလို့လည်း ထင်ခဲ့ဖူးတယ်၊ တရားကျင့်တာလို့လည်း ထင်နေခဲ့တယ်၊ ဒါကြောင့် အသားမစားဘဲနေတာကို ကိုယ့်ဟာကိုယ် အဟုတ်ကြီးထင်ပြီး၊ ဝမ်းသာခဲ့တယ်။

ပတ်ဝန်းကျင်ကလည်း လက်ခုပ်ဩဘာ ပေးကြတယ်လေ၊ ဒီလိုနဲ့ ဆယ့်ငါးနှစ်၊ ဆယ့်ခြောက်နှစ်လောက်မှာ မန္တလေးရောက်လာပြီး ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးနဲ့ အတူတူ

နေခဲ့ရတယ်။ ဆရာတော်ကြီးကို သီလရှင်ကြီးတစ်ပါးက ချက်ပြုတ်ပြီး ဆွမ်းကပ်တယ်။ ဒီလို ချက်ပြုတ်ရတဲ့အထဲမှာ ဝက်အူချောင်းတွေ၊ ဝက်သားတွေ၊ အမဲသားတွေလည်း ပါတာပေါ့။

မန္တလေးက ကျောင်းဒကာတွေက လှူတာတွေပေါ့။ သီလရှင်ကြီးက သူချက်တဲ့အသားဟင်းတွေကို ချန်ပြီး တို့ကိုကျွေးလေ့ရှိတယ်။ ကျုပ်တို့ကလည်း အသားမစားတာဆိုတော့ ငြင်းတာပေါ့။ ဘာတစ်ခုမှ မစားဘူး၊ ရက်ပိုင်းအတွင်းမှာပဲ ဆရာတော်ကြီးက သိသွားတယ်။

သိသွားတယ်ဆိုလျင်ပဲ မြည်တွန်တော့တာပေါ့။ နင်ဟာ ဒေဝဒတ်ဂိုဏ်း သားလား၊ ဘုရားဂိုဏ်းသားလားတဲ့။ ဒီတော့ တို့က ဘုရားဂိုဏ်းသားပါလို့ ဖြေရတော့တာပေါ့။ ဘုရားနဲ့ ဒေဝဒတ် ဂိုဏ်းခွဲတဲ့အခါ ဒေဝဒတ်တောင်းတဲ့အချက်တွေ နင်မသိဘူးလားဆိုတော့ တို့ကလည်း မသိဘူးဘုရားလို့ ဖြေလိုက်တယ်။

ဒေဝဒတ်ကနေပြီး တောင်းတဲ့အချက်တွေထဲမှာ ရဟန်းတွေကို အသားမစားရဘူး လို့ ပညတ်ပေးဖို့အချက် ပါတယ်ဆိုတာ မှတ်ထား။ အသားမစားတဲ့သူဟာ ဘုရားဂိုဏ်းသားလား၊ ဒေဝဒတ်ဂိုဏ်းသားလားဆိုတော့ ဒေဝဒတ်ဂိုဏ်းသား ဖြစ်နေပါပြီဘုရားလို့ ဖြေရတယ်။ တို့လည်း အဲဒီကျမှ သဘောပေါက်သွားတော့တယ်။

မင်္ဂလာဖျက်တဲ့သူ

နောက်ဆရာတော်ကြီးက ဆက်ပြောသေးတယ်။ သန္တုဒ္ဓိမင်္ဂလာကို နင်ဘယ်လို သိထားသလဲတဲ့။ သူများအိမ်သွားပြီး ဆွမ်းစားမယ်ဆိုလျင် နင်က အသားမစားဘူးဆိုတော့ အိမ်ရှင်တွေမှာ နင့်အတွက် ဟိုဟာရှာရ၊ ဒီဟာရှာရ ပျာလောင်ခတ်မနေပေဘူးလား။ ဒါဆိုလျင် သန္တုဒ္ဓိမင်္ဂလာကို စောင့်ထိန်းရာ ဘယ်ရောက်မလဲ။ နင်ဟာ မင်္ဂလာဖျက်တဲ့ အကောင်' စသဖြင့် ဆရာတော်ကြီးက ပုဒ်မတွေ အများကြီးတပ်ပြီး တို့ကို စွဲချက် တင်တော့တာပဲ။

ကျုပ်တို့လည်း တခါတည်း အသားမစားတဲ့ ဒေဝဒတ်ဂိုဏ်းသား ဘဝကနေ ပြုတ်ထွက်သွားခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် ချက်ချင်းတော့ အသား ပြန်မစားနိုင်ခဲ့ဘူး။

ဒါဟာရောင်ရမည့်အရာ မဟုတ်ဘူးဆိုပြီး အသိပညာကလေးနဲ့ တဖြည်းဖြည်းကျင့်ရင်း အသက်နှစ်ဆယ်ငါးနှစ်လောက်ရောက်မှ အမဲသားကို ပြန်စားနိုင်တဲ့အဆင့် ရောက်လာခဲ့တယ်။ တရားမဟုတ်တာကို တရားလုပ်ခဲ့တဲ့ အကျင့်ကလည်း ပယ်ဖို့ကျတော့ အခက်သားပဲ။

နားမလည်ဘူး ဆိုလျင်တော့

ဆိုလိုတာက မြန်မာပြည်မှာ တရားမဟုတ်ဘဲ တရားလုပ်ပြီး ကျင့်နေကြတဲ့ အသိုင်းအဝိုင်းက တော်တော်များတယ်။ ဒီလိုဖြစ်တာဟာ တဏှာမသိရာကနေပြီး တဏှာမဟုတ်တာကို တဏှာလုပ်ပြီး အပယ်မှားရာက တရားတုတွေအထဲမှာ ဒုက္ခရောက်ရပုံပါပဲ။ တကယ်တော့ ငါအစစ်က စားချင်တာဆိုလျှင် ဝက်သား စားစား၊ ကြက်သား စားစား၊ တဏှာမဟုတ်ဘူး။

ငါမဟုတ်တဲ့အကောင်က စားချင်တာဆိုလျှင် ဟင်းသီးဟင်းရွက်ပဲ စားစား တဏှာပဲ။ ဒီလိုသိရပါလိမ့်မယ်။ ငါမဟုတ်တဲ့အကောင်က ဖုတ်ကောင်ပဲ ဖြစ်တယ်။ ငါမဟုတ်တဲ့ အကောင် စားချင်တာဟာ ဖုတ်ကောင်က စားချင်တာပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒီဖုတ်ကောင်ကြီးက စားချင်နေတာကို သွားကျွေးမိလိုကတော့ ဖုတ်သက်ရှည်နေမှာပဲ။

ဒီဖုတ်ကောင်ကြီးက အသက်ပိုရှည်လေ မဟုတ်တာတွေ စားချင်လေ ဖြစ်မှာပဲ။ တကယ် ငါအစစ်က ဘယ်တော့မှ မသရမ်းဘူး၊ စားသင့်စားထိုက်တာကိုပဲစားတယ်။ စားသင့်စားထိုက်တာကို စားချင်မှာ ဖြစ်တယ်။ ဝတ်သင့်ဝတ်ထိုက်တာကိုပဲ ဝတ်ချင်မှာ ဖြစ်တယ်။ အစစ “**လိုချင်တာမှန်သမျှ ငါအစစ်က လိုချင်တာဆိုလျှင် တဏှာမဟုတ်ဘူး၊ ငါ မဟုတ်တဲ့အယောင်ဆောင် ငါ က လိုချင်တာ မှန်သမျှကတော့ တဏှာပဲ**”။

ကဲ စကားနက်ဆိုတာ ဒီလို ပီပီသသ နားလည်အောင်လုပ်ဖို့ အရေးကြီးတယ်။ ဒီလို အပီအသ နားမလည်ထားဘူးဆိုလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ရတဲ့အတွက် ဘာမှ အကျိုးမရဘဲ ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်လို့သာ အသေအချာ မှတ်ထားပေးဦးတော့ပဲ။ ကဲ တဏှာနှင့်စပ်တဲ့စကား ပြောပြလာလိုက်တာ ဒီလောက်ဆိုရင် ခင်ဗျားတို့ တဏှာကို

ပယ်သတ်နိုင်လောက်ပါပြီ။ ဒါလောက်နဲ့ပဲ တဏှာနဲ့စပ်ပြီးပြောတဲ့အကြောင်းအရာကို နိဂုံးချုပ်ပါတယ်။ ဒါလေးကို ဝမ်းမြောက်ကြတယ်ဆိုလျှင် ဝမ်းမြောက်တာကို ဖော်ပြတဲ့အနေနဲ့ သာဓု(၃)ကြိမ်ခေါ်ပေးကြ။

သာဓု သာဓု သာဓုပါဘုရား။

အခန်း(၃)

ကံ(ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်)အကြောင်း အနက်အဓိပ္ပာယ်အဖွင့်

ဓမ္မတွေကို လေ့လာတဲ့အခါ ဘုရားဟောထားတဲ့ ဓမ္မအကွက် ငါးထောင်ကျော် လောက်ထဲက အကွက်လေးကွက်ကို လေ့လာ ကြမယ်လို့ပြောခဲ့တယ်။ ပထမတစ်ကွက် အဖြစ် ဓမ္မစကြာဒေသနာကို လေ့လာခဲ့ပြီးပြီ။ အခု ဒုတိယအကွက်အဖြစ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာကို လေ့လာကြမယ်။

ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို နိဒါနဝဂ္ဂသံယုဂ်မှာ တွေ့နိုင်တယ်။ ဘုရားရဲ့ သိမြင်ဆင်ခြင်မှုမှာ အရေးတယူပါဝင်ခဲ့တဲ့ သဘောတရားပဲ။ ပြီးတော့ ဓမ္မစကြာဒေသနာမှာတွေ့ရမယ့်သစ္စာတွေရဲ့ အနက်တွေပေါ်လွင်ဖို့နဲ့လည်း အလွန်ဆက်စပ်နေတယ်။ ဒီတော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို လေ့လာလို့ သိရှိရချက်တွေဟာ ဘုရားက အရေးတယူ ကောက်ပြလိုတဲ့ သစ္စာရဲ့အနက်ကောက် ချက်တွေကို အထောက်အကူပြုမှာတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ သစ္စာရဲ့အနက်ကောက်ချက် အဓိပ္ပာယ်တွေဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လေ့လာမှ အရင်းကျကျ သိရမှာတွေ ဖြစ်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လေ့လာချက်ကို မဖြစ်မနေ လေ့လာကြရမှာဖြစ်တယ်။

အရကောက်အနက်

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားဆိုတာ ဒုက္ခအစစ် သဘာဝတစ်ခုဖြစ်တိုင်း အကြောင်း သဘောတွေ ရှိတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း ပြဆိုတဲ့တရားဖြစ်တယ်။ အကျိုးတွေဟာ အကြောင်းတွေကြောင့် ဖြစ်တယ်။ ပဋိစ္စဆိုတဲ့စကားဟာ စွဲမှီချက်လို့ရတယ်။ သမုပ္ပါဒ်ဆိုတာ ဖြစ်ပွားချက်ပဲ။ ဖြစ်ပွားချက်ဟာ စွဲမှီချက်ကြောင့် ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့သဘောပဲ။ ဒါ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဆိုတဲ့ နာမည်စကားရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ပဲ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်က ပြောတာက လူမှာဖြစ်ရပ်ကြီးတွေ အဆက်မပြတ်ဖြစ်ပွား

ပြေးလွှားနေပုံဖြစ်တဲ့ သံသရာလည်ပုံပဲ။ ဒါကြောင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ လူ့အမှုတွေရဲ့ ဖြစ်ပျက်တည်ရှိနေပုံကို မျဉ်းကြောင်း အနိမ့်အမြင့်ပြနေတဲ့ပုံ (ဂရပ်ဖ်)ပဲလို့ ပြောရမယ်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ လူရဲ့ဒုက္ခ

ဒီထက်ပိုသိသောပြောရင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ လူတွေမှာ ကျရောက်နေတဲ့ ဒုက္ခတရားတွေရဲ့ အသေးစိတ် ဖြစ်ပွားတည်နေပုံကို ဘယ်ပုံ ဘယ်နည်း တည်ရှိဖြစ်ပွား တယ်လို့ ပြဆိုတဲ့ပုံ (ဂရပ်ဖ်) ပဲဖြစ်တယ်။ ဒုက္ခကို သိတယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုသိတာလဲမေးရင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်က ပြသလို့ သိတာလို့ပြောမှ အမှန်ပြောတာ ဖြစ်တယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ လူရဲ့ဒုက္ခကိုပဲ ပြဆိုတာဖြစ်တယ်။ တခြားပြဆိုချက် မဟုတ်ဘူး။ လူရဲ့တခြားအကြောင်းကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်က ဘာမှမပြဘူး။

ဒုက္ခသံသရာလည်

ဒီတော့ ဒုက္ခကို ပိုင်းပိုင်းခြား သိမြင်ချင်တယ်ဆိုရင် လေ့လာရမယ့်ဒေသနာဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒီဒေသနာဟာ လူမှာ ဒုက္ခတွေ ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ဖြစ်နေကြတယ်၊ ကျင်လည်ပြေးလွှားနေကြတယ်၊ လည်ပတ်ဖြစ်ပွားနေကြတယ်ဆိုတာကို ပြောပြတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဒေသနာရဲ့ ပြဆိုချက်တွေဟာ သံသရာလည်ပတ်ပုံတွေ ဖြစ်တယ်လို့ သိနေကြ တယ်။ ဒီဒေသနာရဲ့ ပြဆိုချက်ဟာ အပြည့်အစုံပြောမယ်ဆိုရင် သံသရာလည်တယ်လို့ ပြောလို့မရဘူး။ ဒုက္ခသံသရာလည်တယ်လို့ ပြောရမယ်။

ကတ္တားမဲ့ကြိယာ သံသရာလည်တယ်ဆိုတဲ့စကားဟာ သဒ္ဒါလိုဆိုတော့ ကြိယာစကားမျှပဲ ဖြစ်တယ်။ ကတ္တားမပါဘူး။ ကတ္တားမပါတဲ့ ကြိယာစကားဟာ အဓိပ္ပာယ်ကောက်လို့ မရဘူး။ မရဘဲ ကောက်ရင်လည်း လွဲကောက်မိတာပဲ။ ရှေးအခါက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတွေ လည်ပတ်ဖြစ်ပွားနေတာကို သံသရာလည်တယ်လို့ ကတ္တားမပါဘဲ ကြိယာချည်း သက်သက် ပြောကြတယ်။

အဲဒီစကားကို အနက်ထင်တော့ လွဲကြတယ်။ အမှန်နဲ့ အဝေးကြီးဖြစ်အောင်ပဲ။ ဗုဒ္ဓဘာသာတွေဟာ သံသရာဆိုတာကို နေ့စဉ်သုံး စကားလုံးလို ကြားဖူးနေကြတယ်။

သံသရာလည်တယ်လို့ပဲ ကြားဖူးနေကြတာပဲ။ ဒုက္ခသံသရာလည်တယ်လို့ပဲ ကြားဖူးနေကြတယ်။ ဒုက္ခသံသရာလည်တယ်လို့ အပြည့်အစုံ မသိကြဘူး။

ဒီတော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်က ပြောချင်တဲ့ သံသရာရဲ့ ပုံစံဟာ အပြောင်းလွဲခံသွားရတယ်။ ပြောင်းလွဲခံရပုံက လူထဲမှာ ဒုက္ခတွေ လည်ပတ်ဖြစ်ပွားနေတယ်ဆိုတာ မဟုတ်တော့ဘဲ လူတွေ သံသရာထဲမှာ လည်တယ်ဆိုတာ ဖြစ်သွားတော့တာပဲ။ ဒါကို ကွဲပြားအောင် နည်းနည်း မေးစမ်းကြည့်ရမယ်။

သံသရာရဲ့ အနက်နှစ်ခု

သံသရာမှာ လူလည်ပုံ

လူမှာ သံသရာလည်တာလား၊ သံသရာမှာ လူလည်တာလား၊ အဲဒီမေးခွန်းနှစ်ခုကို အဖြေခိုင်းကြည့်ရမယ်။ ဒုက္ခသံသရာကို သံသရာလို့သာ သိသူတွေဟာ သံသရာမှာ လူတွေလည်တာပဲပေါ့လို့ မလွဲမသွေ ဖြေကြမှာပဲ။ သူတို့အသိမှာ သံသရာဟာ လူသူသတ္တဝါတွေရဲ့ လည်ရာနေရာဌာနဖြစ်နေတယ်။ လူက အဲဒီသံသရာဆိုတဲ့ နေရာဌာနမှာ လည်နေတဲ့အရာ ဌာနီပဲပေါ့။ ဒီလိုပဲ သိနေကြတယ်။

သူတို့က သံသရာဆိုတာ ရွံ့မြေလိုဖြစ်တယ်။ ရွံ့မြေမှာ အရပ်တွေ အမျိုးမျိုး လုပ်လို့ရတယ်။ ရွံ့မြေဟာ အရပ်အမျိုးမျိုးရဲ့ ကျင်လည်ရာဖြစ်တယ်။ အရပ်အမျိုးမျိုးကတော့ အဲဒီရွံ့မြေမှာ ကျင်လည်တဲ့ ကျင်လည်သူတွေပဲပေါ့။

ဒီလိုပဲ သံသရာဆိုတာ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်တွေလို့ သိကြတယ်။ အရပ်တွေလည်ရာဟာ ရွံ့မြေတွေ ဆိုတာမျိုးပေါ့။ လူတွေ အဖြစ်အမျိုးမျိုး တပြောင်းပြန်ပြန် ဖြစ်ပြီး ကျင်လည်ဖြစ်ပွားရာဟာ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်လို့ဆိုတဲ့ သံသရာပဲပေါ့လို့ ပြောမှာဖြစ်တယ်။ ဒါဟာ သံသရာထဲ လူလည်ပုံတွေပဲ။

သံသရာထဲက လူလည်တာဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာ အယူအဆ မဟုတ်ဘူး၊ ဟိန္ဒူဗြဟ္မဏတွေရဲ့အယူအဆသာ ဖြစ်တယ်။ သူတို့ကတော့ သူတို့ကို ဗြဟ္မဏ ဖန်ဆင်းပေးလိုက်တယ်။ အဖန်ဆင်းခံသူက ကြိုက်ရာကို လှုပ်ရှားပြုမူတယ်။ အဲဒါတွေ မကောင်းရင် အဲဒါတွေက သူသေပြီးနောက်မှာ မကောင်းရာဖြစ်အောင် ပို့တယ်။

ဒီလိုနဲ့ ဒီသူဟာ ပြုတဲ့ အလျောက် နောက်တစ်ဘဝဖြစ်လို့ အဲဒီဘဝပေါ်မှာ အပြုတွေထပ်ပြု၊ ဒီလိုတွေ ချာချာလည် လည်နေတယ်လို့ ယူဆတာဟာ ဟိန္ဒူဗြဟ္မဏ တွေရဲ့ ဝါဒဖြစ်တယ်။ သူတို့က သံသရာထဲမှာ အကောင်တွေ လည်နေကြတယ်ပေါ့။

လူမှာ သံသရာလည်ပုံ

ဗုဒ္ဓဘာသာက ပြောတဲ့ သံသရာဟာ ဒီလိုမဟုတ်ဘူး၊ လူထဲမှာ ဒုက္ခတွေ လည်ပတ်နေတာကို ပြောတာပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ သံသရာထဲမှာ လူလည်တာ မဟုတ်ဘူး၊ လူထဲမှာ သံသရာလည်တာ ဖြစ်တယ်။ ဒါမှ မဟုတ်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာသံသရာဟာ လူသံသရာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒုက္ခသံသရာပဲ ဖြစ်တယ်။ လူလည်ပတ်ပုံ မဟုတ်ဘူး၊ ဒုက္ခတွေ လည်ပတ်ဖြစ်ပွားပုံ ဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် သံသရာကို ပြောချင်ရင် သံသရာလို့ ကတ္တားမပါဘဲ မပြောတိုက်ဘူး၊ ဒုက္ခသံသရာလို့ အပြည့်အစုံပြောရမယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ သံသရာဟာ ဒုက္ခတွေ လည်ပတ်ဖြစ်ပွားပုံကို ပြောချက်ဖြစ်တယ်။ ဟိန္ဒူဗြဟ္မဏတို့ သံသရာကတော့ လူသံသရာပဲ၊ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသံသရာပြောရင် ဒုက္ခသံသရာလို့ အပြည့်အစုံပြောရမယ်။

ဝဋ်သုံးပါး

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ ဒုက္ခတွေ သံသရာလည်ပုံ ပြဆိုချက်ပြ တရားဖြစ်တယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ ဒုက္ခသံသရာကို ဝဋ်လို့ခေါ်တဲ့ လည်တဲ့အရာသုံးခုနဲ့ပြတယ်။ ဝဋ်ဆိုတဲ့စကားဟာ လည်တယ်လို့ပဲ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ ဝဋ်သုံးပါးက-

(၁) ကိလေသဝဋ်၊

(၂) ကမ္မဝဋ်၊

(၃) ဝိပါကဝဋ်လို့ ဖြစ်တယ်။

ဒီဝဋ်တွေဟာ တစ်ခုက တစ်ခုကို ပြောင်းလဲဖြစ်ပွားသွားကြလို့ လည်တယ် ပြောရတာပဲ။ ကိလေသာဖြစ်ရင် ကိလေသဝဋ်ဟာ ကိလေသဝဋ်မှာ ရပ်မသွားဘူး၊ ကမ္မဝဋ်ကို ဖြစ်စေတယ်။

ကမ္မဝဋ်ကလည်း ဒီလိုပဲ၊ သူ့မှာပဲ ရပ်မသွားဘူး၊ ဝိပါကဝဋ်ကို ဖြစ်စေတယ်၊ ဝိပါကလည်း ဒီလိုပဲ၊ သူ့မှာပဲ ရပ်မသွားဘူး၊ ကိလေသဝဋ်ကို ထပ်ဖြစ်စေပြန်တယ်၊ ဒီတော့ ကိလေသာ၊ ကံ၊ ဝိပါကတို့ကို လည်တဲ့အရာတွေဖြစ်လို့ ဝဋ်လို့ခေါ်ရတာ ဖြစ်တယ်။

ကိလေသာကြောင့် ကံဖြစ်၊ ကံကြောင့် ဝိပါကဖြစ်၊ ဝိပါကကြောင့် ကိလေသာဖြစ်၊ ဒီလိုသဘောတရားတွေ အဆက်မပြတ်ဖြစ် နေတာတွေဟာ ဒုက္ခတွေဖြစ်နေတာပဲ၊ ဒီလိုဖြစ်နေတာက ရပ်နေတာ မဟုတ်ဘဲ ပြေးလွှားလည်ပတ်နေတာဖြစ်လို့ ဒုက္ခသံသရာ လည်တယ်လို့ ပြောရတာပဲ၊ ဒါကိုပဲ ဝဋ်တစ်ခုဟာ ဝဋ်တစ်ခုကြောင့် ဖြစ်ရတာပဲ ဖြစ်တယ်ပေါ့။

ဒုက္ခသံသရာ နှစ်ပတ် အင်္ဂါ(၁၂)ရပ်

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားမှာ ဒီဒုက္ခသံသရာကို (၂)ပတ်လည်အောင် လှည့်ပြီး ဟောထားတယ်၊ ဝဋ်ရဲ့နာမည်တွေကိုလည်း အရင်အပတ်က နာမည်တွေကို နောက်အပတ်မှာ မသုံးဘဲ နာမည်အသစ်တွေနဲ့ ဟောထားတယ်၊ ဒါကြောင့် စုစုပေါင်း အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်း ဆယ့်နှစ်ချက်နဲ့ ဟောထားတယ်။

ပထမဒုက္ခသံသရာရဲ့ ကိလေသဝဋ်ကို “**အဝိဇ္ဇာ**” မသိခြင်းဆိုတဲ့အရာနဲ့ ဟောတယ်၊ ကမ္မဝဋ်ကို “**သင်္ခါရ**”ဆိုတဲ့ စကားလုံးနဲ့ ဟောထားတယ်၊ သင်္ခါရဆိုတာ လွန်ကျူးတုံ့ပြန်ခြင်းပဲ၊ ဝိပါကဝဋ်ကိုတော့ “**ဝိညာဉ်၊ နာမ်၊ ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ**”ဆိုတဲ့ အချက်ငါးချက်နဲ့ ဟောပြောတယ်၊ ဝဋ်သုံးပါးအတွက် အင်္ဂါနှစ်ချက်နဲ့ ဟောပြောထားတယ်။

ဒုက္ခသံသရာကို ဒီလိုနဲ့ ဆုံးတာမဟုတ်တာသိဖို့ ဒုတိယအပတ်ကို ဆက်ဟောပြောတာ ဖြစ်တယ်၊ ဒုတိယ ဒုက္ခသံသရာပတ်မှာ ပထမဒုက္ခသံသရာရဲ့ ဝိပါကဝဋ်ကိုစွဲပြီး ကိလေသဝဋ် စဖြစ်ရတယ်၊ အဲဒီဝဋ်ကို “**တဏှာဥပါဒါန်**”ဆိုတဲ့ အင်္ဂါနှစ်ချက်နဲ့ ဟောတယ်၊ ကမ္မဝဋ်ကို “**ဘဝ**”ဆိုတဲ့ အင်္ဂါတစ်ချက်နဲ့ ဟောတယ်၊ ဝိပါကဝဋ်ကို “**ဇာတိ၊ ဧရာမရဏ**” နှစ်ချက်နဲ့ ဟောတယ်။

အင်္ဂါ (၁၂)ရပ်

မပြတ်လည်တာကို (၂)ပတ်လည်ပြရင် သိနိုင်တာပဲ။ ဒါကြောင့် (၂)ပတ်လည်ပြီး ဟောတာ ဖြစ်တယ်။ ဟောချက်မှာပါတဲ့ အင်္ဂါရပ်တွေ ပေါင်းတော့ (၁၂)ပါး ရှိတယ်။ ဒါတွေဟာ-

“အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ဘဝ၊ ဇာတိ၊ ရောမရဏ”လို့ ဖြစ်တယ်။ ဒါကို ဟောတဲ့ အခါမှာတော့-

အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်တယ်။ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဉ်ဖြစ်၊ ဝိညာဉ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်၊ နာမ်ရုပ်ကြောင့် သဠာယတနဖြစ်၊ သဠာယတနကြောင့် ဖဿဖြစ်၊ ဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်၊ ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်၊ တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်၊ ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်၊ ဘဝကြောင့် ဇာတိဖြစ်၊ ဇာတိကြောင့် ရောမရဏဖြစ်တယ်လို့ပဲ။ ဒါတွေဖြစ်တာဟာ ဒုက္ခအစုသက်သက် ဖြစ်တာပဲလို့အထိ ဟောထားတယ်။

“အဝိဇ္ဇာရယ်။ သင်္ခါရရယ်။ ဝိညာဉ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာရယ်”က ဒုက္ခသံသရာစက်တစ်ပတ်၊ **“တဏှာ၊ ဥပါဒါန်ရယ်။ ဘဝရယ်။ ဇာတိ၊ ရောမရဏရယ်”**က ဝဋ်သုံးပါးရှိတဲ့ ဒုက္ခသံသရာ စက်တစ်ပတ်ပဲ။ ဟောချက် (၁၂)ပါး၊ ဒုက္ခသံသရာ နှစ်ပတ်ပဲ။

အင်္ဂါ (၁၂)ရပ် အဓိပ္ပာယ်

ဒီအင်္ဂါတစ်ဆယ့်နှစ်ရပ်ကို အဓိပ္ပာယ်ဖော်ကြရအောင်-

(၁) အဝိဇ္ဇာ

အဝိဇ္ဇာဆိုတာ “အ” နဲ့ “ဝိဇ္ဇာ”ဆိုတဲ့ စကားနှစ်လုံးပေါင်းပဲ။ “အ”က တားမြစ်တာ၊ “ဝိဇ္ဇာ”က သိတာ၊ အဝိဇ္ဇာဆိုတော့ မသိတာပေါ့။ ဒါ သဒ္ဓါအနက်ပဲ။ ဘာသာရပ်အရ အနက်ကတော့ ဘာကို မသိတာဆိုတာ လာရမယ်။

ဒီနေရာမှာ မသိတာတိုင်းကို အဝိဇ္ဇာ မဆိုဘူး၊ ဒုက္ခကို မသိတာကိုသာ မသိသာလို့ဆိုလိုတယ်။ ဒုက္ခကို မသိဘူးဆိုတာ ဒုက္ခကို ဒုက္ခလို့ မသိတာဘဲ ဖြစ်တယ်။

ဒုက္ခကို သုခလို့ ပြောင်းပြန်လှန်ပြီး သိနေတာဟာ ဒုက္ခကို ဒုက္ခလို့ မသိတာဘဲ၊ ဒါဟာ ဒုက္ခ မသိတာဘဲ။

ဒုက္ခအသိခက်

ဒုက္ခတွေဟာ ဒုက္ခလို့ သိဖို့ခက်နေတတ်တယ်။ ဒုက္ခတွေက သုခမျက်နှာဖုံး ဝတ်ထားတတ်ကြတယ်။ ဒီတော့ သူတို့ကို သုခတွေလို့ အသိမှားကြရတာပေါ့။ ဒုက္ခက ဘယ်လို သုခမျက်နှာဖုံး ဝတ်သလဲ။ အစစ်အမှန် ဒုက္ခတွေဟာ ခံစားမှုမှာကျတော့ သုခတွေ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ခံစားမှုကလည်း လူမှာပေါ်လွင်တဲ့ ကိုယ်တွေ့အသိဖြစ်တယ်။ အဲဒီမှာ သုခဖြစ်နေတော့ ဒုက္ခဆိုတာ ဖော်ဖို့မလွယ်တော့ဘူးပေါ့။

ခံစားမှုသုခ

ဘယ်ဒုက္ခတွေက ခံစားမှုသုခဖြစ်နေသလဲ။ ဒါကို ဖော်ကြည့်ရမယ်။ သူ့မယား မှားမယ်၊ သူ့ပစ္စည်းခိုးမယ်၊ ဒါတွေဟာ ဒုက္ခအစစ်တွေပဲ။ ဒါပေမယ့် ခံစားမှုက သုခလို့ ပြနေတယ်။ သူ့မယား မှားရမယ်ဆိုတော့ ပျော်တာပဲပေါ့။ သူ့ပစ္စည်းတော့ ဝမ်းသာတာပဲပေါ့။ ဒါတွေဟာ ဝေဒနာသုခချမ်းသာ ဖြစ်ပုံတွေပဲ။

ဒါတွေဟာ အစစ်အမှန်က ဒုက္ခ၊ ခံစားမှုကျတော့ သုခဖြစ်နေတယ်။ ဒီတော့ မေးစရာဖြစ်လာတယ်။ ခံစားမှုဟာ အစစ်အမှန် မဟုတ်လား။ အစစ်အမှန်ဆိုတာ ဘယ်လိုလဲပေါ့။ ခံစားမှုက သုခဖြစ်ပေမယ့် သူဟာ သူ့မယားမှာ မှားမဝတဲ့ အပြစ်ကြီး သူ့မှာ အစွဲကပ်ခံရတယ်။ မှားစရာမရတဲ့အခါ နေထိုင်မရအောင် အခက်ကြုံမယ်။ မှားစရာကလည်း သူများပိုင်တွေဖြစ်လို့ ခက်မယ်။ ပိုင်ရှင်တွေရင် ဖြေရှင်းမလွယ်လည်း ဖြစ်မယ်။

ပတ်ဝန်းကျင်သိရင် သူတို့လုံခြုံရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်ရဲ့ ကျောခိုင်းခံရမယ်။ မသိဖို့လည်း မလွယ်ဘူး။ မလွယ်ပေမယ့် ဖြစ်အောင်ဆိုတော့ ကိုယ်သစ္စာတွေ စတေးရမယ်။ ကြာတော့ လူက လူ့ပြင်ဘက် ရောက်မှန်းမသိ ရောက်ပြီး သုံးမရသူ ဖြစ်လာတယ်။

ဒါတွေဟာ တကယ့်ဒုက္ခတွေပဲ။

ခံစားမှုသုခဟာ ခံစားမှုမှာ သုခချမ်းသာလို့ ထင်ရတာမျိုးဖြစ်တယ်။ တကယ့် ဖြစ်ရပ်တွေမှာကျတော့ ဂျမ်းပြန်နေတာတွေ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ခံစားမှုသုခကိုယ်တိုင် သုခမဟုတ်ဘူး ပြောရမယ်။ ဒီတော့ ခံစားမှုသုခဟာ ချိုတဲ့အရသာရှိတဲ့ အဆိပ်ပဲဖြစ်တယ်။

ချိုတဲ့အဆိပ်ဟာ ချိုတာက ပေါ်လွင်ပေမယ့် အဆိပ်အဖြစ်က မပေါ်လွင်ဘူး။ ဒီတော့ အဆိပ်ကို အဆိပ်လို့ မသိကြဘဲ ချိုတဲ့အစာလို့ ထင်ကြသလို ဒုက္ခတွေကလည်း ခံစားမှု သုခကရှိနေတတ်တော့ သုခက ထင်ရှားပြီး၊ ဒုက္ခက မမြင်စရာ ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ဒုက္ခကို မသိတတ်ကြတော့ဘူး။ ဒုက္ခကို သုခလို့ လွဲသိနေတတ်ကြတယ်။ ဒီလောက်ဆိုရင် အဝိဇ္ဇာဖြစ်တာပေါ်လွင်ပြီ။ ဒီလိုဖြစ်တာ အဝိဇ္ဇာပဲ။

အဝိဇ္ဇာရဲ့နာမည်တွေ ပြောမယ်။ အဝိဇ္ဇာဟာ လူကို ညစ်နွမ်းညှိုးမှိုင်းစေတာကြောင့် **“ကိလေသာ”**လို့ ခေါ်တယ်။ ဒီအဝိဇ္ဇာဟာ နောင်လုပ်မယ့် အလုပ်တွေရဲ့ အကြောင်း တွေဖြစ်တဲ့အတွက် **“ဟိတ်”** ဖြစ်တယ်။ လုပ်မှုရင်းမြစ်ဖြစ်လို့လည်း **“မူလ”**ခေါ်ရတယ်။

ဒါက အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ အင်္ဂါရပ်နဲ့စပ်တဲ့ သိစရာကလေးတွေပဲ။ ဒါဖြစ်ရင် ဒါက ဒီမှာပဲ ရပ်မနေတဲ့အတွက် **“ဝဋ်”**လို့လည်း ခေါ်တယ်။ ကိလေသာဖြစ်တဲ့ဝဋ်မှို့ **“ကိလေသဝဋ်”**လို့လည်း ခေါ်ရတာပဲပေါ့။

(၂)သင်္ခါရ

သင်္ခါရကို အရကောက်မယ်။ သင်္ခါရဆိုတာ သံ-ကရဆိုတဲ့ ပါဠိ နှစ်ပုဒ်ပေါင်း စကားလုံးပဲ။ သံ=အလွန်အကဲ၊ ကရ=ပြုလုပ်ခြင်းပေါ့။ သင်္ခါရ အလွန်အကဲပြုလုပ်ခြင်းပဲ။ ဒါက သဒ္ဓါအရ ထွက်တဲ့အဓိပ္ပာယ်ပဲ။ ဘာသာရပ်အဓိပ္ပာယ်ကတော့ **“လွန်ကျူးမှု”**လို့ ရမယ်။ဒီလိုဆိုတော့ “အလွန်အကဲပြုလုပ်တယ်”ဆိုတာ လွန်ကျူးမှုလုပ်တာပဲ။

လွန်ကျူးမှုဆိုတာ ဘယ်လိုလဲ။ လူတွေဟာ လူအချင်းချင်းတွေကို တုံ့ပြန် ဆက်ဆံကြရတယ်။ **“ဆက်ဆံတယ်”**ဆိုတာ ကိုယ်နဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ နှုတ်နဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ ကိုယ်နေဟန်ထားနဲ့ဖြစ်ဖြစ် အတုံ့အပြန်လုပ်တာတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီဆက်ဆံမှုတွေမှာ-

- (၁) ပိုလွန်ဆက်ဆံတာတွေရယ်၊
- (၂) လျော့ပါးဆက်ဆံတာတွေရယ်၊
- (၃) အလယ်အလတ် ဆက်ဆံတာတွေရယ်လို့ သုံးစားရှိတယ်။

အမှုကမ္မ

အဲဒီမှာ အလယ်အလတ်မဟုတ်တဲ့ ဆက်ဆံတာတွေဟာ လွန်ကျူးတဲ့တုံ့ပြန်မှုတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ လျော့ပါးဆက်ဆံတာနဲ့ ပိုလွန်ဆက်ဆံတာတွေဟာ **“မှားယွင်းတဲ့ ဆက်ဆံမှု”**တွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒါတွေကို အမှုတွေလို့ပဲ ပြောရတယ်။ ကမ္မရဲ့အနက်ကိုလည်း သဒ္ဒါကထွက်တဲ့ အနက်သက်သက်နဲ့ မလုံလောက်ဘူး ပြောရမယ်။

ကိုယ်နှုတ်နှလုံး လှုပ်ရှားမှုတိုင်းကို **“အမှုကမ္မ”**လို့မသုံးရဘူး၊ လွန်ကျူးမှုဖြစ်တဲ့ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး လှုပ်ရှားမှုတွေကိုမှ **“အမှုကမ္မ”**တွေလို့ သုံးရတယ်။ လွန်ကျူးမှုမဖြစ်မြောက်တဲ့ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး လှုပ်ရှားမှုတွေဟာ အမှုမမြောက်ဘူး၊ ကံမမြောက်တဲ့ ကိုယ်နှုတ်နှလုံးမှုတွေလို့ ပြောရတယ်။ ဒါက ဗုဒ္ဓဘာသာရပ်သုံး ဝေါဟာရအဓိပ္ပာယ်ပဲ။ သင်္ခါရလည်း ဒီလိုပဲ။

ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ ကမ္မဝါဒ

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လေ့လာချက်မှာ ဒီအချက်ဟာ အတော်အရေးပါတဲ့ အချက်ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအချက်ကို ချဲ့ချဲ့ဖွင့်ဖွင့်ကလေး လေ့လာပြမှတော်မယ်။ ဗုဒ္ဓဝါဒကို အဖော်ပြနိုင်ဆုံး ဒေသနာဟာ ဒီဒေသနာ တစ်ခုပဲဖြစ်တယ်။

ဒီဒေသနာရဲ့ ဒီအချက်ကို ကျေညက်မှ **“ကမ္မဝါဒ”**ကျေညက်တာ ဖြစ်လိမ့်မယ်။ **“ကမ္မဝါဒ”** ကျေညက်တာဟာ **“ဗုဒ္ဓဝါဒ”** ကျေညက်တာပဲ။ ဒါနဲ့အပြန်ပဲ၊ **“ကမ္မဝါဒ”** မကျေညက်တာဟာ **“ဗုဒ္ဓဝါဒ”**မှာ ပြုတ်မနူးဖြစ်တာဘဲ။ သင်္ခါရဟာ ကမ္မဖြစ်တယ်။ သင်္ခါရကို အနက်ဖွင့်ခွင့်ကြုံတဲ့အခါမှာ ပြည့်စုံတဲ့အထိနှိုက်ပြီး ဖွင့်ဖို့လုပ်မှပဲ တော်မယ်။ သင်္ခါရနဲ့ကမ္မဟာ အနက်တူဖြစ်တယ်။ **“သင်္ခါရလို့ပြောရင် ကမ္မပြောတယ်”**လို့

မှတ်ပေးကြရမယ်။

သင်္ခါရ (၃)မျိုး

သင်္ခါရဟာ သုံးမျိုးရှိတယ်-

(၁) ကာယသင်္ခါရ၊

(၂) ဝစီသင်္ခါရ၊

(၃) စိတ္တသင်္ခါရလို့ပဲ။ ဒါက လွန်ကျူးတုံ့ပြန်တဲ့အခါ အသုံးချတဲ့ ဒွါရတွေစွဲပြီး ပြောတဲ့ အရေအတွက်ဖြစ်တယ်။

နောက်တစ်နည်းလည်း သင်္ခါရ သုံးမျိုးရှိတယ်-

(၁) ပုညာဘိသင်္ခါရ၊

(၂) အပုညာဘိသင်္ခါရ၊

(၃) အာနဉ္ဇာဘိသင်္ခါရလို့ပဲ။ ဒါက သင်္ခါရဇာတ်နဲ့ စွဲခေါ်တဲ့အရေအတွက်ပဲ။

နောက်တစ်မျိုးလည်း သင်္ခါရဟာ သုံးမျိုးရှိတယ်-

(၁) ကာမသင်္ခါရ၊

(၂) ရူပသင်္ခါရ၊

(၃) အရူပသင်္ခါရလို့ပဲ။ ဒါက ဘုံနဲ့ခေါ်တဲ့ အရေအတွက်ပဲ။

လွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှုမှာ ကိုယ်နှုတ်နှလုံးသုံးမျိုး တစ်မျိုးမျိုးနဲ့ ဖြစ်နိုင်တယ်။

ကောင်းမှုပုည၊ မကောင်းမှုပုည၊ ကောင်း-မကောင်း နေရာမရှိမှု အာနဉ္ဇာတစ်မျိုးမျိုးနဲ့လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပအဖြစ်တွေနဲ့ လွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှုလောက်ပဲ လေ့လာမှုစိမ်းမယ်။ ကျန်တာတွေက ရင်းနှီးပြီးသားတွေဖြစ်တယ်။

ကာမလွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှု

ကာမအမြင်နဲ့ လူတွေအပေါ် လွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှုကို နည်းနည်း လေ့လာရမယ်။

ကာမသင်္ခါရ ပြုမယ့်သူဟာ ဝန်းကျင်လူတွေကို ကိုယ်က ကြောက်ရမယ့်အရာနဲ့ မက်မောရမယ့်အရာ ဒါတွေနဲ့ပဲ မြင်တယ်။ ကြောက်တဲ့အရာကို တွန်းလှန်နိုင်အောင်နဲ့

မက်မောရတဲ့အရာကို သိမ်းယူနိုင်အောင် ကိုယ်နှုတ်နှလုံးသုံးပါး တစ်ပါးပါးကို အားထည့်ပြီး လှုပ်ရှားတုံ့ပြန်တယ်။ ဒါဟာ စိတ္တဇနဲ့ လှုပ်ရှားတုံ့ပြန်တာပဲ။ အဲဒီအမှုဟာ ကောင်းချင်ကောင်းမယ်၊ ကောင်းချင်မှ ကောင်းမယ်၊ ကောင်းရင် ကာမပုညာသိသင်္ခါရ၊ မကောင်းရင် ကာမအပုညာဘိသင်္ခါရပဲ။

ဗဟိုပြုစဉ်းစားခြင်း

ဒီလိုလုပ်တာကို ဘာကြောင့် လွန်ကျူးတယ်လို့ ပြောရသလဲ။ ဘာလွန်ကျူးလို့လဲ မေးစရာရှိတယ်။ ဝန်းကျင်လူတွေကို ကိုယ့်ပစ္စည်းတွေလို့ သဘောထားတာဟာ လွန်ကျူးတာပါပဲ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုမဏ္ဍိုင်နေရာမှာထားပြီး ဝန်းကျင်လူတွေကို ကိုယ့်ရဲ့အဖြည့်ခံ ပစ္စည်းတွေဖြစ်တယ်လို့ ဒီလိုမြင်တဲ့အမြင်ဟာ လွန်ကျူးတာပဲ။

ဒီအမြင်အတိုင်း နေထိုင်၊ ပြောဆို၊ ပြုလုပ်တာတွေလည်း လွန်ကျူးတာတွေပဲ။ ကြောက်ရွံ့လို့ တိုက်ခိုက်ချေဖျက်တာလည်း လွန်ကျူးတာပဲ။ ကိုယ်နဲ့မတူတာနဲ့ ကိုယ်အသုံးမကျတာနဲ့ ဖျက်ချင်တာတွေဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုစဉ်းစားပြီး လွန်ကျူးမှု လုပ်တာတွေပဲ။ ဒါဟာ ကာမနဲ့ လွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှု ကာမအဘိသင်္ခါရ ဖြစ်ပုံပဲ ဖြစ်တယ်။

ရူပလွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှု

ရူပအဘိသင်္ခါရဖြစ်ပုံဖြစ်တဲ့ လွန်ကျူးပုံကို ရှင်းရမယ်။ ရူပအမြင်ရှိသူဟာ ပတ်ဝန်းကျင်လူတွေကို လူတွေရှိတယ်လို့ အမှတ်မရအောင် နေထိုင်တယ်။ ဥပမာ- ဆိုရင် ရူပအမြင်ရှိသူဟာ ပန်းချီကားကြီးတစ်ချပ်ထဲက ဆေးစက်ကလေး တစ်ခုကိုသာ ကြည့်တဲ့အတွက် ပန်းချီကို အဓိပ္ပာယ်မဖော်နိုင်ဘဲ မသိမမြင် ဖြစ်နေသလို လူတွေကို သူ့ရဲ့အသိစိတ်ထဲမှာ မပေါ်အောင် လုပ်ထားလိုက်တယ်။ လူဟာ ဝန်းကျင်လူတွေနဲ့ ဆက်စပ်နေသလို လူတွေကို သူ့ရဲ့အသိစိတ်ထဲမှာ မပေါ်အောင် လုပ်ထားလိုက်တယ်။

လူဟာ ဝန်းကျင်လူတွေနဲ့ ဆက်စပ်နေတယ်။ သူက ဆက်စပ်မှုနဲ့ ဆီလျော်တဲ့ တုံ့ပြန်မှုပေးမယ့်အစား ရှိတယ်လို့တောင် သတိမရအောင် နေတယ်ဆိုတာဟာ အတော်

မကောင်းမှု တစ်ခုကို ပြုလုပ်လိုက်တာ အမှန်ပါပဲ။ ရူပအမြင်ရှိသူက သူ့ဝန်းကျင်လူတွေအပေါ် ဒီလိုမသိနိုးနား တုံ့ပြန်တာဟာ လွန်ကျူးတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီသူရဲ့ ဒီအမြင်နဲ့ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး တုံ့ပြန်မှုတွေဟာ လွန်ကျူးတဲ့တုံ့ပြန်မှုတွေ ဖြစ်တော့တာပဲ။

ဒီလိုတုံ့ပြန်မှုတွေလုပ်တဲ့အတွက် မယားသားနဲ့ မိတ်ဆွေသူတို့ရဲ့ ကျောခိုင်း ခံရသူတွေ အများအပြား ရှိကြတယ်။ လူ့အဝန်းအဝိုင်းကြီးအတွင်းမှာ ကိုယ်ဟာ တည်ရှိနေတယ်။ ဒီလိုဖြစ်လျက်နဲ့ ဝန်းကျင်လူတွေကို အသိအမှတ်မပြုတာဟာ အကြီးအကျယ် မထေမဲ့မြင်လုပ်မှုပဲ။ ဒါဟာ လူတွေအပေါ် လွန်ကျူးမှုကြီးဖြစ်တာပဲ။

အရူပလွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှု

အရူပ အဘိသင်္ခါရရဲ့ လွန်ကျူးမှုဖြစ်ပုံလည်း ဒီနည်းမှိ သိရမယ်။ အရူပ အမြင်တရားပွားများသူတွေဟာ ဝန်းကျင်လူတွေနဲ့ သူ့အပါအဝင် အားလုံးကို တကယ့် အရှိတွေ မဟုတ်ဘူးလို့ သဘောထားတာပဲ။ မျက်လှည့်ထဲက အရပ်တွေလိုပဲ။ သူက ဒီလိုသဘောထား သိမြင်နေတော့ သူပြောတာ ပြုတာ နေတာတွေဟာ သူလုပ်ချင်သလို လုပ်တာတွေ ဖြစ်တော့တာပဲ။

ဒီတော့ သူ့ဝန်းကျင်လူတွေကို တုံ့ပြန်တာတွေလည်း အရှိအနေနဲ့ တုံ့ပြန်တာ မဟုတ်တော့ဘူး။ သူ့သဘောပေါ်သလိုသာ တုံ့ပြန်တော့မယ်။ ဝန်းကျင်လူတွေကို လူ မမှတ်တော့ဘူးဆိုတော့ သူ့တုံ့ပြန်ချက်တွေကလည်း လူမဟုတ်တဲ့ တုံ့ပြန်ချက်တွေပဲ ဖြစ်ရပြီပေါ့။ ဒီတော့ ဒီတုံ့ပြန်ချက်တွေဟာ အလွန်ကျူးဆုံးတွေလို့ ပြောရမှာပဲ။ ဒါကြောင့် အရူပအဘိသင်္ခါရတွေကိုလည်း လွန်ကျူးတုံ့ပြန်ချက်လို့ ပြောရတာဖြစ်တယ်။

သင်္ခါရဟာ ကိုယ့်နှုတ်နှလုံးရဲ့ လွန်ကျူးတုံ့ပြန်ချက်ရဲ့ အမည်ပဲ။ ဒါလောက်ဆိုရင် သင်္ခါရကို အရကောက်တာ သဘောပေါက် နိုင်လောက်ပါပြီ။ သင်္ခါရဟာ ကမ္မဖြစ်တယ်။ သူကလည်း သူပြီးရင် ပြီးမသွားဘဲ ဝိပါက်ကို ဆက်ဖြစ်စေမှာဖြစ်လို့ ဝဋ်ဖြစ်တယ်။ ဒီဝဋ်က ကမ္မဝဋ်ပေါ့။ ဒီကမ္မဝဋ်ဟာ ကိလေသဝဋ်ကြောင့် ဖြစ်ရတဲ့ဝဋ်ဖြစ်တယ်။ ဒီကမ္မဝဋ်ကြောင့် ဝိပါကဝဋ်ဖြစ်တယ်။ ဝိပါကဝဋ်မှာ အင်္ဂါ ငါးချက်ရှိတယ်။ ပထမအင်္ဂါက ဝိညာဉ်ပဲ။

(၃) ဝိညာဉ်

ဝိညာဉ်ကို အရကောကံရမယ်၊ ဒါရဲ့ အရကောကံဟာ ခက်တယ်၊ ကံရဲ့အကျိုး ဝိညာဉ်ဆိုတော့ ဒီဝိညာဉ်ဟာ မမြင်သာစရာ ဖြစ်တယ်၊ ဒီဝိညာဉ်ဟာ ဝိပါကံဝိညာဉ် ဖြစ်ရမှာပဲ၊ ဝိပါကံဝိညာဉ်ဟာ ဖြစ်ပေါ်ရမယ့်ကိစ္စက ငါးခုပဲရှိတယ်၊ သင်္ခါရနဲ့ ကာလခြားပြီး ဖြစ်နိုင်တဲ့ကိစ္စသုံးခုပဲ ရှိတယ်၊ အဲဒါက ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ စုတိပဲ ။

ဒီတော့ ဒီဝိညာဉ်ဟာ ဘဝင်ကိစ္စရှိတဲ့ ဝိပါကံဝိညာဉ်ဖြစ်ရမယ်၊ ဒါလည်း နည်းနည်းအခက်အခဲရှိတာပဲ၊ ဘဝင်က ပဋိသန္ဓေကိစ္စတပ်ထားသူမှ ကျနိုင်တယ်ဆိုတဲ့ စည်းကမ်းတစ်ခုရဲ့ အဟန့်အတားခံရနိုင်တယ်၊ ဒီကိစ္စသုံးခုက အတူတူဖြစ်တယ်၊ အာရုံလည်း တူတယ်၊ ဒီလို ရှေးစကား ရှိထားလို့ပဲ။

ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိ

ဒါကို ကျော်လွှားရမှာပဲ ပဋိသန္ဓေရယ်၊ ဘဝင်ရယ်၊ စုတိရယ်ဟာ တစ်ခုတည်းရဲ့ နာမည်သုံးခု၊ အလုပ်သုံးခုပဲ၊ “ပဋိသန္ဓေအလုပ်”ဆိုတာ ဒီစိတ်ဟာ ဘဝနှစ်ခု စပ်ပေးတာကို လုပ်တာပဲ ဖြစ်တယ်၊ “ဘဝင်အလုပ်”ဆိုတာက ဘဝရဲ့အစိတ်အပိုင်းအဖြစ်လုပ်တာပဲ၊ “စုတိအလုပ်”ဆိုတာက ဘဝတစ်ခုက ဘဝတစ်ခုကို ရွှေ့စေတဲ့အရာ ရွှေ့တဲ့အရာအဖြစ် လုပ်တာပဲ။

ဒီစိတ်ဟာ ဒီကိစ္စသုံးခုကို တကယ်လည်းလုပ်တယ်၊ သင်္ခါရကြောင့် ဖြစ်ပေမယ့် နောက်ထပ်သင်္ခါရ ဖြစ်မှုတစ်ခုနဲ့ အစေ့အစပ် လုပ်ပေးတယ်၊ သူ့ကြောင့် ကိလေသာ ပြန်ဖြစ်တာပဲ၊ မဖြစ်ဘဲ မနေဘူး၊ ဒီတော့ ဒီဝိညာဉ်စိတ်ဟာ ဘဝရဲ့အစိတ်အပိုင်း အင်္ဂါရပ်တစ်ခု လို့လည်း ဖြစ်တာပေါ့၊ ဒီတော့ ဘဝင်အလုပ်လည်း လုပ်တယ်ပဲ ပြောရမယ်၊ ဒီဝိညာဉ် စိတ်ဟာ ဒီဘဝက နောက်ထပ်ဘဝတစ်ခုကို ရွှေ့တာလည်း လုပ်တာပဲ၊ ဒီမှာ ဘဝဆိုတာက သင်္ခါရဖြစ်တဲ့ ကမ္မနာမည်ပဲ။

ဒါတွေရှင်းနေတာနဲ့ ဝိညာဉ်အသိခက်ပုံ ရှင်းချက် ပျောက်ရတော့မလို

ဖြစ်သွားတယ်။ ဆက်ရှင်းမယ်။ ဝိညာဉ်ဟာ ဘဝင်ကိစ္စတပ်ပြီး ဖြစ်တာ အမှန်ပဲဖြစ်တယ်။ ရူပကံတွေလုပ်ပြီး ဘာဘဝင်မှ တခြားမကျဘူး။ ရူပဝိပါက်ဘဝင်ပဲ ဧကန္တကျတယ်။ အရူပလည်း ဒီလိုပဲ။ ကာမ အကုသိုလ်ကံပြုပြီးရင် ဆက်ပြီး အကုသလဝိပါက် ဘဝင်ပဲ ကျတယ်။ တခြားဘဝင်မကျဘူး။ ဒါတွေကို လက်တွေ့နဲ့ကျတော့ အမြင် မကြည်ကြဘူး။ ဒီတော့ ရှေးကစာကို မလှန်နိုင် ဖြစ်တော့တာပဲ။

ချစ်သူတစ်ယောက်ကို အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် အမုန်းစိတ်တွေ ပွားဖူးကြတယ်။ အမုန်းစိတ်က အကုသိုလ်ကံစိတ်ပဲ။ အဲဒီစိတ် မရှိဘဲနောက် အမုန်းစိတ် အပွားခံရသူအပေါ်မှာ မုန်းလျှက်ရှိနေတာတွေ့မယ်။ အမှတ်ရရ မရရ မုန်းတာဖြစ်လျက်ပဲ ရှိနေတာ သိခွင့်ရှိတယ်။ အဲဒါဟာ ဘာစိတ်နဲ့ မုန်းလျှက်ဖြစ်နေတာလဲ။

မသိစိတ်

ဘဝင်ကိစ္စတပ်ထားတဲ့ အဲဒီအမုန်းစိတ်ကံရဲ့ အကျိုးဝိပါက်စိတ်နဲ့ပဲ ဖြစ်တာ ထင်ရှားတယ်။ ဒီလိုထင်ရှားပေမယ့် ဒီဝိပါက်စိတ်ဖြစ်တာဟာ မထင်ရှားဘူး။ ဒီစိတ်က အာရုံအဖြစ် မနေဘဲ အာရုံခံအင်္ဂါအဖြစ် ဖြစ်နေတာများတယ်။ သူက အာရုံခံအင်္ဂါ ခြောက်ခုအနက်က မနာယတန အာရုံခံအင်္ဂါ ဖြစ်လို့ပဲ။ ဒီစိတ်ကို အာရုံအဖြစ် မပေါ်တဲ့အတွက် မသိစိတ်လို့ ပြောရတာ ဖြစ်တယ်။

အသိခက်ခဲတဲ့ ဝိညာဉ်

ဒီလိုဖြစ်တဲ့အတွက် ဝိညာဉ်ဟာ အသိခက်တဲ့အရာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဝိညာဉ်ကို လူတွေ အတော်များများ မသိကြဘူး။ ဒီဝိညာဉ်ကို မသိတာလည်း အတော်နစ်နာတယ်။ သူ့ မသိတာဟာ ကံရဲ့အကျိုးဝိပါက်ကို မသိတာဖြစ်လို့ဘဲ။ ကံကို သိကြသော်မှ ကံရဲ့အကျိုးဝိပါက်ကို မသိမြင်ကြတော့ ကံနှင့်စပ်လျဉ်းလို့ အမြင်တွေဟာ မှားကုန်ကြတယ်။

“ကံဟာ သေပြီး နောင်ဘဝ တစ်နေရာကျမှပဲ အကျိုးပေးမယ်”လို့

ဖြစ်သွားတယ်။ ဒီအတိုင်းပဲ အခုဖြစ်နေတဲ့ဝိပါက်တွေကိုလည်း မမြင်တဲ့အတွက် ဝိပါက်မဟုတ်တာတွေကို ဝိပါက်လို့ လုပ်မိချင်တိုင်း လုပ်မိတော့တာပဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ အရာတွေဟာ မမွေးမှီကက ပစ်ချလိုက်တဲ့အတိုင်း ဖြစ်နေရတယ်လို့ ခံယူလာကြတယ်။

ဒီလို ကံကို ခံယူလျက်နဲ့၊ ပြီးတော့ ကိုယ့်ဆရာဗုဒ္ဓဘုရားဟာ ကမ္မဝါဒီဖြစ်လျက်နဲ့ ကံနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ဒီလိုအလွဲလွဲအချော်ချော်တွေ အဖြစ်ခံကြရတာဟာ ဝမ်းနည်းဖွယ်ကြီး ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုဖြစ်ရတာရဲ့ အကြောင်းဟာ ကံရဲ့အကျိုးဝိပါက်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဉ်ကို မသိကြလို့ဘဲ ဖြစ်တယ်။ ကံရဲ့အကျိုးဝိပါက်ကို မသိမြင်တော့ ကံနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး ရမ်းဆချက်တွေ ထွက်လာတော့တာပဲ။

ဝိညာဉ် မသိ၍ နစ်နာ

ဒီဝိညာဉ်မသိလို့ နစ်နာတာဟာ ဒီလောက် မကဘူး၊ ဒါက ဗုဒ္ဓဘာသာ လူတွေလောက် ရှိသေးတယ်။ လူသားကမ္ဘာလောက တစ်ခုလုံးလည်း ဒီဝိညာဉ်မသိရာက နစ်နာချက်တွေ ဖြစ်ကြတယ်။ လူတွေဟာ သူတို့အကြောင်းကို သူတို့ စိတ်မဝင်စားသူရယ်လို့ မရှိကြဘူး၊ ဒီတော့ သူတို့ဟာ သူတို့နှင့်စပ်လျဉ်းပြီး မေးခွန်းနှစ်ခုကို မေးကြတယ်။ အဲဒါဟာ လူတိုင်းပဲ ဖြစ်လိမ့်မယ်။ အဲဒီ မေးခွန်းက-

ကိုယ့်အဖြစ်နဲ့အပြုရဲ့အမေး

ငါတို့ ဖြစ်သမျှတွေဟာ ဘာကြောင့်ဖြစ်ကြတာလဲ၊ ငါတို့ ပြုသမျှတွေဟာ ဘာတွေ ဖြစ်ကြမလဲဆိုတာပဲ။ ဒီမေးခွန်းနှစ်ခုကို မမေးမိသူ မရှိဘူး၊ အရူးလောက်ပဲ မရှိရင်မရှိမယ်။ သူတို့ဟာ ဒီမေးခွန်းနှစ်ခုအတွက် အဖြေကိုလည်း ရတဲ့နေရာက ယူဖို့အသင့် ရှိကြတယ်။ ယူလည်း ယူကြတယ်။ အဲဒါအတွက် အဖြေထုတ်သူတွေကလည်း အမျိုးမျိုးရှိ ကြတယ်။

အဖြေတွေ အမျိုးမျိုး

လက်တွေ့သမားတွေကလည်း တစ်မျိုးဖြေကြတယ်။ ရိုးရာသမားတွေကလည်း တစ်မျိုးဖြေကြတယ်။ နက္ခတ်ဆရာတွေကလည်း တစ်မျိုးပဲ။ ဒဿနဆရာ၊ ဘာသာရေးဆရာ တွေလည်း ဒီလိုပဲ တစ်မျိုးစီပဲ ဖြေကြတယ်။ အဲဒီသူတွေထဲက တစ်ဦးဦးဆည်းကပ်မိသူဟာ အဲဒီသူ တစ်ဦးဦး ပြောတာယုံကြည်သူ ဖြစ်လာတော့တာပဲ။

ကိုယ့်အပြုနဲ့ အဖြစ်တွေရဲ့ အကျိုးနဲ့အကြောင်းကို သူတို့တင်ပြတဲ့အခါ သူတို့က အဖြေထုတ်ကြတယ်။ ထုတ်ပုံကလည်း ယုံချင်ဖွယ် ရှိအောင်ပဲ။ နတ်ဆရာက နတ်နဲ့ပြောတယ်။ ဓာတ်ဆရာက ဓာတ်နဲ့ပြောတယ်။ နက္ခတ်ဆရာက နက္ခတ်နဲ့ ပြောတယ်။ ဘာသာရေး ဆရာကဘာသာရေးနဲ့ ပြောတယ်။

ယုံကြည်မှုတွေအမျိုးမျိုး

သူတို့ပြောတာယုံကြည်တော့ သူတို့ကိုပဲ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်တော့တာပဲ။ နတ်ယုံကြည်တော့ နတ်ကိုးကွယ်၊ ဓာတ်ယုံကြည်တော့ ဓာတ်ကိုးကွယ်၊ နက္ခတ်ယုံကြည် တော့ နက္ခတ်ကိုးကွယ်၊ ဘာသာတရားတွေယုံကြည်တော့ အဲဒါတွေ ကိုးကွယ်၊ လူတွေဟာ ဒီလိုနဲ့ အမြင်တွေ ကွဲပြား၊ အလုပ်တွေ ခြားနား၊ အလေ့တွေ ထွဲပြား ဖြစ်ကုန်ကြတယ်။

တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး၊ တစ်စုနဲ့တစ်စု လူစိမ်းကားကြီးတွေဖြစ်အောင် ရန်သူတွေဖြစ်ကြ ရတဲ့အထိ ဖြစ်ကြတယ်။ ဒီအဖြစ်တွေရဲ့ တရားခံလက်သည်ဟာ အဲဒီ“ဝိညာဉ်”လို့ဆိုတဲ့ ကံရဲ့အကျိုးဝိပါက် အရကလေး ကောက်လို့ မရတဲ့ကိစ္စဘဲ ဖြစ်တယ်။

မယုံနိုင်စရာ ကံ

ကံကလည်း မယုံချင်စရာဖြစ်တယ်။ ဒါမှမဟုတ် မသိတဲ့ တစ်နေရာမှာလို့ပဲ ယုံချင်စရာဖြစ်တယ်။ ကံအနေနဲ့ ကောင်းတာတွေ လုပ်တယ်။ ဖြစ်တာတွေကျတော့ ဆိုးဆိုးဝါးဝါးတွေ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ကံဆိုးဆိုးဝါးဝါးတွေ လုပ်ပြီးနောက် ကောင်းကောင်း

ကန်းကန်းတွေ ဖြစ်လာတာတွေလည်း အများအပြားပဲ။ ဒီတော့ ကံကို ဘယ်လို နားလည် ရမလဲ။

ဒီတော့လည်း နောင်ဘဝ အပြောကောင်းသူနဲ့တွေ့ရင် နောင်ဘဝယုံ၊ ဖန်ဆင်းရှင် အဟောကောင်းသူနဲ့တွေ့ရင် ဖန်ဆင်းရှင်ယုံ၊ နတ် အဟောကောင်းသူနဲ့တွေ့ရင် နတ်ယုံ၊ ဓာတ် အဟောကောင်းသူနဲ့တွေ့ရင် ဓာတ်ယုံ၊ နက္ခတ် အဟောကောင်းသူနဲ့ တွေ့ပြန်ရင် နက္ခတ်ယုံရတော့တာပဲ။

ကံအကျိုးပေး ဝိညာဉ်

ဒီလိုဖြစ်တာတွေ ပျောက်ဖို့အတွက်ဆိုရင် ဒါမှမဟုတ် လူတွေ တူညီတဲ့ဒဿန ရှိစေလိုတယ်ဆိုရင် ကံရဲ့အကျိုးဝိပါက်အစစ်ဖြစ်တဲ့ “ဝိညာဉ်”ကို အရကောက်နိုင်ရလိမ့်မယ်။ “ဝိညာဉ်”အရ မကောက်နိုင်တာဟာ လူတွေအယူအမြင် ကွဲပြားခြင်းရဲ့ ပင်မတရားခံ လက်သည် ဖြစ်တယ်။

ဒီတော့ ဝိညာဉ်ကို အရမကောက်နိုင်တာဟာ လူတွေ မညီညွတ်ခြင်းရဲ့ ပင်မတရားခံလက်သည် ဖြစ်တယ်လို့ပဲ ပြောရလိမ့်မယ်။ လူ့ကမ္ဘာလောကကြီးကို ချုပ်ကိုင်နေတဲ့ ပင်မတရားခံလက်သည်ဟာ လူတွေမှာ ကိုယ်စီကိုယ်ငှရှိကြတဲ့ သူတို့ရဲ့ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး လှုပ်ရှားတုံ့ပြန်မှုတွေပဲ ဖြစ်တယ်။

သူတို့ နိမ့်အောင်၊ မြင့်အောင်၊ ကောင်းအောင်၊ ဆိုးအောင်၊ ချမ်းသာအောင်၊ ဆင်းရဲအောင် အစစတွေကို ဖြစ်ပွားအောင် ပဲ့ကိုင်ပေးနေတဲ့အရာဟာ သူတို့ရဲ့အမှု“ကံ”တွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါကို ဘယ်သူမှ မသိသလောက် ဖြစ်နေတယ်။ ဒီလိုဖြစ်နေတာရဲ့ အကြောင်းက အဲဒီကံရဲ့အကျိုးဝိပါက်ဖြစ်တဲ့“ဝိညာဉ်”ကို မမြင်မကန်းဖြစ်ပြီး အလွဲလွဲ အချော်ချော် အရကောက်ကြလို့ပဲ။ ဒါကလေးတစ်ချက်ကို ပြက်ပြက် ကွင်းကွင်း လင်းသွားအောင် ကောက်လို့ရရင် ကိုယ်နှုတ်နှလုံး အမှု“ကံ”ရဲ့ လူကိုချုပ်ကိုင်မှုကို နားလည်လက်ခံသဘောပေါက်ကြမှာ ဖြစ်တယ်။

ရိုးရာစကား ထောက်ကူစရာ

ဝိညာဉ်ကို ဗမာတွေက “ညာဉ်” လို့ပြောကြတယ်။ တစ်စုံတစ်ခု အမှုကို ပြုပြီးနောက် ဒီအမှုမျိုးထပ်ပြုချင်စိတ် ဖြစ်နေတာကို “ညာဉ်ကပ်တယ်” လို့ ပြောကြတယ်။ “ညာဉ်ကပ်တယ်” ဆိုတဲ့စကားဟာ တစ်စုံတစ်ခု ပြုပြီးနောက် ပြုတဲ့အတိုင်း အသိတစ်ခု လူမှာ ကပ်ကျန်ခဲ့တယ်လို့ ဗမာတွေ သိကြတယ်။ ဒါကို ညာဉ်ကပ်တယ်လို့ ပြောတာပဲ။

“ညာဉ်ကပ်တယ်” ဆိုတာ ပြုခဲ့ပြီးတဲ့အတိုင်း သိနေတဲ့အသိတစ်ခု လူမှာကပ် နေတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီအသိညာဉ်ပဲ။ ဒီညာဉ်ဟာ လူမှာ ကပ်နေခဲ့တာပဲ။ ဒါက ဝိညာဉ်နဲ့စပ်တဲ့ ဗမာတွေ လက်ခံတဲ့ရိုးရာစကား ဖြစ်တယ်။ ဒါနဲ့လည်း ဝိညာဉ်အရ ကောက်တာမှာ ထောက်ကူရမယ်။

ဒါကိုလည်း လိပ်ပြာဆိုတဲ့သဘောနဲ့ တင်စားသုံးတာလည်း တွေ့ရတယ်။ လိပ်ပြာလွင့်တယ်၊ လိပ်ပြာမသန့်ဘူး၊ လိပ်ပြာစင်တယ်၊ လိပ်ပြာရှက်တယ်၊ လိပ်ပြာလှတယ်၊ လိပ်ပြာမလုံဘူး၊ ဒီစကားလုံးတွေ ရှိတယ်။ ဒါတွေကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေ သုံးကြတယ်။

လိပ်ပြာဆိုတာ ဘာလဲ၊ ဘယ်သူမှ ပြောနိုင်ကြမယ် မဟုတ်ဘူး၊ တကယ်တော့ လိပ်ပြာဆိုတာ သူတို့ရဲ့ မသိနိုးနား ဖြစ်နေတဲ့စိတ်ကို တင်စားပြောဆိုတဲ့ စကားဖြစ်တယ်။ အဲဒီစိတ်ဟာ ကံရဲ့အကျိုးဝိပါက်စိတ်ပဲ။ အဲဒီကံရဲ့အကျိုးဝိပါက်စိတ်ဟာ ဝိညာဉ်ပဲ။

အဲဒီဝိညာဉ်ဟာ ကံသင်္ခါရတွေအလျောက် ကံသင်္ခါရတွေ မရှိပြီးတဲ့နောက်မှာ ဆက်ဖြစ်ပွားနေတာပဲ။ အဲဒီမှာ ကံသင်္ခါရအတိုင်း ဖြစ်ပွားချက်တွေကို လိပ်ပြာမသန့်ဘူး၊ သန့်တယ်စတာတွေနဲ့ ပြောကြတာတွေ ဖြစ်တယ်။ ဒါကိုပဲ ဘဝင်မကျဘူး၊ ဘဝင်ကျတယ်၊ ဘဝင်ခိုက်တယ်၊ ဘဝင်မြင့်တယ်၊ ဘဝင်လိုက်တယ်၊ ဘဝင်ထိတယ် အစစတွေနဲ့လည်း သုံးကြတယ်။ သဘောကျတယ်၊ သဘောမကျဘူး၊ သဘောကောင်းတယ်၊ သဘောမ ကောင်းဘူး၊ သဘောထားညံ့တယ်၊ သဘောထားပြည့်တယ်၊ ဒီလိုတွေနဲ့လည်း သုံးကြတယ်။

ဒါတွေဟာ ကံရဲ့ အကျိုးဝိပါက်ကို သုံးတဲ့စကားလုံးတွေပါပဲ။ ဒါတွေနဲ့လည်း ကံသင်္ခါရရဲ့ အကျိုးဝိပါက်အရဟာ ဝိညာဉ်ဖြစ်တာကို ထောက်ကူနေတာ တွေ့ရမှာဖြစ်တယ်။

လူတွေဟာ လွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှုတွေ လုပ်ကြပြီး အဲဒီလွန်ကျူး တုံ့ပြန်မှုရဲ့ အကျိုးဝိပါက်တွေကို သဘောတရားကျကျ မပြနိုင်ကြပေမယ့် အစအနတွေအဖြစ် ဟိုတစ်စ ဒီတစ်စဆိုတာလို တွေ့နေသိနေ ထင်မြင်နေကြတာတွေ ဖြစ်တယ်။

ဒါပေမယ့် ဘာသာရေးတွေက ဒါတွေကို အသိအမှတ်မပြုဘဲ ဒါတွေနဲ့ တလွဲတွေကို ရိုက်သွင်းပြတာ ခံနေကြရလို့ ဒါတွေ တဖွတ်ထိုး အသုံးဒဿနတွေလို့ အဖြစ်ခံနေကြရတာပဲဖြစ်တယ်။

နလုံးသွင်းဆင်ခြင်မှု

တကယ်တော့ ဒီအသုံးတွေဟာ လူထုသုံးတကယ့်ဖြစ်ရပ်က ပေါ်ထွက်လာတဲ့ အမှန်တွေ ဖြစ်တယ်။ လူတစ်ဦးဆိုမှာရှိတဲ့ ခိုးတဲ့ ဆိုးတဲ့ ညာဉ်ဟာ မွေးစဉ်ကတည်းက ပါလာတာ မဟုတ်ဘူး။ ခိုးမှု ဆိုးမှုတွေလုပ်ပြီးမှ ဒါမှမဟုတ် ခိုးမှု ဆိုးမှုတွေကို နလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ပြီး ကောင်းချီးပေးမှုတွေ ဖြစ်ပွားမိရာမှ ပေါက်ပွားလာတာတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ တခြား ကောင်းတဲ့ ညာဉ်တွေလည်း ဒီလိုပဲ ကောင်းမှုကောင်းရာတစ်ခုခုကို ပြုရာမှ ပြုရတာကို ကြိုက်နှစ်သက်မှုတွေ ဖြစ်ပွားမိရာက ပေါက်ပွားလာတာတွေ ဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် ဝိညာဉ်ဟာ မွေးရာပါတွေ မဟုတ်ဘူး။ ဒီညာဉ်တွေဟာ ပြုလုပ်မှုရဲ့ အကျိုးဝိပါက်တွေပဲ။ ဒီညာဉ်တွေ မကောင်းတာကို လိပ်ပြာမသန့်ဘူး၊ လိပ်ပြာမလှဘူး၊ လိပ်ပြာမလုံဘူးဆိုတာတွေ ပြောရတာပဲ။ လုပ်ငန်းက ကြောက်လန့်ဖွယ်ဖြစ်ရင် ညာဉ်ကို လိပ်ပြာလွင့်တယ်၊ လိပ်ပြာလန့်တယ်လို့ ပြောကြရတာပဲ။

သဘောကောင်း သဘောဆိုးလည်း ဒါတွေပဲ ပြောရတာ။ ဒါတွေဟာ မွေးရာပါတွေ မဟုတ်ဘူး။ အလုပ်အလျောက် ဖြစ်ပွားချက်တွေချည်းပဲ။ ဒါတွေဟာ နတ်တွေဓာတ်တွေ နက္ခတ်တွေနဲ့ ရိုးမှားကြတာတွေလည်း ရှိတယ်။ တကယ်တော့ အဲဒါတွေကြောင့်လည်း မဟုတ်ဘူး။

နုတ်ယူဆင်ခြင် ပေါင်းစပ်ဆင်ခြင်

လူ့ကမ္ဘာလောကကြီး အလွန်ကျယ်ပြန့်စွာ အရာရာတွေကို အနီးကပ်ဖြစ်အောင်

အလွယ်တကူ လေ့လာခွင့်ရတဲ့ ကာလရောက် နေပြီဖြစ်တယ်။ ပြီးတော့ လူ့ကိုယ် အစိတ်အပိုင်း လေ့လာမှုပညာကလည်း ဒီနေ့ဆိုရင် ရှေးကနဲ့ မိုးနဲ့မြေလောက်ခြားအောင် သိမြင်ခဲ့ပြီဖြစ်တယ်။ ရှေးက အဲဒီပညာမှာ ဦးနှောက်ဟာ ဘာအလုပ်ကို လုပ်တယ်လို့ ပြောချက် မရှိဘူး။ နှလုံးကျတော့ စိတ်ရဲ့နေရာလို့ဏ်ရဲ့လို့ ပြောကြတာပဲ။

ကိုယ့်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းတဲ့ ဦးနှောက်

နှလုံးအစားထိုး အခွဲခံရရင် စိတ်တွေပါ လွဲကုန်ရောလို့ ထင်စရာ ဖြစ်တယ်။ အခုနှလုံးအစားထိုး လဲပြီးပြီ။ ဘာမှမလွဲဘူး။ သူတို့သိတာ အလကားလို့ ပြောနေဖို့ မလိုဘူး။ ဘာလုပ်တယ်လို့အပြောမခံရတဲ့ ဦးနှောက်ဟာ လူရဲ့ သူများတွေနဲ့ မတူတဲ့သူအဖြစ်ကို ဆောင်ထားနိုင်တဲ့ တစ်ခုတည်းသောအရာ ဖြစ်နေတယ်။ အသည်းနှလုံး၊ ကျောက်ကပ်၊ မျက်စိ၊ အစစတွေဟာ ဘယ်သူနဲ့လဲချင် လဲပါစေ၊ အလဲခံရတဲ့အတွက် အဲဒီလူအဖြစ်က အပျောက်ပျက် မခံရဘူး။

ဦးနှောက်ကတော့ လဲလို့မရဘူး။ လဲရင် ဘယ်သူ့ဦးနှောက်ပဲ ကိုယ့်ခေါင်းထဲကို ရောက်ရောက်၊ ရောက်တဲ့ဦးနှောက် ပိုင်ရှင်ပဲ ဖြစ်သွားမယ်။ ကိုယ့်အဖြစ်က ပျောက်ပျက်ခံရမယ်။ ဦးနှောက်ဟာ ကိုယ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းနိုင်တဲ့ တစ်ခုတည်းသော အရာဖြစ်တယ်။ ဒီနေ့ လူ့အစိတ်အပိုင်း သိရှိမှုပညာဟာ အဲဒီလောက် ရှိခဲ့ပြီ။

ဦးနှောက် ဆောင်ရွက်မှု

စိတ်တစ်ချက်ဖြစ်တာတိုင်းမှာ လူ့ခေါင်းထဲမှာရှိတဲ့ ဦးနှောက်က အလုပ်တစ်ခု လုပ်တယ်။ မြင်တဲ့စိတ်ဖြစ်ဖြစ်၊ ကြားတဲ့စိတ်ဖြစ်ဖြစ်၊ နောက်ဆုံးတွေးတော စဉ်းစားစိတ်ဖြစ်ဖြစ် အထိ အားလုံးပဲ။ စိတ်တစ်ခုခု ဖြစ်ပြီဆိုရင် ဦးနှောက်ဟာ အလုပ်တစ်ခုခု လုပ်ရတယ်။

ဦးနှောက်ဟာ အလကား လုပ်နေတာတွေ မဟုတ်ဘူး။ လက်ခံတာတွေ သိုမှီးတာတွေ နှိုင်းယှဉ်တာတွေ အစစတွေကို ဆက်လုပ်တယ်။ ဖျက်သင့်တာဖျက်၊ ပြောင်းသင့်တာ ပြောင်း၊ သီးခြားသိမ်း သင့်တာသိမ်း အစစတွေလည်း လုပ်စရာ

ရှိသလောက်ပဲ လုပ်နေတယ်။

ဦးနှောက်ဟာ ဒီလိုအထွေထွေလုပ်စရာတွေကို လုပ်တာတစ်ခုတိုင်းမှာလည်း ဦးနှောက်က လုပ်တာနဲ့အတူ စိတ်ကလည်း စိတ်အဖြစ်နဲ့ ဖြစ်ပေါ်တယ်။ ဖြစ်ပေါ်တဲ့ စိတ်တိုင်းကိုတော့ ဖြစ်တဲ့သူက အကုန် မသိဘူး။ ညအိပ်တဲ့အခါလောက်မှ အလုပ်လုပ်လို့ ဖြစ်တဲ့စိတ်ဆိုတော့ ဖြစ်သူက အိပ်ပျော်နေတော့ ဖြစ်မှန်းမသိတော့ဘူးပေါ့။ ဒီလိုမသိပေမယ့် မသိစိတ်ဆိုတာ အဲဒီစိတ်ကို ဝိညာဉ်အဖွင့်တစ်နေရာမှာ ပြောခဲ့ပြီးပြီ။ သူက အသိအာရုံ အဖြစ်မရှိဘဲ အသိအာရုံကို လက်ခံရတဲ့ အာရုံခံအင်္ဂါ တာဝန်ယူနေရလို့ ငုပ်လျှိုးနေတဲ့ စိတ်ဖြစ်လို့ **“မသိစိတ်”**လို့ခေါ်တာ ဖြစ်တယ်။

စိတ်အဖြစ်အပျက်တွေ သိနိုင်

အခုခေတ် ကိုယ်အစိတ်အပိုင်းဆိုင်ရာ အသိပညာက ဒီလောက်အထိ အဆင့်မြင့်ခဲ့ပြီ။ ဒီတော့ စိတ်ကိုကြည့်ရတာ မလွယ်ဘူး။ အကောင်အထည်မရှိတဲ့အရာဆိုတော့ လုံးမိအောင်လည်း မကြည့်နိုင်ဘူး။ ဒီလိုဖြစ်ပေမယ့် စိတ်ရဲ့ဖြစ်ပုံ သိဖို့ တကယ် မခက်တော့ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ စိတ်ဖြစ်တိုင်း ဦးနှောက်က မလုပ်ဘဲနေတယ်ဆိုတာ မရှိတာကြောင့်ဘဲ။ ဦးနှောက်ကိုပြန်ကြည့်ရင် စိတ်တွေ ဘယ်လိုဖြစ်တယ်ဆိုတာ အမှားအယွင်းမရှိ သိရမယ်။

ပုံစံအားဖြင့် လေယာဉ်တစ်စင်းရဲ့ လှုပ်ရှားဖြစ်ပွားချက်တွေဟာ များမှာပဲ။ အချိန်အားလျော်စွာ ပြောင်းလဲလှုပ်ရှားမှာဖြစ်တယ်။ ဒီလှုပ်ရှားချက်တွေကို သိဖို့ လွယ်ကောင်းမှ လွယ်မယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါအတွက် အခက်မရှိအောင် ဒါတွေသိဖို့ မှတ်တမ်းလုပ်ထားတဲ့ **“သေတ္တာနက်”**ဆိုတဲ့ အရာကလေးရှိတယ်။ ဒီသေတ္တာနက်ဟာ လေယာဉ်ရဲ့ လှုပ်ရှားမှုမှန် သမျှကို မှတ်တမ်းတင်ထားတယ်။ အဲဒါကိုကြည့်ရင် လေယာဉ်ရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေ အားလုံးကို သိရမှာ ဖြစ်တယ်။

လူဦးနှောက်က လူ့စိတ်ဖြစ်ပွားမှုအတွက် ဒီသေတ္တာနက်ထက် အဆမရေ တွက်နိုင်အောင် ပိုအလုပ်လုပ်တယ်။ သေတ္တာနက်က မှတ်တမ်းတင်ရုံလောက်ပဲ။ ဦးနှောက်က ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ဆောင်ရွက်တာတွေ အထိရှိတယ်။

ကံသင်္ခါရရဲ့ အကျိုးဝိပါက် ဝိညာဉ်

ဒါတွေကြောင့် ကံသင်္ခါရတွေရဲ့ အကျိုးဝိပါက်ဝိညာဉ်ကို အရကောက်ဖို့မှာ မျက်ကန်းလမ်းလျှောက်သလို ဖြစ်နေဖို့ မဟုတ်တော့ဘူး၊ လယ်ပြင်မှာဆင်သွားသလို ထင်ရှားတဲ့အရာ ဖြစ်ခဲ့ပြီ။

ကံသင်္ခါရဖြစ်တဲ့ လွန်ကျူးတဲ့ပြန်မှု ပြုသူတွေဟာ လွန်ကျူးတဲ့ပြန်စိတ်တွေ ဖြစ်ရတယ်။ ဒီစိတ်တွေဖြစ်တာနဲ့အတူ ဦးနှောက်တွေကလည်း ဖြစ်ပွားမှုတွေ ဖြစ်ရတယ်။ ဒီဖြစ်တာတွေဟာ နောက်ထပ် ဒီဖြစ်ပွားချက်ကို ပယ်ဖျက်တဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့စိတ် မဖြစ်မချင်း ဦးနှောက်အသစ်ကလည်း မဖြစ်တော့ ဒီအတိုင်းပဲ မပျက်မစီး တည်ရှိနေတယ်။

ဒါကို ပုံထုတ်ကြည့်ရင် ပိုမိုသိသာမယ်။ သက်မဲ့အရာ ဝတ္ထုတစ်ခုကို ရွှေ့ရှားမှုတွေ အမျိုးမျိုးဖြစ်အောင် လုပ်ပြီးနောက် နောက်ဆုံးတည်ရှိတဲ့ လှုပ်ရှားမှုမှာ ရပ်ထားလိုက်ပြီး အဲဒီရပ်တည်မှုကိုလည်း ဘယ်အား သက်ရောက်မှုမှ မရှိတော့ဘူးဆိုရင် အဲဒီရပ်တည်မှု အတိုင်းပဲ တည်ရှိနေမှာ ဖြစ်တယ်။

ဆန့်ကျင်စွန့်ပစ် ချေဖျက်ခြင်း

သူများပစ္စည်းခိုးတဲ့အမှုကို ဆန့်ကျင်စွန့်ပစ်တာ မလုပ်သေးရင် သူခိုးပဲဖြစ်နေမယ်၊ ခိုးပြီးလို့ ကာလတွေ ဌာနတွေ ဘယ်လိုပြောင်းပြောင်းပဲ၊ ခိုးမှုကို မစွန့်သေးရင် သူခိုးပဲဖြစ်နေတာပဲ။ သူလုပ်ဆောင်မှုတစ်ခုခုဟာ နောက်လုပ်ဆောင်မှု တစ်ခုခု ပြုခြင်းရဲ့ ချေဖျက်တာကို မခံရရင် မခံရသေးသမျှအထိ မကျေမပျက် တည်ရှိနေတယ်။ သင်ကြားဆည်းပူးထားတဲ့ အတတ်အသိလည်း သင်ကြားဆည်းပူးချက်တွေနဲ့ ဖျက်မှ ပျက်တယ်။ မဖျက်ရင် မပျက်ဘဲ လူမှာတည်ရှိနေတယ်။ အသုံးမပြုဘဲ ထားတာကြာရင် မေ့လျော့တယ်ဆိုတာလောက်တော့ ဖြစ်မယ်။ မပျက်ဘူး၊ မေ့တယ်ဆိုတာ ဖော်မရတဲ့ မလွယ်တာလောက်ဘဲ။

ပျက်သောစိတ်နှင့် ဦးနှောက်မှတ်သားမှု

စိတ်ကို မပျက်ဘူးပြောတာ မဟုတ်ဘူး၊ စိတ်ဖြစ်တဲ့အတိုင်း လိုက်လုပ်တဲ့ ဦးနှောက် မပျက်ဘူးလို့ ပြောတာပဲ။ စိတ်ကူးတွေ စာနဲ့လိုက်ရေးမယ်ဆိုရင် စိတ်ကူးတွေက ချက်ချင်းပျက်ကြမှာ ဖြစ်ပေမယ့် စိတ်ကူးချက်တွေကို မှတ်တမ်းလုပ်ထားတဲ့စာက မပျက်ဘူး။

ဒီတော့ စိတ်ကူးချက်ပျက်သွားလို့ မရှိပေမယ့် ဘာတွေလဲ သိချင်ရင် စိတ်ကူးချက် ကြည့်လို့တော့ မရတော့ဘူး။ စာရေးထားတာကိုဖတ်ရင် စိတ်ကူးချက်တွေကို တာသဝေမတိမ်း သိလို့ရမယ်ပေါ့။ ဒီလိုပဲ အတတ်တွေ အသိတွေ လွန်ကျူးမှုတွေ ဆောင်ရွက်ချက် တွေဆိုတာလည်း အဲဒီအချိန်တွေက ဖြစ်တဲ့စိတ်တွေ မရှိကြတော့ဘူး။

ဒါပေမယ့် အဲဒီစိတ်တွေ ဖြစ်တာနဲ့အတူ အလုပ်လုပ်ထားတဲ့ ဦးနှောက်က မပျောက်မပျက် ဖြစ်တည်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ကာလတွေ ဌာနတွေ ပယောဂတွေ ပြောင်းပေမယ့် ဒါတွေပြန်ဖော်ရင် နှေးတာမြန်တာ လောက်ကလွဲလို့ ပြန်ပေါ်ကြတာ အထင်အရှားဖြစ်တယ်။

တန်ဖိုးမသိမီ အရွယ်တုံ့ပြန်ချက်

တချို့လူတွေမှာ ဝန်းကျင်လောကရဲ့ တန်ဖိုးကို မသိခင်က လွဲလွဲမှားမှား တန်ဖိုးဖြတ်ပြီး ကြောက်ခြင်း မက်ခြင်းတွေနဲ့ တုံ့ပြန်ခဲ့ချက်တွေ ရှိနေတတ်ကြတယ်။ တန်ဖိုးသိတတ်တဲ့အခါမှာ အသိမှားယွင်းတဲ့ တန်ဖိုးဖြတ်ချက်တွေကို မပြောင်းနိုင်ဘဲ ကြောက်စရာ မဟုတ်တာကို ကြောက်တာ၊ မက်မောစရာ မဟုတ်တာကို မက်မော တာတွေ ရှိနေကြတယ်။

ဒါမျိုးပေါ်ပေါ်လွင်လွင်ရှိတဲ့သူဟာ အရေအတွက်နည်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မပေါ်လွင်တဲ့ တန်ဖိုးမှား တုံ့ပြန်မှုတွေကတော့ လူတိုင်းဆီမှာပဲ အများအပြားရှိကြတယ်။

တန်ဖိုးသိပြီး အရွယ်တုံ့ပြန်ချက်

တန်ဖိုးဖြတ်တတ်ပြီးတဲ့ အရွယ်ရောက်မှလည်း မှားယွင်း တန်ဖိုးဖြတ်တာတွေ ရှိကြတယ်။ ကိုယ်ထင် ကုတင်ရွှေ့နန်းဆိုတဲ့ စကားဟာ တန်ဖိုးဖြတ်လွဲတာကို ပြတဲ့ စကားပုံဖြစ်တယ်။ ဒီလိုလွဲတဲ့လူကလည်းလွဲပြီး တုံ့ပြန်ရတာကို ညာဉ်ကပ်တာပဲ။ ဘာပဲလုပ်လုပ် မှားချင်မှား မှန်ချင်မှန် လုပ်ပြီးရင်တော့ ညာဉ်ကပ်မှာပဲ။ အဲဒါဝိညာဉ်ပဲ။

ဒီဝိညာဉ်ဟာ တုံ့ပြန်မှု ကိုယ်နှုတ်နှလုံးက ကံသင်္ခါရမြောက်တဲ့အရာတွေ ဖြစ်နေရင် ပဋိသန္ဓေဝိပါကဝိညာဉ်ဖြစ်မှာပဲ။ ကံသင်္ခါရမကောက်ထိုက်တဲ့ တုံ့ပြန်မှုကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဉ်ဆိုရင် ပဋိသန္ဓေ မထိုက်တဲ့ ဝိပါကမထိုက်တဲ့ ဝိညာဉ်ဖြစ်မှာပဲ။

ဒီနေရာမှာ ဝိညာဉ်ကတော့ သင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဉ်ဖြစ်တဲ့အတွက် ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိထိုက်တဲ့ ဝိပါကဝိညာဉ်ပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒီဝိညာဉ်ဟာ မြုပ်ကွယ်တဲ့စိတ်ဖြစ်ပေမယ့် သိလို့မရတဲ့စိတ် မဟုတ်ဘူး။ ပြီးခဲ့တဲ့အချက်တွေနဲ့ ဖေါ်တဲ့အခါ ဒီစိတ်တည်ရှိတဲ့ ကောက်ကြောင်းဟာ အထင်းသားဖြစ်နေတာ တွေ့နိုင်တာပဲ။ ဝိညာဉ်အရ ဒီမျှပဲ လေ့လာကြစို့။

(၄) နာမ်ရုပ်

နာမ်ရုပ် အရကောက်ကြရအောင်။ နာမ်ရုပ်ဆိုလို့ နာမ်ဖြစ်သမျှ ရုပ်ဖြစ်သမျှတွေ ကောက်လို့ ရရမလိုဘဲ။ ဒါပေမယ့် ကောက်ရမယ့် နေရာကြည့်ပြီးတော့ နာမ်ရုပ်တိုင်း မရနိုင်တာ သိကြရမယ်။ နေရာက သင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဉ်နဲ့ အတူဖြစ်ကြရမယ့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်နေတယ်။ ဒါ ကြပ်ကြပ် သတိထားရမယ်။

နေရာကို သတိမထားဘဲ နာမ်ရုပ်ဆိုတဲ့နာမည်ကိုပဲ ကြည့်ပြီး နာမ်ဖြစ်သမျှ ရုပ်ဖြစ်သမျှတွေ ကောက်မိတတ်ကြတယ်။ ကံသင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တာ မဟုတ်ခဲ့တဲ့ နာမ်တွေ ရုပ်တွေဟာ ဒီနေရာက နာမ်ရုပ်အရ နာမ်တွေ ရုပ်တွေ မဟုတ်ကြဘူး။ နာမ်ဝိပါကနဲ့ ကမ္မဇရုပ်တွေပဲ ဒီနေရာမှာ နာမ်ရုပ် အရကောက်ကြရမယ်။

ဝိပါကံနာမ်တွေဆိုတာ ကံသင်္ခါရနှင့် သဘောသဘာဝ တူမျှကြတဲ့ စိတ်တွေနှင့် ကျန်တဲ့စိတ်နှင့် အတူဖြစ်တဲ့ နာမ်သဘောတရားတွေပဲ။ ကမ္မဇရုပ်တွေဆိုတာက ကံသင်္ခါရက ဖြစ်စေလိုက်တဲ့ ရုပ်တွေဆိုတာ ရှိတယ်။ လူမှာ ရုပ်တွေရှိတယ်။ အကြောင်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ရှိကြတာတွေပဲ။

ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော ဓာတ်ကြီးလေးပါးမှာပဲ ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယောတွေ ဆိုတာရှိတယ်။ တခြားအကြောင်းတွေကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ပထဝီစတာတွေလည်း ရှိတယ်။ ဒီနေရာမှာ အခြားအကြောင်းတွေကြောင့် ဖြစ်တဲ့ရုပ်တွေ မပါဘူး။ နာမ်ရုပ်အရမှာ ဒီထက်ထူးခြားတာ ပြောစရာမရှိဘူး။

(၅) သဠာယတန

သဠာယတနအရကောက်ရမယ်။ သဠာယတနမှာ “အာယတန” ဆိုတာ ပါဠိစကားပဲ။ အာယတနခြောက်ပါးပေါ့။ အာယတန ဆယ့်နှစ်ပါးရှိတယ်။ ဒီခြောက်ပါးက အဇ္ဈတ္တိကာယတန ခြောက်ပါးပဲ။ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ ဦးနှောက်(စိတ်) ခြောက်ပါးရဲ့ နာမည်ဖြစ်တယ်။ ဒီခြောက်ပါးဟာ အာရုံခြောက်ပါးကို လက်ခံယူတဲ့အတွက် အာရုံခံအင်္ဂါခြောက်ပါးပဲ ဖြစ်တယ်။

ဒီခြောက်ပါးဟာ ရှင်းတယ်။ မျက်စိစတာတွေဟာ လူမှာရှိတဲ့ ကံသင်္ခါရ ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အရာတွေပဲ။ မနတစ်ခုကလည်း ကံသင်္ခါရရဲ့ အကျိုးဖြစ်တဲ့ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင်၊ စုတိထိုက်တဲ့ မနပဲ။ မနောဒွါရပေါ့။ မနာယတနဟာ ဝိညာဉ်ပဲဖြစ်တယ်။ ဒီဝိညာဉ်ပဲ မနာယတနရဲ့ အာရုံဖြစ်တဲ့ ဓမ္မာရုံတွေရဲ့ တည်ရာအဖြစ်နဲ့ တာဝန်ထမ်းဖို့ လုပ်မှာဖြစ်လို့ မနာယတနလို့ ပြောရတာဖြစ်တယ်။

(၆) ဖဿ

ဖဿဆိုတာလည်း ဖဿတိုင်းကို ယူလို့မရဘူး။ ကံသင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဖဿကိုပဲ ယူရမယ်။ အာယတနခြောက်ပါး အပေါ်မှာ အာရုံအထွေထွေက ကျရောက်မယ်။

အဲဒီကျရောက် ဆုံးစည်းတာကို ဖဿလို့ပြောရတယ်။ ဖဿဆိုတာ အာရုံနဲ့ ဒွါရဆုံကြမှုရဲ့ နာမည်ပဲ ဖြစ်တယ်။

(၇) ဝေဒနာ

ဝေဒနာဆိုတာ ဝိပါကဝဋ်အင်္ဂါ (၅)ပါးရဲ့ နောက်ဆုံးအင်္ဂါပဲ။ ဝေဒနာဆိုတာ ဘာလဲ။ အာရုံခံအင်္ဂါတွေနဲ့ အာရုံတွေ ဆုံကြလို့ ဖဿတွေဖြစ်တဲ့အခါ ခံစားမှုတွေ ပေါ်လာတာပဲ။ အဲဒီခံစားမှုကိုပဲ ဝေဒနာလို့ ခေါ်တယ်။ ဒီမှာ အကြောင်းသင့်လို့ ခံစားမှုအကြောင်း နည်းနည်းဖွင့်ကြည့် လေ့လာကြမယ်။ ဝေဒနာဆိုတာဟာ အရကတော့ သိမှုတစ်မျိုးရဲ့ နာမည်ပဲ။ ဒီသိမှုက ဝိညာဉ်သိသလို သညာသိသလို ပညာသိသလို မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ဝေဒနာဆိုတာ သိတာရဲ့နာမည်ပဲ။

ဝေဒနာသိက လက်ငင်းအာရုံရဲ့ ပမာဏကို ရှေးက အာရုံတွေရဲ့ ပမာဏနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြီး ပိုတာ လျော့တာနဲ့ တူတာ ဒီသုံးမျိုးတစ်မျိုးမျိုးပဲ သိတာဖြစ်တယ်။ ချိန်ခွင်ရဲ့လျှာနဲ့တူချင်တယ်။ လျှာဟာ ခွက်နှစ်ခုထဲကအရာတွေ များတာ၊ နည်းတာ မသိဘူး။ တစ်ခွက်နဲ့တစ်ခွက် ပိုတာ လိုတာနဲ့ တူတာ ဒီသုံးမျိုးတစ်မျိုးမျိုး ပြတယ်။ ခံစားမှုလည်း ဒီလိုပဲ။

ဒီဝေဒနာအရလည်း ဝေဒနာမှန်သမျှကို ယူလို့မရဘူး။ ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အာရုံခံအင်္ဂါတွေနဲ့ တွေ့သိလို့ရတဲ့ ခံစားမှုဝေဒနာလောက်ပဲ ယူလို့ရမယ်။ ဝေဒနာအရလည်း ဒီမျှပဲ သိပေးကြစို့။

ဒုတိယ သံသရာပတ်

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ ဒီအင်္ဂါခုနစ်ရပ်အထိနဲ့ပဲ ဒုက္ခသံသရာက လည်သွားခဲ့ပြီ။ ဒီတော့ နောက်အင်္ဂါ ငါးရပ်ရဲ့ အနက်ကောက်ချက်ကို ခဏနားပြီး ဒီမှာပဲ သံသရာလည်ပုံကြည့်ကြမယ်။

ဒီအထိမှာ မသိခြင်း၊ လွန်ကျူးတဲ့ပြန်ခြင်း၊ ညာဉ်ကပ်ခြင်း၊ ကိုယ်စိတ်ထခြင်း၊

အာရုံခံအင်္ဂါပေါ်ခြင်း၊ အာရုံနှင့်တွေ့ခြင်း၊ ခံစားခြင်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ပြန်နိုင်အောင် အကောက်တွေလုပ်ခဲ့ပြီးပြီ။

လွန်ကျူးမှုရဲ့ ဒုက္ခအဖြစ်ကို မသိတာ အဝိဇ္ဇာ၊ လွန်ကျူးတုံ့ပြန်တာ သင်္ခါရ၊ ညာဉ်ကပ်တာ ဝိညာဉ်၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာထတာ နာမ်ရုပ်၊ အာရုံခံအင်္ဂါပေါ်တာ သဠယတနာ၊ အာရုံနဲ့အာရုံခံအင်္ဂါတွေ့တာ ဖဿ၊ ခံစားတာ ဝေဒနာ။

ဒီခုနှစ်ပါးမှာ အဝိဇ္ဇာက ကိလေသဝဋ် ဖြစ်တယ်၊ သင်္ခါရက ကမ္မဝဋ်၊ ကျန်တာက ဝိပါကဝဋ်ပဲ ဖြစ်တယ်။

လွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှု ဝဋ်များ

ဒီဝဋ်သုံးခုမှာ လူတွေသိဖို့ ထင်ရှားတာက လွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှု ကမ္မဝဋ်ပဲ။ ဒီဝဋ်ဖြစ်တာကို လူတွေ အလွယ်တကူ သိကြမြင်နိုင်ကြတာပဲ။ ကျန်တဲ့ ဝဋ်နှစ်ပါးဟာ မထင်ရှားတတ်ဘူး၊ ဒါပေမယ့် ဘုရားက ဒါကို သူ့ညဏ်နဲ့ သိခဲ့ မြင်ခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် လူတွေကို အပြည့်အစုံ ညွှန်ပြပေးခဲ့တယ်။

ဒီတော့ လူတွေက ဒီဝဋ်သုံးပါးကို အပြည့်အစုံ သိမြင်ခွင့်ရခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် လူတွေက ဒီဝဋ်သုံးပါးကို အပြည့်အစုံသိအောင် လေ့လာဆင်ခြင် အသိဝင်ကြရမယ်။ လွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှုတွေ လုပ်သူတိုင်းဟာ အလွတ်တမဲ့နဲ့ အကြောင်းမရှိဘဲ လွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှု ပြုကြတာ မဟုတ်ဘူး။ “ဟိတ်”လို့ခေါ်တဲ့ “မူလ”လို့လည်းခေါ်တဲ့ ကိလေသာထူ တစ်မျိုးမျိုးရဲ့ဒဏ်ကို မခံနိုင်လို့ လွန်ကျူးကြတာပဲ ဖြစ်တယ်။

သတ်မှု၊ ခိုးမှု၊ သူ့မယားမှားမှု အစရှိတဲ့ သူများအပေါ် လွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှု ပြုကြသူတွေဟာ မပြုမီမှာ သတ်မှု၊ ခိုးမှု၊ သူ့မယားမှားမှုအစရှိတာတွေ လွန်ကျူးမှုတွေလုပ်ရင် ချမ်းသာသုခတွေ ရလိမ့်မယ်လို့ မှားယွင်းသိခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် ချမ်းသာသုခ လိုချင်စိတ် တွေ တစ်ဖွဖွထတယ်။ ဒါနဲ့ပဲ လွန်ကျူးမှု လုပ်ငန်းတွေ လုပ်တာဖြစ်တယ်။

ဒီတော့ လွန်ကျူးမှုရဲ့ အကြောင်းနိဒါန်းဟာ “အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ ကိလေသာ” ဖြစ်တယ်။ မသိမှုကြောင့် လွန်ကျူးမှုဖြစ်တယ် ပြောရမှာပေါ့။ လွန်ကျူးမှုမှာ အကျိုးနိဂုံးလည်း ရှိပြန်တယ်။

အဲဒါက ညာဉ်ကပ်ခြင်းအစ ခံစားမှုဝေဒနာအဆုံး သဘောတရားတွေ ဖြစ်တာပဲ။ ဝိညာဉ်စတာတွေဟာ လွန်ကျူးမှုကြောင့် ဖြစ်တာတွေပဲ။ လွန်ကျူးမှုဘက်က ကြည့်တော့ ဝိညာဉ်စတာတွေဖြစ်တာဟာ လွန်ကျူးမှုရဲ့ အကျိုးခံစားခွင့်တွေ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောရတာပေါ့။

ဒီတော့ လူဟာ တစ်စုံတစ်ရာ လွန်ကျူးမှုလုပ်တယ်ဆိုရင် အဲဒီလွန်ကျူးမှုမှာ နိဒါန်းလည်း ရှိတယ်။ နိဂုံးလည်း ရှိတယ်။ ဒါတွေပါ ပြတ်ပြတ်သားသားမြင်မှ လွန်ကျူးမှုနှင့်စပ်ပြီး သိဖွယ်အကုန်ကို သိတယ်လို့ ပြောရမယ်။

လုပ်တော့ လုပ်တယ်။ လုပ်တာရဲ့ အကြောင်းလည်း မသိ၊ လုပ်လို့ ဘာဖြစ်တယ်ဆိုတာလည်း မသိတာဟာ ဒီအလုပ်ကို မသိတာလို့ဘဲ ပြောရမယ့်ဟာပဲ။ ဘုရားက လူတွေကို သူတို့လုပ်တဲ့ အမှုတွေနှင့်စပ်ပြီး အကုန်သိလို့ စိတ်စိတ်ပိုင်းပိုင်း ညွှန်ပြခဲ့တာပဲ။

ကံသင်္ခါရတွေဟာ ဥဒယဗ္ဗယ(အဖြစ်အပျက်)သဘောရှိတာတွေ ဖြစ်တယ်။ ဒါကို သိတာဟာ ကံသင်္ခါရတွေရဲ့ လက္ခဏာတွေကို သိတာပဲ။ လက္ခဏာတွေက အနိစ္စ (ပျက်စီးခြင်း)၊ ဒုက္ခ(ဆင်းရဲခြင်း)၊ အနတ္တ(အနှစ်မရှိခြင်း)တွေပေါ့။ ဒါတွေသိရင် ကံသင်္ခါရတွေကို ငြီးငွေ့တာပဲ။ ဒီလိုငြီးငွေ့တာဟာ စင်ကြယ်ဖို့ လမ်းဖြစ်တယ်။ ဒီလို ဟောခဲ့တာတွေ ရှိတယ်။

ဒုက္ခရဲ့ ဝယ

ကံသင်္ခါရတွေရဲ့ အဖြစ်အပျက်သိတယ်ဆိုတာ ဒီကံသင်္ခါရတွေနဲ့ သူတို့ရဲ့ နိဒါန်း နိဂုံး အစုံ အကုန်ကို သိမြင်တာဖြစ်တယ်။ ကံကို ဘဝလို့ ခေါ်တယ်။ ဘဝသံသရာလည်ပတ် တာကို မြင်တာဟာ ကံသင်္ခါရရဲ့ အပျက်မြင်တာပဲ ဖြစ်တယ်။

တစ်ခုတိုင်းရဲ့ ဖြစ်ပျက် အကောက်မှား

ဒါကို လွဲမိအောင် လွဲဖို့လုပ်ကြတယ်။ ဒီဘဝသံသရာမှာ အင်္ဂါခုနစ်ချက် ရှိတဲ့အနက်က တစ်ချက်တိုင်း နောက်တစ်ချက် မဖြစ်ခင်ဘဲ ပျက်တယ်။ အဲဒီအပျက်မြင်

တာဟာ သင်္ခါရရဲ့ အပျက်ဖြစ်တဲ့အနိစ္စ စတဲ့လက္ခဏာတွေမြင်တာလို့ လွဲမိအောင် လွဲကောက်မိကြတယ်။ လွဲစရာ ရှားရှားပါးပါးပဲ။

လောကမှာ လူတစ်ယောက် အဖြစ်အပျက်ကို သိဖို့လေ့လာ ရတာတွေ ရှိတယ်။ အဲဒီလူရဲ့ လှုပ်ရှားမှု တစ်ကွက်တိုင်းရဲ့ ဖြစ်ပြီး ပျက်တာ သိတာဟာ အဲဒီလူအဖြစ်အပျက် သိတာလား။ အဲဒီလူရဲ့ လှုပ်ရှားမှု တစ်ကွက်ခြင်းတွေကို စုပေါင်းပုံဖော်လိုက်တဲ့အခါ ထွက်လာတဲ့ အဖြစ်အပျက်ကို သိတာဟာ အဖြစ်အပျက်သိတာလား။ ဒီမေးခွန်း ဖြေကြည့်ရင် သိနိုင်တယ်။

ဘုရားက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဟောတာဟာ အင်္ဂါရပ် တစ်ခုချင်းရဲ့ အပျက်ကို မြင်စေချင်လို့လား။ ဒီအင်္ဂါရပ်တွေ ပေါင်းရုံးဖြစ်ပွားမှုရဲ့ အဖြစ်အပျက် မြင်စေချင်လို့လားဆိုတာ ပေါ်လွင်ပြီးဖြစ်တယ်။

အစိတ်အင်္ဂါတစ်ခုချင်း အပျက်မြင်စေချင်တာဆိုရင် ဒီလို တစ်ခုကို စွဲပြီး တစ်ခုဖြစ်ပုံတွေ ပြောနေဖို့ မလိုဘူးမဟုတ်လား။ တစ်ခုကို စွဲပြီး တစ်ခုဖြစ်တာကို ဟောတာလည်း တစ်ခုရဲ့ ပျက်တာပြောဖို့ပဲဆိုရင် ဟောတာရဲ့အကျိုး ဘာရှိသေး တော့သလဲလို့ မေးရမှာပဲ။

ကံ လည်ပတ်မှုရဲ့ ဖြစ်ပျက်မှန်

“သင်္ခါရတို့ရဲ့ ဝယသဘော ဖြစ်တာကို မမေ့ကြနဲ့ ရဟန်းတို့”လို့ ဘုရားလွန်ခါနီးမှာ နောက်ဆုံး မိန့်ကြားခဲ့တယ်။ ဝယဟာ ဒုက္ခပဲ။ “သင်္ခါရတွေ သံသရာလည်တာဟာ အားလုံး ဒုက္ခအစုအဝေးကြီးပဲလို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာအဆုံး”မှာ မိန့်ကြားချက်ရှိတယ်။ ဒါတွေကြည့်ရင်ပဲ သိဖို့ရှိခဲ့ပြီး ဖြစ်တယ်။ သဘာဝယုတ္တိနဲ့ ကြည့်ရင်ပဲ အလွန်ထင်ရှားလှတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာကို လေ့လာရာမှာ ဒီအချက်ကို ကြပ်ကြပ်ပဲ သတိထား လေ့လာကြရလိမ့်မယ်။

ဝဋ်ဆက်လည်ပုံ

ဘဝသံသရာတစ်ပတ်လည်ပြီး နောက်ပြတ်ပြီး ရပ်သွားတာ မဟုတ်ဘူး၊ အပတ်ပေါင်းများစွာ လည်ပတ်ရမယ့် စက်တစ်ခု အကြောင်းပြောတဲ့အခါ စက်လည်ပုံကို တစ်ပတ်ပြည့်အောင် လည်ပြရင် ပြည့်စုံတယ်၊ ဒီလိုပဲ ဒီမှာလည်း တစ်ပတ်တည်းလည်ပြီး ပြတ်သွားလို့ တစ်ပတ်တည်းလည်ပြတာ မဟုတ်ဘူး၊ တစ်ပတ်လည်ပြရင် အပတ်များစွာ လည်တာကို သိနိုင်လို့ ဖြစ်တယ်။

ဝိပါကဝဋ်အဆုံး ခံစားမှုဝေဒနာရောက်တဲ့အခါ ဘဝသံသရာရဲ့ ပထမတစ်ပတ် ဆုံးပြီ ဖြစ်တယ်၊ ဒါဆုံးရင် ဘဝသံသရာ လည်ပတ်မှုဆုံးတာ မဟုတ်ဘူးဆိုတာ ပေါ်လွင်စေဖို့နဲ့ ဝိပါကဝဋ်က ကိလေသာဝဋ်ကို ပြန်ဖြစ်ပေါ်စေတယ်ဆိုတာသိပြီး ဘဝသံသရာစက်ရဟတ် လည်ပတ်ပုံကိုပါ သိစေဖို့အတွက် ကိလေသာဝဋ်ဖြစ်တဲ့ ရှစ်အမှတ် အင်္ဂါဖြစ်တဲ့ တဏှာကို ဆက်ဟောတာပဲ၊ ဝေဒနာကို စွဲပြီး တဏှာဖြစ်တယ်လို့ ဟောတယ်။

(၈) တဏှာ

အဲဒီတဏှာအစရှိတဲ့ အင်္ဂါရုပ် ငါးရပ်ကို အရကောက်ကြဦးစို့၊ တဏှာဆိုတာ ဘာလဲ၊ တဏှာရဲ့ သဒ္ဓါနက်ကတော့ ဆာလောင်ခြင်းပဲ၊ ဒီနေရာမှာ ဘာသာရပ်သုံးအနက်က ဘဝဆာလောင်မှုလို့ ဖြစ်ရမယ်၊ ဘဝဆိုတာက ပြုခဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့ ကံသင်္ခါရရဲ့ နာမည်ဖြစ်တယ်။

အဲဒီကံသင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဉ် နာမ်ရုပ် သဠာယတနတွေအပေါ်ကို ပတ်ဝန်းကျင် အာရုံအသစ်တွေက ရိုက်ခတ်လာတယ်၊ အဲဒီအခါ ဝေဒနာထတာပဲ၊ အဲဒီခံစားမှုဝေဒနာဟာ အာရုံခံအင်္ဂါမှာ ထင်လာတဲ့အာရုံကို ခံစားတဲ့ဝေဒနာဖြစ်ပေမယ့် သင်္ခါရအဟောင်းက ဖြစ်စေလိုက်တဲ့အရာဖြစ်လို့ ဝေဒနာအဟောင်းလို့ ပြောရတယ်။

အာရုံကတော့ အပြင်အပက အသစ်အာရုံပဲဖြစ်တယ်၊ အဲဒီနှစ်ခု ပေါင်းစပ် ထိတွေ့တဲ့အခါမှာ ပေါ်တဲ့ဝေဒနာဟာ သင်္ခါရနှင့် ဆက်စပ်တဲ့ ဝေဒနာဖြစ်တယ်၊ ဒီဝေဒနာဟာ အသစ်အာရုံခံစားတာဖြစ်ပေမယ့် ဝေဒနာရဲ့ “ဇာတိ”က သင်္ခါရကံ ဖြစ်နေတာကြောင့်

အာရုံရဲ့အရသာကို သင်္ခါရပြုစဉ်က အာရုံနှင့်ယှဉ်တွဲခံစားမှာ ဖြစ်တယ်။ အတူပြု ခံစားတယ်လို့ ပြောလည်းရတယ်။

ဒီတော့ ဝေဒနာကို ဖြစ်စေလိုက်တဲ့ ကံသင်္ခါရမျိုး ပြုချင်စိတ်တွေ ထတာပေါ့။ အဲဒီစိတ်တွေဟာ တဏှာတွေပဲ။ အဲဒီတဏှာဟာ ခံစားမှုဝေဒနာကို စွဲဖြစ်တယ်။ ဝေဒနာကြောင့် ဖြစ်တယ်ပေါ့။

ပုံစံထုတ်ကြည့်ရင် ပိုရှင်းမယ်။ သူများမယား မှားမှုလွန်ကျူးသူဟာ ပြီးရင် လွန်ကျူးစဉ်က စိတ်အတိုင်း စိတ်တွေဖြစ်နေမှု ဝိညာဉ်ကပ်မယ်။ ကိုယ်တွေ စိတ်တွေကလည်း ဝိညာဉ်နဲ့အတူ ထကြမယ်။ အာရုံခံအင်္ဂါတွေကလည်း ဒီစိတ်တွေ ကိုယ်တွေကြောင့် ဖြစ်တာဆိုတော့ ကံသင်္ခါရရဲ့ အမျိုးအနွယ်တွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒီအပေါ်မှာ ထင်လာတဲ့ အာရုံက အမျိုးသမီးအာရုံဖြစ်မယ်ဆိုရင် ခံစားမှုက ကျူးလွန်ခဲ့ဘူးတဲ့အဖြစ်တွေက ခံစားခဲ့ရဘူးတာနဲ့ ထပ်တူဖြစ်တဲ့ ခံစားမှုမျိုးပဲ ခံစားမှာဖြစ်တယ်။

ဒီတော့ တဏှာဟာ ဆာလောင်တယ်ဆိုတော့ ဘာကို ဆာသလဲဆိုတာ ပေါ်လွင်တယ်။ ပြုခဲ့တဲ့ ကံသင်္ခါရကိုပဲ လွမ်းတယ်။ သတိရတယ်။ အောင့်မွေတယ်ဆိုတာတွေ ဖြစ်တာပေါ့။ ဒီတော့ တဏှာအရဟာ ဆာလောင်တာ မှန်သမျှတွေ မဟုတ်ဘူး။ ဝေဒနာကို စွဲပြီးဖြစ်တဲ့ တဏှာဖြစ်တာကြောင့် ဝေဒနာကလည်း သင်္ခါရတွေကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာပဲဖြစ်တာကြောင့် သင်္ခါရကို ဒါမှမဟုတ် ဘဝကို ဆာလောင်တာပဲ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောရမယ်။ တဏှာအရဟာ ဒီလောက်ဆို ရှင်းလောက်ပါပြီ။

(၉) ဥပါဒါန်

ဥပါဒါန်အရ ဆက်ကောက်ကြမယ်။ ဥပါဒါန်ဟာ ဥပ+အာဒါနဆိုတဲ့ စကားနှစ်လုံးပေါင်းပဲ။ အဓိပ္ပာယ်က “ဥပ”က အာဒါနကို မဲတင်းပေးတဲ့ စကားပဲ။ အာဒါနဟာ ယူတာဖြစ်တယ်။ ဥပါဒါန်ဟာ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ယူတယ်။ လွန်လွန်ကဲကဲ ယူတယ်။ ယူစရာမဟုတ်ဘဲ ယူတယ်။ အယူသည်းတယ်ဆိုတဲ့စကားတွေရဲ့ အနက်တွေပါပဲ။ စွဲလမ်းခြင်းလို့လည်း အနက်ပြန်ကြတယ်။

အရကောက်ကတော့ တဏှာကပဲ ဖြစ်ဖန်များတော့ အချင်းချင်း အားပေးချက်

တွေရပြီး ပြင်းထန်လွန်ကဲလာတဲ့ သဘောပဲဖြစ်တယ်။ ဒါကို ဥပါဒါန်ပြောရတာပဲ။ ဒီဥပါဒါန်လည်း တဏှာပါပဲ။ ဒါကြောင့် တဏှာရယ် ဥပါဒါန်ရယ် ဒီနှစ်ချက်ဟာ ကိလေသာတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ဘဝဆာလောင်မှုတွေချည်း ဖြစ်ကြတယ်။ ဘဝဟောင်းတွေကို လွှမ်းပြီး ဘဝသစ်လိုချင်မှုတွေပဲ ဖြစ်တယ်။

ဝေဒနာအထိ အင်္ဂါရုပ်တွေဟာ ဘဝဟောင်းက ဘဝသံသရာ လည်ပတ်မှု အဆုံးပဲ။ ဒီအဆုံးဟာ မဆုံးဘဲ ဘဝသစ်သံသရာကို ဘယ်လို စပ်တယ်ဆိုတာ တဏှာဥပါဒါန်အချက်တွေ ဆက်ဖြစ်တာနဲ့ သိစေတာပဲ။ အခု တဏှာနဲ့ ဥပါဒါန်ဟာ ဘဝသစ်ဖြစ်ဖို့ ကိလေသာ အချက်တွေအဖြစ် ပေါ်လာကြပြီ။ ဒီတော့ ဘာဖြစ်သလဲ။

(၁၀) ဘဝ

ဥပါဒါန်ကို စွဲပြီး ဘဝဖြစ်တယ်ဆိုပြီး ကမ္မဝဋ်ကို ကိလေသဝဋ်က ဖြစ်စေလိုက်တာလို့ ဘုရားက ဟောတယ်။ ဒီတော့ ဘဝအရ ကောက်ကြရမယ်။ ဒီမှာ ဘဝဆိုတာ သင်္ခါရကံတွေကိုပဲ ခေါ်လိုက်တာဖြစ်တယ်။ ကံသင်္ခါရတွေက တခြား၊ ဘဝက တခြားတွေ မဟုတ်ဘူး။ သင်္ခါရမှာ ပုညာပုညအာနန္ဒတွေလို့ ပြောခဲ့တယ်။ ဘဝကျတော့ ဘာကြောင့် ဒီလိုအရှည် မပြောသလဲ ထင်စရာပဲ။

ဘဝကြီး ကိုးပါး

ဘဝမှာကျတော့ ဘဝသံပါပါနဲ့ပဲ ပြောရလို့ပဲ။ ဘဝသံတွေက ဘယ်လိုတွေလဲ ကာမဘဝ၊ ရူပဘဝ၊ အရူပဘဝ၊ ဒါမှမဟုတ် ဧကဝေါကာရဘဝ၊ စတုဝေါကာရဘဝ၊ ပဉ္စဝေါကာရဘဝ၊ သညီဘဝ၊ အသညီဘဝ၊ နေဝသညီ နာသညီဘဝဆိုပြီး ဘဝတွေက အခေါ်အဝေါ်တွေ ရှိတယ်။ ဘဝကြီး ကိုးပါးလို့ ခေါ်ကြရတယ်။

ဒါတွေက ကံသင်္ခါရတွေရဲ့ ဖြစ်နေတဲ့ အခြေအနေတွေအရ ခေါ်တဲ့နာမည်တွေပဲ။ ခန္ဓာတစ်ပါး ရှိတာ၊ လေးပါး ရှိတာ၊ ငါးပါး ရှိတာ၊ သညာ ရှိ၊ သညာ ရှိ မရှိ ဒီလိုတွေဖြစ်တဲ့ကံတွေ ရှိကြတယ်။ ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပကံတွေလည်းရှိတာ မဟုတ်လား၊ အဲဒါတွေရဲ့ နာမည်တွေပဲ။ ဒီထက်ကျယ်ကျယ် ပြောရင် သုံးဆယ့်တစ်ဘုံဘဝအထိ

ပြောရမယ်။ အဲဒါတွေလည်း ကံတွေရဲ့ နာမည်တွေပဲ ဖြစ်တယ်။

ဒီတော့ ဘဝဆိုတာ သီးခြားအရာတစ်ခု မဟုတ်ဘူး။ သင်္ခါရအရ ကောက်ခံစဉ်က အရာတွေကိုပဲ ခေါ်တာဖြစ်တယ်။ သင်္ခါရတွေဟာ ဘဝတွေပဲပေါ့။ သင်္ခါရဟာ နာမည်တွေ အများအပြား ခေါ်တယ်။ ကံလို့လည်း ခေါ်တယ်။ သင်္ခါရလို့လည်း ခေါ်တယ်။ ဘဝလို့လည်း ခေါ်တယ်။ ဒုက္ခလို့လည်း ခေါ်တယ်။ ဒါတွေဟာ တစ်ခုတည်းရဲ့ နာမည်တွေပဲ။ လွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှုဆိုင်ရာ စေတနာကလေးရဲ့ အမည်တွေပဲ ဖြစ်တယ်။

ကာမဘဝ

ကာမဘဝကို တစ်ဆယ့်တစ်လွှာ၊ ရူပဘဝကို တစ်ဆယ့်ခြောက်လွှာ၊ အရူပဘဝကို လေးလွှာဖြန့်ရင် ဘုံဘဝ သုံးဆယ့်တစ်ဘဝ ဖြစ်တာပဲ။ ကာမဘဝဟာ လူချင်းချင်းအပေါ်မှာ လွန်ကျူးတဲ့ တုံ့ပြန်မှုစေတနာတွေပါပဲ။ ဒီစေတနာဟာ တစ်ဆယ့်တစ်မျိုး ခွဲခြားလိုက်တဲ့အခါမှာ ကာမဘဝ တစ်ဆယ့်တစ်ဘဝဖြစ်လာတာပါပဲ။ ကာမအကုသိုလ် စေတနာက ဖြစ်ရပ်လေးမျိုး၊ ကာမကုသိုလ် စေတနာတွေက ဖြစ်ရပ်ခုနစ်မျိုး ပေါင်းစေတနာ တစ်ဆယ့်တစ်မျိုးဟာ ကာမဘဝ တစ်ဆယ့်တစ်ဘဝ ဖြစ်တယ်။

ရူပဘဝ

ရူပဘဝလည်း ဒီလိုပဲ လူလူချင်းအပေါ် ရူပရှုဒေါင့်က လွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှု အချင်းအရာ တစ်ဆယ့်ခြောက်မျိုးရှိလို့ ဒီတစ်ဆယ့်ခြောက်မျိုးဖြစ်တဲ့ စေတနာတွေကို ရူပဘဝတွေ တစ်ဆယ့်ခြောက်ဘဝလို့ အပြောခံရတာဖြစ်တယ်။ အရူပဘဝလည်း လူအချင်းချင်းအပေါ် အရူပအမြင်နဲ့ လွန်ကျူးတဲ့တုံ့ပြန်မှု လေးမျိုးဖြစ်တဲ့ စေတနာလေးမျိုးကို အရူပဘဝလေးမျိုးခေါ်တာဖြစ်တယ်။

ဒါတွေထဲမှာ ရူပဘဝတစ်ဆယ့်ခြောက်မျိုးထဲက အဆုံးစွန် ဘဝဟာ အသညသတ္တ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီဘဝရောက်ရင် သညာတွေ ပျောက်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီရူပပဉ္စမဈာန်

စေတနာဟာ နေဝသညီ နာသညီဘဝလို့ ပြောရတာပဲ၊ ကျန်တဲ့စေတနာကံတွေက သညာရှိကြတာမို့ သညီဘဝတွေ ပြောရတာဖြစ်တယ်။

ဧကဝေါကာရဟာ ခန္ဓာတစ်ခုရှိလို့ ဒီရူပအသညသတ် စေတနာကံဟာ ဧကဝေါကာရဘဝ ဖြစ်တယ်။ စတုဝေါကာရဘဝဆိုတာ ခန္ဓာလေးခုရှိတဲ့ အရူပဘဝစေတနာကံရဲ့ နာမည်ပဲပေါ့၊ ပဉ္စဝေါကာရဘဝဆိုတာက ကျန်တဲ့စေတနာကံတွေရဲ့ နာမည်တွေဖြစ်ကြတယ်။

လူ့ တုံ့ပြန် လှုပ်ရှားချက် လွန်ကျူးမှု

ဗုဒ္ဓဘုရားက ဘဝဆိုတာကို လွန်ကျူးတုံ့ပြန်မှုတွေရဲ့ နာမည်တွေ ဖြစ်တယ် သတ်မှတ်ပြီး ခေါ်ခဲ့တယ်။ ဘဝဆိုတာ မွေးသေအတွင်း တည်ရှိနေမှုရဲ့ နာမည်မဟုတ်ဘူး၊ ဘဝဆိုတာ လူပေါ်မှာ လူ့ တုံ့ပြန် လှုပ်ရှားချက်ရဲ့ လွန်ကျူးမှုပဲ ဖြစ်တယ်။

ဘဝဟာ ကမ္မပဲ၊ တဏှာဥပါဒါန်ဆိုတဲ့ ကိလေသဝဋ်တွေကို စွဲပြီးဖြစ်တာ ဖြစ်တယ်။ ပြခဲ့တဲ့ ဘဝသံသရာပတ်မှာ ကိလေသာဝဋ်နှင့် ကမ္မဝဋ်တွေရဲ့အရအမည်တွေဟာ ဒီကအမည်တွေနဲ့ ကွဲနေတယ်။ ဒါကတော့ ပြောချက်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်မှုအလျောက် ဖြစ်တာပဲ။

တကယ်တော့ အတူတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ပထမဘဝ သံသရာမှာလည်း ကိလေသဝဋ်အရကို တဏှာဥပါဒါန်တွေ ပါရမှာပဲ။ ဒုတိယ ဘဝသံသရာမှာ သင်္ခါရပြောချက်ကို ဘဝလို့ ပြောလိုရတယ်။ ဒုတိယ ဘဝသံသရာမှာ ကမ္မဝဋ်အရ ဘဝပြောချက်ကိုပဲ သင်္ခါရလို့ ပြောလိုရတယ်။

(၁၁) ဇာတိ (၁၂)ဇရာမရဏ

အခုဒုတိယပတ် ဘဝသံသရာရဲ့ ဝိပါကဝဋ်ကို ပြောကြစို့။ ဒီမှာ ဇာတိ၊ ဇရာမရဏလို့ နှစ်ချက်ပဲ ပြတယ်။ ပြချက်က ပထမပတ် ဘဝသံသရာရဲ့ ဝိပါကဝဋ်က ပြချက်ရဲ့နာမည်တွေနဲ့လည်း မတူဘူးပဲ။ ဒီအမည် နှစ်ချက်ဟာ ပထမပတ်က ငါးချက်ရဲ့ အခြေအနေပြ နာမည်တွေဖြစ်တယ်။ ဒီနှစ်ချက်ပြောရင် ဟိုက ငါးချက်ရတယ်။ ဟိုက ငါးချက်ပြောရင်လည်း ဒီနှစ်ချက်က ရပြီးသားပဲ။

ဟိုက ငါးချက်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဉ်နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ ဒါတွေဟာ မကောင်းတဲ့ဖြစ်ရပ်ရဲ့ အဖြစ်တွေဖြစ်တယ်။ ဟောင်းနွမ်း ပျက်စီးမှုတွေလည်း ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီငါးခုကိုပဲ ဇာတိ၊ ဇရာမရဏလို့ ခေါ်ရတာပဲ။ ဇာတိ၊ ဇရာမရဏဟာ သဘာဝတရား တစ်ခု မဟုတ်ဘူး။ ဝိညာဉ်စတဲ့ ငါးချက်ရဲ့ အခြေအနေပြ အမည်တွေပဲ ဖြစ်ကြတယ်။ ဒီတော့ ဇာတိ၊ ဇရာမရဏတို့ရဲ့ အရကောက်ဟာ သီးခြားပြီး မရှိဘူးဆိုတာ သိရမယ်။

သံသရာ နှစ်ပတ်

အခုလေ့လာခဲ့တာဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ရဲ့ အင်္ဂါရပ် တစ်ဆယ့်နှစ်ခုကို အနက်ကောက်ခဲ့တာပဲ။ အနက်ကောက်ရန် မဝံ့ဖြစ်ပုံနှင့် လည်ပတ်ပုံတွေလည်း ကြည့်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီပြချက်ရဲ့ အင်္ဂါဆယ့်နှစ်ပါးဆိုတော့ ဘဝသံသရာကို နှစ်ပတ်လည်ပြ တာပဲ။ ပထမတစ်ပတ်ဆုံးရင် ဒုတိယတစ်ပတ် ဘယ်လိုဆက်တယ်ဆိုတာပဲပေါ့။ ဒါကို သိရင် အဆက်မပြတ်လည်ပတ်ပုံ ပေါ်ပြီပဲ။

ပထမဘဝသံသရာမှာ အဝိဇ္ဇာဆိုတာ ကိလေသာဝဋ်ဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒါကို ထောက်ပြီး သင်္ခါရဆိုတဲ့ ကမ္မဝဋ်ဖြစ်တယ်။ ဒါကိုထောက်ပြီးတော့ ဝိညာဉ်နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာဆိုတဲ့ ဝိပါကဝဋ်တွေ ဖြစ်တယ်။ ဒါဆိုရင် ကိလေသာကြောင့် ကံဖြစ်၊ ကံကြောင့် ဝိပါကဖြစ်တယ်လို့ သိရပြီ။ ဒီကဆက်ပြီး-

ဝိညာဉ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာဆိုတဲ့ ဝိပါကဝဋ်ကြောင့် တဏှာဥပါဒါန်ဆိုတဲ့ ကိလေသဝဋ်ဖြစ်ပြန်တယ်။ ဒါကို ထောက်ပြီး ဘဝဆိုတဲ့ ကမ္မဝဋ်ဖြစ်ပြန်တယ်။ ဒါကို ထောက်ပြီး ဇာတိ၊ ဇရာမရဏဆိုတဲ့ ဝိပါကဝဋ်ဖြစ်ပြန်တယ်။

ဒါကိုကြည့်တော့ ဝိပါကဝဋ်ဟာ ကိလေသဝဋ်ကို ပြန်ဖြစ်စေတယ်ဆိုတာ ပေါ်လွင်တာပဲ။ ဒုတိယ ဘဝသံသရာပတ်မှာလည်း ဝိပါကဝဋ်ပဲ အဆုံးသတ်ထားတယ်။ ဒီအဆုံးဟာလည်း အစကလိုပဲ နောက် ဘဝသံသရာရဲ့ကိလေသဝဋ် ဖြစ်ပေါ်စေမယ်ဆိုတာ သိသာတယ်။

ဒုက္ခအရိယသစ္စာ

ဒါတွေအရ သိရတာမှာ ဝဋ်တွေဟာ ကိလေသာကြောင့် ကံဖြစ်၊ ကံကြောင့် ဝိပါကံဖြစ်၊ ဝိပါကံကြောင့် ကိလေသာဖြစ်၊ ဒီလိုလည်ပတ်နေတာတွေ ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုလည်ပတ်မှုကြီးတွေ တချာလှည့်လှည့် ဖြစ်ပွားနေရမှုဟာ ဒုက္ခတွေအစုအပုံလိုက် ဖြစ်မှုကြီးများ ဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ သစ္စာလေးချက်မှာ ဒုက္ခအရိယသစ္စာ ချက်ရဲ့ ဖြစ်ပွားပုံ ပြချက်ကြီးပဲ ဖြစ်တယ်။

ဒုက္ခအရိယသစ္စာတွေဟာ ပိုင်းခြားသိစရာကိစ္စရှိတယ်လို့ ဆိုတယ်။ ဘယ်လို ပိုင်းခြားသိရမလဲ မေးစရာပဲ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လို သူ့အကန့်နဲ့သူ လည်ပတ်ဖြစ်ပွားနေပုံအထိ သိတာဟာ ဒုက္ခအရိယသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိတာပဲ။ သင်္ခါတွေဟာ ဒုက္ခတွေပဲ။ အဲဒီသင်္ခါရတွေဟာ အကြောင်းမဲ့ဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး၊ အကြောင်းတွေလည်း ရှိကြတယ်။ အကျိုးမဲ့ဖြစ်ကြတာလည်း မဟုတ်ဘူး၊ အကျိုးတွေလည်း ရှိကြတယ်။ ဒုက္ခကလည်း ဒီလိုပဲ အကြောင်းတွေလည်း ရှိကြတယ်။ အကျိုးတွေလည်း ရှိကြတယ်။ ဒီလို ဒုက္ခရဲ့ ဝဋ်အဖြစ် လည်ပတ်နေပုံကို သိတာဟာ ဒုက္ခကို ပိုင်းခြားသိတာပဲဖြစ်တယ်။

ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ ကမ္မဝါဒ

နောက်ပြီးတော့လည်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သိတာဟာ ကံနှင့် ကံရဲ့အကြောင်းနဲ့ အကျိုးကို သိတာပါပဲ။ ဒါကို သိမှ “**ကမ္မဒဿန**”ကို သိတာပဲ။ “**ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ ကမ္မဝါဒ**” ဖြစ်တယ်။ ကမ္မဝါဒကို သိတာဟာ ဗုဒ္ဓရဲ့ဝါဒကို သိတာပဲ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ ကမ္မဝါဒကိုပဲ ပြတယ်။ ဒီတော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ ဗုဒ္ဓရဲ့ဝါဒကို ပြတဲ့တစ်ခုတည်းသော ဒေသနာဖြစ်တယ်။

နောက်နှောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာတွေဟာ ကမ္မဝါဒနှင့်စပ်ပြီး အမှန်အကန်ကို မသိနိုင်အောင် ရှိနေကြတယ်။ သူတို့ဟာ ကံကိုလည်း မသိကြတော့သူတွေ ဖြစ်နေကြတယ်။ ကံထမ်းလာတာ မမြင်ရဘူး၊ လုံ့လထမ်းလာတာပဲ မြင်ရတယ်ဆိုတဲ့စကားတွေ၊ ကံယုံလို့ ဆူးပုံမနင်းနဲ့ ဆိုတဲ့စကားတွေ အစစတွေကို ပြောလာကြတယ်။ ဒါတွေဟာ ကံကို သူတို့ မသိကြဘူးဆိုတာ ဖော်ပြချက်တွေပဲ။

ကံရဲ့အကျိုး မှား မှန်

ကံဆိုတာ မမွေးမီ အတိတ်ဘဝ တစ်နေရာက ပါလာတဲ့အရာလို့ မှတ်ယူထားကြတယ်။ အဲဒီကံဟာ အဲဒီမှာရှိတဲ့ ကိလေသာကြောင့် ဖြစ်တာလို့ ပြောကြတယ်။ အခုယူလိုရတဲ့ အရာတစ်ခုဖြစ်နေတာဟာ ဝိပါက်လို့လည်း မှတ်ယူကြတယ်။ ဒီဝိပါက်ပေါ်မှာ ပေါ်တဲ့ ကိလေသာနဲ့ ဒီကိလေသာကြောင့်ပြုတဲ့ကံဟာ သေပြီးနောက်မှ ဝိပါက်ကို ဖြစ်စေမှာလို့ ခံယူထားကြတယ်။

ဒါဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာ မဟုတ်တဲ့ ဘာသာတွေက ကံနဲ့ ဝိပါက်ဆက်ပုံတွေ ဖြစ်နေတာကို မဆင်ခြင်မိကြဘူး၊ ပြီးတော့လည်း ကံရဲ့အကျိုးဝိပါက်ဖြစ်ပုံနဲ့ စပ်လို့လည်း အတော်ကြီး မသိဖြစ်ကြတယ်။ သဒ္ဓါသံပါက ဇနေတိ=တူသောအကျိုးပေးတယ်လို့ ခံယူကြတယ်။

တူပုံက သူများလက်ဖြတ်ရင် ကိုယ့်လက်အဖြစ်ခံရမယ် ဆိုတာမျိုးပဲ။ သူ့သတ်ရင် ကိုယ်အသတ်ခံရမယ်ပေါ့။ သူ့ပစ္စည်းခိုးရင် ကိုယ့်ပစ္စည်း အခိုးခံရမယ်။ သူ့လိမ်ရင် ကိုယ်အလိမ်ခံရမယ် ဒီလိုတွေပဲ။ ခိုးမှု၊ ဆိုးမှုကြောင့် တိုင်းပြည်က အပြစ်ပေးထောင်ချခံရတာတွေကိုလည်း ခိုးတဲ့ဆိုးတဲ့အစရှိတဲ့ ကံရဲ့အကျိုးတွေလို့ ထင်မှတ်ချင်ကြတယ်။

ဒါတွေဟာ ကံအကြောင်းဘာမှ မသိသူတွေ ဖြစ်ပုံကို ဖော်ပြနေတဲ့ အချက်တွေပဲ။ သူ့လည်ဖြတ်လို့ ကိုယ်လည်ပြတ်တယ်ဆိုတာ ရှားတယ်။ သူ့သတ်လို့ ကိုယ့်မသတ်သူ ဆိုတာလည်း ဒီလိုပဲ ရှားတယ်။

ခိုးလို့ဆိုးလို့ နိုင်ငံတော်က အပြစ်ပေးထောင်ချရတယ်ဆိုတာလည်း နိုင်ငံတော် မရှိရင် အပြစ်ရမလား၊ နိုင်ငံကအပြစ်ကို အနည်းအများ သတ်မှတ်ချက် မတူတာတွေရှိတယ်။ ဒါတွေက ဘယ်လိုလဲ၊ အဲဒီနိုင်ငံက တာဝန်ရှိသူတွေ မသိအောင် အပြစ်တွေပြုပြီဆိုရင်လည်း အပြစ်ပေး ထောင်ကျမဖြစ်ဘူး၊ ဒီတော့ ကံရဲ့အကျိုးပေးက မေးစရာတွေ ဖြစ်မှာပေါ့။

ကံအကျိုးပေး အရကောက်

ကံက အကျိုးပေးတာဟာ ဒါတွေ မဟုတ်ဘူး၊ ကံရဲ့အကျိုးပေးတာ ကံလုပ်ပြီး ကံလုပ်စဉ်က အာရုံတွေပေါ်ပြီး ကံလုပ်စဉ်က လုပ်ခဲ့တာတွေကို လွှမ်းပြီး စိတ်တွေပြန် ထနေတာ တစ်ခုတည်းပဲ ကံရဲ့အကျိုး အစစ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒါ တူတဲ့အကျိုးပေးမှုပဲ။ လုပ်ခဲ့တဲ့အတိုင်း ခံစားနေရတာတွေပဲပေါ့။ တုံ့ပြန်လွန်ကျူးခဲ့စဉ်က ဖြစ်ပေါ်ခဲ့တဲ့အတိုင်း အသိတွေနဲ့ ကိုယ်နေစိတ်ထားတွေက မပြောင်းဘဲ ဖြစ်နေတယ်။

မျက်စိကလည်း လွန်ကျူးစဉ်ကလွန်ကျူးစရာအပေါ် မြင်တဲ့အတိုင်း မြင်တတ်တဲ့မျက်စိ၊ နားအစရှိတာတွေမှာလည်း ဒီအတိုင်းပဲ ဖြစ်နေတယ်။ ဒီတော့ ထင်လာတဲ့ အာရုံတွေကိုလည်း အဲဒီအတွင်းက မြင်ခဲ့ကြားခဲ့တာတွေနှင့် မခြားမြင်တယ်။ ကြားလည်း ကြားတယ်။

ခံစားမှုကျတော့လည်း အဲဒီအတိုင်းပဲ တုံ့ပြန်လွန်ကျူးစဉ်က အတိုင်း ခံစားနေရတယ်။ ဒါပေမယ့် အာရုံတွေက တကယ် တုံ့ပြန်လွန်ကျူးစဉ်က အာရုံတွေ မဟုတ်ဘူး ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ခံစားမှုဟာ အာရုံအမှန် တကယ်မရှိဘဲ အာရုံယူရတာဖြစ်တဲ့အတွက် ပင်ပန်းနွမ်းနယ်တဲ့ ခံစားရမှုတွေအဖြစ် ပြောင်းလဲခံစားရတယ်။ အဲဒီအာရုံကို ငတ်တဲ့ခံစားမှု ခံရတာပဲ ဖြစ်တယ်။

ကံရဲ့ အဆက်ဆက်အကျိုး

ဒါတွေဟာ ကံတွေရဲ့ စစ်မှန်တဲ့အကျိုးတွေဖြစ်တယ်။ ကံရဲ့အကျိုးဆိုလို့ တခြားမရှိဘူး၊ တခြားကို ပြောရင် အဆက်ဆက်အကျိုးကိုပဲ ပြောရတယ်။ အဆက်ဆက်ဆိုတာက ဒီအကျိုးတွေကြောင့် ကိလေသာတွေပေါက်၊ သင်္ခါရတွေပြန်လုပ်၊ အကျိုးတွေထပ်ပေါ်၊ အကျိုးတွေပေါ်က ကိလေသာတွေ ထပ်ပေါက်၊ ကံတွေထပ်လုပ်၊ အကျိုးတွေထပ်ပေါ်၊ ဒီဘဝကံတွေ အဆက်ဆက်ဖြစ်တာကို အကျိုးဆက်ဆက်လို့ ပြောတာဖြစ်တယ်။ ဒီလိုဖြစ်ရင်တော့ ဒီအထဲက ဘဝတွေ ဆိုးတာထက် ဆိုးဆိုးသွားပြီး မကောင်းတဲ့ ဘေးဒဏ်တွေ သင့်နိုင်တာပဲပေါ့။ ဒီလိုပဲ အကျိုးပေးစရာရှိတယ်။

တခြားကံရဲ့အကျိုးဆိုတာ မရှိဘူး။

အရကောက် မှားမှန်

ဒီလိုဆိုရင် သူ့လက်ဖြတ်လို့ ကိုယ့်လက်ဖြတ်ခံရတာတွေ သူသတ်လို့ ကိုယ့်အသတ်ခံရတာတွေ၊ သူပစ္စည်းခိုးလို့ ကိုယ့်ပစ္စည်း အခိုးခံရတာတွေနဲ့ ခိုးလို့ ဆိုးလို့ အစိုးရက အပြစ်ပေးထောင်ချခံရတာတွေက ဘယ်လိုတွေလဲ မေးစရာတွေရှိတယ်။ ဒါတွေရဲ့ အဖြေကတော့ မခက်ခဲဘူး။ သူ့လက်ဖြတ်လို့ ကိုယ့်လက်အဖြတ်ခံရတာရဲ့ အကြောင်းဟာ ကိုယ်ညွှံ့လို့ပဲ ဖြစ်တယ်။

သူ့သတ်လို့ ကိုယ်အသတ်ခံရတာလည်း ဒီလိုပဲ ကိုယ်က ညွှံ့လို့ပါပဲ။ သူ့ဟာ ခိုးလို့ ကိုယ့်ဟာ အခိုးခံရတာလည်း ကိုယ်ကညွှံ့လို့ပါပဲ။ အစိုးရက ခိုးဆိုးသူကို အပြစ်ပေး ထောင်ချခံရတာလည်း ကိုယ်ညွှံ့လို့ပဲ ပြောရမှာပါ။ မညွှံ့သူတွေဟာ မမိဘူး။ မိဦးတော့ မခံရအောင် လုပ်နိုင်သူတွေ မခံကြရဘူး။ ဒါကြောင့် ဒါတွေဟာ ကံရဲ့အကျိုးတွေ ဖြစ်တာ မဟုတ်ကြပါဘူး။ ကိုယ်ညွှံ့လို့ ဖြစ်တာတွေပဲ ဖြစ်တယ်။

ကံရဲ့ အကျိုးပေးအစစ်ဟာ ကံလွန်ကျူးပြီး၊ အဲဒီလွန်ကျူးစဉ်ကအတိုင်း ဖြစ်နေတာကို မပျောက်နိုင်ဖြစ်ပြီး တွေ့သမျှအာရုံတွေကိုလည်း အဲဒီလို လွန်ကျူးစရာ တွေအဖြစ် ခံစားမှုဖြစ်နေတာတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါ ကံရဲ့အကျိုးပဲ။

ဒီလိုဖြစ်တော့ ဒီကံမျိုးလုပ်ချင်စိတ် ကိလေသာထတယ်။ နောက် ဒီကံမျိုး လုပ်ပြန်တယ်။ ဒီတော့ ဒီကံကို ရှေးကလုပ်ပြီးစဉ်က ဖြစ်သလိုပဲ ပြန်ဖြစ်နေတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ကံသံသရာလည်တယ်။ အဲဒါ ဘဝသံသရာပဲ။ ဒုက္ခရဲ့ ဝယသဘောပဲ ဖြစ်တယ်။

နိဂုံးပိုင်း

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ် ပြောခဲ့တာရှည်သွားပြီ။ အရကောက်ခဲ့တယ်။ ဝဋ်စွဲခဲ့တယ်။ ဝဋ်ဆက်ခဲ့တယ်။ သံသရာရဲ့ အနက်နှစ်ခုကို ကွဲအောင်ပြခဲ့တယ်။ ကံရဲ့အကျိုးပေးတယ်ဆိုတာ အရကောက်နိုင်ဖို့ အမှားအမှန်ယှဉ်ပြီး ဝေဖန်ပြခဲ့တယ်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ရဲ့အဖြစ်ဟာ ဒုက္ခရဲ့အဖြစ် ဖြစ်ပုံပြောခဲ့တယ်။ ဒုက္ခရဲ့ဝယ်ဆိုတာ တစ်ခုချင်း ပျက်တာမဟုတ်ဘဲ ကံရဲ့လည်ပတ်မှု တစ်ခုမှာ ပျက်ပုံပြောခဲ့တယ်။ ဘဝတွေကို ပြောခဲ့တယ်။ သံသရာထဲမှာ လူလည်တာ မဟုတ်ပုံ၊ လူထဲမှာ သံသရာလည်ပုံ ပြောခဲ့တယ်။ ဒီလောက်ဆိုရင်တော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပြချက် ပြည့်စုံလုံလောက်ပြီဖြစ်လို့ ကိုယ်တိုင် သိမြင်နားလည် ကျင့်သုံးနိုင်လောက်ပါပြီ။ ဒါလောက်နဲ့ပဲ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကြောင်းပြောတာကို နိဂုံးချုပ်ပါတယ်။ ဒါလေးကို ဝမ်းမြောက်ကြတယ်ဆိုလျှင် ဝမ်းမြောက်တာကို ဖော်ပြတဲ့အနေနဲ့ သာဓု(၃)ကြိမ်ခေါ်ပေးကြ။

သာဓု သာဓု သာဓုပါဘုရား။

ဓမ္မဝိဟာရီ အနုန္တဝိမ္ဗိယာဓိပတိ
(igb&"rnp&d 70b4ygu#)

နွေရာသီ အရိယဓမ္မသမဂ္ဂ ဥယျာဉ်

စိုးမိုးအိုင်ရွာ၊ ပြင်ဦးလွင်မြို့နယ်။

မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး

(၂၀၁၇)ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ(၃)ရက်

အထူးပြောချင်တာက

‘အစည်းအရုံးတစ်ခု ခိုင်မာစေချင်တယ်၊ အက်ကြောင်းလေးကို မထင်စေချင်ဘူးဆိုရင်အဲဒီလောက် ညီညီညွတ်ညွတ်ဖြစ်နေအောင်အတွက် ဒီအချက်(၆) ချက်ကိုလည်း မမေ့ကြပါနဲ့လို့ ပြောရပါမယ်။

(၁)ပထမအချက်က ကိုယ်နဲ့ ကောင်းမွန်မျှတအောင် ပြုမူရမယ်၊

(၂)ဒုတိယအချက်က နှုတ်နဲ့ ကောင်းမွန်မျှတအောင် ပြောဆိုရမယ်၊

(၃)တတိယအချက်က ကိုယ်လက်ဟန်ပန် မျက်နှာအနေအထား ကောင်းမွန်မျှတအောင် နေထိုင်ရမယ်၊

(၄)စတုတ္ထအချက်က ပစ္စည်းပစ္စယ အသုံးအဆောင်ကို မျှမျှတတဖြစ်အောင် စားသောက်သုံးဆောင်ကြရမယ်။

(၅)ပဉ္စမအချက်က အလုပ်အကိုင်ကိုလည်း မျှမျှတတ ညီညီညွတ်ညွတ် ခွဲဝေလုပ်ဆောင်ကြရမယ်၊

(၆)ဆဋ္ဌမအချက်က ရည်ရွယ်ချက် ပန်းတိုင်ချင်းလည်း တူညီရမယ်။

ဒါတွေဟာ ခင်ဗျားတို့ မဖြစ်နိုင်တဲ့ အရာတွေ မဟုတ်ပါဘူး၊ အဲဒီလို ဖြစ်နိုင်တဲ့ အရာတွေ ဖြစ်ပေမယ့်လည်း ကိုယ့်လမ်းအဖြစ်နဲ့ အဲဒီအချက်(၆)ချက်က မရှိနေဘူးဆိုရင်ကတော့ အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ ဟိုလွန်ဒီလွန်ဖြစ်သွားနိုင်တဲ့အဖြစ် ဖြစ်စေနိုင်တာဖြစ်လို့ ခင်ဗျားတို့ စိတ်ထဲမှာ ဒီအချက်(၆)ချက်ကို စွဲပြီးတော့ ထားပေးရမယ်လို့ ပြောချင်ပါတယ်။’